

Hasan AYKIN

H. Kevser SÖZMEN

TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELE

Ankara – 2008

Terörün Finansmanı İle Mücadele

Mali Suçları Araştırma Kurulu Yayın No: xx

Birinci Baskı: Ekim 2008, Ankara

Bu çalışmada ileri sürülen görüşler yazarların şahsi görüşleridir.

Kitabın tüm yayın hakları © MASAK'a aittir. Kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

Kitap talepleriniz için Mali Suçları Araştırma Kurulu

Adres:

Kitapla ilgili görüş ve önerileriniz için: hasanaykin@hotmail.com veya haykin@mtk.gov.tr

Minnet ve Őükran duygularımızla
terörle mücadelede canlarını ve kanlarını feda eden
ŞEHİT VE GAZİLERİMİZE...

ÖZGEÇMİŞLER

Hasan AYKIN

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünden 1994 yılında mezun oldu. Ekonomi alanında yüksek lisans yaptı. Halen doktora öğrenimine devam etmektedir.

İki yıl araştırma görevlisi olarak çalıştıktan sonra 1996 yılında Maliye Müfettiş Yardımcısı olarak Maliye Bakanlığında göreve başladı. 2000 yılında Maliye Müfettişi olarak atanan Hasan AYKIN, 2002 Kasım 2004 Mayıs döneminde Başbakan Yardımcısı danışmanlığı görevinde bulundu. Aynı zamanda Türkiye Kalkınma Bankası Denetim Kurulu ve Vakıfbank Yönetim Kurulu üyelikleri yaptı. Haziran 2004-Aralık 2005 döneminde İngiltere’de eğitim amacı ile bulundu. Yurt dışında, kayıt dışı ekonomi, vergi teşvikleri konularında çalışmalar yaptı. Ayrıca, Yönetim Çalışmaları (Management Studies) alanında bir yıl süreli sertifika programını tamamladı. Mayıs 2006-Şubat 2008 döneminde Mali Suçları Araştırma Kurulunda Başkan Yardımcısı olarak görev yaptı. Şubat 2008 tarihinde kendi isteği ile MASAK Başkanlığındaki görevinden ayrılarak Maliye Başmüfettişliği görevine atandı. Nisan 2008 tarihinden bu yana Maliye Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini yürütmektedir. Aynı zamanda Eylül 2008 tarihinden itibaren Vergi Konseyi Üyeliği görevine de atanmıştır.

Kara para aklama, kayıt dışı ekonomi, vergi, terörün finansmanı, organize suç örgütleri ve diğer konularında hakemli dergilerde yayımlanmış çok sayıda makalesi bulunmaktadır.

SUNUŞ

ÖNSÖZ

Terörizm nedeniyle her yıl binlerce insan hayatını kaybetmektedir. Ulusal ve uluslararası kamuoyunu etkilemek amacıyla pek çok terörist eylem gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle son dönemde, gerek ulusal gerekse küresel düzeyde terörizmle mücadele öncelikli bir konu haline gelmiştir.

Terörizmle mücadelede silahlı güç kullanımı çoğu kez kaçınılmazdır. Ancak terörizmle mücadelenin başarısı için tek başına silahlı mücadele yeterli değildir.

Terörizmle mücadelede askeri, politik, ekonomik, kültürel, uluslararası diplomasi ve işbirliği ile sosyal pek çok etkenin birlikte ele alınmasını gerekmektedir. Terörizmle etkin mücadele için hem ulusal hem de uluslararası seviyede geniş kapsamlı, bütüncül stratejilerin bulunması ve sürekli olarak geliştirilmesi zorunludur.

Terör örgütlerinin başta uyuşturucu ticareti olmak üzere pek çok yasadışı eylem nedeniyle büyük miktarlarda suç geliri elde etmek suretiyle manevra alanlarını sürekli olarak genişletmeleri, yasal ticari sisteme de sızmaları terörün finansmanı ile mücadeleyi öncelikli bir konu haline getirmiştir.

Terörün finansmanı esas itibariyle üç saç ayağı üzerinde şekillenmektedir: (1) fon sağlama ve/veya toplama, (2) yasadışı nitelikteki fonların aklanması ve (3) fonların terör örgütüne veya doğrudan terör eylemi yapacak teröristlere ulaştırılması. Terörün finansmanı ile mücadele ise, terör örgütlerinin finansman kaynaklarını kurutmak, aklamayı önlemek ve terör örgütü veya teröristlere fon gönderme araç ve yollarını engellemeyi kapsamaktadır. Terör örgütlerinin fon hareketlerinin tespiti ve izlenmesi gerek el konulacak fonların belirlenmesi gerekse örgüt yapısının anlaşılmasına hizmet eden önemli bir mücadele aracıdır. Bu aracın etkin olabilmesi, diğer araçlarla birlikte kullanılması ve ilgili tüm tarafların yakın işbirliği içinde çalışması ile mümkündür.

Çalışmada mücadele stratejisi açısından, terör örgütlerinin finansman ihtiyacı, finans kaynakları ve terörist fonların transfer yöntemleri ana hatları ile sunulmakta, sonrasında mücadele açısından getirilen uluslararası ve ulusal düzenlemeler ile aklama ve terörün finansmanı ilişkisine yer verilmektedir.

Çalışma, Mali Suçları Araştırma Kurulu'nda konu ile ilgili olarak kazanılan tecrübe ve bilgi birikiminin ve bir yılı aşkın süredir harcanan emeğin sonucunun ilgililerin istifadesine sunulması amacını taşımaktadır. Çalışmanın alanındaki boşluğu doldurma iddiası yoktur. Bu alandaki büyük boşluğun doldurulmasına katkı sağlama hedefi vardır.

Çalışmanın uygulayıcılar, ilgililer ve bundan sonraki dönemde benzer çalışmalarda bulunacaklar için faydalı olmasını dileriz.

Çalışmanın yayın haline getirilerek ilgililerin kullanımına sunma yönündeki katkısı için Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına ve katkı sağlayan değerli personeline teşekkür ederiz. Bu yayının hazırlanması sırasında sabır ve katkılarını bizden esirgemeyen değerli aile üyelerimize de şükranlarımızı sunarız.

Ankara, Eylül 2008

H. Kevser SÖZMEN

Hasan AYKIN

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
ÖNSÖZ	6
GİRİŞ	12
1. TERÖR ÖRGÜTLERİNİN FİNANSMAN İHTİYACI	18
1.1. Terör eylemlerinin doğrudan maliyetleri	18
1.2. Terör eylemlerinin hazırlık maliyetleri	19
1.3. Örgüt üyelerinin iâşe ve ibate giderleri	20
1.4- Örgüt üyeleri ile bunların yakınlarına yapılan düzenli ödemeler	20
1.5. Eğitim masrafları.....	21
1.6. Seyahat masrafları	21
1.7. Rüşvet verme	21
1.8. Propaganda masrafları.....	22
1.9. Güvenli istihdam ve tahrik merkezleri oluşturmak için yapılan harcamalar	22
1.10. Terör örgütünün siyasi uzantısına fon sağlanması	22
2. TERÖR ÖRGÜTLERİNİN FİNANS KAYNAKLARI	23
2.1. Yasadışı faaliyetlerden sağlanan kaynaklar	24
2.1.1. Yasadışı uyuşturucu ticareti.....	25
2.1.2. İnsan kaçakçılığı	28
2.1.3. Sigara ve diğer malların kaçakçılığı	29
2.1.4. Silah kaçakçılığı	30
2.1.5. Haraç toplama	30
2.1.6. Sahtecilik.....	31
2.1.7. Taklit ve kopya ürünlerin ticareti.....	31
2.1.8. Kredi kartı dolandırıcılığı.....	31
2.1.9. Gasp, hırsızlık	32
2.1.10. Fidyeye amaçlı adam kaçırma	32
2.2 Yasal görünümlü faaliyetlerle fon sağlanması	32
2.2.1. Ticari işletmelerin kullanılması suretiyle fon sağlanması.....	33

2.2.2. Görsel ve basılı yayın organlarının kullanılması suretiyle fon sağlanması	35
2.2.3. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması suretiyle sağlanan kaynaklar	36
2.2.4. Aidat ve bağış toplanması suretiyle fon sağlanması	39
2.2.5. Sosyal etkinliklerde bulunulması suretiyle fon sağlanması	39
2.3. Devlet Yardımları	39
3. TERÖRÜN FİNANSMANINDA FON HAREKETLERİ	42
3.1. Mali sistemin kullanılması	43
3.2. Alternatif havale sistemlerinin kullanılması	45
3.3. Nakit kuryelerin kullanılması	48
3.4. Yasal ticari işletmelerin kullanılması	50
3.5. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması	51
3.6. Değerli taşlar ve madenlerin kullanılması	51
3.7. Cep telefonu ile ödeme sistemlerinin kullanılması	53
3.8. Ticari web siteleri ve internet üzerinden ödeme sisteminin kullanılması	54
4. TERÖRÜN FİNANSMANIYLA MÜCADELEYE YÖNELİK ULUSLARARASI DÜZENLEMELER ...	56
4.1. Birleşmiş Milletler (BM)	58
4.1.1. Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme	58
4.1.2. BM Güvenlik Konseyi (BMGK) Kararları	64
4.2. Mali Eylem Görev Gücü (FATF)	78
4.2.1. Tavsiye kararları	79
4.3. Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund – IMF)	83
4.4. Avrupa Birliği (AB)	84
4.5. Avrupa Konseyi (AK)	85
4.6. Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ)	87
4.7. Egmont Grubu	88
4.8. Wolfsberg Grubu	90
5. TERÖRÜN FİNANSMANIYLA MÜCADELEYE İLİŞKİN ULUSAL DÜZENLEMELER	92
5.1. Terör	93

5.1.1. Terör tanımı	93
5.1.2. Terör örgütü tanımı	94
5.1.3. Terör suçlusu tanımı	95
5.1.4. Terör suçu ve terör amacıyla işlenen suç tanımı	95
5.2. Terörün finansmanı	98
5.2.1. Terörün finansmanı suçunun faili	98
5.2.2. Terörün finansmanı suçunun konusu, maddi ve manevi unsuru.....	99
5.2.3. Terörün finansmanı suçunun yaptırımı	99
5.2.4. Terörün finansmanı suçunda zamanaşımı	101
5.2.5. Terörün finansmanı suçunda el koyma	102
5.2.6. Terörün finansmanı suçunda özel soruşturma teknikleri	104
5.2.7. Terörün finansmanı suçunu düzenleyen maddeye ilişkin eleştiriler	104
5.3. Terörün finansmanı ile mücadele	107
5.3.1. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu	107
5.3.2. 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun	107
5.3.3. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik.....	113
5.3.4. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.....	118
5.3.5. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmelik	118
6. AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI SUÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	126
SONUÇ.....	135
KAYNAKLAR.....	139
BAZI KELİME VE TERİMLERİN İNGİLİZCE-TÜRKÇE VE TÜRKÇE-İNGİLİZCE KARŞILIKLARI	149
İNGİLİZCE-TÜRKÇE	149
TÜRKÇE- İNGİLİZCE	153
TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELE KONUSUNDA KAYNAKLARA ULAŞILABİLECEK BAZI İNTERNET SİTELERİ.....	158
AKLAMA İLE MÜCADELEYE İLİŞKİN FATF 40 TAVSİYESİ (ÖZET OLARAK).....	162
TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELEYE İLİŞKİN FATF 9 ÖZEL TAVSİYESİ	169

İLGİLİ MEVZUAT.....	172
SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN	172
TERÖRLE MÜCADELE KANUNU.....	183
TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR SÖZLEŞMENİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN ve SÖZLEŞME.....	196
Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun.....	196
Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme	196
GİRİŞ	196
SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİK	210
SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERE UYUM PROGRAMI HAKKINDA YÖNETMELİK	231
TERÖRÜN FİNANSMANINA YÖNELİK ŞÜPHELİ İŞLEMLERİN BİLDİRİMİ GENEL TEBLİĞİ.....	245
MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU GENEL TEBLİĞİ SIRA NO:5.....	252
MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU GENEL TEBLİĞİ SIRA NO: 6	257

GİRİŞ

Terör ve Terörizm Kavramı Üzerine

Terörizmin finansmanı konusunun çeşitli boyutları ile incelenmesinden önce terör ve terörizm tanımına kısaca değinmekte fayda vardır. Terör sözcüğü etimolojik kökleri itibarıyla Latince "terrere" sözcüğünden türemiş olup korku salmak, dehşete düşürmek, yıldırım anlamına gelmektedir. Türkçede aynı anlamda Arapça kökenli "tedhiş" sözcüğü de kullanılmaktadır. Bu anlamı ile terör tek bir fiilde olduğu kadar rastgele bir kitle şiddet hareketinde de bulunabilir. Bu tür terör, çoğu zaman denetim dışı olup, organize ya da sistematik değildir. Bu nedenle, ne tek başına böyle bir fiil; ne de, bu tür fiillerin rastlantı sonucu bir araya gelerek oluşturdukları seriler terörizm olarak isimlendirilebilir. Terörizmden söz edebilmek için belli bir siyasi hedefe yönelmiş birbirleriyle bağlantılı bir dizi terör olayına ihtiyaç vardır. *Terörizm*; "siyasal amaçlar için örgütlü, sistemli ve sürekli terör kullanmayı yöntem olarak benimseyen bir strateji anlayışıdır".(Başeren, 2006, s.7-8).

Yukarıdaki türden tanımlamalara karşın terörizmin, üzerinde uzlaşmış evrensel bir tanımlama yapılamamıştır. Çünkü terörizm niteliği itibari ile kafa karıştırıcı ve değer-yüklü (value-laden) bir kavramdır. Kafa karıştırıcı olmasının nedeni pek çok farklı şekilde kullanılmakta ve anlaşılmakta olmasından kaynaklanmaktadır. Değer-yüklüdür çünkü genelde ahlaki olarak negatif çağrışımları içerir. (Lutz ve Lutz, 2004, s. 9.)

Tanım konusundaki uyuşmazlık akademik alanda da önemini korumaktadır. Politik Terörizm adlı kitapta Schmidt ve Youngman (1988, s.5) terör alanında uzman önde gelen pek çok akademisyen üzerindeki araştırmalarında, 109 farklı terörizm tanımının yapıldığını tespit etmişlerdir. Bu tanımlardan %83,5'inde şiddet ve zor kullanma unsuru, %65'inde politik amaçla hareket etme, %51'inde halkta korku ve tedirginlik yaratma, %47'sinde tehdit içirme, % 37,5'inde hedef ile kurban arasında ilişkisizlik, %32'sinde planlı, kasıtlı, sistematik ve organize eylemde bulunma, %32'sinde karşı koyma strateji ve taktik unsurları bulunmaktadır.

Bu denli farklı tanım bulunması, terörizm tehdidiyle mücadeledeki en önemli engeldir. Çünkü üzerinde uzlaşmış bir terör tanımı bulunmadan terörizmle mücadeleye yönelik uluslararası yaptırımları etkin bir şekilde formüle etmek imkânsızdır. Üzerinde uzlaşmış bir terörizm tanımının bulunmaması bir ülkenin "terörist" kabul ettiği kişilerin diğer ülke tarafından "özgürlük savaşçısı" olarak kabul edilmesine kadar giden sonuçlar doğurmaktadır. Bu konudaki en önemli sorun, suçluların iadesinde kendini gösterir. Günümüzde pek çok ülke suçluların iadesi konusunda ikili veya çok taraflı anlaşmalar imzalamalarına rağmen, bu anlaşmalarda politik suçlar açık bir şekilde istisna tutulmaktadır. Oysa terörizmin ortaya çıkışındaki temel saik genellikle politiktir. Suçluların iadesi konusundaki bu açık kapı pek çok ülkeye suçluların iadesi konusunda keyfi davranma imkânı tanımaktadır.

Terörizmin uluslararası kabul görmüş tanımının bulunmaması aynı zamanda terörizme devlet eliyle verilen destek bakımından da önemlidir. Günümüzde modern anlamdaki terörizm artan oranda yabancı ülke desteğine ihtiyaç duymaktadır. Terörizme destek olan ülkeler terör örgütlerini kendi çıkarlarının bir aracı olarak kullanırlar. Terör örgütleri de bu ülkelerden,

terör örgütünün görüşlerini çeşitli ortamlarda savunma, askeri yardım ve doğrudan operasyonlarına destek şeklinde yardım alırlar. Bazen bu ülkeleri üs olarak kullanırlar. Bazı örgütler yabancı ülke yardımlarına o kadar bağımlıdırlar ki, belli bir aşamadan sonra bu ülkelerin kuklası haline dönüşürler. Uluslararası kabul görmüş terörizm tanımının bulunmaması terör örgütleri ile yakın ilişki içinde bulunan ve onlara destek veren ülkelere karşı etkili yaptırımlar uygulanmasına da engel teşkil eder.

Terör örgütleri çoğunlukla sivil halkın sempatisi ve yardımına ihtiyaç duyar. Terör örgütlerinin terör faaliyetlerini zaafa uğratmak ve sınırlandırmada kamuoyu desteğinin kesilmesi açısından halk tarafından da bu örgütlerin “terör örgütü” olarak nitelendirilmesi önem taşır. Terörizmin diğer şiddet eylemlerinden ayırt edici özelliklerinin açık bir şekilde ortaya konulması, bu örgütlerin kamuoyunda haklı bir dava için mücadele ettikleri şeklinde yargıyı ortadan kaldırması açısından önemlidir. Çünkü pek çok ülke, sadece askeri hedeflere yönelik politik hedefli şiddet eylemlerinde bulunanları “gerilla” olarak adlandırma eğilimindedir. Buna karşılık sivil asker hedef ayırımı göstermeden yapılan şiddet eylemleri terörizm olarak kabul görmektedir.

Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme’de doğrudan bir terörizm tanımı yapılmaya da sözleşmeyi ihlal eden hususların sıralandığı ikinci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde terör eylemlerinin ana unsurlarının neler olarak görüldüğüne ilişkin ipuçları yer almaktadır. İlgili bentte, niteliği veya kapsamı itibarıyla, bir halkı korkutmak, ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla gütmesi halinde, bir sivilin ya da bir silâhli çatışma durumunda muhasamata doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemlerde kullanılacağını bilerek herhangi bir kişi tarafından, her ne suretle olursa olsun, doğrudan veya dolaylı olarak, yasa dışı bir şekilde ve kasten, fon sağlama veya toplama “*terörizmin finansmanı*” kapsamında değerlendirilmiştir. Buradan terörizmle ilgili olarak öne çıkan ana unsurlar:

1- Eylemlerin korkutma, tehdit ve şiddet içermesi.

2- Politik bir amacının bulunması: Eylemlerin nihai amacının rejimi değiştirme, iktidarı, siyaseti ve ekonomi politikaları değiştirme gibi politik hedeflere ulaşma olması gerekir. Şiddet, korkutma eylemlerinin politik bir amaç söz konusu olmadan işlenmesi durumunda terör eyleminden farklı bir eylemden ve terör suçlusundan farklı bir suçludan bahsetmek gerekecektir.

3- Şiddet eylemlerinin sivillere yönelik olması.

Tarihsel Kökler ve Gelişim

Terörizmin izleri İncil’in Eski Ahit bölümünde görülür. Eski Yunanda ve Romalılarda politik cinayetler, hatta sistematik suikastlar yaşanmıştır. Doğu toplumlarında İsmaililer 8 inci yüzyıl ile 14 üncü yüzyıl arasında bugün İran ve Irak olarak bilinen yörelerde başta halife, sultan, vali gibi devlet adamlarına yönelik olmak üzere pek çok terör amaçlı suikast gerçekleştirmişlerdir. 19 yüzyılın sonu pek çok üst düzey devlet adamının terörist eylemlere kurban gitmesine tanıklık etmiştir. 20. yüzyılın başında I. Dünya Savaşı bir terörist eylem olan Arşidük Franz Ferdinand’ın Saraybosna’da 1914 yılında öldürülmesi ile başlamıştır. I. Dünya Savaşından sonra da terör eylemleri sona ermemiştir. Ancak 1970 sonrası gelişen ve

çağdaş terörizm olarak isimlendirilen terörizm geleneksel terörizmden bazı temel noktalarda farklılaşmıştır. En önemli farklılık geleneksel terörizmde belli bir amaca ulaşmak amacıyla daha çok devlet başkanları veya üst düzey politikacılar hedef alınır, masum sivillerin öldürülmemesine özen gösterilirdi. Ancak çağdaş terörizmde artık her şey mubahtır. Terör örgütleri amaçlarına ulaşma yolunda sivil asker ayrımı yapmamakta, çoğu kez korku ve dehşet yaymak amacıyla tamamen masum insanları hedef seçebilmektedir (Laqueur, 2007).

İdeolojik içerikli ve propaganda ile birleşik olarak terörizm zaman içinde farklı şekillerde kendini göstermiştir. Bu konuda dört farklı terörizm dalgasından söz edilmektedir (Aydın, 2006). Tüm terörizm dalgaları için akılda tutulması gerekli genel karakteristik, taktik ve araçların ulaşılacak istenilen hedefe göre değişmesine rağmen, topluma korku salma ve yıldırma özelliğinin aynen korunmasıdır.

Birinci dalga (1890-1914), devlet üst kademesindeki kişilere, liderlere suikast düzenlenmesi, bombalama, dinamitleme gibi araçlar kullanılarak gerçekleştirilen terör eylemlerini içermektedir. Narodnaya Volya, Anarşistler, Balkan Grupları (Genç Bosna ve Sırp Kara El) birinci dalga için örnek olarak sayılabilir.

İkinci Dalga 1920'lerden 1960'lara kadar uzanmaktadır. Bu dönemdeki terörizmin genel karakteri, kırsal kesimdeki gerilla hareketleri ile birleşik ve nihai amaç olarak mücadele edilen ülkeden ayrılarak yeni bir ülke kurma amacına yöneliktir. Özellikle sömürge ülkelerine karşı anti-kolonyal bir atmosfer hâkim olmuştur. Bu dalganın temsilcileri arasında Irgun, Stern Gang, IRA sayılabilir. Hücre örgütlenmesi içeren bu terörizm dalgasında sivillerin de zarar görmesi sonucunu doğurabilecek eylemlere girişilmiştir. Bu dalgadaki terör eylemlerinde kasıtlı veya tesadüfen sivil kayıplar da meydana gelmiş ve bu, örgütlerin meşruiyeti konusunda tartışmaları da gündeme getirmiştir. Meşruiyet krizi ile karşı karşıya gelen terör örgütleri, kendilerini özgürlük savaşçısı olarak ilan etmişlerdir. Bugün tüm dünyada terörizm ve terör örgütleri tartışılırken tarafların "özgürlük savaşçısı" ile "cani terör örgütleri" arasında gidip gelmesi bu tür anlayış farklılıklarının bir yansımasıdır.

Üçüncü Dalga (1970'ler-1980'ler) terörizme ideolojik ve etnik motivasyonların ağırlık kazanması damgasını vurmuştur. Uçak kaçırmak, terör örgütü üyelerinin kamplarda eğitim görmesi şeklinde kalabalık bir yapıya kavuşması bu dönemde en çok karşılaşılan husustur. Alman Red Army, İtalyan Kızıl Tugayları, Türk Dev Solu, PKK bunlar arasında sayılabilir.

Üçüncü dalganın 1990'larda yavaş yavaş etkisini kaybetmesi ile birlikte tamamen farklı bir kimlikle yeni bir terörizm dalgası ortaya çıkmıştır. Bu dalgada özellikle dinsel gerekçeler önemli bir yer tutmuştur. Yeni dalgada terörizm uluslararası ağlara sahip bir nitelik kazanmış, hiyerarşik yapılanmaya dayalı bir organizasyon ortaya çıkmış ve kitle imha silahları terör örgütleri için önemini artırmıştır. Bu dönemde terör örgütleri, hükümetleri veya uluslararası kamuoyunu belli bir yöne sevk etmek için sivil hedeflere yönelmekle kalmamışlar, bu hedeflere verebilecekleri zararı en yüksek düzeye çıkarmak için de özel gayret sarf etmişlerdir. Özellikle 1998 yılından sonra iktisadi tesisler uluslararası terör örgütlerinin tercih ettiği hedefler haline gelmiştir (Johnston ve Nedelescu, 2005, s.3) Bu yeni dalga ile birlikte terörizm günümüzde, marjinal bir sorun olmaktan çıkarak giderek daha ayırım gözetmez ve daha yıkıcı hale gelmiştir. (Başeren, 2006, s.18).

Terör örgütleri, günümüze özgü yeni ve ileri teknolojik gelişmeler ve olanaklarla silahlanmak suretiyle yıkıcılık ve korkutma güç ve imkanlarını da artırmışlardır. Örneğin 11 Eylül 2001

terör saldırılarının sadece doğrudan maliyetleri 27,2 milyar dolar olarak hesaplanmıştır. Terör eylemlerinin orta ve uzun dönemli pek çok ekonomik maliyeti de olmaktadır. Artan güvenlik önlemlerinin getirdiği maliyetler, sigorta primlerinin yükselmesi, teröre karşı getirilen önlemler nedeniyle finansal sistemde işlem maliyetlerinin artması uzun dönemde terörün yüklediği önemli maliyetlerdir (Johnston ve Nedelescu, 2005, s.4)

Günümüzde ise terör örgütlenmelerindeki genel trend aşağıdaki unsurları içermeye başlamıştır (USDS, 2006, s. 11):

Mikro Aktörlerin Artması: İnternet, uydudan iletişim gibi ileri teknolojilerdeki ilerlemeler ile uluslararası ticaret sayesinde artan oranda, küçük otonom hücre veya bireylerin terör eylemlerine giriştikleri görülmektedir. Aynı ideolojik amaçla aynı hedef için teknolojik imkanlarla güçlerini birleştiren bu mikro aktörlerin tespit edilmesi ve toplam sayılarının bilinmesi oldukça güçtür.

Uzmanlaşma: Dünyadaki pek çok terörist örgüt kendilerini, küresel bilgi değişimi, kültürel etkileşim ve finansal sistemleri amaçları için kullanma konusunda geliştirmektedir. Terör örgütleri aynı zamanda operasyonel planlama, iletişim, hedef seçme ve propaganda alanları başta olmak üzere pek çok alanda teknolojiyi kullanmakta ve bu alanlardaki uzmanlıklarını her geçen gün ilerletmektedirler.

Bu uzmanlaşmaya paralel olarak günümüzde küresel terörizmin finansmanı da 25 yıl önceki finansman mekanizması ile kıyaslanamayacak bir hal almış ve son derecede sofistike bir hale gelmiştir. Teröristler karmaşık ağları kullanmaktadırlar. Küreselleşme ve yeni teknolojiler teröristler için de önemli fırsatlar yaratmıştır (Deridder, 2001).

Terör Örgütlerinin Uluslararası Organize Suç Örgütlerine Benzer Hale Gelmesi: Bazı olaylarda terör örgütlerinin uluslararası organize suç örgütleri ile aynı tür ilişkiler içine girdikleri gözlenmektedir. Terör örgütleri hareket kabiliyetlerini artırmak, destek sağlamak ve tespit edilmekten kaçınmak için de uluslararası organize suç örgütlerinininkine benzer şekilde hareket etmeye başlamışlardır.

Terörle Mücadele Aracı Olarak Terörün Finansmanı ile Mücadele

Terörizm günümüzde insanlığa karşı bir suçtur ve bununla mücadele edilmesi bir zorunluluktur. Terörün insanlığa nasıl bir suç olduğunu görmek için 2005 ve 2006 yıllarında gerçekleşen terör eylemleri ile ilgili bazı rakamları ortaya koymak faydalı olacaktır. Tüm dünya çapında doğrudan sivillere yönelik olarak 2005 yılında 11.153, 2006 yılında ise 14.338 terörist eylem gerçekleştirildiği tahmin edilmektedir. Bu eylemlerden 2005 yılında 5135’inde, 2006 yılında ise 7332’sinde en az bir kişi ölmüştür. 2005 yılında 14.618, 2006 yılında ise 20.498 kişi hayatını kaybetmiştir. 2006 yılında terör eylemleri sonucu yaralananların sayısı 38.191, kaçırılanların sayısı ise 15.854’tür (USDS, 2007).

Türkiye de yıllardır teröre pek çok kurban vermiştir. İstatistiklere göre Türkiye’de 1978 ve 1982 yılları arasında 43.000 terör eylemi söz konusu olmuştur. PKK terörü nedeniyle ise 30.000’den fazla insan hayatını kaybetmiştir (Çağlar, 2006, s. 6). Oysa Birinci ve İkinci İnönü, Kütahya-Eskişehir, Sakarya Meydan Muharebeleri ve Büyük Taarruz dahil İstiklal Harbi sırasında toplam 9161 şehit verilmiştir (Özdağ, 2008; s. 498).

Terörizmin giderek ivme kazanması ve ulaştığı boyut, sivillere yönelik eylemlerdeki artış uluslararası alanda da bu konunun öncelikli olarak ele alınmasına neden olmuştur. Terör örgütlerinin politik amaçlarla şiddet eylemlerine girişmesi ve bu eylemlerde pek çok insanın hayatını kaybetmesi, politik karar vericilerin birinci olarak odaklandıkları alan olmuştur. Bu alana çok fazla odaklanma çok uzun yıllar, terörizmin ve terör eylemlerinin finansal boyutunun çok fazla üzerinde durulmayan bir alan olarak kalmasına neden olmuştur.

Sadece askeri kuvvet kullanarak terörizmden kurtulmak çok zor, hatta imkânsızdır. (Karaosmanoğlu, 2006, s.87). Her devlet, muhtemelen başarılı bir şekilde pek çok teröristi öldürebilir. Ancak terörizmle etkili mücadele, hem devlet seviyesinde hem de uluslararası toplum için geniş kapsamlı sonuçları olan uzun vadeli bir strateji çerçevesinde yapılabilir. Bu yüzden, terörizme karşı koyma önlemlerine öncelik vermek veya kısa vadeli çabuk yapılan taktikleri benimsemek yerine kapsamlı, terörizmin esnek yapısına etraflı bir şekilde hitap eden uzun vadeli bir strateji geliştirilmelidir. (Thachuk, 2006, s. 58).

Terörizmle kapsamlı mücadele onun ana unsurlarının iyi analiz edilmesini gerektirir. Terörizm temel üç unsurdan oluşur: *doktrin*, *örgüt üyeleri* ve *finansman*. Bu unsurlardan birinin bulunmaması veya zaafa uğraması durumunda terör örgütünün başarı şansı geometrik olarak azalır. Terörizmin başarısı ise, motivasyon unsuru ile operasyonel kabiliyetinin birleşimine bağlıdır (*Terörizm = Motivasyon+ Operasyonel Kabiliyet*). Finansman boyutu terör örgütlerinin operasyonel kabiliyetini doğrudan, motivasyonu ise dolaylı olarak etkilemek suretiyle, terörizmle mücadeleye katkı sağlayan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Terörün finansmanı ile mücadele kapsamında getirilen araçlarla terör eylemlerinden kişileri caydırmak, terör eylemi yapmayı planlayanları tespit etmek ve var olan terör örgütlerini ortadan kaldırmaya katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Watergate Skandalı ile ilgili soruşturmadaki meşhur "*Parayı takip et*" şeklindeki tavsiye terörün finansmanı açısından da önemini korumaktadır.

Terörizm çok farklı tanımlansa ve terör örgütlerinin amaç ve stratejileri birbirlerinden farklılık gösterse de bu örgütlerin genel olarak faaliyetlerini geniş bir alana yaydıkları ve faaliyetlerinin finansmanı için organizasyonun büyüklüğü ve faaliyet alanının genişliği ile doğru orantılı olarak ciddi girişimlerde buldukları bilinmektedir (Laqueur, 2007).

Terörle mücadelede terör örgütlerinin finans kaynaklarının tespit edilerek, bu kaynaklardan mahrum bırakılması her geçen gün önemini daha da artırmaktadır. Klasik suçla mücadele yöntemlerinin organize suçlarda fazla etkili olmadığı görüldüğünden, suçluları suç gelirinden mahrum etmek ve dolayısıyla çıkar amaçlı suç işlenmesini önlemek amacıyla kara para aklama suçunun ülke mevzuatlarına dâhil edildiğini görmekteyiz. Benzer bir şekilde; terörün uluslararası boyut kazanması ve terör örgütlerinin diğer organize suç örgütleri gibi uyuşturucu ticareti ve benzeri alanlarda da faaliyet göstermek suretiyle önemli miktarlarda suç geliri elde etmeleri nedeniyle terörle etkin bir şekilde mücadele için klasik tedbir ve uygulamaların yanında terör örgütlerinin finans kaynaklarının kurutulması gereği fikri önemli ölçüde kabul görmeye başlamıştır. *Böylece terörle mücadelenin var olan boyutlarına yen bir boyut daha eklenmiştir: Terörün finansmanı ile mücadele.*

Terörün Finansmanı ile Mücadelenin Mantığı

Terör örgütlerinin finansman kaynaklarının kurutulması ve elde edilen fonların dağıtım kanallarının engellenmesi terörizmle mücadelede hayati öneme sahiptir. Terör örgütünün yapısına bağlı olarak finans kaynaklarında veya bunlara erişme imkanlarındaki azalma terör eylemleri üzerinde etkide bulunur. Terör örgütlerine para akışının engellenmesi terörist grupların zaman içinde operasyonel kapasitesini azaltır, eylem yapma kabiliyetlerini sınırlar. Terörün finansmanını önlemeye yönelik önleyici tedbirler finansmanın operasyonel maliyetini ve tespit riskini artırır. Terör eylemleri için gerekli kaynakların, zamanında ve istenildiği ölçüde ulaştırılmasını engeller. Bu ise terör eylemlerine belirsizlik ve tespit edilme riski unsuru ilave eder. Terör örgütlerinin finansman kaynaklarındaki azalmalar, örgüt üyelerinin moral gücünü zayıflatır, örgüt içinde liderlik ve meşruluk tartışmalarını artırır. Örgütü, daha görünür ve tespiti mümkün alanlarda faaliyet gösterme ile karşı karşıya bırakır (FATF, 2008a, s. 27).

Belli bir terör eyleminin gerçekleştirilmesi için kullanılacak belirli bir miktar paranın tespit edilmesi güç bir konudur. Son dönemlerde gerçekleştirilen eylemlerde, eylemin nihai aşaması için kullanılan para miktarının düşük tutarlı olması, bu paraların yükümlülerin ve kanun uygulama birimlerinin dikkatin çekmeden dolaşmasına imkan vermiştir. Ancak unutmamak gerekir ki, eylemin nihai aşaması için gerekli miktar düşük de olsa, terör örgütünün, propaganda, örgüte yeni eleman temini, bunların yetiştirilmesi, ihtiyaçları vs. önemli miktarda fonu gerektirir. Terörün finansmanı ile mücadele belli bir özel eylemin engellenmesi için öngörülen mücadele değildir. Terör örgütlerinin uzun dönemli olarak finans kaynaklarının tespit edilerek bunlardan mahrum bırakılması ulaşılmak istenilen amaçtır. Daha geniş anlamda bu önlemler, terör örgütlerine fon sağlanması ve bu fonların transfer edilmesi aşamasında ortamı uygun olmaktan çıkarmak amacını taşır. Terörle ilişkili fonlar için düşman bir ortam yaratmak amaçlanır. Böyle bir mücadelede spesifik bazı terör eylemlerinin tespitinde yetkili otoriteler başarısız olabilir. Ancak, genel anlamda terör örgütlerinin fonlarının miktarı ile bunların terör örgütü üyelerine ulaştırılabilme kapasitesinde meydana gelecek güçlükler, teröristlerin eylem gerçekleştirme kabiliyetlerini zaman içinde azaltacaktır. (FATF, 2008a, s. 27).

Terör örgütlerinin varlıklarını finansman desteği olmadan devam ettiremeyecekleri şeklinde bir ifade, terör tehdidinin temel doğasının yanlış anlaşılmasına neden olma riskini bünyesinde barındırdığı için kendi içinde bazı zorlamaları içerir. Terör örgütleri için finansman önemli bir boyuttur. Ancak, terör örgütlerinin finans kaynakları ile mücadele tek başına terör örgütleri ile mücadelede yeterli ve sonuca götürecek bir araç değildir. Çünkü terör örgütleri fayda-maliyet analizine dayanılarak kurulmazlar. Bir terör örgütü önce elde edeceği muhtemel finansal kaynaklara göre örgüt yapısını oluşturmaz. Ancak, örgüt yapısının hayata geçirilmesi ve terör eylemlerinin planlanması sırasında finansal kısıtlar önemli rol oynarlar. Önemli finansal kaynaklara ve bağlantılara sahip terör örgütü nükleer silah temini yoluna gidebileceği gibi, yeterli kaynağa sahip olmayan terör örgütü kimyasal gübreleri veya ticari olarak yasal biçimde alınıp satılan diğer kimyasalları kullanarak eylemlerini gerçekleştirme yolunu seçebilir. Bu açıdan terörün finansmanı ile mücadele aracına, olduğundan fazla veya eksik değer biçilmemesi, aracın etkinliği açısından önemlidir.

Terörün finansmanı ile mücadele konusunun ne anlama geldiğinin anlaşılması açısından kitapta terör örgütlerinin finansman ihtiyacı, finans kaynakları, fon hareketleri, mücadeleye ilişkin ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile aklama ve terörün finansmanı ilişkisi konularına ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

1. TERÖR ÖRGÜTLERİNİN FİNANSMAN İHTİYACI

Terör örgütleri politik saikle hareket ederler. Bu özellik onları çıkar amacıyla hareket eden organize suç örgütlerinden ayırır. Asıl amaçları gelir elde etmek olmamasına karşın terör örgütleri, yeni eleman temini, bunların yetiştirilmesi, seyahati, silah temini, terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi, propaganda yapmak, yasadışı eylemlerini gerçekleştirmek amacıyla rüşvet verilmesi gibi pek çok nedenle önemli miktarda fona ihtiyaç duyarlar (Gillespie, 2002, s.6).

Terör örgütlerinin fon ihtiyacının miktarı ile bu fonların örgüt üyelerine ulaştırılması mekanizması, terör örgütünün büyüklüğüne ve örgüt yapısına göre farklılık gösterir. Terör örgütü tipinin bir tarafında geleneksel hiyerarşik yapıda yarı-devletçi görünümdeki terör örgütleri, diğer tarafında ise küçük, ademi merkezî yapıda hücre tipi örgütler yer almaktadır. (FATF, 2008a, s. 7) Birinci tipte yer alan terör örgütleri nispeten daha büyük miktarlarda fona ihtiyaç duyarken ikinci tiptekiler daha düşük miktarda fonla da faaliyet gösterebilme yeteneğine sahiptirler. Her ne kadar terör örgütleri az sayıda üye ve dar bütçelerle terör eylemlerine devam edebilseler de yine de elde edilen fonun büyüklüğü örgütün manevra alanını doğrudan etkilediği için terör eylemlerinin boyutunu genişletmek ve üye sayılarını artırmak için her geçen gün daha fazla fona ihtiyaç duyar hale gelmişlerdir.

Terör örgütlerinin finansman ihtiyacı esas itibariyle iki temel nedenden kaynaklanır: (1) belirli terör eylemlerinin doğrudan maliyetlerinin finansmanı, (2) terör örgütlerinin ideolojilerini yayma, örgüt altyapısı oluşturma, bunu devam ettirme ve geliştirme faaliyetleri için gerekli finansman. (FATF, 2008a, s.7).

1.1. Terör eylemlerinin doğrudan maliyetleri

Terör eylemlerinin nihai aşamasının gerçekleştirilmesi için yapılan maliyetler terör eylemlerinin doğrudan maliyeti olarak isimlendirilmektedir. İstatistiklere göre terör örgütlerince en çok kullanılan terör eylemleri araçlı bombalama (%38), ateşli silahlarla vurma (%24), intihar bombalaması (%10) ve rehine alma (%5) olarak sıralanmaktadır (Lotan, 2006, s.10). Terör eyleminde kullanılacak silah, mühimmat, motorlu araç ve benzeri için yapılan harcamalar doğrudan maliyetler arasında yer almaktadır. Silah ve mühimmatın yasal yollardan elde edilmesi çoğu kez mümkün olmadığından, bu iş için ayrı bir organizasyona gerek duyulmaktadır ve bu durum da ilave masraf doğurmaktadır. Terör faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli malzemeler (motorlu araçlar, bomba hazırlama malzemeleri, haritalar, gözetim malzemeleri gibi) çok çeşitlidir.

Aşağıda son dönemdeki önemli terör eylemlerinin doğrudan maliyetlerine ilişkin tahmini rakamlar yer almaktadır. Terör eylemlerinin doğrudan maliyetleri doğrudan zarara oranla küçük miktarda kalmaktadır.

Tablo 1: Bazı terör eylemlerinin tahmini doğrudan maliyetleri

Terör Eylemi	Tarih	Tahmini Maliyeti
Londra metro sistemindeki bombalama	7 Temmuz 2005	8.000 İngiliz Sterlini
Madrid tren istasyonundaki bombalama	11 Mart 2004	10.000 ABD Doları
İstanbul HSBC ve Sinegog binalarının bombalanması	15 ve 20 Kasım 2003	40.000 ABD Doları
Jakarta JW Marriot Oteli'nin bombalanması	5 Ağustos 2003	30.000 ABD Doları
Bali'deki bombalama eylemi	12 Ekim 2002	50.000 ABD Doları
USS Cole'un bombalanması	12 Ekim 2000	10.000 ABD Doları
Doğu Afrika elçilik binasının bombalanması	7 Ağustos 1998	50.000 ABD Doları

Kaynak: FATF, 2008a, s.7.

Terör eylemlerinin nihai aşaması için yapılan bu harcamalara bakılarak bazen terör eylemlerinin ucuz, maliyeti düşük eylemler olarak nitelendirildiği görülmektedir. Ancak terör örgütlerinin finansman ihtiyacı sadece terör eylemlerinin nihai aşamasına ilişkin maliyetler ile sınırlı değildir. Bazen bu eylemler için harcanan miktar örgütün finansman ihtiyacı içinde çok küçük bir yer tutar. Bu nedenle yalnızca terör eylemlerinin nihai aşamasının doğrudan maliyetlerine bakılarak, terörün küçük miktarlı fonlarla finanse edilebileceği söylemek yanıltıcı olur. Böyle bir yaklaşım, terörün küçük miktarlı fonlarla varlığını devam ettireceğini kabul etmek anlamına gelir. Bu ise, küçük miktarlı fonların tespitinin güçlüğü nedeniyle terörün finansmanı ile mücadele araçlarının anlamsızlığını da kabul etmeyi gerektirir ki, bu gerçekçi bir yaklaşım olmaz.

1.2. Terör eylemlerinin hazırlık maliyetleri

Etkili ve ses getirecek terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi önemli hazırlık devresini gerektirir. Bu hazırlık devresi, terör eylemini gerçekleştirecek örgüt üyelerinin yetiştirilmesi, eylemin yapılacağı yerin çok iyi tanınması, eylem için gerekli araç, silah ve mühimmatın sıkı sınır kontrolleri ve diğer kısıtlamalara rağmen sağlanması ve en sonunda bunların istenilen zaman ve yerde hayata geçirilmesi gibi altyapı hazırlık çalışması diyeceğimiz uzun ve bir o kadar da maliyetli bir planlamayı gerektirir. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri 11 Eylül Komisyonuna göre; El Kaide, 11 Eylül terör eylemi öncesinde faaliyetlerinin finansmanı, eğitim ve militanların hazırlanması, Taliban ve Taliban'ın üst düzey görevlilerine destek ve ilgili terör örgütlerine münferiden yapılan yardımlar için yılda yaklaşık 30 milyon \$ harcamada bulunmuştur¹.

Teröristlerin günlük faaliyetlerinde ve örgüt adına gerçekleştirilecek eylemlere ilişkin hazırlık çalışmaları sırasında örgüt merkeziyle iletişime geçmeleri gerekmektedir. Bu da iletişim masraflarını doğurmaktadır. Özellikle kırsal alanda uzun süreli olarak barınma ve saldırı yapan terör örgütlerinde örgüt içi haberleşme için sadece telefon yeterli olmayıp, mobil haberleşme araçları da gerekmektedir.

¹ The 9/11 Commission Report, [http://www.9-11commission.gov/report/911Report .pdf](http://www.9-11commission.gov/report/911Report.pdf), s. 170, 188.

Bir terör eyleminin hazırlık maliyetlerinin ne denli yüksek olabileceğini görmek açısından Doğu Afrika elçilik bombalama eyleminin doğrudan maliyetinin Birleşmiş Milletler tarafından 50.000 \$ olarak tahmin edilmesine karşılık bu eylem öncesi yapılan hazırlık çalışmalarına ana hatları ile göz atmak fikir vericidir (Prober, 2005):

- El Kaide hazırlık çalışmaları için Nairobi'de 1993 yılında Asma Limitet isimli göstermelik bir şirket kurmuştur.
- Üst düzey El Kaide üyeleri çeşitli defalar Nairobi'ye seyahat etmiştir.
- Doğu Afrikalı El Kaide üyeleri operasyon için bombalama, uçak kaçırma, adam kaçırma, suikast, istihbarat toplama gibi alanlarda eğitilmişlerdir.
- Bomba hazırlık çalışmaları için Nairobi'de bir gayrimenkul kiralamışlardır.
- Dar es Salaam'ın İllah ilçesinde hazırlık çalışmaları için başka bir gayrimenkul daha kiralanmıştır.
- Usame Bin Laden ve Doğu Afrikalı teröristler arasında iletişimi sağlamak için her biri 80.000 \$ değerinde uydu telefonları kullanılmıştır.
- Hazırlık çalışmalarında sorun çıkmaması için yerel kamu görevlilerine rüşvet verilmiştir.
- Üst düzey özelliklere sahip video kameralar dahil pek çok elektronik alet satın alınmıştır.
- Elçilik bombalama eyleminde kullanılmak üzere kamyonet satın alınmıştır.
- Bombalama eyleminde kullanılacak TNT bombaları satın alınmıştır.

1.3. Örgüt üyelerinin iâşe ve ibate giderleri

Terör eylemleri sadece silah ve patlayıcılarla gerçekleştirilmez. Bu eylemlerin en önemli unsuru bu silah ve patlayıcıları kullanacak kişilerdir. Eylemde kullanılacak kişilerin barınma, giyinme ve diğer ihtiyaçları terör örgütlerine önemli maliyetler getirir. Nasıl güvenlik güçleri, operasyon ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak sürekli kadrolu elamanlar istihdam etmekte ise terör örgütleri de varlıklarının ve eylemlerinin sürekliliğini temin amacıyla belli sayıda terör örgütü üyesine sürekli olarak sahip olmak durumundadır. Bu sabit kadronun bir kısmı kırsal alanda faaliyet gösterirken bir kısmının kentsel alanda bulunması gerekebilmektedir. Gerek kırsal alanda olsun gerekse kentte bu kişilerin barınma ihtiyacını karşılamak için kaynak ayrılması gerekir. Örneğin 5.000 kişilik üyesi bulunan bir terör örgütünün, ülkenin kırsal bölgesinde veya komşu ülke kırsal alanında barınma, eğitim, giyinme, silah, iletişim ve mühimmat ihtiyacı önemli miktarda fonu gerektirir. Her terörist için aylık 500 dolar harcadığını varsayarak yapılacak hesaplama sonucunda aylık minimum 2,5 milyon dolar ve yıllık 30 milyon dolar kaynağa ihtiyaç duyulur.

Hizbullah terör örgütünün silahlı kanadında sorumluluk verilen üyelerinin her türlü masrafı örgüt tarafından karşılanmıştır. Bu masraflar içinde, ev kirası, sağlık masrafı, iâşe giderleri vs. yer almaktadır. (Yurtseven, 2006, s. 146)

1.4- Örgüt üyeleri ile bunların yakınlarına yapılan düzenli ödemeler

Terör örgütlerince üyelerine ve bunların yakınlarına yapılan düzenli ödemeler de ayrı bir masraf kalemidir. Terör grupları, faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla farklı şehir ve

lkelerde ya da halktan tamamen ayrı dağlık arazilerde veya Őehirlerin kozmopolit yerleŐimi olan mahallelerinde karargh/hücre evi türü ortamlarda yaşamlarını sürdürmektedirler. Bu Şekilde bir yaşam tarzının yüksek maliyetli olduğu ve militan veya sempatizanların tamamıyla örgütsel faaliyetlerle uğraştığı düŐünülürse; terör rgt yelerinin barınma/beslenme ihtiyaçlarını kendi imkânları ile sağlamalarının imkânsız olduğu açık bir Şekilde söylenbilir. Bu sebeple, teröristlerin ve varsa bakıma muhtaç ailelerinin günlük ihtiyaçlarının karşılanması için örgüt tarafından teröristlere düzenli demeler yapılması söz konusu olmaktadır.

Örneğin İrlanda'da IRA aktif hizmet birimi üyelerine haftada ortalama 30-40 sterlin maaş bağlamıştır. Bu rakam örgütte slenilen role göre değişmektedir. Bu Şekilde maaŐa bağlanan örgüt üyelerinin 400-500 civarında olduğu tahmin edilmiştir. Bu demeler, örgüt üyelerinin diğer ihtiyaçlarının karşılanması sonrasında cep harçlığı Şeklinde verilen paralardır. Aynı Şekilde hapiste bulunan örgüt üyelerinin yakınlarına da haftalık veya aylık bazda düzenli demeler yapılmaktadır. Dublin bölgesindeki bir üst düzey IRA yetkilisine 1994-1996 arasındaki ateŐkes dönemindeki yılbaŐlarında "moralinin yüksek tutulması" için yaklaşık 6000 sterlin para verildiği ileri sürülmektedir. Bu durum, barış dönemlerinde örgüt üyelerinin örgütle bağlarının sıkı tutulması için finansal kaynakların önemli bir rol oynadığını göstermektedir. (Horgan ve Taylor, 1999).

1.5. Eğitim masrafları

Kritik ve ses getirecek türden terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi için verilen özel eğitimler ve uzmanlığın geliştirilmesi, maliyeti yüksek bir faaliyettir. Terör eylemleri için gerekli pek çok yeteneğin kazanılması için terör eğitim kamplarında uzun süreli eğitim dönemi gerekebilmektedir. Bazen 11 Eylül terör eylemlerinde olduğu gibi çok maliyetli uçuŐ eğitimlerinin alınması da söz konusu olabilmektedir (Williams, 2005, s.7).

1.6. Seyahat masrafları

Terör rgt yelerinin eğitim için çoğu zaman başka bir ülkede yerleşik kamplara gitmek için yaptıkları seyahatler ile terör eylemi gerçekleştirmek veya gerekli planlamalar için yapılan seyahatler önemli bir masraf kalemidir. Havayolu ile seyahati gerektirecek derecede uzak denizaŐırı seyahatler bu kalemin daha da büyümesine neden olmaktadır.

1.7. Rüşvet verme

Terör rgt yeleri eylemlerini gerçekleştirmeye yarayacak araçları (silah, mühimmat, sahte evrak vs.) temin etmek amacıyla çoğu kez kamu görevlilerine rüşvet verme yoluna gitmektedirler. Ayrıca, lke dışına yapılan seyahatler için gidilecek ülkeden vize temini, kolay giriş çıkış imkânlarının sağlanması da rüşvet önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Rüşvet yolu ile ülkeye giriş çıkış yapmakta zorlanan terör rgt yeleri bu kez göçmen kaçakçılığı, sahte belge yapımı konusunda uzmanlaşmış organize suç örgütlerini aracı olarak kullanmak suretiyle bu amaçlarını gerçekleştirmektedirler. Terör örgütlerinin gelir elde etmek amacıyla yürüttükleri uyuşturucu ticareti, sigara kaçakçılığı gibi pek çok yasadışı faaliyeti sırasında da rüşvet önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.

1.8. Propaganda masrafları

Terör örgütleri için her türlü propaganda aracının kullanılması büyük önem taşımaktadır. Bunun için terör örgütlerince medya kampanyalarının yürütülmesi, politik nüfuz satın alınması, üye potansiyelinin sürekli tutulması ve kamuoyunda sempati oluşturmak amacıyla sosyal projeler yürütülmesi söz konusu olmaktadır. Terör örgütleri, ideolojilerini yaymak, üyelerini eğitmek, örgüt mensuplarını ajite etmek ve örgüte bağlılıklarını pekiştirmek amacıyla televizyon ve radyo kanalları, gazete, dergi ve internet siteleri gibi görsel ve yazılı yayın araçlarını kullanmakta ve anılan araçların kullanılması karşılığında belirli bir maliyet yüklenmektedir. Bu maliyet kalemlerinin önemli miktarlara ulaştığını göstermek açısından yabancı bir ülkeden yapılan uydu yayınları için sadece yıllık uydu kullanım ücretinin 2,5-3 milyon ABD doları civarında olduğunu belirtmek fikir verici olacaktır. Televizyon kanalının işletilmesi için gerekli, bina, ekipman, personel ve program ihtiyacı da önemli miktarda finansman ihtiyacı anlamına gelmektedir.

1.9. Güvenli istihdam ve tahrik merkezleri oluşturmak için yapılan harcamalar

Terör örgütünün ağını genişletmesi ve üyelerine istihdam ve tahrik merkezleri sağlamak amacıyla kâr amacı gütmeyen kuruluşları araç olarak kullanması söz konusu olabilmektedir. Bu tür kuruluşların işletilmesi maliyet unsuru olarak finansman ihtiyacı doğurmaktadır.

1.10. Terör örgütünün siyasi uzantısına fon sağlanması

Günümüzde bazı ayrılıkçı gruplar, bir yandan terör örgütü kanalıyla diğer yandan terör örgütünün kontrol veya yönlendirmesinde siyasi kanalları da zorlayarak politik amaçlarına ulaşmak istemektedirler. Bu tür terör örgütleri, aynı zamanda siyasi kanatlarının desteklenmesi amacıyla da fona ihtiyaç duymaktadırlar. Bu terör örgütlerinin politik alandaki uzantılarının elde ettiği kazanımlar, özellikle de kamu kaynaklarını yönetme konusunda kazandığı yetkiler sonrasında kamu kaynaklarından ters yönlü bir fonlama söz konusu olabilmektedir. Örneğin yerel yönetimde söz sahibi olan terör örgütü ile yakından bağlantılı kişiler, terör örgütüne çeşitli şekillerde destek sağlama imkânına kavuşmaktadır. Bunlardan en basiti, terör örgütüne katılmış kişilerin ailelerine çeşitli adlar altında sağlanan menfaatler veya bu ailenin diğer bireylerinin ilgili yerel yönetim biriminde işe alınması yoluyla sağlanan yardımlar şeklinde gerçekleşmektedir. Daha ileri düzeyde ise sahte belgeler kullanılarak harcanmış gösterilen kamu kaynaklarının nakit para formunda terör örgütlerine aktarılması şeklinde yöntemler kullanılabilmektedir.

2. TERÖR ÖRGÜTLERİNİN FİNANS KAYNAKLARI

Suçlular ve teröristler kanunlara, değerlere, ilkelere ve insan hayatına saygı duymamaktadır. Çıkar amacıyla suç işleyenler suç gelirlerini aklamak, teröristler ise hem terör faaliyetlerini gerçekleştirmek hem de bu faaliyetler için finansman kaynağı bulmak için, hiçbir sınır gözetmeden, neye ihtiyaçları varsa onu yapmaktadırlar (Lilley, 2006, s. xvi). Buna karşılık bazı alanlarda yoğunlaşmaların olduğu, terörün finansmanında bazı kaynakların öne çıktığı görülmektedir. Terörün finansmanı ile mücadele açısından terör örgütlerinin yoğunlaştığı gelir getirici alanların bilinmesi ve bu alanlara ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınması önem arz etmektedir.

Terör örgütlerinin finans kaynaklarını üç ana başlık altında toplamak mümkündür:

- (1) Gelir getirici yasadışı faaliyetlerden sağlanan kaynaklar,
- (2) Yasal görünümlü faaliyetler ile fon sağlanması,
- (3) Yabancı devletlerce yapılan yardımlar.

İdeolojik hedeflerinin farklılığı ve faaliyet yürüttükleri bölgenin coğrafi yapısından kaynaklanan nedenlerle terör örgütlerinin finans temin etme yöntemlerinde zaman zaman farklılıklar görülebilmektedir (Yayla, 2008, s.417). Buna karşılık terör örgütlerinin başvurdukları yöntemler çoğunlukla birbirine benzemektedir. Tüm dünyada yerel ya da uluslararası düzeyde faaliyet yürüten terör örgütleri, gasp, soygun, hırsızlık, aidat ve bağış toplama, haraç alma, örgütsel yayınlardan gelir temin etme, ticari faaliyetlerde bulunma, sahtecilik, insan, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılığı gibi pek çok faaliyetle fon sağlamaktadır.

Küreselleşmenin hız kazanması, ülkeler arasındaki fiziki sınırların eski önemini kaybetmesi, insan, mal ve sermaye hareketlerinin akışkanlığının artması, bilişim teknolojisindeki gelişmeler, internetin sunduğu imkânlar, uluslararası finans sisteminin her geçen gün daha entegre hale gelmesi ve finansal sistemde sunulan hizmet ve yatırım araçlarının çeşitlenmesi pek çok alanda yeni fırsatlar sunmaktadır. Toplumun bir parçası olarak suçlular ve terör örgütleri bu gelişim ve değişimin dışında değildir. Suçlular için de bilişim teknolojileri bir taraftan yeni suç türleri ortaya çıkarmış diğer yandan klasik suçların bilişim teknolojileri kullanılarak işlenmesine imkân sağlamıştır. Bunda bilişim teknolojilerinin özellikle de internetin, her yerden ulaşılabilirliği, yaygınlığı, düşük maliyeti, anonimliği, hızı, ülke sınırlarını tanımaması gibi özellikleri büyük önem taşımaktadır. Bu özellikler suçlular için göz ardı edilemeyecek özelliklerdir. Ekonomide, sosyal yaşamda ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler aynı zamanda yeni pek çok gelir getirici yasadışı faaliyete de zemin hazırlamaktadır. Terör örgütleri, diğer suç örgütlerine benzer şekilde, gelir getirme ihtimali olan hemen her alanda faaliyet gösterebilmektedirler. Aynı zamanda, yasadışı faaliyetlerden elde edilen büyük miktardaki yasadışı kaynaklarla yasal ticari sisteme de sızılmaktadırlar. Bu açıdan terör örgütlerinin fon sağladıkları alanların tümünü ortaya koymak neredeyse imkânsız olduğundan aşağıda, terör örgütlerinin gelir kaynaklarının başlıcaları üzerinde durulacaktır.

2.1. Yasadışı faaliyetlerden sağlanan kaynaklar

Terör örgütlerinin son on-onbeş yıllık dönemde, organize suç örgütlerine benzer şekilde, başta uyuşturucu ticareti olmak üzere, gelir getirici yasadışı alanlara yoğun olarak yönelindikleri görülmektedir. Bunda iki husus etkili olmuştur:

- (1) Terör örgütlerine yabancı devlet desteklerindeki nispi gerileme,
- (2) Yüksek getirili suç piyasasının artan cazibesi.

Geçmişte bazı terör örgütleri özellikle terörü destekleyen ülkelerden önemli miktarda finansal destek almakta idiler. Ancak özellikle 11 Eylül terör olayları sonrasında oluşan uluslararası baskı sonucu terörün finansmanında ülke desteği daha az güvenilir bir kaynak haline gelmiştir. Ayrıca terör örgütlerinin geleneksel örgüt yapılanmasından farklı olarak özellikle bağımsız hücreler şeklindeki oluşumlara yönelmeleri, bu örgütlerin yabancı ülke fonlarına erişme imkânını sınırlamıştır. Yabancı ülke desteğinin azalmasının bir sonucu olarak, terör örgütleri alternatif finansman kaynaklarına yönelmişlerdir. Bu kaynaklar arasında uyuşturucu ticareti, silah ticareti, fidye için adam kaçırma, haraç, soygun, gasp gibi pek çok suç faaliyeti yer almaktadır. Bu faaliyetler basit dolandırıcılıktan çok karmaşık, ciddi organize suçlara kadar uzanmaktadır. (FATF, 2008a, s.15).

Aslında organize suç ve terörizm birbirinden farklı konseptlerdir. Organize suç örgütünün temel amacı çıkar sağlamak iken, terörizm şiddet kullanarak kurulu yasal ve anayasal düzeni ve politikaları değiştirmeyi veya etkilemeyi hedefler. Buna karşılık terör örgütlerini organize suç örgütlerine yaklaştıran bazı özellikler de söz konusudur (CE, 2005, s.20). Gerek organize suç örgütlerinin gerekse terör örgütlerinin uluslararası nitelikte faaliyetler gerçekleştirmeleri, hücre yapılanması şeklinde bir ağ oluşturmaları, bazı etnik ve cemaat ilişkilerinin sağladığı avantajları kullanmaları, finansal kaynak ve hareketlerini gizlemek için güvenli ülke veya yerler aramaları ve kara para aklamaları bu iki örgüt arasındaki bazı benzerliklerdir.

Terör örgütlerinin artan oranda yasadışı gelir getirici faaliyetlere yoğunlaşmasının bir yansıması olarak organize suç örgütleri ve terör örgütleri çoğu kez işbirliği içinde çalışmaktadırlar. Terör örgütleri organize suç örgütlerine lojistik destek sağlarken, organize suç örgütleri de terör örgütlerinin silah ve diğer donanım ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Kolombiya'da FARC adlı terör örgütünün Cali ve Medellin kartellerinin kokain işlerine koruma sağlaması buna örnek olarak verilebilir. Ayrıca organize suç örgütleri ile terör örgütleri özellikle hapisanelerde tecrübe paylaşımı yapmaktadırlar.

Organize suç örgütleri aynı zamanda terör örgütü üyelerinin yurtdışına çıkmalarını ve gittikleri ülkede rahat bir şekilde yaşamalarını teminen sahte pasaport düzenlemek, kredi kartı ve sosyal hizmet alanında dolandırıcılık faaliyetlerini gerçekleştirmek gibi pek çok alanda terör örgütlerine hizmet vermektedirler (Carter, 1994).

Organize suç örgütleri de terörist taktikler kullanabilmektedirler. Organize suç örgütleri bazen kamuoyunu etkilemek ve propaganda yapmak amacı ile terör karakterli eylemler gerçekleştirmektedirler. Özellikle organize suç örgütleri kamu otoriteleri tarafından ciddi bir şekilde tehdit edilmeye başladıklarında şiddet eylemleri ile terör karakterli eylemler yapmaktadırlar. İtalya'da temiz eller operasyonu sırasında savcılara ve yakınlarına karşı gerçekleştirilen şiddet eylemleri buna örnek verilebilir (CE, 2005, s.20).

Bazı terör örgütleri, örgüt yapısı içinde organize suç örgütü türü birimler oluşturabilmektedir. Terör örgütleri faaliyetlerini devam ettirebilmek amacıyla çoğunlukla organize suç örgütleri tarafından kullanılan araç ve taktikleri kullanırlar. Bazen gerçekleştirilen fidye karşılığı adam kaçırmaya olayları bir taraftan toplumda korku yaratma diğer taraftan gelir etme gibi iki hedefe birden hizmet eder. Koruma adı altında alınan haraç, kalpazanlık, kopya ürün ticareti ve uyuşturucu ticareti gibi faaliyetler, terör örgütlerince terörist bir eylem olarak değil fakat finansman ihtiyacının bir sonucu olarak yapılır. Kara para aklama, elde edilen bu gelirlerin kaynağını, yapılan yatırım ve gönderildiği yerleri gizlemek amacıyla kullanılır. (CE, 2005, s.21)

Bazı suç örgütleri ilk ortaya çıktıklarında politik bir ajandaya sahip terör örgütü hüviyetindedirler. Ancak ilk önceleri finansman ihtiyacı için başlanan organize suç faaliyetleri zaman içinde süreklilik kazanarak terör örgütünün organize suç örgütüne dönüşmesine sebep olabilmektedir. Çin Triadları, Burma KMT'si ve Sicilya Cosa Nostra'sı bu duruma örnektir. (CE, 2005, s.21).

2.1.1. Yasadışı uyuşturucu ticareti

Uyuşturucu ve psikoaktif maddelerin ticareti için Birleşmiş Milletler tarafından bir kontrol sistemi öngörülmüştür. Bununla ilgili olarak Birleşmiş Milletlerin üç konvansiyonu bulunmaktadır². Bu konvansiyonlarla yüzlerce psikoaktif maddenin kullanımı sadece sağlık ve bilimsel amaçlarla sınırlandırılmıştır. Bu sınırlamalara rağmen dünya nüfusunun yüzde beşinin uyuşturucunun herhangi bir türünü kullanmakta olması (CE, 2005,s.29) üretim, dağıtım ve kullanımı sınırlanmış bu maddeleri, yasadışı örgütler için önemli bir suç piyasası haline getirmiştir. 2005 yılında uluslararası yasadışı uyuşturucu ticaretinin tahmini değeri 322 milyar ABD doları olarak hesaplanmıştır (UN, 2007, s.170).

Uyuşturucu ticareti terör örgütlerinin fon temininde kullandıkları çok karlı bir alandır. Teröristlerin yasadışı olarak ticareti en kolay yapılan ve çok karlı olan uyuşturucu ticaretine artan oranda karıştıkları pek çok ülkede tespit edilmiştir (GAO, 2003, s. 11). Terör örgütlerinin son yıllarda giderek artan oranda uyuşturucu ticareti ile uğraşmaya başlamasında, özellikle 2001 Eylül olayları sonrası teröre destek veren devletlere karşı girişilen uluslararası inisiyatiflerin etkisi ile bu kaynakta kısmi de olsa azalma eğiliminin etkili olduğu ileri sürülmektedir (KOM, 2006,s. 174).

Son yıllarda terör örgütleri bu büyük suç piyasasından giderek artan oranda pay almalarının bir yansıması olarak, pek çok terör örgütünün finans kaynakları arasında uyuşturucu ticaretinden elde edilen gelir önemli bir yer etmeye başlamıştır. (UN, 2006, s.8). Bunda uyuşturucu ticaretinin gelirinin yüksek, çoğu zaman karşılığında alınan paradan daha az yer tutması nedeniyle nakliyesinin kolay, alıcısının bol olması önemli etkenlerdir. Terör örgütleri çoğu kez geçiş güzergâhı ve nakliye işlerinde uyuşturucu ticareti ile uğraşan organize suç örgütlerine lojistik destek sağlamak suretiyle de uyuşturucu gelirlerinden pay almaktadırlar.

Terör örgütlerinin son dönemde artan oranda uyuşturucu ticaretinde yer alması, uyuşturucu ticareti ile uğraşan organize suç örgütleri ile terör örgütlerini birbirinden ayırt etmeyi çoğu kez

² The Single Convention on Narcotic Drugs (1961), the Convention on Psychotropic Substances (1971) ve the Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances (1988).

zorlaştırmaktadır. Uyuşturucu ticaretini önemli bir faaliyet alanı olarak kullanan terör örgütleri *narkoterörist örgütler* olarak isimlendirilmektedir. Narkoterörist örgütlerin sayısındaki artış narkoteröizm kavramının da yaygın olarak kullanılmasına yol açmıştır.

Terör örgütleri, içerdiği şiddet sayesinde önemli bir otoriteye sahip olmak suretiyle sahip olduğu denetim mekanizması ile birlikte uyuşturucu ticaretinin kontrollü bir şekilde işlemesine, sokak - sokak, bölge - bölge, ülke - ülke oluşturulan yapılanmalar sayesinde başka grupların söz konusu alana müdahale etmesinin önlenmesini sağlamaktadırlar. Bunun yanı sıra örgüt içerisinde gizliliğin azami derecede sağlanarak deşifre olunmasının engellenmesi ve uyuşturucu gelirinin arzulan seviyede olması ile örgüte aktarılması noktasında hedeflerini gerçekleştirmektedirler. (Aydın, 2007, s. 11)

ABD Dışişleri Bakanlığı raporlarına göre, dünyanın en büyük 25 terörist grubunun en az bir düzinesinin dünya çapındaki uyuşturucu ticaretiyle bağları vardır. Bu terörist grupların bazıları, Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC), Kolombiya Birleşik Savunma Grupları (AUC), Ulusal Özgürlük Ordusu (ELN), Parlayan Yol, Filistin İslami Cihat, El-Kaide, Özbekistan İslami Hareketi, Hizbullah, PKK, Bask Vatan ve Özgürlük (ETA) Tamil El-amin Özgürlük Kaplanları ve Abu Sayyaf'ı kapsar (Thachuk, 2006, s. 61). Dünyadaki bazı ünlü narkoterörist örgütlerin uyuşturucu ile ilişkilerine ilişkin örnekler aşağıdaki gibi sıralanabilir (US, 2008, s. 34):

Kolombiya'da FARC, kokain üretimi, laboratuvar ve küçük havaalanı pistlerinin güvenliği ve tonlarla ifade edilen kokainin diğer organize suç örgütleri ile işbirliği halinde Venezüella üzerinden ABD'ye ve Avrupa'ya ulaştırılması gibi uyuşturucu ticaretinin çeşitli aşamalarına dahil olmaktadır.

Afganistan'da Taliban'ın terör eylemleri ve resmi güçlere karşı isyanında kullanmak üzere afyon ticaretinden 3 milyar dolar elde ettiği ileri sürülmektedir.

Venezüella'da etkin olmayan devlet, yolsuzluk ve bu konuda yeterli iradenin bulunmaması, FARC ve diğer bir terörist örgüt olan ELN'ye kokain ticareti için uygun bir ortam sunmaktadır.

Peru'da SL (Shining Path/Sendero Luminoso) açık bir şekilde coca üreticisi ve ticareti yapan bir terörist grup olarak bilinmektedir (USDS, 2007, s. 128).

ABD tarafından terör örgütü olarak isimlendirilen ve Kolombiya'da faaliyet gösteren AUC kokain arzında önemli bir yere sahiptir. Bu örgüte yönelik olarak çok uluslu olarak başlatılan soruşturma ve operasyonlar sonucunda 20 kokain HC1 laboratuvarı, 22.919.5 kg. kokain, 28.999 galon kokain yapımında kullanılan kimyasal madde, 4.000 pound marihuana, 2.732.309 dolar ele geçirilmiştir (USDS, 2007, s.57).

Teröristlerin uyuşturucu kaçakçılığı yapmalarındaki tek sebep mali kaynak sağlamak değildir. Teröristler aynı zamanda kendi stratejik amaçlarına yardımcı olabileceği düşüncesiyle de söz konusu yasadışı faaliyetlere girişmektedirler. Bazı terör örgütleri, bağımlılık yapan maddelerin ticaretini yapmak suretiyle kendileriyle mücadele eden ve düşman olarak addettikleri toplumları zayıf düşürebileceklerine inanmaktadırlar (Beers ve Taylor, 2002).

Türkiye'de de terör örgütleri uyuşturucu ticaretinden önemli miktarda gelir elde etmektedirler. Türkiye'de güvenlik kuvvetlerince PKK/KONGRA-GEL, ASALA, TKP/ML ve DHKP/C

terör örgütleriyle bağlantılı olduğu tespit edilen uyuşturucu madde kaçakçılığı olaylarının sayısı 1984-2005 arasında 333 adettir. (KOM, 2006, s.176).

PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün uyuşturucu madde kaçakçılığı yaptığı, Abdullah ÖCALAN, Şemdin SAKIK gibi örgütün en üst düzey yöneticileri tarafından bizzat itiraf edilmiştir (KOM, 2006, s.175).Bölücü terör örgütü PKK, uyuşturucu üretimi, kaynağından uyuşturucu temini, kaçakçılığı ve dağıtımını safhalarında aktif rol alarak uyuşturucu ticaretinin her alanında görülmektedir. Uyuşturucu üretimi için PKK'nın Türkiye'nin doğusunda bulunan sarp arazilerdeki sahipsiz köy meralarında yasadışı kenevir bitkisi ektiği tespit edilmiştir (KOM,2006, 126). Diyarbakır (524 kg) ve Van (280 kg)'da yakalanan esrar maddesinin, bu bölge kırsalında bölücü terör örgütü tarafından gerçekleştirilen yasadışı kenevir bitkisi ekiminden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde, 2005 yılı Ağustos ayında, Van'ın Başkale ilçesi kırsalında gerçekleştirilen 3 ayrı operasyonda, Ortayol, Güroluk ve Barış Köyü meralarında (kamunun kullanımına açık sahipsiz arazi/hazine arazisi) terör örgütü tarafından ekildiği değerlendirilen önemli miktarlarda kenevir bitkisi yakalanmıştır (KOM, 2006, s. 175).

Başlangıçta uyuşturucu sevkiyatından pay alan terör örgütünün, uyuşturucu ticaretindeki yüksek kâr nedeniyle dağıtıma da yöneldiği ileri sürülmektedir. Dağıtım işinde siyasi amaçlı dernekler ve deşifre olmamış militanlar kullanılmaktadır. Terör örgütü PKK/KONGRA-GEL'in, Avrupa'da açtığı dernekler vasıtasıyla uyuşturucu dağıtımında iyi bir organizasyon sağladığı iddia edilmektedir.³ Avrupa'daki uyuşturucu dağıtımında PKK'nın küçük çocukları dahi kullandığı belirtilmektedir (Laçiner, 2008).

Teröristlerle uyuşturucu ticareti yapan organize suç örgütleri arasında sürekli ilişkiler mevcuttur. PKK/KONGRA-GEL terör örgütü bizzat uyuşturucu kaçakçılığı yapmanın yanı sıra etnik Kürt uyuşturucu kaçakçılarından ve eroin kaçakçılığı yapan örgütlerden "vergi" adı altında pay almakta ve bu yolla da faaliyetlerinin finansmanı için kaynak sağlamaktadır.

Terör örgütü PKK-KONGRA/GEL, mali desteğinin en büyük bölümünü uyuşturucu kaçakçılığından sağlamaktadır (Demirel, 2002, s.700). Terör örgütü tarafından uyuşturucu ticaretinden sağlanan gelirin miktarını tam olarak hesaplamak güçtür. PKK'nın uyuşturucu ticaretinden elde ettiği gelirin 2001 yılında 60 milyon dolar olduğu yönündeki tahminler medyada yer almıştır⁴. Bu konuda resmi yetkililerce dile getirilen son rakamlar bu tutarın çok üzerindedir. Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Ergin SAYGUN, Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi (TMMM) Komutanlığı'nın 2008 yılında ikincisini düzenlediği, "Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu"nun kapanış konuşmasında; terör örgütünün, başta uyuşturucu olmak üzere, insan, sigara, akaryakıt ve silah kaçakçılığı, haraç toplama, sahtecilik ve kara para aklama gibi yasa dışı faaliyetler yoluyla mali kaynak temin etmekte olduğunu belirtmiştir. SAYGUN tarafından aynı konuşmada, terör örgütünün bu şekilde elde ettiği yıllık gelirin 400-500 milyon avro civarında olduğu, bunun 200-250 milyon avrosunun uyuşturucudan, 100-150 milyon avrosunun kaçakçılıktan (akaryakıt, sigara, insan kaçaklığı gibi) 15-20 milyon avrosunun toplanan yardımlardan ve 20-25 milyon avrosunun da diğer faaliyetlerden sağlandığı değerlendirildiği yapılmıştır. Genelkurmay İkinci

³http://www.pkkgercegi.net/index.php?option=com_content&task=view&id=956&Itemid=63, Erişim: 03.01.2008

⁴ <http://ntvmsnbc.com/news/131593.asp> erişim 10.04.2008.

Başkanının konuşmasında belirttiği 200-250 milyon dolarlık uyuşturucu ticareti gelir tahmini önemli bir rakamdır. Bu rakamın tahmininde hangi yöntemin kullanıldığı konusunda bir açıklama bulunmamakla birlikte, söz konusu tahminin Genelkurmayın en üst ikinci yetkilisi tarafından dile getirildiği hususu dikkate alındığında, sağlam istihbarat ve hesaplamalara dayandığını varsaymak gerekir.

Elde edilen gelir, terör örgütünün eylem kapasite ve imkanlarını önemli ölçüde tayin etmektedir. Bu açıdan Türkiye’de bölücü terör örgütü ile mücadelede terörün finansmanı ile mücadelenin ne denli önemli olduğu hususunu tekrarlamak gerekir.

Terör örgütleri uyuşturucu ticareti ile yoğun bir şekilde iştiğal etmelerine rağmen, bu faaliyetlerinin bilinmesini istememektedirler. Çünkü uyuşturucu ticareti tüm toplumlar tarafından bir insanlık suçu olarak kabul edildiğinden örgütün imajını zedelemekte ve propaganda faaliyetlerinin başarısını olumsuz etkilemektedir. Uyuşturucu ticareti yapmak, aynı zamanda örgüte destek sağlayan ülkeler üzerinde de olumsuz bir imaj oluşturmakta ve bu örgütleri desteklemekte çekimser davranmalarına neden olmaktadır. Bu nedenle Türkiye’deki bölücü terör örgütü uyuşturucu üretimi, kaçakçılığı ve pazarlanmasına ilişkin faaliyetlerini uzun zaman Türkiye ve Dünya kamuoyundan gizlemeye çalışmıştır. Bu nedenle uyuşturucu faaliyetleri terör örgütüne mensubiyeti bilinmeyen kişiler üzerinden yürütülmeye çalışılmıştır. Bölücü terör örgütünün uyuşturucu suçlarına karıştığı, uluslararası raporlar, Türkiye’de gerçekleştirilen uyuşturucu operasyonlarında yakalanan şahısların ifadeleri, terör örgütleri ile bağlantılı suç kayıtları, örgüte ait sığınak/hücre evlerinde ele geçirilen uyuşturucu maddeler ve dokümanlardaki uyuşturucu alış verişinin para kayıtları ile ortaya çıkarılmıştır.

2.1.2. İnsan kaçakçılığı

Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Protokolünde insan kaçakçılığı, bir ülkenin vatandaşı olmayanlar ile ülkede ikamet etmeyenlerin, ülkeye çıkar karşılığında yasadışı sokulması olarak tanımlanmıştır.

Uluslararası Göç Örgütü’ne göre dünyada 130 milyon civarında göçmen vardır ve bunların 20 ila 30 milyonu yasadışı göçmenlerdir. Bu yasadışı göçmenlerin herhangi bir anda 4 milyonu sürekli hareket halindedir. Yılda 300.000 ila 450.000 arasında göçmenin Batı Avrupa ülkelerine giriş yaptığı tahmin edilmektedir. İnsan kaçakçılığı, insan ticareti gibi önemli suç geliri sağlar. İnsan kaçakçılığında bedel, bulunulan ülkeye, göçmenin gelir durumuna, yolculuk sırasında alınan riske, hizmet sağlayanın profesyonellik düzeyine ve gidilecek ülkenin cazip bir ülke olup olmamasına göre belirlenmektedir. Örneğin Afrika’dan İspanya’ya insan kaçakçılığında ortalama bedel 4.000 avro’dur. Ayrıca sahte kimlik belgeleri de sağlanmışsa bu rakam 6.000 avro’ya çıkmaktadır. Aynı rakam Asya’dan İspanya’ya yapılan bir kaçakçılıkta ortalama 6.000 ila 12.000 avro arasında olmaktadır (CE, 2005, s.39).

Terör örgütleri insan kaçakçılığı vasıtasıyla hem gelir sağlamakta, hem de eleman temin etmektedirler. Terör örgütleri ayrıca buldukları ülke dışındaki ülkelerde faaliyet gösteren insan kaçakçılığı şebekeleriyle ilgili ülkelerdeki mensupları vasıtasıyla işbirliği yapmakta ve insan kaçakçılığını meslek edinmiş suç şebekelerinin gelirlerinden pay almaktadırlar (MASAK, 2006, s.57).

Türkiye’nin Avrupa’ya doğru olan insan kaçakçılığındaki rota üzerinde yer alması, bu piyasanın çok yoğun olmasına neden olmaktadır. 1995-2005 tarihleri arasında Türkiye

üzerinden 580.000 kişi insan kaçakçılığı veya ticaretine konu olmuştur. Bu işlemler sırasında kişi başına ortalama 5.000 dolar alındığı değerlendirilmektedir (Yayla, 2008, s.431). Yasadışı göçmenlerin sınırdan illegal yöntemlerle geçirilerek Avrupa ülkelerine götürülmesi ve iltica başvurusu yaptırılması karşılığında, Avrupa ülkelerinde bu kişilere sağlanan maddi yardımlardan pay alınması, PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün faaliyetlerini finanse etmek için sıklıkla başvurduğu yöntemlerden birisidir (Alkan, 2004).

Kurulduğu tarihten bu yana pek çok yasadışı faaliyete karışan PKK/KONGRA-GEL terör örgütü, ya militan ve sempatanlarını eğitmek için ya da maddi kaynak temin etmek için insan kaçakçılığı olaylarında etkin rol oynamaktadır. Başlangıçta uyuşturucu ve insan kaçakçılığı faaliyetlerine göz yumma ve güvenlik sağlama karşılığında bu tür organizasyonlardan “vergi” adı altında komisyon alan örgüt, sağladığı kazanç ve diğer kazanımlar nedeniyle insan kaçakçılığı faaliyetlerinin bizzat içinde yer almaya başlamıştır.

2.1.3. Sigara ve diğer malların kaçakçılığı

Terör örgütleri çok yüksek gelirli suç piyasası olan sigara kaçakçılığından önemli miktarda gelir elde etmektedirler. Sigaranın yanında alkollü içki kaçakçılığı da söz konusu olabilmektedir. Bu tür mallar üzerindeki özel tüketim vergilerinin yüksekliği, kaçakçılığı cazip bir alan haline getirmektedir. Bu tür kaçakçılık fiilleri, malların tedariki, nakli, pazarlaması ve her aşamada çoğunlukla kamu görevlilerinin göz yummasını sağlamak için rüşvet verme gibi unsurları içermesi nedeniyle organize şekilde işlenmesi zorunlu faaliyetlerdir. Uluslararası örgütsel bağlara sahip, sıkı bir örgüt yapısı oluşturan terör örgütleri bu alanda etkin bir şekilde faaliyet göstermektedirler.

Birleşik Krallık’ın Organize Suç Görev Kuvveti raporları, sadece 2000 yılında Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti arasında yapılan yakıt kaçakçılığından ve sahte tütün ürünlerinden kaynaklanan gelir kaybının 568 milyon Dolara ulaştığını ifade etmektedir. IRA’nın sahte ürün ve mal kaçakçılığından para elde etme kapasitesinin 7,7 ile 12,3 milyon Dolar arasında olduğu tahmin edilmektedir. (Thachuk, 2006, s. 62).

Amerika’da da teröristlerin yasadışı sigara kaçakçılığı suretiyle önemli miktarda gelir elde ettikleri iddia edilmektedir. Özellikle Amerika’da eyaletler arası ve ABD ile Kanada arasındaki sigara üzerinden alınan vergi farkları sigara kaçakçılığında önemli bir etkidir. Bir davada Kuzey Carolina ile Michigan eyaletleri arasında 1996-2000 yılları arasında sigara kaçakçılığı yapan bir terör örgütünün 1,5 milyon dolarına, önemli miktarda sigaraya ve gayrimenkullerine el konulmuştur. Soruşturma üç temel suçtan yapılmıştır: yasadışı sigara kaçakçılığı, kara para aklama ve terör örgütüne maddi destek sağlamak. Sigara sektöründeki karlı alan sadece kaçakçılıkla kalmamakta aynı zamanda sahte bandrol kullanmak ve internet üzerinden sigara satışı yapmak suretiyle elde edilen kâr daha da artırılmaktadır. Avrupa Komisyonu Yolsuzlukla Mücadele Ofisine göre, sigara kaçakçılığı Avrupa’da çok yaygın olup pek çok doğu Avrupa ülkesinde kaçak sigara nakit gibi kullanılmaktadır.(GAO, 2003,s. 12)

Son dönemde bu alandaki yüksek gelir imkânları Türkiye’de terör örgütlerinin de sigara, akaryakıt ve alkollü içki kaçakçılığı işine girmesine neden olmuştur. Terör örgütü PKK’nın sigara kaçakçılığından ne kadar gelir sağladığını tam olarak bilmek imkânsızdır. Ancak, bu konuda ileri sürülen rakamlar çok önemli miktarları içermektedir. Örneğin Sağlık eski Bakanlarından Bülent AKARCALI Avrupa’da sigaraya verilen her doların 25 sentinin

PKK'ya gittiğini ve PKK'nın sigara kaçakçılığından edindiği kazancın asgari 300 milyon avro olduğunu ileri sürmüştür⁵. AKARCALI'nın dile getirdiği iki önemli husus ise, uluslararası sigara şirketlerinin bu kaçakçılığı desteklediği ve gümrüklerin de buna göz yumduğu iddialarıdır.

Sigara kaçakçılığından PKK'nın aldığı payla ilgili olarak Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Ergin SAYGUN, Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Komutanlığı'nın 2008 yılında ikincisini düzenlediği, "Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu"nun kapanış konuşmasında PKK'nın akaryakıt, sigara, insan kaçakçılığı gibi kaçakçılıktan 100-150 milyon avroluk gelir elde ettiği değerlendirmesini yapmıştır. Hangi rakam esas alınırsa alınsın, PKK'nın sigara kaçakçılığından göz ardı edilemeyecek tutarda gelir elde ettiği anlaşılmaktadır. Bu gelirin özelliği, devletin sigara üzerindeki vergilerinin bir kısmının PKK'ca kullanılması anlamına gelmesidir. Bu yönü ile sorun, bir taraftan terör örgütüne finansman sağlanırken, diğer yandan kamu finansmanını önemli miktarda kaynaktan mahrum bırakarak iki yönlü olumsuz etki doğurmasıdır.

Terör örgütleri gerektiğinde her türlü malın kaçak olarak ülkeye sokulması suretiyle gelir elde etme imkânlarını aramaktadır. Örneğin, bazı terör örgütlerinin Avrupa'da üretilen ve Güney Amerika'daki bir serbest bölgeye nakledilen malları üçüncü bir ülkeye kaçak yollarla sokmak ve bu ülkede pazarlamak suretiyle gelir elde ettikleri ve bu gelirleri terör örgütünün faaliyetlerinin finansmanında kullandığı tespit edilmiştir (Lilley, 2006, s.143).

2.1.4. Silah kaçakçılığı

Silah kaçakçılığı ile terörizm arasında da doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Terör örgütleri silah kaçakçılığı yapmak suretiyle hem silah ihtiyacını karşılamakta hem de gelir elde etmektedir. Son dönemde özellikle nükleer silah yapımında kullanılan maddelerin kaçakçılığı da önemli bir kaynak haline gelmiştir. Nükleer silah yapımında kullanılan maddelerin milyon dolarlarla alıcı bulması, organize suç örgütleri yanında terör örgütlerinin de bu suç türüne yönelmelerine neden olmaktadır (KOM, 2006, s.94).

2.1.5. Haraç toplama

Terör örgütleri, kişilere koruma vaadinde bulunma, zarar vermeme garantisi sağlama, bir şekilde şahit olduğu veya öğrendiği bir suçu veya durumu yetkili mercilere bildirme tehdidinde bulunarak şantaj yapma veya adam kaçırma karşılığında kişi veya gruplardan zorla para toplamaktadır. Haraç vermeyi istemeyen kişileri kaçırmakta, işyerlerini bombalamakta veya suikastlar düzenlemektedirler.

Haraç toplama faaliyeti bir taraftan terör örgütlerine önemli miktarda gelir sağlarken, diğer yandan devletin otoritesine karşı girişilmiş bir eylem olarak da görülmektedir. Devletin en önemli özelliklerinden birisi zor kullanarak kişilerin kazançlarından bir kısmını alma konusunda meşru yetkiye sahip olmasıdır. Terör örgütleri, haraç veya "vergi" adı altında kişilerden zorla para toplamak suretiyle devletin bu otoritesini sarsma, kişilerde güvensizlik ve korku yaratma gibi sonuçlar doğurmayı da amaçlamaktadırlar.

⁵ <http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=8157679> Erişim 11.04.2008.

2.1.6. Sahtecilik

Günümüzün gelişen teknolojik imkânları dolayısıyla her türlü baskı, araç, gereç ve malzemesini kolaylıkla bulabilen ve sahtecilikte uzmanlaşan terör örgütleri, hem kendi mensuplarına sahte pasaport ve kimlik basmakta, hem de talep halinde organize suç örgütlerine sahte belge düzenlemek suretiyle gelir temin etmektedirler.

Dünyada sahtecilik konusunda uzmanlaşmış en önemli örgütlerden biri olduğu bilinen PKK/KONGRA-GEL terör örgütü, illegal yollardan yurtdışına çıkış yapmak isteyen şahısların iltica taleplerinin kabul görmesi için belli bir bedel karşılığında sahte belgeler düzenlemektedir. Ayrıca örgüt, yurtdışında bulunan vatandaşlarımızdan veya yabancılardan, zorla veya gönüllü olarak, elde edilmiş pasaport, nüfuz cüzdanı gibi belgelerin üzerinde tahrifat yapmak suretiyle de belgede sahtecilik fiillerini gerçekleştirilmekte ve bu suretle gelir temin etmektedir.

Düzenlenen sahte belgelerle Avrupa ülkelerine götürülen kaçak şahıslar, gönderildikleri ülkelerde örgüt tarafından takip edilerek, barınma ve iş bulma vaadi ile PKK/KONGRA-GEL yanlısı derneklere üye olarak kaydedilmekte, iş bulmaları halinde ise anılan şahıslardan, örgüte yardım amacıyla aidat adı altında para alınmaktadır. Örgüt, ayrıca yurtdışına çıkardığı bu şahıslardan bir kısmını ideolojik eğitimden geçirerek, PKK/KONGRA-GEL adına vatandaşlarımızdan zorla para toplama, örgütün yayın organlarını dağıtma, uyuşturucu işlerinde kurye olarak çalışma vb. faaliyetlerde kullanma girişimlerinde de bulunabilmektedir (Alkan, 2004).

Ayrıca, PKK/KONGRA-GEL'in sahte dokümanlar üretmek yoluyla Avrupa'da sosyal yardım fonları topladığı ve faaliyetlerinin finansmanında kullanılan bu fonları gelişmiş ülkelerdeki mali sistemleri kullanmak suretiyle değerlendirdiği de tespit edilen hususlar arasında yer almaktadır.

2.1.7. Taklit ve kopya ürünlerin ticareti

OECD'ye göre, sahte ve taklit ürünler dünya ticaretinin yaklaşık %7 'sine denk gelmektedir. Terör örgütleri bu piyasada da kendilerine yer bulmaktadırlar. Bazı terör örgütleri çok bilinen parfüm, kozmetik ürünler ile pahalı ilaçların, çikolataların sahteleri, taklit yedek araba parçaları ve korsan CD'ler gibi günlük eşyaların ticaretinde yer almaktadırlar (Thachuk, 2006, s. 62).

2.1.8. Kredi kartı dolandırıcılığı

Bir başkasının kredi kartını hileli yollarla kullanarak internet üzerinden veya telefonla alışveriş yapılması, gelişen teknolojik imkânlar neticesinde artık daha sık rastlanan bir suç türü olmuştur. Terör örgütleri diğer suç piyasasında olduğu gibi kredi kartı dolandırıcılığında da sıklıkla yer almaktadır.

Birleşik Krallık Ciddi Dolandırıcılık Ofisi tarafından teröristlerin operasyonlarını finanse etmek amacıyla düşük değerli ancak yüksek hacimli kredi kartı, çek dolandırıcılığı ve sigorta sahtekârlığı olaylarında yer aldıkları belirtilmektedir (Bedi, 2007, s.1)

FATF bünyesinde çalışmalarını yürüten Terörün Finansmanı Çalışma Grubu tarafından hazırlanan Terörün Finansmanı Raporunda da belirtildiği üzere, çok sayıda kişinin ismi,

adresini, telefon numarasını, annesinin kızlık soyadı, doğum tarihi, mesleği gibi kişisel bilgileri ile kredi kartı hesaplarına ilişkin detaylar yasadışı yollardan temin edilmekte ve internette satışa sunulmaktadır. Terör örgütleri tarafından bu bilgilerin satışının yapılması ve bu yolla gelir elde edilmesi mümkün iken, aynı zamanda bu bilgiler kullanılarak kişilerin dolandırılması veya sahte belgelerin düzenlenmesi yoluyla gelir elde edilmesi de mümkün olabilmektedir.

2.1.9. Gasp, hırsızlık

Gasp ve hırsızlık, küçük çaplı örgütlerin kullandığı ya da faaliyetlere başlangıç için gerekli paranın bulunması amacıyla kullanılan bir yöntemdir.⁶ Bankalar, büyük işyerleri, para nakliye araçları, mutemetler, toplu para bulunduran yer ve şahıslar terör örgütlerinin gasp ve hırsızlık eylemleri için hedef alınan yerlerdir.

Ülkemizde THKP/C, THKO gibi terör örgütleri kuruluş aşamalarında bu yöntemi kullanmışlardır. Gerçekleştirdikleri banka soygunları örgüte belirli bir gelir sağladığı gibi aynı zamanda kamuoyu tarafından tanınmalarını sağlamıştır. 1987 yılında Batman'da kurulan radikal terör örgütü İHÖ, gerçekleştirdiği banka soygunları, otomobil ve eşya hırsızlıklarını gelir temin etme yöntemi olarak kullanmıştır (Alkan, 2004).

2.1.10. Fidyeye amaçlı adam kaçırma

Fidyeye amaçlı adam kaçırma faaliyetleri, örgütlerin yaygın olarak kullandığı finansman yöntemlerinden biridir. Örgüt bu faaliyetlerde başarısını kanıtlandığında adam kaçırmasına gerek kalmayıp korkutma ya da tehdit yoluyla gelir temin etmeye devam edebilmektedir (MASAK, 2006, s.57).

Dünyada birçok terör örgütü, bir taraftan varlıklarını devam ettirebilmek ve ideolojilerini destekler nitelikte faaliyetlerde bulunabilmek için ihtiyaç duydukları parayı temin edebilmek, bir taraftan da propagandalarını yapmak suretiyle örgütlerinin isimlerini duyurabilmek için özellikle zengin işadamlarını ve bürokratları kaçırmak karşılığında fidye almış ve finans kaynaklarını geliştirmeye çalışmıştır.

ETA terör örgütü, dünyadaki terör örgütleriyle kıyaslandığında en büyük geliri fidyeye amaçlı adam kaçırmalardan sağlamıştır. Örneğin, Katalan işadamı Jesus Serra Santamans Nisan 1980'de kaçırılmış ve 1,5 milyon dolar karşılığında serbest bırakılmıştır. Sanayici Adolfo V. Martin yaklaşık 3 ay süren bir kaçırılma döneminden sonra 24 Şubat 1990'da 2,8 milyon dolarlık fidye karşılığında serbest bırakılmıştır. Temmuz 1993'te kaçırılan barış hareketinin önemli isimlerinden Zamona kaçırıldıktan sonra serbest bırakılması için büyük miktarda fidye ödemek zorunda kalmıştır (Alkan, 2004).

2.2 Yasal görünümde faaliyetlerle fon sağlanması

Terör örgütleri yasadışı yollardan elde ettikleri büyük miktarda fonların yanında yasal görünümde faaliyetler aracılığı ile de önemli miktarda fon temin etmektedirler. Terör örgütleri, yasal sistem içine sızarak suretiyle tespit edilme risklerini azaltmak gibi amaçlarla

⁶ Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği, 2007, s. 2

da yoğun bir şekilde yasal görünümlü şirket veya kâr amacı gütmeyen kuruluşları kullanmaya başlamışlardır. Bu kuruluşlar zaman içinde terör örgütlerinin finansmanında önemli gelir kaynakları haline gelmişlerdir.

2.2.1. Ticari işletmelerin kullanılması suretiyle fon sağlanması

Terörizmin şiddet ve korku araçlarını kullanmak suretiyle politik amaçlarına ulaşmayı hedeflediği kabul edilir. Bunun için de sivillerin öldürülmesi, kaçırılması, bombalama gibi pek çok şiddet eylemine başvururlar. Terör örgütlerinin bu geleneksel özellikleri devam etmekle birlikte günümüzde artan oranda daha sofistike hale geldikleri gözlenmektedir. Artık terör örgütleri elinde silah olan bir kaba güç olmanın yanında tüccar, işletmeci veya şirket sahibi imajını da bünyelerinde barındırmaya başlamışlardır. (Horgan ve Taylor, 1999).

Terör örgütleri elde ettikleri muazzam suç gelirleri ile ekonomik olarak her geçen gün büyümektedir. Bu fonlarla bir taraftan terör finanse edilirken diğer taraftan da bu gelirlere yasal görüntü kazandırılmaya, ekonomik sisteme sızılmaya çalışılmaktadır. Ekonomik sisteme sızan terör örgütleri satın aldıkları veya kurdukları Terör A.Ş.'lerle her geçen gün daha da büyüyerek kökleşmektedirler (Aykın, 2008).

IRA'nın yüksek iş hacmi bulunan işletmeleri doğrudan veya dolaylı olarak kontrol etmek suretiyle kara para aklama konusunda uzmanlaştığı ileri sürülmektedir. IRA yasadışı gelirlerini özellikle nakit girişi fazla olan market, kafeterya, pub ve otel gibi işletmelerde kullanmaktadır. Kuzey İrlanda Organize Suç Görev Gücüne göre IRA kara para aklama, KDV ve diğer vergi dolandırıcılıkları, soygun, adam kaçırmaya, gümrük kaçakçılığı, sahtecilik gibi pek çok suç türünü işlemektedir. IRA sadece işlediği suçlar nedeniyle her yıl 10 milyon sterlinin üzerinde yasadışı kazanç elde etmektedir. Ancak yasadışı faaliyetlerden elde edilen bu gelirin örgütün yasal işletmeleri ve gayrimenkul geliştirme işinden elde ettiği gelirin yarısından az olduğu ileri sürülmektedir (Chrisafis, 2005). Türkiye'de Hizbullah terör örgütünün elde ettiği gelirlerin bir kısmını gayrimenkule yatırdığı bilinmektedir. Gayrimenkuller örgüt üyelerinin eşleri veya sabıkasız örgüt üye veya sempatanları üzerine tapuya kaydedilmiştir (Yurtseven, 2006, s. 145)

IRA'nın Gizli Tarihi adlı kitabında Ed MOLONEY, IRA'nın satın aldığı işletmelerin işlem hacimlerinin, satın alınma işleminden bir hafta sonra birden bire altı yedi kat arttığını ve bunun yasal görünümlü fon üretme metodu olarak kullanıldığını ifade etmektedir. Hatta IRA'nın Derry'de çok fazla sayıda iş yeri sahibi olması sonrasında, kendi işyerlerini bombalama riski nedeniyle Derry'de işyeri bombalama kampanyasına son verdiği belirtilmektedir. (Chrisafis, 2005).

IRA'nın bazı işletmeleri satın almaksızın verdiği borç para nedeniyle kontrol altında tuttuğu, bazen de kendi sadık paramiliterlerine kredi şeklinde kullandırdığı iddia edilmektedir. (Chrisafis, 2005).

IRA'nın yasal nitelikli işletmeleri içinde özel güvenlik firmaları, vergi otoritelerine yıllık geliri 1 Milyon dolar civarında bildirilen 300 taksiden oluşan bir kooperatif, inşaat firması, sokak arası marketler, lokanta, pub, pansiyonlar, galeri ve yedek parça, kurye hizmeti işletmeleri bulunmaktadır. Bu haliyle IRA'nın İrlanda'da küçük bir imparatorluğa sahip olduğu söylenebilir (Horgan ve Taylor, 1999). Türkiye'de de Hizbullah terör örgütünün ticari taksi, dolmuş ve market işletmeciliği yaptığı ileri sürülmektedir (Yurtseven, 2006, s. 145).

PKK terör örgütünün özellikle Almanya, İngiltere, Avusturya, Macaristan ve Hollanda gibi ülkelerde birçok lokanta, kafeterya, kiraathanesinin bulunduğu ileri sürülmektedir. Bu tür yasal görünümlü işyerleri ile bir yandan örgüte gelir sağlanırken, diğer yandan buraları temas noktası ve örgüt faaliyetlerinin koordinasyonu için kullanılmaktadır (Aydın, 2007, s 56-57).

Daha önceleri koruma adı altında toplanan haraçlar, bugün oldukça sofistike bir hal kazanmıştır. Terör örgütleri özellikle özel güvenlik şirketi yapılanmasını sıklıkla kullanmaktadırlar. Bu yeni yapılanma ile elde edilen gelirler terör örgütlerinin önemli bir gelir kaynağını oluşturmaktadır. Gerçekten yasal olarak kurulmuş özel güvenlik şirketlerinin terörist gruplarca desteklenen veya kontrol edilen özel güvenlik şirketleri ile rekabet edebilmeleri de söz konusu değildir. Rekabet edememek fiyat politikasından değil, terör örgütüne rağmen bir işi almanın oluşturduğu gizli veya açık tehditten kaynaklanmaktadır. (Horgan ve Taylor, 1999).

Deşifre olmamış terör örgütü üyeleri veya terörün finansmanı ile görünüşte bağlantısı olmayan kişilerce işletilen kuruluşların oluşturulması ve buralardan elde edilen yasal ticari kazançların aktarılması ile de terör örgütlerine destek verilebilmektedir.

Terörün finansmanında büyük ve uluslararası nitelikteki paravan şirketlerin yanı sıra küçük çaplı şirketlerin de kullanıldığı bilinmektedir. Nitekim Oslo polisi tarafından yürütülen iki yıllık bir çalışma sonucunda hazırlanan raporda; küçük gazete bayilerinin ve kebab dükkânlarının da terörün mali kaynakları arasında yer aldığı, bu yolla toplanan paraların terör örgütlerine transfer edildiği belirtilmiştir (Lilley, 2006, s.142).

Teröristler ve terör örgütleri, paravan şirketleri ya sıfırdan kurmakta, ya da hâlihazırda kurulmuş bir şirketi satın almaktadırlar. Bu şirketlerde herhangi bir suç kaydı bulunmayan kişiler çalıştırılmakta ve yasal belgeler üzerinde bu kişilerin ismi kullanılmaktadır. Ancak kimi zaman da çalıştırılan kişiler için sahte isimler kullanılabilir. Bu şirketler çoğunlukla uluslararası alanda faaliyetlerde bulunmakta ve değeri yüksek hacmi küçük malların ticareti ile uğraşmaktadırlar (Lilley, 2006, s.144-145).

Terör örgütü tarafından kurulan ve işletilen bu şirketler yasal görünümlüdür ve kullandıkları banka hesapları da beyan edilen faaliyetlerini teyit eder niteliktedir. İthalat ve ihracat işleriyle uğraşan söz konusu şirketler, sattıkları mallara ilişkin müşterilerine fatura düzenlemekte, satın aldıkları mallar karşılığında fatura temin etmekte, ödemelerini bankacılık sistemi üzerinden yapmakta ve bankacılık dokümanlarıyla yaptıkları işleri ispat edebilmektedirler. Yani yaptıkları işler tamamen yasal görünümlüdür. Ama gerçekte; firmanın mal satın aldığı kişiler finanse edilmesi gereken terörist ve terör örgütleri, firmadan mal satın alan müşteriler ise terör örgütlerine fon sağlamak isteyen destekçilerdir. Ama ne firmanın mal satın aldığı kişiler ne de müşteriler şüpheli görünmemektedir, çünkü her türlü işlem yasal görünüm altında gerçekleştirilmektedir. Kurulan bu paravan şirketler, web sitesi kurmak, mallarına ilişkin kataloglar bastırarak gibi yollarla yasal görünümünü daha da pekiştirebilmektedir. Bu şirketler ayrıca vergilerini de ödemekte ve kanunlar kapsamında üzerine düşen her türlü görevi yerine getirmek suretiyle yasal mercilerin denetiminden kurtulabilmektedirler (Lilley, 2006, 145).

El-Kaide terör örgütünün de benzer şekilde faaliyetlerinin finansmanı amacıyla paravan şirketlerden yararlandığı iddia edilmektedir. Usame Bin Laden, El Kaide'nin finansmanı amacıyla gübre toptan satıcılığı, Suudi yol müteahhitlik firması, diğer yol inşaa ve yapım

şirketleri ve zirai işletmeler kurmuş ve bunları kullanmıştır. Usame Bin Laden'in kilit yardımcılarından Camal Ahmed al-Fadl, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki büyükelçilik bombalamalarıyla ilgili yapılan yargılaması sırasında El Kaide'nin faaliyetlerini gizlemek ve gerekli işlemlerde bulunabilmek amacıyla 80 paravan şirket kullandığını ifade etmiştir (Lilley, 2006, s. 141).

Günümüzde diğer organize suç örgütleri gibi terör örgütleri de pek çok nedenle yasal ticari faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Bunların nedenlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

Suç gelirlerinin aklanması: Terör örgütlerinin yasal ticari faaliyet alanında bulunmasının en önemli nedenlerindenidir. Böylece yasal görüntü kazanmış suç geliri rahat bir şekilde harcanır, işlenen öncül suçun delili niteliğindeki kirli paradan uzaklaşmak suretiyle asıl suçtan uzaklaşılır. Böylece hem işlenen öncül suç nedeniyle soruşturma geçirme ihtimali azaltılır, hem de suç gelirin mütaderesinin önüne geçilir.

Yasadışı faaliyetleri gizlemek: Önemli miktarda harcama yapan örgüt üyelerinin toplumda dikkat çekmemesi için büyük bir işletme sahibi, çoğu kez büyük şirketin sahibi olması önemlidir. Böylece, yaptığı harcamalar için yasal gelir kaynağı gösterilebilecektir.

Yasadışı faaliyetlerin işlenmesini kolaylaştırmak: Örneğin uyuşturucu ticareti ile de uğraşan terör örgütleri yasal taşıma şirketi işletmeciliği yapmak suretiyle, bu araçlar vasıtasıyla araçlara gizlenmiş bir şekilde uyuşturucu sevkiyatı gerçekleştirirler. Uluslararası inşaat şirketi faaliyeti yapılırken, göçmen kaçakçılığı, uyuşturucu ticareti ve diğer kaçakçılık türleri gerçekleştirilebilir. Bu yolla terör örgütü yandaşlarının ve üyelerinin yurtdışına çıkarılması sağlanır. Turizm acenteleri aynı zamanda örgüt üyelerinin uluslararası gidiş gelişlerini kolaylaştırmak amacıyla sık bir şekilde kullanılmaktadır.

Ceza soruşturmalarına engel olmak: Yasadışı nitelikteki bazı işlemler şirket üzerinden yapılmak suretiyle, bireysel olarak cezaya muhatap olmama gibi amaçlar güdülmektedir. Büyük bir şirketin patronu veya işadamı kimliği ile birçok kamu yetkilisine ulaşma ve ilişki kurma imkânları da artmaktadır.

2.2.2. Görsel ve basılı yayın organlarının kullanılması suretiyle fon sağlanması

Terör örgütleri, yayınladıkları gazete, dergi ve kitapları, ideolojilerini yaymak ve teorik eğitimlerde taraftarlarını eğitmek amacıyla kullanmanın yanında, bu yayınları sempatan ve militanlarına satmak suretiyle mali kaynak sağlamaktadırlar. Örgütlerin bu bağlamda, bir diğer gelir kaynağı da örgüt mensuplarını ajite etmek ve örgüte bağlılıklarını pekiştirmek için hazırlanan teyp ve videokasetleridir.

Medya şirketleri de, terör örgütlerinin gerek propaganda yapmak gerekse finansman temini amacıyla kullandıkları araçlar arasında yer almaktadır. Özellikle terör örgütü yandaşları, terör örgütüne yakın görsel ve basılı yayın organlarına reklâm bedeli adı altında yüksek tutarlarda ödemeler yapmak suretiyle örgüte finansman desteği sağlamaktadırlar. Aynı zamanda örgüt üyeleri, bu yayın organlarında çalışan kişiler olarak gösterilmek suretiyle finansal olarak desteklenmektedir.⁷

⁷ Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği, 2007, s. 3

Türkiye'deki terörist faaliyetlerin gelişmesinde, gazeteler, dergiler ve sair yazılı propaganda araçları çok önemli bir rol oynamış ve bazı militan gruplar adlarını kendi yayınlarından almıştı (Mango, 2005, s.29). Ülkemizde faaliyet yürüten sağ, sol ve bölücü terör örgütlerinin kuruluş aşamalarına baktığımızda bir yayınevi etrafında toplanan gençlerin zaman içerisinde örgütlenerek faaliyetlerine başladıkları gözlenmektedir. Örneğin, THKP/C terör örgütünün kurucusu Mahir ÇAYAN ve grubu "Kurtuluş" isimli gazeteyle görüşlerini yaymaya başlamıştır. Hizbullah terör örgütü "Vahdet Kitapevi" etrafında bir araya gelen gençler vasıtasıyla kurulmuş, ilerleyen zaman içerisinde görüş ayrılıklarından dolayı örgüt "Menzil" ve "İlim Grubu" olarak ikiye ayrılmıştır. Her iki grup da ismini Diyarbakır'da kurduğu "Menzil Kitapevi" ve "İlim Kitapevi"nden almıştır. Terör örgütü PKK/KONGRA GEL ise her ne kadar ilk yıllarda faaliyetlerine bir dergi ya da gazete çıkararak başlamayıp, ev toplantıları aracılığıyla görüşlerini taraftarlarına aktarmaya çalışmışsa da örgütlenme ve kuruluş aşamasında kitapların, gazetelerin ve dergilerin gücünden faydalanmayı ihmal etmemiştir. Partinin programını belirleyen "Kürdistan Devriminin Yolu, Manifesto" isimli broşür ile bağımsızlık anlamına gelen "Serxwebun Dergisi" bunun en önemi göstergesidir (Alkan, 2004).

Yetkili birimler tarafından, PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün, 2 gazete, 4 TV kanalı, 13 radyo kanalı, 19 dergi ve 3 basım evinin ve çok sayıda internet sitesinin bulunduğu bildirilmektedir. Ayrıca Avrupa üzerinden yayınlarını yapmakta olan ROJ TV, PKK/KONGRA-GEL'in kullandığı başlıca basın kaynağıdır. ROJ TV'nin örgütün propagandasını yapmak ve örgüte finans kaynağı sağlamak gibi faaliyetlerin yanı sıra örgütün, gerçekleştirilecek faaliyetlerle ilgili olarak üyelerine iletmek istediği şifreli mesajları aktarmak için de kullanıldığı bilinen bir husustur.

Terör örgütlerinin ekonomik sisteme sızmaları önemli bir tehlike oluşturmaktadır. Bu tehlike sadece ekonomik sisteme yönelik risklerden değil aynı zamanda ülke güvenliği açısından oluşturduğu risklerden kaynaklanmaktadır. Çünkü terör örgütü, Terör A.Ş.'ler aracılığı ile faaliyetlerini, fon hareketlerini gizleyebilmekte, devletin pek çok birimine rahat bir şekilde ulaşma imkânı elde etmektedir. Bu nedenle terör örgütleri ile yapılacak çok boyutlu mücadele stratejisi içinde, bu örgütlerin yasal alandaki faaliyetlerinin tespit edilerek engellenmesi de büyük önem taşımaktadır (Aykın, 2008).

2.2.3. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması suretiyle sağlanan kaynaklar

Bazı kâr amacı gütmeyen kuruluş statüsündeki oluşumlar terörün finansmanı konusunda kötüye kullanılmaktadırlar. (HM TREASURY, s. 19) Terör örgütleri hayır kurumu adı altındaki kuruluşlar aracılığı ile kişilerin dini, etnik veya coğrafik bağlarını kullanmak suretiyle önemli miktarda gelir elde etmektedir. Amerika'da Kurulu bir derneğin 2000 yılında 13 milyon dolar fon sağladığı ve bunu terör örgütüne ilettiği iddia edilmektedir. (GAO, 2003, s.14).

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların, hayır kurumlarının terör örgütlerince bir araç olarak kullanılma isteğinin arkasında bu kuruluşların kendilerine has özellikleri bulunmaktadır. Bu kuruluşlar kamu güvenine dayanır, önemli miktarda bağış ve yardım toplama kapasitesine sahiptirler ve elde edilen gelirler genellikle nakit şeklinde olur. Bütün bunlara ilave olarak, bazı hayır kuruluşları uluslararası niteliktedir ve uluslararası finansal işlemler yaparlar. Ayrıca, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, bir şirket kuruluşu veya diğer oluşumlara göre daha esnek ve gevşek düzenlemelere tabidirler. Örneğin, başlangıç sermayesi, görev alacak

kişilerle ilgili belli niteliklerin aranması, kurucularda aranan nitelikler, kayıt tutulması, raporlama ve denetim gibi konularda kâr amacı gütmeyen kuruluşlara ilişkin düzenlemeler örneğin bir şirkete nazaran daha gevşektir. Bu özellikleri hayır kuruluşlarının terör örgütlerince kötüye kullanılmasında hedef olarak seçilmelerine neden olmaktadır. Bu nedenle de FATF tarafından, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar terörün finansmanında önemli bir zayıf alan olarak kabul edilmiştir. (FATF, 2008a, s.11).

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların terörizmin finansmanı amacıyla farklı şekillerde kötüye kullanılması söz konusu olabilmektedir. Bunların bilinmesi, bu yolla sağlanan terörist fonların tespiti açısından önemlidir. Genel anlamda bu kuruluşlar üç şekilde kötüye kullanılmaktadırlar (FATF, 2008a, s.11-12):

1- Fonların bir kısmının dolandırıcılık eylemleri ile terör örgütlerine aktarılması: Kâr amacı gütmeyen kuruluşların bu şekilde kötüye kullanılmasında, örneğin bağışta bulunanlara kimsesiz çocuklar için para toplandığı söylenmektedir. Aslında dernek veya vakıf bu alanda da bazı çalışmalar yürütür. Ancak dernek veya vakfın görünür faaliyet alanındaki masraf kalemleri sahte belgelerle şişirmek suretiyle elde edilen bağış ve yardım gelirlerinin bir kısmı terör örgütüne aktarılır. Böylece, söz konusu kâr amacı gütmeyen kuruluş, sistem içerisinde saygın bir görünümle faaliyetine bağışta bulunanların güven duygularını suiistimal ederek devam eder.

2- Bu kuruluşların maske olarak kullanılması: Bu durumda, terör örgütleri tamamen paravan bir dernek veya vakıf kurmakta, kolluk ve diğer yetkililere karşı yasal bir kuruluş olarak duran bu kuruluşlar terör gruplarınca kullanılmaktadır. Bu kapsamdaki kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, finansörlerle teröristler arasındaki mali bağlantıyı ortadan kaldırmak ve bağışta bulunanlarla operasyonel hücreler arasında köprü oluşturmak amacıyla da kullanılmaktadır.

Terör örgütlerinin ideolojik görüşlerine destek vermek isteyen sempatizanlardan fon toplanması amacıyla kullanılan vakıf ve dernekler, toplanan fonların yasal mercilerin denetiminden ve tespitinden korunması amacıyla yine vakıf ve dernekler aracılığı ile transfer edilmekte veya harcanmaktadır (Lilley, 2006, s. 140).

Tamamen yasal alanda faaliyet gösteren kişilerin tamamen yasal görüntü altındaki bağışlarla terör örgütlerini destekleyebilmeleri amacıyla da kâr amacı gütmeyen kuruluşlar kullanılabilir. (Deridder, 2001). Bu durum yasal kaynaklardan elde edilmiş gelirlerle terör örgütlerine destek verenleri yasal açıdan rahatlatan bir unsur olmaktadır. Bazen, bu tür yardımlar vergi mevzuatındaki indirim veya istisnalardan da yararlanmak suretiyle terör örgütüne yapılan yardımın bir kısmının devletten geri alınması sonucunu da doğurabilmektedir.

3- Kâr amacı gütmeyen kuruluşların sömürülmesi: Bu durumda, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar kuruluş amacına uygun olarak faaliyet gösterir ancak faaliyet alanı, bağışların hangi işler için ve kimlere yönelik olarak kullanılacağı terör örgütlerince belirlenir. Örneğin, kimsesizlere veya yoksullara yardım amacıyla kurulmuş bir kâr amacı gütmeyen kuruluş bu amaç için bağış toplar. Ancak, topladığı bağışları sadece terör örgütüne belirlenmiş terör örgütüne eleman, lojistik destek temin eden, yardım ve yataklık yapan kişilere yönlendirir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılma riski, yasal olarak faaliyetlerde bulunan ve terörle bağlantısı olmayan kuruluşların ortadan kaldırılması veya tehlike olarak algılanmasına

yol açmamalıdır. Önemli olan bu kuruluşların risk esaslı olarak denetimi ve terör amacıyla kullanılmasının önüne geçilmesidir. Toplumsal dayanışmanın bir yansıması olarak ortaya çıkan vakıfların çoğunlukta olduğu düşünülerek, yasalara uygun bir şekilde yasal amaçları doğrultusunda faaliyetlerde bulunan vakıflar engellenmeden yasadışı amaçlarla kullanılan vakıfların faaliyetlerinin engellenmesi ve anılan vakıflar yoluyla terörü finanse eden kişilerin tespit edilmesi büyük önem arz etmektedir (Lilley, 2006, 139). Aksi bir yaklaşımla tüm kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yönelik takınılacak tavır, terörün finansmanında kullanıldığı için finans sektörüne karşı tavır almaya benzer ki bu da anlamsızdır.

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna dayanılarak Maliye Bakanlığınca çıkarılan ve 07.11.2007 tarih ve 26693 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği’nin 2/a bölümünde terörün finansmanında kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılmasına ayrı bir vurgu yapılarak konu hakkında çarpıcı bilgilere yer verilmiştir. Tebliğde konu ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamalar yer almıştır:

“Terörün finansmanında dernek ve vakıf gibi kâr amacı gütmeyen kuruluşlar sıklıkla kullanılmakta ve bu kuruluşlara aidat, bağış veya yardım adı altında sağlanan fonlar, bu kuruluşlar tarafından çeşitli yöntemler kullanılmak suretiyle terör örgütüne veya teröristlere aktarılmaktadır. Bağışta bulunan kişiler çoğu zaman verdikleri paraların terör örgütlerine aktarılacağını bilmemekte, hayır kuruluşunun beyan ettiği yasal amacı çerçevesinde kullanılacağı düşüncesiyle paralarını söz konusu kuruluşa aktarmaktadır. Bazı kişiler ise, terör örgütüne bilerek ve isteyerek finansman sağlamakta, bunu yasal bir görüntü altında, örneğin bir yardımlaşma derneğine bağışta bulunma görüntüsü altında gerçekleştirmekte, böylece kamu otoritelerinin dikkatini çekmeksizin terörü finanse edebilmektedir.”

Terör örgütlerinin kontrolündeki kâr amacı gütmeyen kuruluşlar kimi zaman, toplanan paraların bir kısmını gerçekten yasal faaliyetler için harcamakta ve böylelikle yasal ve yasadışı fonların birbirinden ayrılmasını zorlaştırmaktadır (Lilley, 2006, s. 140).

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması ve bu yolla terörün finanse edilmesi, PKK/KONGRA-GEL terör örgütü tarafından da yoğunlukla tercih edilen bir finansman yöntemidir. Öyle ki; PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün, çoğunluğu Avrupa ülkelerinde olan ve suç şebekesi şeklinde faaliyetlerde bulunan 400’den fazla örgüt aracılığıyla kendisine politik, mali ve lojistik destek sağladığı⁸ ve örgütün cephe yapılanması olarak adlandırılan YDK (Kürt Demokratik Halk Birlikleri) kanadının, yurtiçi ve yurtdışında oluşturduğu legal kuruluşlar (şirket, sivil toplum örgütleri, dernek, vakıf, kültür merkezi vs.) vasıtasıyla özellikle Kürt kökenli vatandaşlarımızdan büyük paralar topladığı ileri sürülmektedir (Alkan, 2004).

PKK kar amacı gütmeyen kuruluşlar maskesi ile kara para aklamakta ve aklanmış paraları terörün finansmanında kullanmaktadır. 1997 Sputnik Operasyonu (Belçika) örgütün uyuşturucu parasını nasıl akladığının küçük bir örneği olarak görülebilir. PKK uyuşturucudan elde ettiği gelirleri Londra, Paris, Brüksel ve diğer Avrupa şehirlerinde kurulmuş olan

⁸ Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi, “World in the Grabs of Terror and the Necessity for an International Struggle against Terrorism”, **NATO Dergisi**, <http://www.tmmm.tsk.mil.tr/publications/PKK%20Dergisi.pdf>

görünüşte kültür, kadın ve benzeri derneklerine bağış, yardım gibi adlarla aktarıyordu. Bu paralar belli hesaplarda toplanıyor, daha sonra aklanmış olan paralar MED-TV, silah alımı, militan yetiştirilmesi ve diğer işlere harcanmak üzere kanun uygulama birimlerinin dikkatini çekmeden terör örgütüne aktarılıyordu (Laçiner, 2008).

2.2.4. Aidat ve bağış toplanması suretiyle fon sağlanması

Terör örgütlerinin diğer bir gelir kaynağı da üyelerinden veya sempatizanlarından aidat adı altında topladığı paralardır. Ekonomik durumuna göre her örgüt üyesi veya sempatizanı, örgütün belirlediği miktardaki aidatı ödemektedir. Yazılı tüzükleri bulunan örgütler, aidatını düzenli olarak ödemeyi, üye olmanın en önemli şartlarından biri olarak belirlemişlerdir. Örneğin Türk Jandarma Kuvvetlerinin hazırladığı bir rapora göre, Hizbullah grubu terör faaliyetlerinin finansmanı için kendi taraftarlarından baskı suretiyle para toplamaktaydı (Mango, 2005, s.93). Hizbullah terör örgütüncü örgüt üyelerinden topladığı zorunlu bağış, düzenli geliri olan örgüt üyelerinin gelirinin yüzde onu oranındadır. Zorunlu bağış yapacakların listesi tutulmaktaydı. Aidatını vermeyenlere çeşitli cezai işlemler uygulamıştır. (Yurtseven, 2006, s. 144).

Bunun yanında örgüt sempatizanlarının aynı ve nakdî olarak yaptıkları bağış ve yardımlar da örgütlere büyük paralar sağlamaktadır. Hizbullah terör örgütünün birçok mensubunun ev, işyeri ve tarlasını örgüte bağışladığı 17 Ocak 2000 tarihinde İstanbul Beykoz'da yapılan operasyondan sonra ortaya çıkmıştır (Alkan, 2004).

Yurtdışında faaliyette bulunan PKK/KONGRA GEL terör örgütünün sempatizanlarından aidat ve bağış adı altında bugüne kadar topladığı paraların miktarı ise tam olarak bilinmemektedir. Ancak PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün sözde yöneticisi Abdullah ÖCALAN, Almanya'da düzenlenen bir kampanyada örgüte 2 milyon Alman Markı'na yakın para toplandığını ifade etmiştir. Örgüt, bu yardım kampanyalarını 7. Kongresi'ne kadar propaganda kanadı olan ERNK aracılığıyla toplamaktaydı. 7. Kongreden sonra ise söz konusu paralar, ERNK'nin yerine kurulan YDK (Kürt Demokratik Halk Birlikleri) aracılığıyla toplanmaya devam edilmiştir (Alkan, 2004).

2.2.5. Sosyal etkinliklerde bulunulması suretiyle fon sağlanması

Düzenlenen konser, şölen, sergi ve gösteri gibi sosyal etkinlikler yoluyla terör örgütleri tarafından yüksek tutarlı paralar toplanabilmektedir. PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenen "özel geceler"de elde edilen gelirlerin örgütün faaliyetlerinin finansmanında kullandığı bilinmektedir.⁹

2.3. Devlet Yardımları

Terör örgütlerinin üs ve yabancı ülke desteği olmadan devlete karşı başarılı olma şansları çok düşüktür. (Thachuk, 2006, s. 58). Bu yüzden pek çok terör örgütü kendisine yabancı bir ülkede üs ve bu ülkelerden mali destek arayışı içinde olmaktadır. Yabancı ülkeler terör örgütlerinin bu arayışlarına çeşitli nedenlerle olumlu cevap vermektedirler.

⁹http://www.mfa.gov.tr/MFA_tr/DisPolitika/AnaKonular/Terrorizm/PKKKONGRAGELFaaliyetlerininFinansmani.htm

Devletler dış politika aracı olarak terörizmi kullanabilmektedirler. Bazı ülkeler diğer ülkeler üzerinde kendi çıkarları doğrultusunda etkide bulunmak amacıyla terör örgütlerini sık bir şekilde kullanmaktadır. Soğuk Savaş döneminde bunun pek çok örnekleri görülmüştür. Eski Sovyetler Birliği ve doğu bloğu ülkelerinin terörist örgütlere yardım ettiklerine tanık olunmuştur. Soğuk Savaş döneminin sona ermesinden sonra devletlerin terörizme destek vermeleri giderek azalmasına rağmen tamamen ortadan kalkmamıştır. Devletin dış politikasında kullanmak için terörizme verdiği destek, basit yardımlar seviyesinde kalabileceği gibi, sponsorluk noktasına da ulaşabilmektedir. (Başeren, 2006, s. 15).

Terör örgütlerine devletlerce destek verilmesinin çeşitli nedenleri vardır. Bunlardan başlıcaları; terörizmin destek verenler için düşük maliyetli ve etkili yöntemler sunması, ilişkileri bozmadan ilgili ülkenin istenilen şekilde hareket etmesini sağlamaya imkân vermesi, doğrudan güce başvurmanın ortaya çıkarabileceği riskleri içermemesi, terör örgütlerinin istihbarat örgütlerinin yan kolu gibi kullanılabilmesi ve operasyonel anlamda hizmet verebilmesi, destek veren ülkenin ideolojisini yaymasına yardımcı olması ve terör örgütleri ile ilgili ülke arasındaki inanç ve kültürel yakınlıkların bulunması şeklinde sıralanabilir (Laçiner, 2006)

Devletlerce, terör örgütlerine ateş gücü yüksek silahlar, para, istihbarat, teknik yardım, fiziki ve mali üs¹⁰ olarak ülke topraklarının kullanımı, sığınma hakkı gibi pek çok şekilde yardımda bulunmaktadır. Terör örgütlerinin yaşamlarını devam ettirmeleri açısından dış destek büyük önem taşımaktadır. Terör örgütlerinin uzun süreli olarak faaliyetlerine devam ettirmesinde iki önemli unsur, finansal desteğe sahip olmak ve ülke sınırları dışında sıkıştıklarında sığınabilecekleri üslerin bulunmasıdır. Devletlerin terör eylemler ilişkileri çeşitli seviyelerde olmaktadır. Bunları aşağıdaki gibi sınıflandırmak mümkündür:

1- Terörü destekleyen devletler: Bu devletler terör örgütlerini destekler, bunlara finansal yardımda bulunur, ideolojik destek sağlar, askeri ve operasyonel teknik yardımda bulunurlar.

2- Terör eylemlerini yönlendiren devletler: Bu devletler terör örgütlerinin kendi istedikleri doğrultuda terör eylemleri gerçekleştirmeleri için doğrudan terör örgütlerini yönlendirirler.

3- Terör eylemi yapan devletler: Bu devletler ülke dışında, kendi gizli servis görevlilerini kullanmak suretiyle doğrudan terör eylemleri gerçekleştirirler. Bu bir devletin bazı politik amaçlara ulaşmak amacıyla savaş ilan etmeksizin kasten sivillere karşı eylemde bulunması anlamına gelmektedir. Uluslararası konvansiyonlara göre sivillere karşı resmi makamlar tarafından gerçekleştirilen bu tür saldırılar terörizmden çok savaş suçu olarak değerlendirilir. Ancak, çoğu kez, gerçekleştirilen eylemin arkasındaki devlet delilleriyle ortaya konulamaz ve uluslararası konvansiyonların işletilmesi mümkün olmaz.

Ancak günümüzde devletler doğrudan terör eylemleri gerçekleştirmek yerine taşeron olarak ülke içinde faaliyet gösteren terör örgütlerini kullanmayı tercih etmektedirler. Terör örgütünün üst yönetimi ile yakın ilişki içinde olan yabancı devlet gizli ajanları yapılacak

¹⁰ PKK için fiziki anlamda üs çoğu kez komşu ülkeler olurken, mali anlamda üs Batı Avrupa ülkeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı Avrupa'nın PKK'nın mali üssü olarak nitelendirilmesi konusunda bakınız: (Karaosmanoğlu, 2006, s.83).

eylemler konusunda teröristleri yönlendirmekte ve onlara gerekli imkânları da sağlamaktadırlar.

Terör örgütlerine, terörü uluslararası politika aracı olarak kullanmak isteyen ülkelerce örgüt üyelerine sığınma hakkı verilmesi, ülke topraklarının üs olarak kullanılmasına izin verilmesi gibi desteklerin yanında örtülü veya açık olarak finansal destek de sağlanabilmektedir. Terör örgütlerine sağlanan örtülü finansal yardımlar, özellikle terör örgütüne yakın dernek ve vakıflara para veya aynı yardımda bulunulması gibi yöntemlerle yapılabilmektedir. Daha sonra bu yardımlar terör örgütüne aktarılmakta veya doğrudan söz konusu kuruluşlarca terör örgütünün yandaş bulmasına, propagandasının yapılmasına veya toplumda sempati kazanmasına yardımcı olacak şekilde kullanılmaktadır.¹¹

Türkiye’de faaliyet gösteren PKK, Hizbullah ve DHKP/C gibi örgütlerin başta çevremizdeki bazı ülkeler olmak üzere yabancı ülkeler tarafından desteklendiği belirtilmektedir (Yayla, 2008, s.424).

¹¹ Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği.

3. TERÖRÜN FİNANSMANINDA FON HAREKETLERİ

Bir canlı için kan ne ise terör örgütü için de para odur. Vücudun zinde kalması için, yeterince kana sahip olmanın yanında bu kanın sürekli olarak hücrelere ulaştırılması da gerekir. Terörizmin finansmanı açısından fon sağlamak veya toplamak kadar, bu fonların terör örgütü üyelerine ulaştırılması da hayati öneme sahiptir. Terör örgütlerinin, hem yasal hem de yasadışı kaynaklardan elde ettikleri fonları yetkili birimlerin dikkatini çekmeden ilgili bölgelere ve hücrelere transfer edebilmeleri gerekmektedir.

Terörün finansmanı esas itibariyle üç saç ayağı üzerinde şekillenmektedir: (1) fon sağlama ve/veya toplama, (2) yasadışı nitelikteki fonların aklanması ve (3) fonların terör örgütüne veya doğrudan teröristlere ulaştırılması. Terörün finansmanı ile mücadele ise, terör örgütlerinin finansman kaynaklarını kurutmak, aklamayı önlemek ve terör örgütü veya teröristlere fon gönderme araç ve yollarını engellemeyi kapsamaktadır. Terör örgütlerinin fon hareketlerinin tespiti ve izlenmesi gerek el konulacak fonların belirlenmesi gerekse örgüt yapısının anlaşılmasına hizmet eden önemli bir mücadele aracıdır.

Terör örgütlerinin faaliyetlerinin ve varlıklarının devamını sağlamak için ihtiyaç duydukları parayı gerek yasal gerekse yasadışı yollardan temin etme yöntemleri farklılık arz etse de, toplanan fonlar ile söz konusu fonların kullanım yeri arasındaki bağlantıyı gizlemek için kullandıkları yöntemler çoğunlukla benzerlik göstermektedir (JMLSG, 2005). Bu nedenle terör örgütlerinin fon transfer yöntemlerinin ve kullanılan araçların bilinmesi terörün finansmanı ile mücadele açısından gereklidir.

Terör örgütlerinin finansman temini için her türlü suç alanına girmeleri ve özellikle uyuşturucu ticareti ile uğraşmaları nedeniyle elde ettikleri muazzam rakamların, muhafazası ve terör örgütü üyelerine doğrudan para veya çeşitli değerler şeklinde ulaştırılması son dönemde, özellikle finansal sistemde bunları tespitiye yönelik olarak artan önlemler sonrasında, terör örgütleri açısından aşılması gerekli ciddi bir soru haline gelmiştir.

Terör örgütleri bu sorunu aşmak amacıyla bazen diğer terör örgütleri ile işbirliği içinde hareket etmektedirler. Bu sebeple, özellikle konu terörün finans kaynaklarının tespiti, terörist fonlarının takibi ve önlenmesi olduğunda, örgütlerin birbirlerinden çok ayırık bir şekilde değerlendirilmemesi ve her ne kadar aynı ideoloji çerçevesinde faaliyetlerde bulunmasalar da finansman ihtiyacının karşılanması söz konusu olduğunda birlikte hareket edebilecekleri hususunun göz ardı edilmemesi gerekmektedir. (Levitt, 2003).

Son yıllarda terörün finansmanı ile mücadele alanında ulusal ve uluslararası düzeyde atılan adımlar, getirilen önlem ve işbirliği çalışmalarına rağmen, bugüne kadar dondurulan, el konulan veya müsadere edilen terörist fonlarının miktarının düşük olması sebebiyle, terörün finansmanı ile mücadelede yeterince başarılı olunmadığına yönelik değerlendirmelerde bulunulabilir. Ancak unutulmamalıdır ki asıl önemli olan dondurulan malvarlıklarının miktarı değil, teröristlerin fon toplama, aklama ve bunları transfer etme kanallarının kesilmesidir. Diğer bir deyişle, önemli olan teröristlerin öldürülmesi değil, onların faaliyetlerini gerçekleştirilmeleri için ellerinde bulunan imkânların yok edilmesidir (Levitt, 2003).

Terör örgütleri, fonları teröristlere ulaştırmak için resmi finansal sistemin ve alternatif havale yöntemlerinin kullanılması, ticari işlemlerde bulunulması, kâr amacı gütmeyen kuruluşların istismar edilmesi, paranın kuryelerle taşınması ve fonların değerli maden ve taşlara dönüştürülerek fiziki olarak taşınması gibi pek çok yöntemi kullanmaktadır. Terör örgütleri bu yöntemleri gerek belli bir terör eylemini gerçekleştirmek gerekse genel olarak terör örgütünün faaliyetlerinin ve varlığının devamı için kullanmaktadırlar. (FATF, 2008a, s.21). Tüm bu yöntemler kullanılırken özellikle suçtan elde edilen gelirlerin gizlenmesi ve farklı gösterilmesi amacıyla aklama yöntem ve teknikleri de uygulanmaktadır.

Terör örgütleri uzun zamandan beri fon transferinde resmi bankacılık sektörünü kullanmaktadırlar. Ancak resmi bankacılık sektörünün teröristler tarafından kötüye kullanılmasının önlenmesi amacıyla, özellikle 11 Eylül saldırıları sonrasında artan yasal düzenlemelerin ve sıkılaştırılan tedbirlerin akabinde, teröristler paralarını transfer edebilmek için gayri resmi araçların arayışına girmişlerdir. Söz konusu gayri resmi araçlar resmi bankacılık sisteminden çok daha ucuzdur ve transfer işlemlerine karışan kişilerin kimliklerini ve yapılan işlem hakkındaki bilgileri saklama konusunda daha ketumdurlar. (Levitt, 2003).

Terör örgütlerinin yasal sistem üzerinden fon hareketlerinin yakından izlenmeye başlanması nedeniyle, para transferi için gayri resmi metotların daha çok tercih edilmeye başlanması üzerine, 9/11 Komisyonu olarak da bilinen “Birleşik Devletlere Yönelik Terör Faaliyetlerine İlişkin Ulusal Komisyon” artık terörün finansmanı ile mücadele çalışmalarının terörist malvarlıklarının dondurulmasına yönelik stratejiden, mali incelemeler yoluyla elde edilecek istihbarat toplama stratejisine doğru değiştirilmesi gerektiğini tavsiye etmektedir. **Komisyon göre; artık terörist malvarlıklarının dondurulmasından ziyade, terör örgütüne ait paraların takip edilmesi ve bu suretle teröristlerin kullandıkları ağın anlaşılması ve faaliyetlerinin önlenmesi için çalışılması gerekmektedir (Levitt, 2003).**

ABD Uluslararası Yasa Uygulama Bakanlığı Eski Müsteşar Yardımcısı Jonathan Winer’in de vurguladığı üzere terörün finansmanı ile etkin bir şekilde mücadele edilebilmesi için bu çerçevede geliştirilen farklı ideolojilerin bir araya getirilmesi ve ulusal ve uluslararası düzeyde etkin bir koordinasyonun sağlanması büyük önem taşımaktadır (Levitt, 2003).

Terör örgütleri finansman temininde her türlü alanı ve imkânı kullanmada gösterdikleri fırsatçı yaklaşımı, bu fonların örgüt üyelerine ulaştırılması için gerekli para hareketlerinde de göstermektedirler. Bu nedenle mümkün olan her türlü yöntem ve teknik kullanılmaktadır. Fakat her yöntem ve tekniğin boyutu ve önemi aynı düzeyde değildir. Bu nedenle, yoğunluk kazanan, öne çıkan ve daha önemli olduğu değerlendirilen risk düzeyi yüksek alanların bilinmesinde fayda vardır. Bu kapsamda aşağıda terör örgütlerinin para hareketlerinde kullandıkları bazı araç, yöntem ve tekniklere yer verilecektir.

3.1. Mali sistemin kullanılması

Finansal kuruluşlar ve mevzuatla düzenlenmiş diğer finansal servis sağlayıcılar resmi finansal sektörü oluşturur. Bu kuruluşlar ticari yaşamda gerek ülke içinde gerekse uluslararası alanda para hareketleri için önemli bir araçtır.

Terör fonlarının transferi ve aynı zamanda aklanması için; farklı bankalarda çok sayıda hesabın açılması, hareketsiz hesapların kullanılması, bankalar veya elektronik transfer hizmeti

sunan kuruluşlar aracılığıyla telgraf havalesi yapılması gibi yöntemler sıklıkla kullanılmaktadır (JMLSG, 2005).

1980'lerden itibaren pek çok ülkede yaşanan dışa açılma, kambiyo rejimlerinin liberalleşmesi, uluslararası mali sistemin daha entegre hale gelmesi, uluslararası sermaye ve fon hareketlerinin hız ve hacim kazanması, bilişim teknolojisindeki gelişmeler, buna bağlı olarak bankacılık sisteminin sunduğu işlem ve hizmet kanallarının artması ve bunların büyük çoğunluğunun e-bankacılık olanakları ile yüz yüze olmayan bankacılık işlemi olarak gerçekleştirilmesi imkanları ile birlikte önemli miktardaki fon ülke sınırlarını aşarak tüm dünyayı dolaşmaya başlamıştır. İlk SWIFT mesajının 1976 yılında kullanılmaya başlamasından 9 yıl sonra 1985 yılında yıllık mesaj sayısı 157.220.000'e ulaşmış, bu rakam 2007 yılında 3.501.163.0179 olmuştur. 1980'lerin ortalarından itibaren uluslararası alanda fonların hareketi hız kazanırken, diğer yandan harekete konu fonların miktarı da artmıştır (Aykın, 2008a, 41) Finansal sistemin hızla gelişmesi, ağlarla tüm dünyayı birbirine bağlaması, sağladığı hız, sunduğu işlem çeşitliliği ve kolaylıklar teröristlerin fonları etkili, verimli ve kanun uygulama birimlerine tespit edilmeksizin uluslararası finansal sistemde veya ülke içinde dolaştırmalarına imkân tanımaktadır. Finansal sistemin aynı zamanda off-shore şirketler gibi diğer mekanizmalarla birleşmesi, suç gelirlerinin aklanması ve tespit edilmeksizin terör örgütü üyelerine ulaştırılması açısından terör örgütlerine önemli bir imkan sunmaktadır (FATF, 2008a, 21-22).

Terör eylemlerinin ve terör örgütlerinin desteklenmesi amacıyla fonların transferi için kullanılan yöntemler pek çok yönü ile genel olarak aklayıcıların kullandıkları yöntemlerle benzerlikler içermektedir. Birçok olayda, suç örgütleri ile terörist organizasyonların fonların transferi amacıyla aynı profesyonelleri kullandığı anlaşılmıştır. Gerek teröristler gerekse suç örgütleri resmi finansal sektörü, örneğin bankaları çoğu kez uluslararası bağlantıları nedeniyle kullanmaktadırlar. Terör örgütleri ve organize suç örgütleri hesap açılışında ve transferinde çok az kimlik bilgisi isteyen veya kimlik tespitini gerekli görmeyen, yeterli müşterini tanı düzenlemelerine sahip olmayan böylece fonun gerçek sahipliğinin kolaylıkla gizlenebileceği bölge veya ülkelerin bakancılık sistemini tercih etmektedirler.

Türkiye'de daha çok para gönderme sistemi olarak bilinen, para veya para ile ifade edilebilen bazı değerlerin transferi hizmeti de terör örgütleri tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Bu sistemde, herhangi bir kişi tarafından talep edilen fon transfer işlemi elektronik araçlar kullanılarak başka bir finansal kuruluştaki kişinin kullanımına sunulur. Bu sistemin özellikle yurt içi ve dışı para transfer işlemlerinde sağladığı kolaylık terör örgütlerince sıklıkla tercih edilmektedir. Yapılan analizler sonucunda birçok terör eyleminde terör örgütlerince uluslararası ağı bulunan para gönderme sistem operatörlerinin kullanılarak fonların transfer edildiği görülmüştür (FATF, 2008a, s.22). Bu risk unsuru göz önünde bulundurularak FATF tarafından Özel Tavsiye VII ile ülkelerin özellikle farklı ülkelere gelen veya farklı ülkelere gönderilen fonların göndericileri ve alıcıları ile ilgili bazı bilgilerin alınması ve saklanması ile ilgili düzenleme yapılması ülkelerden istenilmektedir.

Ödeme sistemlerinde meydana gelen teknolojik gelişmeler resmi finansal sistemlerin terörist fonların transferi amacı ile kullanılma riskini artırmaktadır. Fon transferinde artan hız, artan miktar ve işlem sayısı bu alanı potansiyel aklayıcılar ve terörü finanse edenler için cazip bir alan haline getirmiştir. Aynı teknolojik gelişmelerin, kanun uygulama birimlerine etkin bir şekilde kullanılabilmesi halinde elektronik fon transferlerinin izinin sürülmesi açısından önemli imkânlar sağlama potansiyeline sahip olduğunu da hatırdan çıkarmamak gerekir.

Ancak, kamunun bu konuda gerek organize suç örgütleri ve gerekse terör örgütlerinin gerisinde kaldıkları yönünde tespitler bulunmaktadır. Örneğin, İngiltere İçişleri Bakanlığı (Home Office) görevi sırasında (2002 Kasım) David Blunkett, suç örgütlerinin büyük bir olasılıkla bu örgütlerle savaşmak için oluşturulmuş kamu kurumlarından çok daha organize oldukları yorumunu yapmıştır (Lilley, 2006, s. xiv). Gerçekten terör ve organize suç örgütleri 21. yüzyılın küresel ekonomisinin ve teknolojik gelişmelerinin sunduğu imkânlardan yararlanma konusunda hükümetler, yasa koyucuları ve kanun uygulama birimlerinden daha hızlı hareket etmektedirler. Örneğin teknolojik ürünlerin kullanımında ve en güncel yazılımların uyarlanmasında bu örgütler kamunun önündedir. Çünkü kamu tarafından bu tür ürünlerin alınmasına karar verilmesi ve ihale süreci bile önemli gecikmelere neden olmaktadır.

Teknolojik gelişmeler, bankacılık sektöründe günlük yaşamı kolaylaştıracak pek çok ürünün müşterilere sunulmasını gündeme getirmiştir. Bu ürünlere örnek olarak, internet bankacılığı, ATM ve kredi kartları, ön ödemeli kartlar ve seyahat çekleri ilk akla gelenlerdendir. Bu ürünler aynı zamanda terör örgütlerince terörün finansmanı amacıyla da kullanılabilir.

ATM ve kredi kartları, ek kart imkânları ile birlikte kolaylıkla kötüye kullanılabilir zayıflıklar içermektedir (FATF, 2005, s. 10). Çünkü ATM kartı şifresini bilen herkes kartı kullanabilmektedir. Çeşitli bankalardan alınacak ATM kartlarına düzenli olarak yapılacak havaleler ile örgüt üyelerine sürekli ve düzenli ödemeler yapılabilmektedir. Özellikle kredi kartlarının tüm dünyada geçerliğe sahip olması, imza yerine şifre uygulamasının bulunması, kartı kullanan kişinin kartın gerçek sahibinin olup olmadığı hususunun aranmaması, ATM ve kredi kartının ülke dışında ATM aracılığı ile nakit çekmeye elverişli olması, banka görevlileri ile yüz yüze gelmeden ATM aracılığı ile para yatırma imkânı, ek kart sağlanabilmesi, kişilerin aynı anda pek çok bankanın kartına birden sahip olmasının önünde engel bulunmaması gibi hususlar bu aracın terörist fonların terör üyelerine aktarılmasında araç olarak kullanılmasını cazip kılmaktadır.

Benzer şekilde internet bankacılığı da, resmi bankacılık sisteminin terörün finansmanı amacı ile kullanılmasına imkân veren riskleri bünyesinde barındırmaktadır. İnternet bankacılığında, çoğu kez kullanıcı adı ve şifre bilgilerine sahip olmak, banka görevlileri ile yüz yüze yapılabilecek hemen hemen tüm bankacılık işlemleri yapmayı olanaklı kılmaktadır. Organize suç örgütleri ve terör örgütleri özellikle paraya ihtiyacı olan öğrenci kitlesini hedef alarak, bu kişiler adına açılmış hesapları ve bu hesaplara ilişkin internet şifrelerini birkaç yüz dolarlık bir bedel karşılığında satın alma yöntemini sıklıkla kullanmaktadırlar. Bu şekilde şifreleri ele geçirilen hesaplar üzerinden önemli miktarda fonlar çeşitli hesaplara aktarılarak aklanma işlemi gerçekleştirilebilmekte veya ilgili otoritelerin dikkati çekmeksizin teröristlere ulaştırılabilmektedir. Kanun uygulama birimleri bu hesaplardan şüphelendiklerinde ise, hesap sahibi olarak karşılıklarına söz konusu hesap hareketleri ile gerçekte hiçbir ilişkisi bulunmayan kişiler çıkmaktadır.

3.2. Alternatif havale sistemlerinin kullanılması

Terörizmin finansmanı ile etkin bir şekilde mücadele edilebilmesi için yalnızca resmi bankacılık sisteminin veya finansal sektörün değil aynı zamanda alternatif havale yöntemlerinin de inceleme altına alınması gerekmektedir. Teröristler tarafından kullanılan alternatif finansman mekanizmalarının tespiti, takibi ve alınacak adli ve idari nitelikteki tedbirlerle engellenmesi önem taşımaktadır. Terör örgütlerinin tüm yasadışı faaliyetlerinin ve

finansal hareketlerinin tespit edilmesi mümkün olmasa da teröristlerin resmi bankacılık sisteminin yanı sıra alternatif havale sistemlerini kullanmak suretiyle gerçekleştirdikleri faaliyetlere ve finansal işlemlere ilişkin olarak da sistematik bir şekilde bilgi toplanması ve söz konusu bilgilerin analiz edilmesi, terör ve terörün finansmanı ile mücadelede yönelik çalışmalara ciddi katkılarda bulunacaktır (Levitt, 2003).

Alternatif havale yöntemlerinin genel kabul görmüş bir tanımı bulunmamaktadır. Ancak, yasa uygulama birimleri çoğunlukla alternatif havale yöntemlerini ortak özelliklerini temel almak suretiyle tanımlamaktadırlar. Alternatif havale yöntemleri, spesifik etnik, kültürel veya tarihi faktörlere dayanmaktadır ve bazı durumlarda da 19 ve 20 nci yüzyıllarda kullanılan Batı bankacılık sisteminin geleneksel uzantısı olarak geleneksel bir para havale yöntemi şeklinde kendini göstermektedir.

Alternatif havale sistemleri veya daha geniş bir şekilde ele alınacak olursa gayri resmi değer transfer sistemleri, bir fonun çoğunlukla başka bir coğrafik alandaki bir kişiye ödenmesi hizmetini ifade eden ve geçmişi yüzlerce yıl öncesine dayanan bir tür fon transfer yöntemidir.

Alternatif havale sistemleri, Hue (Vietnam), Fei-Ch'ien (Çin), Phei Kwan (Tayland), Hundi (Güney Asya), Hui Kuan (Hong Kong) veya Hawala (Güney Asya, Orta Doğu) isimleriyle de anılmaktadır (Levitt, 2003).

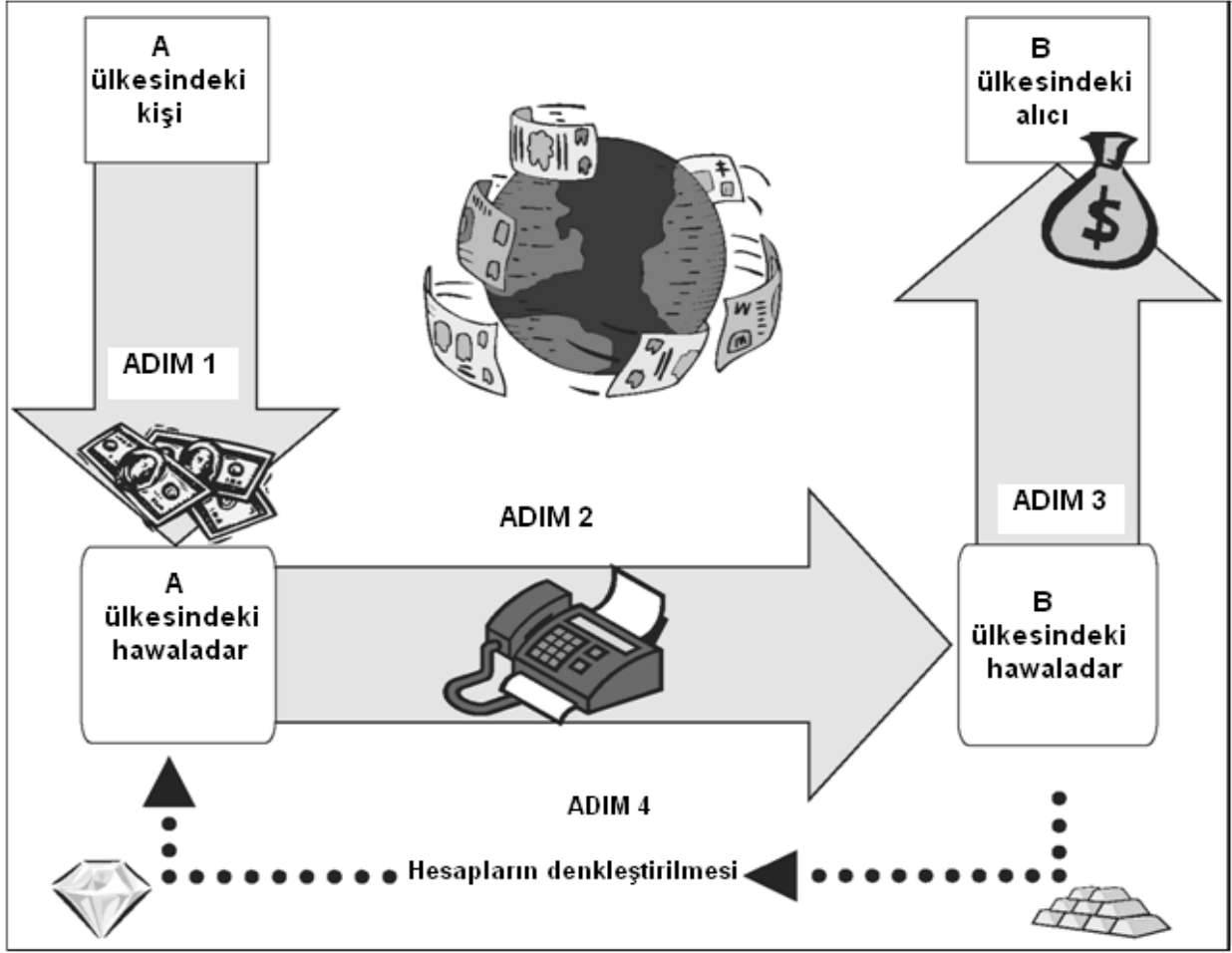
Değişik isimlendirmeler yapılmasına rağmen genelde "Havale" (Hawala) terimi adı altında gruplanan gayri resmi finansal transfer sistemlerinin rolü, terörizm için büyük ilginin olduğu Orta Doğu, Güney Asya ve Güneybatı Asya'da geniş çapta kullanılmaktadır. (Thachuk, 2006, s. 63). Havale sisteminin başlıca kullanıcıları; Avrupa, Basra Körfezi ve Kuzey Amerika'da yaşayan ve Güney ve Orta Asya, Afrika, Doğu Avrupa ve diğer bölgelerdeki ailelerine para göndermek isteyen kişilerdir (Levitt, 2003).

Havale sistemi, tam olarak takastan ve kapital kontrollerinden kaçınma girişimi ve ayrıca vergiden ve banka ödemelerinden kaçmak için bir metot olarak ortaya çıkmıştır. Sistem, bazı devletlerde asırlarca olmasa da yıllarca kısmen güvenli ve maliyeti düşük serbest pazar işlem aracı olarak hizmet vermiştir. (Thachuk, 2006, s. 63).

Alternatif havale sistemleri, resmi mali kuruluşların etkin bir şekilde faaliyette bulunduğu gelişmiş ekonomilerde dahi işlerliğini koruyabilmektedir. Alternatif havale sistemlerinin tercih edilme sebepleri çok çeşitlidir ancak bunların başında resmi bankacılık sistemindeki yüksek maliyetler, deneyim yetersizliği veya bilinen kültürel geleneklerin dışındaki kuruluşlara karşı duyulan rahatsızlık gelmektedir. Alternatif havale yöntemleri kullanılmak suretiyle para havale edilmesi çok daha ucuz, daha güvenli, kısıtlayıcı nakit döviz düzenlemelerine karşı daha etkilidir. Alternatif havale yöntemleri ile geleneksel veya resmi mali kuruluşların ulaşamadığı bölgelere ulaşım imkânı sağlanmaktadır. Tüm bunlara ilave olarak; alternatif havale yöntemleri genellikle düzenleyici birimler tarafından denetim veya kontrole tabi tutulmamaktadır. (IMF, 2003, s 31)

Terör örgütleri ve organize suç örgütleri tarafından da sıklıkla kullanılan alternatif havale sistemi, güven esasına dayalı bir sistem olup, çok az kayıt tutan veya hiç tutmayan bir ağ sistemi ile hesapların denkleştirilmesi esasına dayanır.

Şekil 1- Hawala Sisteminin İşleyişi

ADIM 1- A ülkesindeki kişi B ülkesindeki alıcıya para göndermek ister. A ülkesindeki kişi bir havaledar ile irtibata geçer. B ülkesindeki alıcıya ulaştırılmasını istediği parayı ve teslim şartlarını havaledara verir.

ADIM 2- A ülkesindeki havaledar B ülkesindeki meslektaş havaladar ile faks, e-posta, telefon veya diğer metotlarla iletişime geçer ve talimatı iletir.

ADIM 3- B ülkesindeki havaledar B ülkesindeki alıcı ile iletişime geçer. A ülkesindeki gönderici tarafından alıcıya iletilmesi gerekli kodu veya şifreyi teyit eder ve talimata uygun şekilde transfer masrafını düşükten sonra talimatta belirtilene eşit değeri B ülkesindeki alıcıya teslim eder.

ADIM 4- Zaman içinde iki havaledar arasındaki hesap hareketlerinin dengelenmesi gerekir. Bunun için havaledarlar çeşitli yöntemler kullanırlar. Bu yöntemlere; elektronik transfer, çek gönderme, mal ticareti ile ilgili ödemelerin yapılması, değerli taş veya maden ticareti veya kaçakçılığı, fatura sahtekârlığı, fiziki para transferi, karşılıklı müşterilerinin paralarını ödeme örnek olarak gösterilebilir.

Havale sistemiyle karşı karşıyayken unutulmaması gereken husus şudur; belirli bir bölgeye para gönderilmek istendiği zaman para fiziki olarak ilgili bölgeye gönderilmemektedir ve

resmi bankacılık sistemine herhangi bir nakit girişi olmamaktadır. İşlem havaledarlar arasındaki iletişim yoluyla sağlanmaktadır ve kayıt altına alınmamakta ve yazılı bir kontrata bağlanmamaktadır. Havaledarlar arasında güven esası geçerlidir.

Genellikle maddi durumu iyi olmayan kişiler tarafından düşük maliyetli, güvenli ve hızlı olması sebebiyle gayri resmi havale sistemi tercih edilmektedir. Ayrıca Pakistan ve Afganistan gibi resmi bankacılık sistemi veya resmi mali kuruluşları bulunmayan veya etkin veya yeterli olmayan ülkelerde de gayri resmi havale sistemi yaygın olarak kullanılmaktadır.

Havale sisteminin kayıt esasına tabi tutulmaması, aklayıcılar ve terörü finanse eden kişiler tarafından mali işlemlerin gizlenmesi amacıyla sıklıkla tercih edilmesine sebep olmakta ve bu durum da sistemin en temel yasal sakıncasını beraberinde getirmektedir (Looney, 2002).

ABD Mali İstihbarat Birimi FinCEN'e göre, her ne kadar gayri resmi havale sisteminin önemli bir bölümü yasal amaçlarla kullanılsa da, sistemin terörün finansmanı ve diğer suç faaliyetleri için de yoğun olarak kullanıldığı bilinmektedir. Bu nedenle, kanun uygulama birimleri ve uluslararası kuruluşlar gayri resmi havale sisteminin terörün finansmanı amacı ile kullanılma ihtimali üzerine yoğun bir şekilde eğilmeye başlamışlardır. FBI'a göre 11 Eylül eylemlerini gerçekleştirenlerin bazıları saldırı öncesinde gayri resmi havale sistemini kullanmak suretiyle binlerce doları ABD'ye sokmuş ve çıkarmışlardır (GAO, 2003, s.18).

Yasa uygulama ve terörizme karşı koyma perspektifinden, Havale sistemi ile olan problem kesinlikle ödeyen ve alacaklı arasındaki işlemi kayıt eden belge izlerinin yok olmasıdır. (Thachuk, 2006, s. 63). Havaledarlar arasındaki dengelerin kurulumu tipik bir şekilde çeşitli havaledarlar arasında ve çoğu zaman üçüncü ülkelerdeki işlemleri içeren kompleks finansal ve bazen ticari işlemleri (sıklıkla az veya fazla faturalama ile) kapsar. Hawala operatörlerinin hesapların denkleştirilmesi veya değerlerin transferi amacıyla değerinin üzerinde veya altında sahte faturalama yöntemini kullandıkları rapor edilmiştir. (GAO, 2003, s.22).

Havale düzenlemeden kaçınmak için vardır ve asırlar boyunca havaledarlar bu işte çok iyi olmuşlardır.

3.3. Nakit kuryelerin kullanılması

Nakit kuryeler daha çok nakit ekonomisinin geçerli olduğu ve finansal sistemin bulunmadığı veya çok yetersiz olduğu Orta Doğu ve Güney Asya ülkelerinde kullanılmaktadır (Weiss, 2005). Ancak, aklama ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik olarak uygulamaya konulan tedbirler sonrası, nakit kuryeler aracılığı ile paranın fiziki olarak bir ülkeden başka bir ülkeye nakli terör örgütleri ve aklayıcılar tarafından sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır.

Terörist gruplar büyük miktarlardaki nakdi, kuryeler aracılığı ile bir ülkeden başka bir ülkeye veya farklı coğrafyalara nakletmektedirler. Kuryeler aracılığı ile para transferi terör örgütleri için cazip fon transfer mekanizmasıdır. Bu mekanizmada çoğunlukla dolar gibi uluslararası geçerliliği olan paralar kullanılmaktadır. Kuryelerin kullanılması sayesinde geride herhangi bir belge veya iz bırakılmasının önüne geçilmekte ve banka görevlileri tarafından ilgili ülkenin mali istihbarat birimine şüpheli işlem bildiriminde bulunulması riskine maruz kalınmamaktadır. Bu yöntemde, teröristler paranın transferinde kontrolü tam olarak ellerinde bulundurmaktadırlar.

Türkiye’de Hizbullah terör örgütünün gelir ve gider trafiğinde finansal kuruluşları kullanmamaya özen gösterdiği, para hareketlerini sorumlu örgüt militanları aracılığı ile elden yürüttüğü belirtilmektedir. Bu konuda en ufak bir suiistimal ağır bir şekilde cezalandırılmaktadır. Bu ağır yaptırım sisteminin bir neticesi olarak yolda bulunan bir jeton dahi gelir kayıtları arasında gösterilmiştir (Yurtseven, 2006, s. 146).

Para transferinde nakit kuryelerin kullanılması yönteminin bazı olumsuz yanları da vardır. Her şeyden önce kurye ve gerekli ekipman masrafı yasal bankacılık sisteminin kullanılmasına oranla çok daha maliyetlidir. Ayrıca paranın çalınma, bazı ihbarcılarının durumu kamu makamlarına bildirme ihtimali veya sınırda güvenlik görevlilerince tespit edilme riski söz konusudur.

ABD’de kuryeler aracılığı ile paranın ülke dışına çıkarılması işleminin bir aklama ve terörün finansmanı tekniği olarak kullanıldığı ileri sürülmektedir. Genellikle ülke dışına doğru olan para akışında kişiler, gemi, konteynır, kara araçları veya uçak kullanılmaktadır. FBI, 11 Eylül saldırısında yer alan kişilerden bazılarının fon transferinde nakit parayı ülkeye beraberlerinde getirmek suretiyle soktuklarını iddia etmektedir (GAO, 2003, s.19).

Nakit paranın fiziksel olarak hareketi sayesinde teröristler fonları, finansal kurumlarca sıkı bir şekilde uygulanan aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik önleyici tedbirlerle muhatap olmadan bir yerden başka bir yere nakledebilirler. Bu bazen, nakit paranın yüksek değerli, taşınması kolay ve izinin sürülmesi güç altın veya değerli taşlara çevrilerek finansal sistem kullanılmadan fonların ülkeler arasında nakli şeklinde olabilmektedir.

Teröristlere karşı yürütülen operasyonlarda teröristlerin kuryeler aracılığı ile fonları Orta Doğu ve Güney Asya’ya transfer ettikleri anlaşılmıştır. Doğrudan uçuşlarda bu transfer basit bir şekilde gerçekleşirken, aktarmalı uçuşlarda birden fazla nakit kurye kullanılmakta, bazen fonlar farklı para cinslerine çevrilmekte ve karmaşık bir plan dahilinde yürütülmektedir (FATF, 2008a, s. 23).

Nakdin fiziki olarak sınırlar arasında dolaşması yönteminin kullanılma sıklığı, elektronik bankacılık sisteminin yeterince gelişmemiş olması veya bankacılık uygulamalarının toplumun çoğunluğunca kabul görmemesi ile de bağlantılıdır. Örneğin, Afrika’nın önemli bir kesimi ile Orta Doğu büyük oranda nakit esaslı ekonomiye sahiptirler. Bu durumun doğal sonucu, para hareketinde kuryelerin veya alternatif havale yöntemlerinin kullanılmasıdır. Ancak, bazı terör olaylarının analizinde nakit kuryelerinin kullanılmasının Avrupa ile finansal sistemi çok gelişmiş ülkeler arasında bile aktif bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Nakit kuryelerin kullanılması ile ilgili pek çok olayda kişilerin finansal sistemin dışında para hareketi yöntemini tespit edilme riskini engellemek amacı ile kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır (FATF, 2008a, s.23).

Paranın bir defa sınırdan geçmesi sonrasında, kaynağının ve nihai olarak ne için kullanılacağını tespit ve engellenmesi güçleşir. Terör faaliyetleri için gerekli paranın bazen düşük tutarlı olabilmesi, bunların tespit ve engellenmesini daha da güç hale getirmektedir (FATF, 2008a, s.24).

3.4. Yasal ticari işletmelerin kullanılması

Uluslararası ticaret sistemi, terör örgütlerine değerlerin ve malların yasal görünümlü ticari mal ve para hareketleri ile birlikte transfer edilmesi imkânı sağlaması nedeni ile risk ve hassasiyetleri bünyesinde barındırmaktadır. Dünya Ticaret Örgütü rakamlarına göre (2005) uluslararası mal ticareti yıllık 9 trilyon ABD Dolarının, hizmet servisinin büyüklüğü ise 2 trilyon ABD dolarının üzerindedir. Bu denli büyük bir sistem aklayıcılar tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır. FATF'in ticaret üzerinden kara para aklama konusundaki 2006 tarihli (FATF, 2006) tipoloji raporunda uluslararası ticaret sisteminin aklama amacı ile kullanımına ilişkin örneklere ayrıntılı olarak yer verilmiştir

Terörist fonların güvenli bir şekilde istenilen noktalara ulaştırılması amacıyla ticari işletmeler ve özellikle ithalat ve ihracat ile uğraşan firmalar sıklıkla kullanılmaktadır. Bu alanda kullanılan bir yöntem ticaret yoluyla kara para aklama ve terörün finansmanı yöntemidir. Ticaret yoluyla kara para aklama ve terörün finansmanı (TYKATF) terimi, suç gelirlerinin veya terör amacıyla kullanılacak fonların yasal görüntülü işlem veya gelir şeklinde istenilen yerlere transfer edilmesinde ticari işlemlerin peçe olarak kullanılması sürecini ifade etmektedir. TYKATF, ithalat ve ihracata konu malların fiyatının, miktarının veya kalitesinin olduğundan fazla veya düşük gösterilmesi şeklinde olabileceği gibi tamamen paravan şirketler aracılığı ile gerçekleştirilen fiktif ticari işlemler şeklinde de cereyan edebilir (FATF, 2008b, s. 2).

FATF, ticari sistemin organize suç örgütleri ve terörü finanse edenlerce fonların gerçek niteliğinin gizlenmesi amacıyla yasal ekonomik sistemin kullanılması suretiyle sık bir şekilde kötüye kullanıldığını kabul etmektedir. Özellikle FATF tarafından geliştirilen kara para aklama ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin tedbirler sonrası ticari kanalların kötüye kullanılması her geçen gün cazibesini artırmaktadır. Buna rağmen, henüz, pek çok gümrük otoritesi, kanun uygulama birimleri, mali istihbarat birimleri, vergi idareleri ve banka denetim otoriteleri ticari yolla kara para aklama ve terörün finansmanı olaylarını tespit etme konusunda diğer alanlardakine oranla daha az başarılıdırlar (FATF, 2008b, s.1).

Uluslararası ticaret yoluyla ciddi oranda uyuşturucu geriliri aklanabilmekte ve büyük miktarda fon terör örgütlerine ulaştırılabilmektedir. Örneğin Afganistan'da uyuşturucu ticaretinden elde edilen gelirler ithalat-ihracat işlemleri görüntüsü altındaki fiktif ticari işlemlerle aklanmakta ve Afganistan'daki terör örgütlerine ulaştırılmaktadır. Bu durum "narco-barter" olarak da isimlendirilmektedir. Terör örgütleri tüm bunları yaparken off-shore tabela şirketleri ile hisseleri hamiline düzenlenmiş şirketleri de sıklıkla kullanmaktadır. (Bedi, 2007, s. 1).

Uluslararası ticari işlemler yanında ülke içindeki ticari işletmeler kullanılmak suretiyle terörist fon hareketleri güvenli bir şekilde sağlanmaktadır. Örneğin İrlanda'da teröristler özellikle nakit ağırlık çalışan işletmeleri satın almakta veya kontrol etmektedir. Hatta bazı olaylarda terör örgütlerinin para havale servisi sunan işletme sahibi olduğu durumlarla da karşılaşmıştır (Bedi, 2007, s.1).

3.5. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması

Terör örgütleri, kâr amacı gütmeyen kuruluşları fon sağlamak amacı ile kullandıkları gibi, fonların transferi amacı ile de kullanılmaktadırlar. Dünyanın her köşesinde binlerce yasal kâr amacı gütmeyen kuruluş toplumların ihtiyaçları için hizmet etmektedirler. Özellikle uluslararası alanda faaliyet göstermek amacıyla kurulmuş kâr amacı gütmeyen kuruluşlar dünyanın pek çok yerine topladığı fonları transfer etmek ihtiyacı duymaktadır. Bu kuruluşların dünyanın değişik bölgelerinde yardım amacıyla bulunan elemanlarına pek çok para transferi yapılmaktadır.

Terör örgütleri para transferi amacıyla kimi zaman kâr amacı gütmeyen kuruluşları, kimi zaman da yasal çerçevede faaliyette bulunan kuruluşları kullanılmaktadırlar. Bazen de sistemi tamamen kötüye kullanarak kanun uygulama birimlerinin dikkatlerini çekmeden transfer işlemleri yapabilmek amacıyla göstermelik kuruluşlar kurılmaktadırlar.

Teröristler, şeffaf olmayan yapısı dolayısıyla fonlarının transferi amacıyla kâr amacı gütmeyen kuruluşları kullanılmaktadırlar. FATF'in 2002-2003 yılı Kara para Aklama Tipolojileri Raporuna göre; teröre destek olmak isteyen kâr amacı gütmeyen kuruluşların, doğrudan gelir kaynağı olarak hizmet vermenin yanı sıra fonların transferi çerçevesinde de hizmet verdiği ve bunu uluslararası alanda gerçekleştirebildiği ifade edilmiştir. (GAO, 2003, s.15).

3.6. Değerli taşlar ve madenlerin kullanılması

Terörün finansmanında, değerli taş ve madenlerin kullanılması hızla gelişen yeni bir trenddir (Ranjan, 2006, s.8). Tüm mücevher ve değerli madenler aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılabilir, ancak söz konusu kullanımdan sağlanacak fayda ve göğüslenecek risk ürünün değeriyle paralel bir şekilde değişmektedir. İşlemlerin çok yüksek tutarlarda olmadığı durumlarda, daha düşük değerli ürünler yüksek değerli ürünlere kıyasla daha az risk unsuru taşımaktadır. Bununla birlikte mücevher ve değerli madenlerin fiyatlarının ülkeden ülkeye veya zaman içerisinde değişebileceği de göz önünde bulundurulması gereken bir husustur. (FATF, 2008d, s.23)

Terör örgütlerinin bir yandan kara para aklamak diğer yandan fon transferinde bulunmak amacıyla değerli taşların ticareti ile uğraştığı bilinmektedir. Değerli maden ve taşların saklanması ve taşınmasının kolaylığı ve neredeyse nakit paraya yakın likiditeye sahip olması terör örgütlerince tercih edilmesindeki başlıca etmenlerdir. Değerli taşların fon transferinde bir araç olarak kullanılmasında, pahada yüksek, yükte hafif olması ve iz bırakmaması nedeniyle kolaylıkla kaçakçılığının yapılabilmesi en önemli tercih sebepleridir. Elmas ve benzeri değerli taş üretiminin çok sayıda madenci tarafından yapılması ve bunların birçoğunun sınırların iyi kontrol edilmediği ve devlet hakimiyetinin olmadığı veya zayıf olduğu alanlarda yerleşik olması, elmas ticaretinin kontrolünü engellemektedir. Bu durum değerli taşların üreticiden tüketiciye ulaşmasına kadarki sürecin karanlık bir yapıda olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle değerli taş endüstrisi eskiden beri takibi güç bir yapıdadır ve kolay bir şekilde dolandırıcılığa ve kaçakçılığa konu olabilmektedir (GAO, 2003, s.20).

Belçika kanun uygulama birimlerine göre önemli miktarda elmas, bu alanda dünyanın en büyük ticaret merkezi olan Antwerp'te herhangi bir işlem kaydı olmaksızın alınıp satılmaktadır (GAO, 2003, s.21).

Aklama ve terörün finansmanında kullanılma riski en yüksek olan değerli maden altındır. Som altının dünya üzerindeki fiyatı standarttır ve günlük olarak fiyatı yayınlanmaktadır. Ayrıca altın nakit olarak da kullanılabilir. Altının külçe, sikke, mücevher veya parça halinde alım satımına konu edilebilmesi ve uluslar arası alanda ticarete konu olabilmesi de mümkündür. (FATF, 2008d, s.23)

Altın aynı zamanda terörün finansmanı amacıyla fonların transferinde önemli bir araçtır. Çünkü altını eriterek istenilen her şekilde sokmak suretiyle gizlemek ve böylece sınırdan kaçak yollarla geçirmek mümkündür. (GAO, 2003, s.21).

Altın sıklıkla gayri resmi havale sistemi tarafından hesapların denkleştirilmesi amacıyla da kullanılmaktadır ve bu sistemde tüm dünyada geçerliliği olan altın nakitten daha çok tercih edilmektedir. (Farah, 2002).

Altın veya diğer değerli taş ve madenlerin terörist fonların transferinde tercih edilmesinin bir diğer nedeni ise bu tür varlıklar için öngörülmüş standart bir finansal raporlama zorunluluğunun bulunmamasıdır (GAO, 2003, s.14).

Bazı terör örgütlerinin altın kaçakçılığını, fonların saklanması ve transferi yanında kâr amacıyla da yaptıkları ileri sürülmektedir. Altın kaçakçılığı bazı ülkelerin altın ithalatı üzerine önemli miktarda vergi koyması nedeniyle cazibesi yüksek karlı bir piyasa özelliği arz etmektedir. Örneğin El Kaide'nin Pakistan ve Hindistan'a kaçak yollarla altın sokarak önemli miktarda gelir elde ettiği ileri sürülmektedir. Çünkü bu iki ülkede de hem altına yüksek talep vardır hem de yasal altın ithalatı yüksek oranda vergiye tabidir (Farah, 2002).

Bazı terör örgütlerine varlıklı finansörler tarafından altın formunda bağışta bulunmakta veya terör örgütlerince uyuşturucu tüccarlarından vergi adı altında tahsil edilen gelirler altın olarak alınmaktadır. Özellikle yerel paranın değerini hızla yitirdiği, yabancı paranın şüphe çektiği ülkelerde en prestijli değişim aracı altındır (Farah, 2002).

Ayrıca, altın alım satımı işiyle ilgilenen büyük şirketler müşterileri için geçici güvenlik depolarında saklamak veya yatırım yapmak amacıyla metal hesabı açmakta, muadili olan şirketlere altın kredilerini anılan hesaplar aracılığıyla transfer etmektedirler. Sağlanan bu hizmet, terörü finanse eden kişiler tarafından yasal görünüm altında yüksek tutarlı paraların transferinin yapılmasına imkân tanımaktadır. (FATF, 2008d, s.24)

Teröristler varlıklarını daha çok nakit ve değerli mal formunda tutmayı tercih etmektedirler. Bu haliyle değer kaybında azalma söz konusu olmadığı gibi yasal bankacılık sisteminin formalitelerine gerek olmadan istenildiği zaman kullanılma imkânı da bulunmaktadır. FBI, bir terör örgütü ile ilgili olayda binlerce dolar nakit paranın bir teröristin yaşadığı apartman dairesindeki ayakkabı kutularının içinde saklandığını bildirmiştir.

Bazı terör örgütlerinin ise malvarlıklarının önemli bir kısmını altın, değerli taşlar ve mücevher gibi izi sürülemeyecek türden varlıklara dönüştürdükleri ileri sürülmektedir. Çünkü yüksek tutarlarda nakdin bankada muhafazası bir taraftan tespit edilme riskini artırmakta diğer taraftan da nakde el konulması veya müsadere edilmesi sonucunu doğurabilmektedir. Bu

nedenle, terör örgütleri çoğunlukla varlıkların nakde yakın formda ve bankacılık dışında saklanması amacıyla değerli madenleri tercih etmektedirler. Değerli madenler arasında en çok tercih edilen ise altın olmaktadır. Çünkü altının değerinin tespiti ve paraya çevrilmesi kolaydır. Aynı zamanda altının değerini koruması ve hatta değer kazanması nedeniyle aynı zamanda bir yatırım aracı fonksiyonu da bulunmaktadır. Özellikle altının kültürel öneminin bulunduğu toplumlarda altının her zaman bir piyasası vardır. Örneğin Güneydoğu Asya, Güney ve Orta Asya, Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika’da altın küresel nakit gibi işlem görmekte ve her zaman paraya çevrilebilmektedir (GAO, 2003, s.22-23).

3.7. Cep telefonuyla ödeme sistemlerinin kullanılması

Cep telefonu teknolojisinin gelişmesi, uluslararası cep telefonu iletişim sağlayıcılarının ve uluslararası mali kuruluşların işbirliğinde bulunması, hızlı, ucuz ve izi takip edilemeyen para transferlerine yönelik yetersiz yasal düzenlemeler, herhangi bir yerde, herhangi bir zamanda ve herhangi bir kişi tarafından bir cep telefonu aracılığıyla para transferinde bulunulmasını kolaylaştırmaktadır.

GSM Birliği ve MasterCard Üyeleri, uluslararası göçmen işçilerin ve bir banka hesabı açtıramayacak durumda olan yoksul insanların ulusal ve uluslararası düzeyde para transferinde bulunabilmelerini sağlayacak bir “Cep Telefonu İle Ödeme Servisi” geliştirmektedirler. Dünya Bankasına göre, 175 milyon göçmen 2005 yılında en az 230 milyar ABD Dolarını uluslararası havale işlemine konu etmiştir. Birleşmiş Milletler tarafından sponsorluğu yapılan ve bir Güney Afrikalı tarafından yürütülen araştırma sonuçlarına göre; cep telefonu ile ödeme sistemi bankacılık alternatiflerine göre bir müşteri için üçte bir oranında daha ucuz olabilmektedir.

Ancak, cep telefonu ile ödeme sisteminin az gelişmiş ülkelerde yaygınlaşması, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemlerinin zayıflığı ve yolsuzluğun yaygınlığı da göz önünde bulundurulduğunda, aklama ve terörün finansmanı faaliyetlerinin artmasına sebep olacaktır.

Cep telefonu ile ödeme sisteminin kullanılması oldukça kolaydır. Cep telefonu ile havale işleminin gerçekleştirilebilmesi için belirli bir tutar karşılığında değer yüklenebilen bir kart ve bir cep telefonu satın alınmaktadır.

Daha sonra isimsiz bir e-posta hesabı, cep telefonu numarası ve değer yüklenebilen kart üzerindeki parayı kullanmak suretiyle bir cep telefonu ile ödeme hizmeti sağlayıcısına kayıt olunmaktadır. Cep telefonu kullanılmak suretiyle cep telefonu ile ödeme hizmeti sağlayıcısına bağlanılmakta ve karttan paranın transfer edileceği cep telefonunun numarası yazılmaktadır. Cep telefonu ile ödeme hizmeti sağlayıcısı, para gönderilecek kişinin cep telefonuna bir mesaj atmakta ve parayı nereye transfer etmelerini istediğini sormaktadır. Paranın alıcısı paranın kendi değer yüklenebilen kartına gönderilmesini isteyip herhangi bir ATM’den parasını çekebilmektedir.

Parayı gönderen ve alan kişiler daha sonra herhangi bir denetime takılmamak amacıyla başka bir transfer işlemi gerçekleştirmek için cep telefonlarını atmakta ve yeni cep telefonları ve yeni kartlar ile yeni bir transfer işlemi gerçekleştirebilmektedirler.

Değer yüklenebilen kartlar belirli bir limit belirlenmek suretiyle hazırlanmaktadır ancak bu kartların limitinin milyonlarca doların transfere imkan tanıyacak şekilde artırılması da mümkündür.

GSM Birliği, dünya üzerinde 3 milyar insanın cep telefonunun olduğunu ancak yalnızca 1 milyar insanın banka hesabının bulunduğunu söylemektedir. Hâlihazırda bir düzineden fazla cep telefonu ile ödeme sistemi sağlayıcısı çalışmaktadır. Bunlardan en büyüğü PayPal'dır ve dünya üzerinde 100 milyondan fazla internet hesabı bulunmaktadır.

Cep telefonu ile ödeme sistemleri suçlular ve teröristler için paranın alınması ve transfer edilmesi için en uygun araçtır.

Cep telefonu ile ödeme sistemlerinin yapısı, yasa uygulama ve istihbarat birimlerinin şüpheli para işlemlerinin tespitine yönelik çalışmalarına ciddi bir engel teşkil etmektedir. Cep telefonu ile ödeme sistemlerinin kullanılması sırasında kullanılan kimlik bilgilerinin gerçekliğinden veya gerçek kullanıcıya ait olduğundan emin olunması mümkün değildir.

Günümüzün değişen ve gelişen teknolojik yapısı ve cep telefonu ile ödeme sisteminin sağladığı avantajlar, yakın vadede cep telefonu ile ödeme sisteminin teröristlerin fonlarının transferinde yaygın olarak kullanılacakları bir yöntem haline gelmesine sebep olacaktır. Bu nedenle, cep telefonu ile ödeme hizmeti sağlayıcılarının ivedilikle kayıtlı sisteme geçirilmesi büyük önem taşımaktadır (Mgovworld, 2008).

3.8. Ticari web siteleri ve internet üzerinden ödeme sisteminin kullanılması

Suçlular yasadışı faaliyetlerinden elde ettikleri gelirleri aklamak ve terörü finanse etmek için yeni yöntemler bulmak konusunda yoğun çaba sarf etmektedirler. İnternetin dünya çapında kullanılan bir fenomen haline dönüşmesinin ardından, ticari web siteleri ve internet üzerinden ödeme sistemleri suç örgütleri ve terör örgütleri tarafından istismar edilmeye başlanmıştır. (FATF, 2008c, s.1)

Ticari web sitelerinde ve internet üzerinden yapılan ödeme sistemlerinde kayıtların yüz yüze olmayan işlemler yoluyla gerçekleştirilmesi, kullanıcıların isimlerinin belli olmaması, çok sayıda işlemin gerçekleştirilebilmesi, denetimin yeterli düzeyde ve etkin bir şekilde yürütülememesi ve uluslar arası nitelikteki işlemlerin kolaylıkla gerçekleştirilebiliyor olması (FATF, 2008c, s.1) sebebiyle anılan sistemler gerek yasadışı yollardan elde edilen gelirlerin aklanması gerekse terörün finanse edilmesinde son zamanlarda sıklıkla kullanılan yöntemler arasına girmiştir.

Ticari web siteleri; bireylerin online pazarlarda malların alınıp satılabilmeleri için kullanılan;

1. Müşteriden müşteriye aracılık yapan siteler,
2. Çok sayıda işletmenin tüketicilere online pazarlarda mal satabilmeleri için aracılık yapan siteler,
3. Müşterilerin satmak istedikleri malların yalnızca reklamını yapabildikleri siteler,

4. İşletmelerin kendi web siteleri aracılığıyla müşterilere mallarını satabilmeleri için kullanılan ticari siteler ve

5. işletmelerin birbirlerine mal satabilmeleri için kullanılan siteler

olmak üzere beş kategoriye ayrılabilir. (FATF, 2008c, s.6)

Suçlular tarafından suiistimal edilmeye en açık ticari web sitesi kategorisini, bireylerin online pazarlarda birbirlerine mal satabilmeleri için kullandıkları müşteriden müşteriye aracılık yapan siteler oluşturmaktadır. Bu siteler, kullanıcısının çokluğu, kullanım kolaylığı ve yurt dışına yüksek tutarlı işlemlerin gerçekleştirilebilmesi için uygun yapısı dolayısıyla tercih edilmektedir. (FATF, 2008c, s.6)

İnternet üzerinden ödeme sistemi; müşterilerine mali işlem hizmetleri sağlayan internet temelli şirketler tarafından kullanılmaktadır. İnternet üzerinden ödeme sistemi müşteriler için oldukça cazip koşullar sunmaktadır. Öyle ki, anılan sistemler çoğunlukla kullanımı kolay ürünler sunmakta ayrıca herhangi bir banka hesabı veya kredi kartına bağlı çalışmamaktadır. (FATF, 2008c, s.7)

Ticari web siteleri ve internet üzerinden ödeme sisteminin; müşterilerinin isimlerinin belli olmaması, müşteriler arasındaki işlemlerin yüz yüze yapılmaması, farklı kayıtlar üzerinden işlem yapılabilmesi, dünyanın her yerinden anılan sitelere ve ödeme sistemine erişimin sağlanabilmesi, ön ödemeli kredi kartlarının, hediye kartlarının veya hediye çeklerinin kullanılabilmesi, nakit kullanılması halinde ise paranın kaynağının kolaylıkla takip edilememesi (FATF, 2008c, s.23) dolayısıyla terör örgütleri tarafından faaliyetlerinin finansmanı için toplanan paraların transferinde kullanılma riski oldukça yüksektir.

Ayrıca işlemlerin hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi, uluslar arası nitelikteki işlemlerin kolaylıkla yapılabilmesi ve denetim, kayıtların saklanması ve şüpheli işlem bildirim gibi tedbirlerin anılan sistemlerde etkin bir şekilde uygulanmaması (FATF, 2008c, s.24) dolayısıyla da ticari web siteleri ve internet üzerinden ödeme sisteminin aklayıcıların yanı sıra terör örgütleri tarafından kötüye kullanılma riski artmaktadır.

4. TERÖRÜN FİNANSMANIYLA MÜCADELEYE YÖNELİK ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

Terörizm, ulusal ve uluslararası barış ve güvenlik ile insan haklarına yönelmiş en ciddi tehdittir. Gelişen ve değişen ekonomik, sosyal ve teknolojik şartlar vasıtasıyla gün geçtikçe etki alanlarını artıran, faaliyetlerini çeşitlendiren, sınır aşan örgütlü suç gruplarıyla ilişkilerini güçlendiren ve daha büyük kitlelere yönelik eylemlerini artıran terör örgütleri ile mücadelede ulusal çabaların yanı sıra uluslararası işbirliğinin önemi çok büyüktür.

Terörün yerel bir sorun olmaktan çıkıp küresel bir tehdit haline dönüşmesinin ardından, sorunun büyüklüğünü gören uluslararası organizasyonlar geçmişi 1960'lı yıllara dayanan çalışmalarına hız vermiş, terörün sebepleri ve alınacak önlemler konusunda yoğun akademik tartışmalar, diplomatik temaslar ve ulusal ve uluslararası yasal düzenleme çalışmalarına odaklanmıştır.

Terör tehlikesine karşı, tüm ülkelerin ortak bir eylem platformunda birleşmelerinin sağlanması ve terörle mücadelede uluslararası işbirliğinin artırılması amacıyla başta Birleşmiş Milletler olmak üzere ilgili tüm uluslararası organizasyonlar tarafından başlatılan ve uzun yıllardır sürdürülen terörle mücadeleye yönelik çalışmalar ve bu çerçevede alınan tedbirler ile getirilen ve/veya öngörülen düzenlemeler terörle mücadeledeki kararlılığı vurgular niteliktedir.

Bugüne kadar uluslararası terörizmi önlemeye yönelik olarak, uçak kaçırma, rehin alma, bombalama gibi spesifik eylemleri yasaklayan 12 evrensel sözleşme hazırlanmış ve söz konusu sözleşmelerin ülkeler tarafından imzalanması sağlanmak suretiyle terörle mücadelede ciddi adımlar atılmıştır.¹²

Söz konusu sözleşmelerin düzenledikleri suçların birçoğu devletlerin iç hukuklarında esasen bu sözleşme ve protokollerin hazırlanmasından önce de suç olarak düzenlenmiştir. Bununla birlikte bu sözleşmelerin asıl özelliği, düzenledikleri suçları uluslararası terör suçu olarak öngörmeleri ve bu suçlarla ilgili olarak geniş kapsamlı uluslararası işbirliğinin gerekliliğini vurgulamalarıdır.

Yerel sınırları aşarak küresel bir nitelik kazanan ve devletlerin bütünlüğünü, halkın ise huzurunu ve güvenliğini tehdit eden terör örgütlerinin faaliyetlerini finanse etmek için paraya ihtiyaç duymaları ve bu sebeple yasal görünüm altında veya yasadışı faaliyetlerde bulunmak suretiyle önemli miktarlarda gelir elde etmeleri terörle mücadelenin başka bir boyutunu daha gündeme getirmiştir. Terörün finans kaynaklarının kesilmesi yoluyla faaliyetlerinin engellenmesinin ve varlıklarının sona erdirilmesinin, terörle mücadelede önemli bir aşama kat edilmesini sağlayacağı düşüncesiyle “terörün finansmanı ile mücadele”, uluslararası organizasyonların da öncelikli konuları arasına alınmış ve bu alanda gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

¹² http://www.mfa.gov.tr/MFA_tr/DisPolitika/AnaKonular/Terrorizm/TerrorizmleMucadelekonusundakiuluslarasi-anlasmalar, Erişim: 08.01.2008

Uluslararası barış ve güvenliğin idamesi ve devletler arasında iyi komşuluk, dostluk ve işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi amaç ve ilkelerini gözeterek Birleşmiş Milletler (BM) Şartı hükümleri de göz önünde bulundurularak Birleşmiş Milletler tarafından terörün finansmanı ile mücadele çerçevesinde çalışmalar yapılmıştır.

BM Genel Kurulu tarafından alınan 09.12.1994 tarih ve 49/60 sayılı Kararda ve anılan Karar ekinde yer alan uluslararası terörizmin ortadan kaldırılmasını hedefleyen tedbirler beyannamesinde; nerede ve kim tarafından yapıldığına bakılmaksızın devletler ve halklar arasındaki dostane ilişkileri ve Devletlerin güvenliğini ve toprak bütünlüğünü tehlikeye düşürenler de dâhil olmak üzere tüm terörist eylem, yöntem ve uygulamalarının suç olduğu ve haklı gösterilemeyeceği belirtilmiştir.

Benzer şekilde BM Genel Kurulunun 17.12.1996 tarih ve 51/210 Kararında da; ülkeler tarafından teröristlerin ve terör örgütlerinin finansmanını önlemek ve engellemek için gerekli tedbirlerin alınması, terörist amaçlara hizmet edeceğinden şüphelenilen malî kaynakların önlenmesi ve hareketlerin engellenmesi için hukuki düzenlemeler oluşturulması ve bu tür malî kaynakların uluslararası hareketleri konusunda bilgi değişiminde bulunulması gerektiği ifade edilmiş ve terörle ilgili çalışmalarda bulunmak üzere özel bir komitenin kurulmasına karar verilmiştir. BM Genel Kurulu, 15.12.1997 tarih ve 52/165 sayılı Kararında ise 51/210 sayılı Kararda öngörülen tedbirlerin uygulamaya geçirilmesi gerektiğini tekraren vurgulamıştır.

BM Genel Kurulunun 08.12.1998 tarih ve 53/108 sayılı Kararında; 51/210 sayılı Karar ile kurulan özel komitenin terörizm konusunda mevcut uluslararası mevzuatı tamamlamak amacıyla terörizmin finansmanının önlenmesine ilişkin bir uluslararası sözleşme taslağı hazırlaması kararlaştırılmıştır.

Anılan Karar uyarınca, 1999 tarihinde terör eylemlerinin tüm şekil ve tezahürlerinin dünya çapında artış gösterdiği ve terör eylemlerinin sayısındaki artışın teröristlerin elde ettikleri mali kaynaklarla orantılı olduğu vurgulanarak BM tarafından “Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme” hazırlanmış ve ülkelerin imzasına sunulmuştur.

Diğer taraftan, mali sistemin suçlular tarafından kullanılmasını önlemek ve aklama ile mücadele etmek amacıyla kurulan ve bu çerçevede uluslararası düzeyde tedbirler öngören 40 Tavsiyeyi yayınlayan Mali Eylem Görev Gücü (*Financial Action Task Force-FATF*), Eylül 2001 terör saldırılarının ertesinde terörün finansmanı ile mücadeleyi de gündemine dâhil etmiş ve yürüttüğü çalışmaların kapsamını bu bağlamda genişletmek suretiyle münhasıran terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin 9 Özel Tavsiyeyi yayınlamıştır.

BM ve FATF’in yanı sıra Avrupa Birliği (AB), Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund – IMF), Dünya Bankası ve Avrupa Konseyi (AK) gibi uluslararası organizasyonlar tarafından da terör ve terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik adımlar atılarak terörün ve terörün finansmanının önlenmesi, cezalandırılması ve ortadan kaldırılmasını amacıyla uluslararası nitelikte hükümler öngören düzenlemeler yapılmıştır.

Bu kapsamda; çalışmamızda BM, FATF, Dünya Bankası ve IMF, AB, AK, Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ), Egmont Grubu ve Wolfsberg Grubu bünyesinde yapılan çalışmalara değinilecektir.

4.1. Birleşmiş Milletler (BM)

Ekim 1945 yılında kurulan BM, dünya çapında çok fazla üyesinin bulunması, aklamayla mücadele alanında önemli çalışmalara imza atmış olması ve taraf ülkeler açısından bağlayıcı nitelikte uluslararası anlaşma ve sözleşmeleri hazırlama görev ve yetkisinin bulunması dolayısıyla aklamayla mücadelede önemli bir yer teşkil etmektedir. (Schott, 2006, s. III-2)

BM aklamının yanı sıra, terör ve terörün finansmanı ile mücadeleyle yönelik olarak da düzenlemeler yapmış ve bu bağlamda söz konusu suçların tespiti ve önlenmesi çerçevesinde ülkeler arasında işbirliğinin geliştirilmesi için gerekli yasal zemini hazırlamıştır.

4.1.1. Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme

Terörle mücadelede uluslararası çaba ve katılımın önemini farkına varılmasının ardından BM bünyesinde terörle mücadele amacıyla çeşitli protokol ve sözleşmeler hazırlanmış ve ülkelerin imzasına açılmıştır.

BM tarafından münhasıran terörle mücadele amacıyla hazırlanan sözleşme ve protokollerin, terörün finansmanı ile mücadelede yeterli ve etkin olamamaları üzerine özellikle terörün finanse edilmesi olgusunu da ele alacak bir sözleşme hazırlanması ihtiyacı hâsıl olmuş ve BM tarafından Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme (çalışmanın bundan sonraki bölümünde Sözleşme olarak anılacaktır) hazırlanmıştır.

Sözleşme, Fransa tarafından başlatılan girişimin G-8 ülkeleri tarafından desteklenmesi neticesinde hazırlanmıştır (Clifton, 2000). Mayıs 1998 tarihinde, G-8 ülkelerinin Dışişleri Bakanları, terörün finansmanı ile mücadeleyi öncelikli konular arasında değerlendirmişlerdir. (G-8, 1998, paragraf 28)

1998'in son çeyreğinde Fransa, Sözleşmenin görüşmelerini başlatmış ve BM'e bir metin önerisinde bulunmuştur. Sözleşme metninin oluşturulan geçici komite tarafından değerlendirilmesinin neticesinde Sözleşme metni, 9 Aralık 1999 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilmiştir. (UN, 1999)

Sözleşme, ülkeler için üç temel yükümlülük getirmektedir. Bunlardan ilki, ülkelerin iç hukuklarında terörün finansmanı suçunu düzenlemeleridir. İkincisi, ülkeler arası işbirliğinin geliştirilmesi ve karşılıklı adli yardımlaşmanın artırılması, üçüncüsü ise terör faaliyetlerinin finansmanına ilişkin delillerin bildirilmesi ve tespitinde mali kuruluşların rolünün belirlenmesine ilişkin temel yükümlülükler ihdas edilmesi hususlarına ilişkindir.

4.1.1.1. Terör faaliyetlerinin finansmanının suç haline getirilmesi

Uluslararası hukukta terörün finansmanı suçunu ilk olarak düzenleyen sözleşme, BM'in "Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme"sidir. Nitekim bu Sözleşmede yapılan terörün finansmanı tanımı, uluslararası anlamda genel kabul görmüştür. Sözleşmenin temel özelliği terörün finansmanını ayrı bir suç olarak düzenlemesi ve ister yasa dışı ister yasal kaynaklardan elde edilmiş olsun terörün finansmanında kullanılan veya kullanılacak ya da terörün finansmanından elde edilecek gelirlere el konulması, bunların müsadere edilmesi hükmünü getirmesidir.

Sözleşmenin 2 nci maddesinde terörün finansmanı suçunun tanımı yapılmıştır. Buna göre terörün finansmanı suçu:

a) Niteliği veya kapsamı itibariyle bir halkı korkutmak ya da bir hükümeti veya uluslararası kuruluşu herhangi bir işi yapmaya veya yapmamaya zorlamak amacı taşıyan bir olayda bir sivil yada silâhlı çatışmaya doğrudan katılmayan herhangi bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik olan veya

b) Sözleşme ekinde yer alan 9 terör sözleşmesi tarafından suç sayılan

eylemlerin tümüyle veya kısmen gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle veya kullanılacağını bilerek doğrudan veya dolaylı olarak yasa dışı bir şekilde fon sağlanması veya toplanmasıdır.

4.1.1.2. Terörün finansmanı suçunun manevi unsuru

Sözleşmede terörün finansmanının manevi unsuru açısından iki seçimsel durum söz konusudur. Bunlardan ilki; fonun Sözleşmede belirtilen eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması “niyetiyle” sağlanması veya toplanmasıdır. İkincisi ise; fonun Sözleşmede belirtilen eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılacağını “bilerek” sağlanması veya toplanmasıdır. Sözleşmede manevi unsurun bu iki yaklaşımına ilişkin ayrıntılı bilgi yer almamaktadır. Bu sebeple, her ülkenin terörün finansmanının manevi unsurunu kendi genel hukuk düzeni çerçevesinde değerlendirmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

4.1.1.3. Terörün finansmanı suçunun maddi unsuru

Sözleşmede yapılan terörün finansmanı suçunun maddi unsuru “fon sağlama ve toplama”dır.

Fon toplama fiilinde; failin, başkalarından temin edilen fonları örgüte aktarmaya aracılık etmesi söz konusudur. Fon sağlama fiilinde ise; fail kendi malvarlığından bir meblağı örgüte aktarmaktadır. Ayrıca, başkasına ait malvarlığından zorla alınan menkul veya gayrimenkul değerlerin örgüte aktarılması da “fon sağlama” fiili kapsamında değerlendirilmektedir.

4.1.1.4. Terörün finansmanı suçuna temel teşkil eden terör eylemleri

Sözleşme kapsamında, terörün finansmanı suçuna temel teşkil eden terör eylemleri şu şekilde sıralanmıştır.

a- Niteliği veya kapsamı itibariyle, bir halkı korkutmak ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacı ile bir sivil veya silahlı çatışma durumunda muhasemata (çatışmaya) doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır bir şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemler.

Bu tanım terör eylemlerine bundan önce akdedilmiş sözleşmelerden farklı bir bakış getirmiştir. Ayrıca Sözleşmeye taraf devletlere, aşağıda belirtilen Sözleşme ve Protokollere taraf olmadıkları takdirde çekince koyabilme hakkı tanınmışken bu eylemlere çekince koyma hakkı tanınmamıştır.

b-Sözleşmenin ekli listesinde yer alan Sözleşme ve Protokollerde belirtilen eylemler.

Bu güne kadar BM çatısı altında 13 uluslararası terör sözleşmesi kabul edilmiş olmakla birlikte (teröre geniş bir tanım getirme amaçlı 14 üncü sözleşmenin hazırlanması görüşmeleri devam etmektedir.) terörle ilgili sözleşme ve protokollerden yalnızca aşağıda belirtilen 9 adedinde yer alan fiiller terörün finansmanının öncül suçu olarak sayılmıştır.

1-*Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi'nde yer alan eylemler (16 Aralık 1970, Lahey).*

2-*Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi'nde yer alan eylemler (23 Eylül 1971, Montreal).*

3-*Diplomatik Ajanlar Dâhil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde yer alan eylemler (14 Aralık 1973, New York).*

4-*Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşmesi'nde yer alan eylemler (17 Aralık 1979, New York).*

5-*Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Sözleşmesi'nde yer alan eylemler (3 Mart 1980, Viyana).*

6-*Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Veren Havalimanlarında Yasadışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi Protokolü, Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolde yer alan eylemler (24 Şubat 1988, Montreal).*

7-*Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi'nde yer alan eylemler (10 Mart 1988, Roma) .*

8-*Kıta Sahanelerinde Kurulu Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Protokol'de yer alan eylemler (10 Mart 1988, Roma).*

9-*Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi'nde yer alan eylemler (15 Aralık 1997, New York).*

Sözleşmede yer alan terörün finansmanı suçu tanımından hareketle genel bir terör ya da terör örgütü tanıma ulaşılamamaktadır. Nitekim BM'nin bundan önce akdedilen terör sözleşmelerinde de genel bir terör ve terör örgütü tanımına yer verilmemiştir. . Dolayısıyla uluslararası hukuk açısından terörün finansmanı kavramından anlaşılması gereken, daha önce terör eylemi olduğu sözleşmelerde belirtilen eylemlerin finansmanıdır. Bunun nedeni politik, dini ve ulusal etkileri dolayısıyla tüm ülkelerin üzerinde mutabakata vardığı ortak bir terör tanımının oluşturulamamasıdır (Schott, 2006, s.I-4). Zira terör kavramı her hukuk sisteminin kendi gereksinimlerine göre şekillenmiş ve bu nedenle her hukuk sistemi teröre ayrı bir anlam atfetmiştir. Dolayısıyla aklama suçu tanımında olduğu gibi ortak terör tanımına ulaşmak son derece zordur. Bu zorluk göz önünde tutularak her ülke için terör eylemi sayılabilecek bir takım şiddet eylemlerinin uluslararası hukukta terör eylemi olarak tanınması yolu seçilmiş ve Sözleşmede atıfta bulunan eylemler terör eylemi olarak kabul edilmiştir (Schott, 2006, s.III-4).

4.1.1.5. Cezalandırma hükümlerine ilişkin diğer hususlar

Sözleşme hükümleri uyarınca;

- Suçun oluşmuş sayılması için fonların kullanılmış olması şartı aranmamaktadır. (Sözleşme, md. 2/3)

- Bir kişinin Sözleşmede tanımlanan bir suçta suç ortağı olarak iştirak etmesi, suçun işlenmesini örgütlemesi veya başka kişilere bu suçun işlenmesi yönünde talimat vermesi ve bir veya birden fazla suçun birlikte hareket eden bir grup tarafından işlenmesine katkıda bulunması durumlarında suçu işleyen kişi ile aynı cezaya çarptırılması gerekmektedir. Son durumda; katkının kasıtlı olması ve,

i) Ya eylem ve amacının suçun işlenmesini gerektiren bir grubun bu suç teşkil eden eylemini kolaylaştırmaya veya amacına hizmet etmeye yönelik olması,

ii) Ya da grubun, bir suç işleme niyetinde olduğunu bilerek yapılmış olması,

gerekmektedir. (Sözleşme, md. 2/5)

- Suç işlemeye teşebbüs eden kişinin suçu işleyen kişi ile aynı cezaya çarptırılması gerekmektedir. (Sözleşme, md. 2/4)

- Suçun tek bir ülke dahilinde işlenmesi, suçun failinin bu devletin vatandaşı olması ve bu devletin topraklarında bulunması ve başka hiçbir devletin yargı yetkisini tesis edememesi hallerinde Sözleşme hükümleri uygulanmayacaktır. (Sözleşme, md. 3)

- Taraf ülkelerin, ülkesinde yerleşik veya kendi hukukuna göre kurulmuş olan bir tüzel kişiliğin yönetiminden veya denetiminden sorumlu bir kişinin, bu sıfatıyla, terörün finansmanı suçunu işlemesi halinde, söz konusu tüzel kişiliğin sorumlu tutulabilmesi için gerekli tedbirleri alması gerekmektedir. (Sözleşme, md. 5/1)

- Taraf ülkelerin, Sözleşme kapsamında suç teşkil eden eylemlerin, siyasî, felsefi, ideolojik, ırksal, etnik, dinî veya herhangi benzer bir gerekçe ile hiçbir koşulda mazur gösterilememesi için, gerektiğinde yasal düzenlemeler de dahil olmak üzere gerekli olabilecek tedbirleri alması gerekmektedir. (Sözleşme, md. 6)

- Taraf ülkelerin, terör ve terörün finansmanı suçlarına ilişkin yargılama yetkilerini tesis etmek için gerekli önlemleri alması gerekmektedir. (Sözleşme, md.7)

4.1.1.6. Uluslararası işbirliği

Taraflar arasındaki işbirliğinin artırılmasını teminen Sözleşmede karşılıklı adli yardımlaşma ve suçluların iadesi hususlarında ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir.

Karşılıklı Adli Yardımlaşma

- Taraf ülkelerin, ellerinde bulunan ve yargılama amacıyla gerekli olan kanıt unsurlarının temini için yardım da dahil olmak üzere, terör ve terörün finansmanı suçlarıyla ilgili cezai soruşturmalarda ya da ceza davalarında veya iade işlemlerinde, mümkün olan en geniş şekilde adli yardımlaşmada bulunmaları gerekmektedir. (Sözleşme, md. 12)

- Terör ve terörün finansmanı suçlarının hiçbirinin, suçluların iadesi veya karşılıklı adli yardım amaçları bakımından, mali ve/veya siyasi suç olarak kabul edilmemesi, ülkelerin suçluların iadesi veya karşılıklı adli yardım talebini, sadece suçun mali ve/veya siyasi olma vasfını dermeyeran ederek geri çevirmemeleri gerekmektedir. (Sözleşme, md. 13-14)

Suçluların İadesi

Sözleşme, diğer terörle mücadele sözleşmelerindekilere benzer şekilde üye ülkelerin suçluların iadesi yükümlülüğüne ilişkin detaylı hükümlere yer vermiştir. Bu çerçevede;

- Terör ve terörün finansmanı suçlarının taraf ülkeler arasında Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce akdedilmiş tüm iade anlaşmalarında iade sebebi olarak telakki edileceği,
- Taraf ülkelerin, terör ve terörün finansmanı suçlarını, bundan böyle aralarında imzalayacakları her iade anlaşmasında, iadeye neden suç olarak telakki etmeyi taahhüt edecekleri,
- İade için bir iade anlaşmasının mevcudiyeti koşulunu arayan bir Taraf ülkenin, iade anlaşması olmadığı diğer bir Taraf ülkeden iade talebi alması durumunda, isterse terör ve terörün finansmanı suçları çerçevesinde Sözleşme hükümlerini iadenin yasal zemini olarak görebileceği ve iadenin talep edilen ülkenin mevzuatındaki diğer şartlara tâbi olacağı,
- İade için bir iade anlaşmasının mevcudiyeti koşulunu aramayan devletlerin, terör ve terörün finansmanı suçlarını, talep edilen Devletin mevzuatındaki şartlara hanel getirmeksizin, aralarında iadeye tâbi suçlar olarak kabul edecekleri,
- Taraf Devletler arasında akdedilmiş iade anlaşma ve düzenlemelerinin terör ve terörün finansmanı suçları ile ilgili hükümlerinin, bu Sözleşmeyle bağdaşmayanlarının Sözleşme hükümleri paralelinde değiştirilmiş sayılacağı

hüküm altına alınmıştır. (Sözleşme, md. 11)

Ayrıca, terör ve terörün finansmanı suçunun failinin veya fail zanlısının topraklarında bulunabileceği bilgisini alan ilgili Taraf Devletin, bilgisine getirilen hususların soruşturulması için iç hukukuna göre gerekli olabilecek önlemleri alması gerektiği ve koşulların gerektirdiğini düşündüğü hallerde, fail veya fail zanlısı topraklarında bulunan Taraf Devletin, takibat veya iade amacıyla bu kişinin hazır bulunmasını sağlamak üzere iç hukuku çerçevesinde uygun tedbirleri alması gerektiği Sözleşmede hüküm altına alınmıştır. (Sözleşme, md. 9)

Sözleşmenin iadeye ilişkin hükümlerinin (Sözleşme, md. 10) incelenmesi neticesinde; fail zanlısının topraklarında bulunduğu Taraf Devletin, onu iade etmeyecekse, aşırı bir gecikmeye mahal vermeksizin ve hiçbir istisna olmaksızın, suç kendi topraklarında işlenmiş olsun veya olmasın, konuyu kendi mevzuatında öngörülen süreç çerçevesinde cezai takibat başlatmalarını teminen yetkili makamlarına havale etmekle yükümlü olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.1.7. Önleyici tedbirler

Sözleşmede terörün finansmanın taraf devletlerce suç haline getirilmesi zorunluluk olarak yer almaktadır. Buna karşılık önleyici tedbirlerin çoğunun uygulanması taraf devletlerin ihtiyarına bırakılmıştır. Sözleşmede önleyici tedbirlerle ilgili hükümlerin taraf devletlerce dikkate alınmasının (consider) istenmiş olması bu anlama gelmektedir.

Sözleşme kapsamında belirlenen önleyici tedbirler, FATF tarafından geliştirilen ve yasal açıdan bağlayıcılığı bulunmayan 40 Tavsiye kapsamında geliştirilen tedbirlere paraleldir.

Diğer taraftan, Sözleşme, ülkelerin finansal kuruluşlara ve diğer finansal araçlara yönelik olarak müşterilerinin kimliğini tespit etmek, şüpheli işlemlere özel dikkat göstermek ve şüpheli işlem bildiriminde bulunmak konusunda gerekli tedbirleri almak yükümlülüğünü ihdas etmeleri gerektiğini belirtmektedir.

Sözleşme önleyici tedbirlerin uygulanması kapsamında da uluslararası işbirliğine büyük önem atfetmiş ve taraf devletlerin, toprakları dâhilinde veya haricinde işlenecek suçların kendi topraklarında gerçekleştirilen hazırlıklarının önlenmesi amacıyla gerektiğinde iç hukuklarında lâzım gelen düzenlemeleri yapmak da dâhil olmak üzere terör ve terörün finansmanı suçlarının önlenmesi amacıyla mümkün olan her türlü tedbiri almak suretiyle işbirliği yapmaları gerektiğini hükme bağlamıştır. Bu çerçevede;

a- Terör ve terörün finansmanı suçlarının işlenmesini bilerek teşvik eden, kışkırtan, örgütleyen ya da gerçekleştiren kişilerin ve örgütlerin topraklarındaki yasadışı eylemlerinin yasaklanmasına ilişkin önlemlerin ve

b- Finansal kurumlar ve finans işleri yapan diğer kuruluşları devamlı veya arızı müşterilerinin veya lehlerine hesap açılan kişilerin teşhisi için mevcut en etkili yöntemleri kullanmaya, olağandışı veya şüpheli işlemlere özel bir dikkat göstermeye ve suç teşkil eden bir eylemden kaynaklandığından şüphelenilen işlemleri bildirmeye mecbur eden önlemlerin alınması yönünde taraf devletlere çağrıda bulunmaktadır.

Bu kapsamda, taraf devletlerin FATF'in 40 Tavsiyesinde de belirtilen aşağıdaki tedbirleri almaları önerilmektedir:

(i) Sahip veya gerçek faydalanıcısının (beneficial owner) teşhis edilemediği veya edilemez olduğu hesapların açılmasını yasaklayan düzenlemeler ve bu kuruluşların söz konusu işlemlerin gerçek sahiplerinin kimliklerini kontrol etmelerini garanti eden önlemler almak,

(ii) Tüzel kişilerin kimliklerinin belirlenmesi konusunda, malî kurumları, gerektiğinde, müşterinin hukukî varlığını ve yapısını, kamu sicilinden veya müşterinin kendisinden veya her ikisinden, başta müşterinin unvanını, yasal şeklini, adresini, yöneticilerini ve tüzel kişiliğin sorumluluğunu düzenleyen hükümleri olmak üzere tüzel kişiliğin teşekkülüne dair kanıtı aramak suretiyle kontrol etmek amacıyla önlemler almaya zorunlu tutmak,

(iii) Malî kurumların, şüpheleri haklı bir nedene dayandığında, tüm karmaşık ve sıra dışı işlemler ile görünür bir ekonomik veya yasal nedeni olmayan işlemleri derhal yetkili makamlara bildirmelerini zorunlu kılan ve söz konusu bildirim dolayısıyla mali kurumların cezai ve hukuki bakımdan sorumlu tutulmalarını sağlayan yasal düzenlemeler ihdas etmek,

(iv) Malî kurumların ulusal veya uluslararası işlemlere ilişkin tüm gerekli belgeleri asgari beş yıl saklamalarını talep etmek.

Ayrıca, Taraf Devletlerin, terör ve terörün finansmanı suçlarının önlenmesi için;

a- Tüm para transferi kurumlarının, kuruluş izinleri de dâhil olmak üzere, denetlenmesini sağlayan tedbirleri almak,

b- Bilgilerin amacına uygun şekilde kullanılacağı ve sermayenin serbest dolaşımının hiçbir surette engellemeyeceğinin kesin garantilere tâbi olmaları kaydıyla nakit ve ticaret senetlerinin izlenmesini veya gözetimini sağlayacak gerçekçi tedbirler almak,

hususlarında işbirliğinde bulunmaları gerekmektedir. (Sözleşme, md. 18)

4.1.1.8. Türkiye'nin Sözleşmeye taraf olması

Türkiye, Sözleşmeyi 27.09.2001 tarihinde imzalamıştır. Sözleşmenin onaylanması 10.01.2002 tarihli ve 4738 sayılı Kanunla uygun bulunmuş ve 01.03.2002 tarihli ve 2002/23801 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile onaylanmıştır.

4.1.2. BM Güvenlik Konseyi (BMGK) Kararları

BM'nin terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yapmış olduğu çalışmalar Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Sözleşmenin yayınlanması ile sınırlı kalmamış bunun yanı sıra uluslararası güvenliği ilgilendiren konularda BMGK'nin çıkarmış olduğu kararlar ile de terörün ve terörün finansmanının engellenmesi için gerekli tedbirler öngörülmüştür.

BMGK, BM'in amaç ve ilkelerine uygun olarak barış ve güvenliği korumak, uluslararası anlaşmazlığa yol açabilecek her türlü çekişmeli durumu soruşturmak, uluslararası çekişmeli konularda anlaşma koşullarını önermek, silahlanmayı denetleyecek planlamalar yapmak, barışa karşı bir tehlike veya saldırı olup olmadığını araştırarak, izlenecek yolu önermek ve saldırılara karşı askeri birlikler kurarak önlemler almakla sorumludur.

BMGK, terör eylemlerini uluslararası barış ve güvenliğe tehdit olarak tanımlamıştır. Terörün bu şekilde tanımlanmasının bir neticesi olarak; BMGK'ne BM Şartının VII. Bölümünde tasarlanan ortak tedbirleri veya yaptırımları belirleme yetkisi tanınmaktadır. BMGK tarafından bu çerçevede alınan kararlar BM Şartının 25 ve 48 inci maddeleri uyarınca BM Şartının bir cüzü hükmünde kabul edildiğinden tüm BM üyesi ülkeler için bağlayıcı niteliktedir.

Ayrıca, BMGK tarafından teröre tepki olarak belirlenen ortak tedbirler; terörle bağlantılı bireyler, gruplar ve örgütler ile bunların malvarlıklarına ilişkin ülkelerin harekete geçmesini zorunlu kılmaktadır.

BMGK'nin uluslararası barış ve güvenliği korumak amacıyla çıkartmış olduğu Kararların birçoğu terörle ilgilidir. Bu açıdan BMGK'nin terörün finansmanı konusunda çıkartmış olduğu kararları uluslararası hukuk açısından inceleme gereği doğmuştur. Son yıllarda yaşanan terör olayları ile birlikte, BMGK'nin çıkartmış olduğu kararlar temelde ikiye ayrılmaktadır. Bunlar; 1267 (1999) sayılı Karar ve devamı niteliğinde sayılabilecek kararlar ile 1373 (2001) sayılı Karar ve bunun devamı niteliğinde sayılabilecek kararlardır. Bu kararlar yukarıda belirtildiği gibi tüm BM üyesi ülkeler için bağlayıcı olup uygulamaya sokulmaları için ayrıca imzalanma ve onaylama süreçlerine ihtiyaç bulunmamaktadır. (Schott, 2006, s. III-5)

Terörün finansmanı ile ilgili BMGK Kararlarından başlıcaları aşağıda sıralanmıştır:

1- Taliban'ın fonlarının ve diğer mali kaynaklarının dondurulmasına ilişkin 15.10.1999 tarih ve 1267 sayılı Karar

- 2- Usame Bin Laden ve El-Kaide örgütünün fonlarının ve diğer mali kaynaklarının dondurulmasına ilişkin 19.12.2000 tarih ve 1333 sayılı Karar.
- 3- 1267 ve 1333 sayılı Kararlar ile öngörülen tedbirlerin uygulanmasının izlenmesine ilişkin mekanizmanın oluşturulduğu 30.07.2001 tarih ve 1363 sayılı Karar.
- 4- Terör eylemlerinin uluslararası barış ve güvenliğe yönelik tehditleri ve Terörle Mücadele Komitesinin oluşturulmasına ilişkin hükümler içeren 28.09.2001 tarih ve 1373 sayılı Karar.
- 5- Ülkeleri 1373 sayılı Kararı tam olarak uygulamaya davet eden 12.11.2001 tarih ve 1377 sayılı Karar.
- 6- 1267 ve 1333 sayılı Kararlarda öngörülen dondurma tedbirlerinin birleştirildiği 16.01.2002 tarih ve 1390 sayılı Karar.
- 7- 1267 ve 1333 sayılı Kararlar ile getirilen dondurma yükümlülüklerine 1267 Komitesinin onayının alınmasının akabinde temel ve olağandışı harcamalar için tanınacak istisnalara izin verilen 20.12.2002 tarih ve 1452 sayılı Karar.
- 8- 1267, 1333 ve 1390 sayılı Kararlar ile getirilen dondurma yükümlülüğünün uygulanmasının geliştirilmesine ilişkin tedbirlerle ilgili 17.01.2003 tarih ve 1455 sayılı Karar.
- 9- 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK Kararlarında öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usame Bin Laden, El-Kaide örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için uygulanacak tedbirlerin belirlenmesine ilişkin 30.01.2004 tarih ve 1526 sayılı Karar.
- 10- 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK Kararlarında öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usame Bin Laden, El-Kaide örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için uygulanacak tedbirlerin belirlenmesine ilişkin 29.07.2005 tarih ve 1617 sayılı Karar.
- 11- Kişi ve kuruluşların yaptırımlar listesine alınması, bu listeden çıkarılması ve insani muafiyetlerin sağlanması konusunda adil ve açık prosedürler oluşturulmasına ilişkin 19.12.2006 tarih ve 1730 sayılı Karar.
- 12- Kişi ve kuruluşların yaptırımlar listesine alınması, bu listeden çıkarılması ve insani muafiyetlerin sağlanması konusunda adil ve açık prosedürler oluşturulmasına ilişkin 22.12.2006 tarih ve 1735 sayılı Karar.

4.1.2.1. 1267 sayılı BMGK Kararı

1267 sayılı Kararda;

- Taliban, BMGK tarafından yayınlanan önceki kararların uygulanması, uluslararası teröristlere ve örgütlere eğitim ve sığınak sağlanmasının durdurulması, bölgenin teröristler tarafından kullanılmasının önlenmesi, teröristlerin adalete sevki için işbirliği yapılması ve Usame bin Laden'in gecikmeksizin ilgili birimlere teslim edilmesi konusunda uyarılmıştır.
- Taliban'ın Usame bin Laden'e ilişkin yükümlülüğünü yerine getirdiği Genel Sekreterlik tarafından rapor edilinceye kadar tüm ülkelerin aşağıdaki tedbirleri almaları gerektiği 14.11.1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.
- a- Taliban'a ait olan, Taliban tarafından kiralanılan veya Taliban tarafından veya onun adına işletilen uçakların ülkeye inişi veya ülkeden kalkışına izin verilmemesi, (Komite tarafından

onaylanan insani ihtiyaçlara ve dini yükümlülöklere - hac gibi - yönelik uçuşlara izin verilecektir)

b- Devletler, Taliban'ın sahip olduğu veya dolaylı veya dolaysız olarak kontrol ettiği, mallardan elde ettiği veya sağladığı fonlar da dâhil olmak üzere Komite tarafından tespit edilen fonlarını ve diğer mali kaynakların dondurulması ve herhangi bir uluslararası anlaşma veya sözleşme ile getirilen hak ve yükümlölükleri bulursa bile, bu Karar hükümlerine harfiyen uyum gösterilmesi.

- Ülkelerin işbirliği yapması ve Usame bin Laden ve ortakları için ilave tedbirler öngörölmesi istenilmektedir.

- "El Kaide ve Taliban Yaptırımlar Komitesi"nin kurulması ve bu komitenin görüş, tavsiyeleri ile yerine getirdiği görevleri hakkında Konseye rapor sunması kararlaştırılmıştır.

Komitenin görevleri;

a- Ülkelerin uyguladıkları tedbirler hakkında bilgi toplamak,

b- Öngörölün tedbirlerin ihlaline ilişkin ölkelerden gelen bilgileri değerlendirmek ve bunlar için uygun tedbirler önermek,

c- Tedbirlerin etkileri hakkında Konseye rapor sunmak,

d- Öngörölün tedbirlerin ihlaline ilişkin Konseye rapor sunmak ve ihlal eden kişi ve kuruluşların tespitine yönelik gerekli çalışmalarını yapmak,

e- Öngörölün tedbirlerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla tedbire konu uçakları, fonları veya diğer mali kaynakları belirlemek,

f- Tedbirlerle ilgili muafiyetlere karar vermek,

g- Kendisine sunulan raporları değerlendirmek.

- Ülkelerin öngörölün tedbirleri uygulamayan kişi ve kuruluşlar hakkında işlem başlatmaları istenilmektedir.

- Ülkelerin uyguladıkları tedbirlere ilişkin bu Karar ile kurulan Komite'ye tedbirin uygulanmasından itibaren 30 gün içinde rapor sunmaları istenilmektedir.

4.1.2.2. 1333 sayılı Karar

1333 sayılı Kararda;

- Taliban, BMGK tarafından yayınlanan önceki kararların uygulanması, uluslararası teröristlere ve örgütlere eğitim ve sığınak sağlanması durdurulması, bölgenin teröristler tarafından kullanılmasının önlenmesi, teröristlerin adalete sevki için işbirliği yapılması, Usame bin Laden'in gecikmeksizin ilgili birimlere teslim edilmesi ve teröristlerin eğitim kamplarının kapatılması konusunda tekrar uyarılmıştır.

- Taliban'la diplomatik ilişkilerini sürdüren ölkelerin bu ilişkilerini sınırlandırmaları öngörölmüştür.

- Taliban'ın terörist faaliyetlerini finanse eden yasadışı uyuşturucu ticaretini durdurması istenilmiştir.

- Taliban, yardım/hayır kuruluşları mensupları ile BM çalışanlarının güvenliğini sağlayacak tedbirler almaya çağırılmıştır.

- Ülkelerin, Afganistan'da Taliban kontrolündeki bölgelere askeri faaliyetlerle ilgili teknik görüş, yardım veya eğitim imkânlarının sağlanmasını önlemeleri, kendi bölgeleri içerisinde faaliyet gösteren Ariana Afgan Havayolları da dâhil tüm Taliban bürolarını kapatmaları ve El Kaide örgütü de dâhil olmak üzere Usame Bin Laden ve ona bağlı kişi ve kurumların Komite tarafından belirlenen fonlarını ve mali varlıklarını geciktirmeksizin dondurmak üzere acil tedbirler almaları ve Taliban bölgesinden kalkan veya bu bölgeye incek olan uçakların ülkeye inişi veya ülkeden kalkışına izin vermemeleri istenilmemektedir. Komitenin onayladığı ve belirlediği yardım kuruluşları bu tedbirden muaf tutulmuşlardır.

- Ülkelerin, Taliban kontrolündeki bölgelere kimyasal asetik anhidrit satılmasını ve transferini önleyecek tedbirleri almaları istenilmektedir.

- Ülkelerin, Taliban üst düzey görevlilerinin ülkelerine girişini veya transit geçişini önleyecek tedbirleri almaları öngörülmektedir.

- 1267 sayılı Kararla kurulan Komite'nin görevleri;

a- Taliban kontrolündeki Afganistan'da uçakların iniş ve kalkış yapabilecekleri alanları ve Usame bin Laden'le bağlantısı tespit edilen kişi ve kuruluşları belirleyerek ülkelere duyurmak,

b- Tedbir istisnaları ve muafiyetleri hakkında değerlendirme yaparak karar vermek, muafiyet kapsamındaki hayır kuruluşlarını ve hükümet yardım birimlerini listelemek ve güncellemek,

c- Tedbirlerin uygulanmasına ilişkin gelişmeleri uygun medya kanallarıyla kamuya duyurmak,

d- Tedbirlerin uygulanmasını kolaylaştırmak ve yardımcı olmak amacıyla ülke ziyaretlerinde bulunmak,

e- Konseye periyodik aralıklarla gelişmelere ve ihlallere ilişkin rapor sunmak olarak sayılmaktadır.

- BM ve onun özel birimleri de dâhil bütün devletler ve uluslararası ve bölgesel organizasyonların, herhangi bir uluslararası anlaşma veya sözleşme ile getirilen hak ve yükümlülükleri bulunsa bile, bu Karar hükümlerine harfiyen uyum göstermekle yükümlü oldukları belirtilmektedir.

- Ülkelerin, öngörülen tedbirleri uygulamayan kişi ve kuruluşlar hakkında işlem başlatmaları istenilmektedir.

- Ülkelerin, uyguladıkları tedbirlere ilişkin bu Karar ile kurulan Komite'ye tedbirin uygulanmasından itibaren 30 gün içinde rapor sunmaları istenilmektedir.

4.1.2.3. 1363 sayılı Karar

- Ülkelerin 1267 ve 1333 sayılı Kararlarda belirtilen yükümlülüklere uymaları gerektiği hatırlatılarak öngörülen tedbirleri uygulamayan kişi ve kuruluşlar hakkında işlem başlatmaları istenilmektedir.

- Genel Sekreterlik, 1267 ve 1333 sayılı Kararların uygulanmasını izleyecek, ülkelere (özellikle de Taliban kontrolündeki Afganistan'a sınır komşusu olan ülkelere) yardım önerecek ve tedbirlerin uygulanmasına ilişkin yükümlülüğü ihlal edenlere ilişkin rapor

hazırlayarak gerekli tavsiyelerde bulunacak bir mekanizma oluşturmak üzere görevlendirilmiştir.

- İzleme mekanizmasının; ülkelerin 1267 ve 1333 sayılı Kararları uygulamalarının izlenmesi amacıyla silah ambargosu, terörizmle mücadele ve ilgili mevzuat ile silah satışı, terörizmin finansmanı, kara para aklama, mali işlemler ve uyuşturucu ticareti konuları çerçevesinde çalışacak bir “İzleme Grubu” ile İzleme Grubunun koordinatörlüğünde gümrük, sınır güvenliği ve terörizmle mücadele alanında çalışacak “Yaptırım Uygulama Destekleme Grubu”ndan oluşacağı, İzleme Grubunun Komiteye, Yaptırım Uygulama Destekleme Grubunun da İzleme Grubuna rapor sunacağı belirtilmektedir.

4.1.2.4. 1373 sayılı Karar

- Bütün Devletlerin;

a- Terörist eylemlerin finansmanının önlenmesine ve cezalandırılmasına,

b- Hangi şekilde olursa olsun, doğrudan ya da dolaylı olarak uyrukları tarafından toprakları üzerinde terörist eylemleri işlemek için veya bunların terörist eylemleri işlemek için kullanılacağı bilinerek kasten malî kaynak temini ve toplanmasının suç haline getirilmesine,

c- Terör suçunu işleyenlerin ya da işlemeye kalkışanların, bu nevi eylemleri kolaylaştıran ya da onlara katılanların, bu şahıslara ait veya bu şahıslar tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak denetlenen kuruluşların ve anılan şahıs ya da kuruluşlar adına veya bu şahıs ya da kuruluşların talimatları doğrultusunda hareket eden şahıs ya da kuruluşların ve bu şahıslar ve kuruluşlarla ortak olan veya onlar tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol edilen bu şahıslara ait mal varlıklarından doğan anapara da dâhil olmak üzere, anaparalarının ve diğer malî varlıklarının ve ekonomik kaynaklarının vakit geçirmeksizin dondurulmasına,

d- Toprakları üzerinde bulunan kendi uyrukları veya bütün kişi ve kuruluşlardan, doğrudan veya dolaylı olarak, terörist eylemlerde bulunmak suçunu işleyenlerin ya da işlemeye kalkışanların, bu nevi eylemleri kolaylaştıran ya da onlara katılanların, bu şahıslara ait ya da doğrudan veya dolaylı olarak bunlar tarafından kontrol edilen kuruluşların ve bu şahısların adına ya da talimatları doğrultusunda hareket eden şahıs ya da kuruluşlara anapara katmalarını, malî katıda veya ekonomik kaynak veya malî ya da buna bağlı diğer hizmette bulunma ve sağlamlarının yasaklamasına

karar verilmiştir.

- Devletlerin;

a- Aktif ya da pasif, hangi şekilde olursa olsun, özellikle terörist gruplara üye toplanmasını ve teröristlere mühimmat sağlanmasını cezalandırarak, terörist eylemlere katılmış şahıs ya da kuruluşlara destek sağlanmasından imtina etmeleri,

b- Terörist eylemlerin önlenmesi için gerekli tüm önlemleri almaları ve bilgi değişimi suretiyle acilen diğer Devletleri uyarmaları,

c- Terörist eylemlere malî kaynak sağlayanlara, örgütleyenlere, destekleyenlere ya da bu eylemleri işleyenlere ya da faillerine yataklık edenlere sığınma hakkını vermeyi reddetmeleri,

d- Terörist eylemlere malî kaynak sağlayanların, örgütleyenlerin, destekleyenlerin ya da bu eylemleri işleyenlerin, bu nevi eylemleri diğer Devletlere veya diğer Devletlerin vatandaşlarına karşı işlemek amacıyla topraklarını kullanmalarını engellemeleri,

e- Terörist eylemlere malî kaynak sağlayan, örgütleyen veya terörist eylemleri işleyen, iştirak eden ya da onlara destek veren her şahsın adalet önüne çıkartılmasına, terörist eylemlerin ulusal mevzuatta ciddi suç haline getirilmesine ve öngörülen cezaların orantılı olmasına dikkat etmeleri,

f- Terörist eylemlere malî kaynak sağlanmasına ya da uhdelerinde bulunan ve usulî işlemlerde gerekli olacak ispat vasıtalarının elde edilmesine yönelik yardım da dahil olmak üzere, diğer ülkeler tarafından ihtiyaç duyulan desteğin sağlanması ve suç soruşturmaları ve diğer usulî muameleler sırasında en geniş şekilde karşılıklı yardımlaşmaya katılmaları,

g- Sınırlarda etkili denetimler icra ederek teröristlerin hareketlerini, kimlik cüzdanlarını ve seyahat belgelerini kontrol etmeleri ve kimlik cüzdanlarının ve seyahat belgelerinin taklit edilmesini ya da hileli kullanımını engellemeleri

istenilmiştir.

- Devletlerden;

a- Billhassa teröristlerin ya da terörist şebekelerinin hareketlerine, taklit edilmiş seyahat belgelerine, silah, patlayıcı veya hassas maddelerin kaçakçılığına, teröristler tarafından iletişim teknolojilerinin kullanımına ve terörist grupların sahip olduğu kitlesel imha silahlarının tehdidine ilişkin işlemsel bilgilerin değişiminin yoğunlaştırılması ve hızlandırılması imkânlarını bulmaları,

b- Uluslararası ve ulusal hukuka uygun olarak bilgi değişiminde bulunmaları ve idarî ve adli temelde terörist eylemlerin önlenmesi amacıyla işbirliğine gitmeleri,

c- Özellikle, ikili ve çok taraflı sözleşmeler çerçevesinde, terörist eylemleri önlemek ve cezalandırmak ve bu nevi eylemlerin faillerine ilişkin önlemler almak amacıyla işbirliğine gitmeleri,

d- En kısa sürede, 9 Aralık 1999 tarihli Terörizmin Finansmanın Önlenmesine ilişkin Uluslararası Sözleşme de dâhil olmak üzere, terörizme ilişkin uluslararası sözleşme ve protokollere taraf olmaları,

e- BMGK'nin 1269 (1999) ve 1368 (2001) sayılı Kararları ile birlikte terörizme ilişkin uluslararası sözleşme ve protokollere göre daha fazla işbirliğinde bulunmaları ve anılan Kararları eksiksiz olarak uygulamaları,

f- Mülteci statüsü vermeden önce, sığınma talebinde bulunanların terörist eylemleri örgütlediği ya da bunları işlemediğine ve bunlara katılmadığına kesin olarak kanaat getirilmesi amacıyla, insan haklarına ilişkin uluslararası normlar da dâhil olmak üzere, ulusal mevzuatları ve uluslararası hukuka uygun olarak gereken önlemleri almaları,

g- Uluslararası hukuka uygun olarak, terörist eylemlerin faillerinin veya örgütleyicilerinin veya bu nev'i eylemleri kolaylaştıranların mülteci statüsünü kendi çıkarlarına uygun olarak

saptırmamalarına ve terörist olarak varsayılanların iade taleplerinin reddinin siyasi mülahazaları doğrulayacak şekilde reddedilmemesine dikkat etmeleri

istenilmiştir.

- Kararda; uluslararası terörizm ve uluslararası örgütlü suçlar, yasadışı uyuşturucu, kara para aklama, silah kaçakçılığı ve nükleer, kimyasal, biyolojik ve ölümcül tehlike teşkil eden diğer maddelerin yasadışı aktarımı arasındaki yakın ilişkiler not edilmiş ve bu itibarla bölgesel ve uluslararası ölçekte bu vahim soruna karşı hareketin güçlendirilmesi ve uluslararası güvenliğe getirdiği ağır tehdidin önlenmesi amacıyla işbirliğinin kuvvetlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

- Terörizm eylemlerinin metotlarının ve uygulamalarının BM Örgütü'nün amaç ve ilkelerine ters olduğunu ve terörist eylemlere mali kaynak sağlanması ve örgütlenmesinin ya da bu nevi eylemlere azmettirmenin de aynı şekilde BM Örgütü'nün amaç ve ilkelerine ters olduğu belirtilmiştir.

- BMGK'nde, Konseyin bütün üyelerinden oluşan ve bu Kararın uygulanmasını uzmanlar vasıtasıyla takip etmekle görevli bir Komitenin (Terörizmle Mücadele Komitesi) kurulmasına karar verilmiş ve bütün Devletlerden Komiteye en geç bu Kararın kabulünden itibaren geçen 90 gün içinde ve Komiteye teklif olunacak takvime göre, Kararın hayata geçirilmesi ile ilgili aldıkları önlemleri rapor etmeleri istenilmiştir.

Türkiye'nin, 1267, 1333 ve 1373 sayılı BMGK Kararlarını uygulaması, 22.12.2001 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1267/1999, 1333/2000 ve 1373/2001 sayılı Kararlarında belirtilen terör örgütleri, kişiler ve kuruluşların bankalar ve diğer mali kuruluşlar nezdindeki hak ve alacaklarının yanı sıra kiralık kasalarda dâhil olmak üzere gerçek ve tüzel kişilik bünyesinde yer alan tüm malvarlıklarının dondurulmasına karar verilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. 22.11.2001 tarihinde yayınlanan 2001-3483 sayılı BKK, BMGK Kararları uyarınca muhtelif tarihlerde güncellenmek suretiyle, listeye dahil olan ve/veya listeden çıkartılan kişi ve kuruluşlara ilişkin listelere son hali verilmektedir.

4.1.2.5. 1390 sayılı Karar

- 1333 ve 1267 sayılı BMGK Kararları'nda öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usame Bin Laden, El Kaide örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için aşağıdaki tedbirlerin uygulanması öngörülmüştür:

a- Bu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların fonlarını ve diğer mal varlıklarını veya ekonomik kaynaklarını geciktirmeksizin dondurmak,

b- Söz konusu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların ülkeye girişleri veya transit geçişlerini önlemek,

c- Söz konusu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlara, bunların ülkelerinden veya ülkeleri dışındaki vatandaşlarından silah, mühimmat, askeri araç ve teçhizat ve askeri faaliyetlerle ilgili teknik görüş, yardım ve eğitim sağlanmasını önlemek.

- Taliban ve El Kaide üyelerine ve bunlarla bağlantılı terörist faaliyetleri finanse eden, planlayan, kolaylaştıran veya işleyen veya bu faaliyetleri destekleyen kişi, grup, kuruluş ve teşebbüslere de 1373 sayılı BMGK Kararı'nda öngörülen tedbirlerin uygulanması kararlaştırılmıştır.

4.1.2.6. 1452 sayılı Karar

- 1267 sayılı Kararın 4 (b) paragrafı ile 1390 sayılı Kararın 1 ve 2 (a) paragraflarının; ilgili ülke(ler) tarafından yiyecek, kira, ipotek, ilaç, ameliyat, vergi, sigorta primleri gibi gerekli temel harcamalar ve/veya olağanüstü harcamalar için olduğu belirlenen fon ve diğer mali değerler ile ekonomik kaynaklara önceden Komite'nin bilgilendirilmesi ve onaylaması koşuluyla uygulanmayacağı karar altına alınmıştır;

- 1267 sayılı Kararın 4 (b) paragrafı ile 1390 sayılı Kararın 1 ve 2 (a) paragraflarında yer alan hükümlere tabi olan hesaplara;

a- Hesaba ilişkin faiz veya diğer gelirlerin ve

b- Hesabın anılan Karar hükümlerine tabi olduğu tarihten önce hazırlanan kontrat, sözleşme veya yükümlülükler uyarınca yapılan ödemelerin

ilave edilmesine ülkelerin söz konusu ilavelerin de anılan Karar hükümlerine tabi olması şartıyla izin verecekleri karara bağlanmıştır.

4.1.2.7. 1455 sayılı Karar

- Komitenin üye ülkelere 1390 sayılı Kararın 2 nci paragrafı uyarınca yayınlanan listeyi en az her 3 ayda bir iletmesi gerektiği belirtilmiştir.

- Komitenin yeni isimleri ve detaylarını listesine ekleyebilmesini teminen üye ülkelerin Komiteye El Kaide ve Taliban ile bunlarla bağlantılı diğer kişi, grup ve kuruluşlara ilişkin isimleri ve kimlik bilgilerini sunmaları gerektiği belirtilmiştir.

1390 sayılı Kararın 2 nci paragrafında;

“Usame Bin Laden, El Kaide örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için aşağıdaki tedbirlerin uygulanması öngörülmüştür;

a- Bu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların fonlarını ve diğer mal varlıklarını veya ekonomik kaynaklarını geciktirmeksizin dondurmak,

b- Söz konusu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların ülkeye girişleri veya transit geçişlerini önlemek,

c- Söz konusu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlara, bunların ülkelerinden veya ülkeleri dışındaki vatandaşlarından silah, mühimmat, askeri araç ve teçhizat ve askeri faaliyetlerle ilgili teknik görüş, yardım ve eğitim sağlanmasını önlemek.”

ifadesine yer verilmektedir.

4.1.2.8. 1526 sayılı Karar

- 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK Kararları'nda öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usame Bin Laden, El Kaide örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için aşağıdaki tedbirlerin uygulanması öngörülmüştür;

a- Bu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların fonlarını ve diğer mal varlıklarını veya ekonomik kaynaklarını geciktirmeksizin dondurmak,

b- Söz konusu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların ülkeye girişleri veya transit geçişlerini önlemek,

c- Söz konusu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlara, bunların ülkelerinden veya ülkeleri dışındaki vatandaşlarından silah, mühimmat, askeri araç ve teçhizat ve askeri faaliyetlerle ilgili teknik görüş, yardım ve eğitim sağlanmasını önlemek.

- Ülkelerin kâr amacı gütmeyen kuruluşların ve gayri resmi/alternatif havale sistemlerinin kötüye kullanılması da dahil terörizmin finansmanı ile mücadele alanında hazırlanan uluslararası kural ve standartları da göz önünde bulundurarak El Kaide, Taliban ve Usama bin Laden'in veya bunlarla bağlantılı kişi ve kuruluşların fon, diğer mali varlıkları ve ekonomik kaynaklarının hareketinin önlenmesine yönelik tedbir alması gerektiği belirtilmiştir.

- Ülkelerin ve bölgesel kuruluşların, uygun limitler belirlemek suretiyle nakdin sınır dışı hareketinin bildirilmesine yönelik yükümlülükler oluşturmaları gerektiği belirtilmiştir.

- 18 aylık bir periyot için 1267 sayılı Karar ile kurulan Komite nezdinde görevlerini yerine getirecek olan "Analitik Destek ve Yaptırımları İzleme Grubu" oluşturulmasına karar verilmiştir.

- 1267, 1333, 1390 ve 1455 sayılı Kararların uygulanmasını teminen Komite tarafından ülke ziyaretlerinin yapılması gerektiği belirtilmiştir.

- Ülkelerin Al-Kaide üyesi ve Taliban veya bunlarla veya Usame bin Laden'le bağlantılı kişi, grup ve kişilerin isimlerini Komite'nin listesinde yayınlanmak üzere Komite'ye iletmelerinin önemi vurgulanmıştır.

- Ülkelerin listeye eklenmek üzere Komite'ye bildirilen kişilerle ilgili kimlik bilgisi ve geçmiş bilgileri gibi detayları da Komite'ye sunmasının önemi vurgulanmıştır.

- Sekreterya'nın güncellenen listeyi en az her 3 ayda bir ülkelere ileteceği belirtilmiştir.

- Ülkelerin ilk maddede belirtilen yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri için yerel yasal düzenlemelerini veya idari tedbirlerini, söz konusu tedbirleri vatandaşları veya kendi bölgelerinde bulunan veya faaliyetlerini yürüten kişi ve kuruluşlara yönelik olarak ivedilikle gerçekleştirebilmelerini sağlayacak şekilde düzenlemeleri ve uygulanan tedbirleri Komite'ye bildirmeleri gerektiği belirtilmiştir.

4.1.2.9. 1617 sayılı Karar

- 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK Kararları'nda öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usame Bin Laden, El Kaide örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için aşağıdaki tedbirlerin uygulanması öngörülmüştür:

a- Bu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların fonlarını ve diğer mal varlıklarını veya ekonomik kaynaklarını geciktirmeksizin dondurmak,

b- Söz konusu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların ülkeye girişleri veya transit geçişlerini önlemek,

c- Söz konusu kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlara, bunların ülkelerinden veya ülkeleri dışındaki vatandaşlarından silah, mühimmat, askeri araç ve teçhizat ve askeri faaliyetlerle ilgili teknik görüş, yardım ve eğitim sağlanmasını önlemek.

- Faaliyetlerin finansmanı, planlaması, kolaylaştırılması, hazırlanması ve işlenmesinde birlikte hareket etmek, adı altında veya adına faaliyette bulunmak; silah ve ilgili malzemeleri arz etmek, satmak veya transfer etmek; adam toplamak; faaliyetlerini desteklemek El Kaide, Taliban ve Usame Bin Laden'le bağlantılı olanların tespitinde kullanılacak kriterler olarak belirlenmiştir.

- El Kaide, Taliban ve Usame Bin Laden'le bağlantılı olan kişi, grup veya kuruluşun doğrudan veya dolaylı olarak sahip olduğu veya kontrol ettiği veya desteklediği teşebbüslerin de listeye dahil edileceği belirtilmiştir.

- Listeye kişi veya kuruluş ilavesine yönelik talepte bulunmak için 1526 sayılı BMGK Kararında belirlenen sürecin takip edilmesi ve ülkeler tarafından Komiteye söz konusu talebin dayanağını açıklayan beyanatta bulunulması gerektiği belirtilmiştir.

- Ülkelerin listeye alınan ve hakkında tedbir uygulanan kişi ve kuruluşlara listeye alma ve listeden çıkarma süreci, Komite rehberleri ve 1452 sayılı BMGK Kararındaki hükümler hakkında bilgi vermesi gerektiği belirtilmiştir.

- Vatandaş veya ülkesinde yerleşik kişi ve kuruluşların listeye dahil edilmesi halinde, söz konusu kişi ve kuruluşların listeye dahil edilmesine dayanak teşkil edecek bilginin yürütülen incelemede değerlendirilmek üzere Komite tarafından ilgili ülkeye verilmesi kararlaştırılmıştır.

- Ülkelerin FATF 40 Tavsiyesi ile 9 Özel Tavsiyesini tam olarak uygulamaları gerektiği belirtilmiştir.

- Ülkelerin kayıp ve çalıntı pasaport ve diğer seyahat belgelerin hükümsüz kılması ve bu dokümanlara ilişkin bilgileri Interpol'e bildirmeleri kararlaştırılmıştır.

- Komitenin 1267, 1333, 1390, 1455 ve 1526 sayılı Kararların uygulanması ve uygulamanın kolaylaştırılması amacıyla teknik alanda veya başka konularda yardım sağlanmasını teminen ülke ziyaretlerini organize etmesi gerektiği belirtilmiştir.

- “Analitik Destek ve Yaptırımları İzleme Grubu”nun görev süresinin 17 ay daha uzatılmasına karar verilmiştir.

4.1.2.10. 1730 sayılı Karar

Kişi ve kuruluşların yaptırımlar listesine alınması, bu listeden çıkarılması ve insani muafiyetlerin sağlanması konusunda adil ve açık prosedürler oluşturulmasını teminen Karar ekinde yayınlanan “listeden çıkarma prosedürü” kabul edilmiş ve Genel Sekreterlikten listeden çıkma taleplerini almak ve Karar ekinde yayınlanan prosedürde belirtilen işlemleri gerçekleştirmek üzere bir odak notası kurulması istenilmiştir.

BMGK, Genel Sekreterlikten Sekretarya (Güvenlik Konseyi Yardımcı Organlar Şubesi) nezdinde listeden çıkarma taleplerini alacak bir odak noktası kurmasını istemiştir. Davacıların listeden çıkarılma talebini aşağıda belirtilen sürece uygun olarak veya vatandaşı oldukları veya yerleşik buldukları ülke aracılığıyla iletebilecekleri belirtilmiştir.

Odak noktası aşağıda belirtilen görevleri yerine getirecektir:

1- Davacıların (Yaptırımlar Komitesinin listesinde yer alan kişi, grup, işletme ve/veya kuruluşlar) listeden çıkarılma taleplerini almak.

2- Talebin yeni veya mükerrer olup olmadığını teyidini yapmak.

3- Mükerrer bir talep ise ve herhangi bir ilave bilgi içermiyorsa, talebi davacıya iade etmek.

4- Talebin alındığına ilişkin bilgiyi davacıya iletmek ve davacıyı talebin değerlendirilme prosedürü hakkında bilgilendirmek.

5- Bilgi edinilmesi ve olası görüşlerinin temini amacıyla davacı tarafından sunulan listeden çıkarılma talebini, davacıyı listeye aldırın ülkeye (ülkelere) ve davacının vatandaşı olduğu veya yerleşik bulunduğu ülkeye (ülkelere) iletmek.

İlgili ülkelerin, davacıyı listeden çıkarmadan önce, davacıyı listeye aldırın ülke ile müzakerelerde bulunmaları öngörülmektedir. Bu amaçla, davacıyı listeye aldırın ülkenin kabul etmesi halinde ülkelerin karşılıklı temasa geçmelerini sağlayacak odak noktasına başvurulabilir.

6- a- Müzakerelerden sonra, ülkelerden herhangi biri davacının listeden çıkarılmasını önerirse, bu ülke önerisini açıklamalarıyla birlikte ya odak noktası aracılığıyla ya da doğrudan Yaptırımlar Komitesinin Başkanına iletacaktır. Bu durumda, Başkan listeden çıkarılma talebini Komite'nin gündemine alacaktır.

b- Müzakerelerden sonra, eğer ülkelerden herhangi biri davacının listeden çıkarılmasını kabul etmezse, odak noktası Komiteyi bilgilendirecek ve listeden çıkarılma talebinin suretini sunacaktır. Komitenin listeden çıkarma talebini destekler nitelikteki bilgiye sahip olan üyesi söz konusu bilgileri 5 inci paragraf uyarınca listeden çıkarma talebini değerlendiren ülke ile paylaşacaktır.

c- Makul bir süre sonunda (3 ay), listeden çıkarma talebini değerlendiren ülkeler tarafından herhangi bir görüş sunulmazsa veya listeden çıkarma talebi üzerinde halen çalışıldığı ve ilave

zamana ihtiyaç duyulduğu Komite'ye bildirilmezse odak noktası tüm Komite üyelerini konu hakkında bilgilendirecek ve listeden çıkarılma talebinin suretini sunacaktır. Davacıyı listeye aldırın ülke ile yapılacak müzakerelerin ardından Komite üyelerinden herhangi biri kişinin listeden çıkarılması tavsiyesinde bulunursa söz konusu talep, Yaptırımlar Komitesi Başkanına bir açıklama eşliğinde sunulacaktır. (Konunun Komite gündemine alınabilmesi için yalnızca bir Komite üyesinin davacının listeden çıkarılmasını tavsiye etmesi yeterlidir.) Bir ay sonra hiçbir Komite üyesi listeden çıkartılmasını tavsiye etmezse talep reddedilmiş sayılacak ve Komite Başkanı odak noktasını konu hakkında bilgilendirecektir.

Odak noktası üye ülkelerden aldığı tüm bilgileri Komitenin bilgisine sunacaktır.

Davacı;

a- Yaptırımlar Komitesinin listeden çıkarma kararı veya

b- Listedен çıkarma talebinin görüşülmesine ilişkin sürecin tamamlandığı ve davacının halen listede yer aldığı,

hususlarında bilgilendirilecektir.

4.1.2.11. 1735 sayılı Karar

22 Aralık 2006 tarih ve 1735(2006) sayılı BMGK Kararı ile, El Kaide, Usame Bin Laden, Taliban ve bunlarla ilişkili şahıs, grup ve oluşumlarla ilgili olarak Güvenlik Konseyince alınan 1267(1999), 1333(2000), 1390(2002) sayılı Kararlar hatırlatılarak ülkelere alınması istenen önlemler şöyle sıralanmıştır;

- 1267(1999), 1333(2000) sayılı Kararlar eki listede yer alan kişi ve grupların doğrudan ve dolaylı olarak sahip oldukları veya kontrol ettikleri malvarlıklarının gecikmeksizin dondurulması ve dondurulacak malvarlıklarının tespitinde her türlü ekonomik değerin dikkate alınması,

- Bu kişilerin ülkeye girişlerinin veya transit geçişlerinin önlenmesi (Devletlerin kendi uyruklarındaki kişilerin devlete girişini engellemesi veya devletten ayrılmasını istemesi veya adli işlemlerin yerine getirilmesinde bu önlem geçerli olmayacaktır.)

- Anılan kişi ve gruplara her türlü silah ve mühimmatın doğrudan ve dolaylı olarak arzı, satışı veya transferinin önlenmesi.

Konsolide Listeye İsim Eklenmesi

- Ülkelerin, konsolide listeye¹³ ekleme yapılmasını Komiteye¹⁴ önerdiklerinde, bu taleplerini destekleyici bilgi ve belgeleri sunmaları, öneride bulunulan kişilerle ilgili iddiaları kamuya

¹³ Konsolide liste ile 1267 (1999) ve 1333 (2000) sayılı BMGK Kararları ekinde yer alan kişi ve grup listesi kast edilmektedir.

¹⁴ Komite ile, 1267 (1999) sayılı BMGK Kararı ile Güvenlik Konseyi üyesi ülkelere oluşan ve Konseye mütalaa ve tavsiyelerde bulunan Güvenlik Konseyi Komitesi kast edilmektedir.

paylaşmaları ve talep edilmesi halinde ilgili ülkelere bu bilgileri vermeleri, Konsolide liste için isim önerisinde bulunulacağı zaman karar ekindeki formu kullanmaları istenmektedir.

- Konsolide listeye isim sunulması konusunda ülkeleri teşvik etme görevi Komiteye verilmiştir. Listede yer alan kişi ve kuruluşlarla ilgili güncel dondurulan malvarlığı bilgisi veya bu kişilerin hareket bilgilerinin sunulması konusunda Ülkeleri teşvik etmekle Komite görevlendirilmiştir. Konsolide listeye isim eklenmesini müteakip iki hafta içinde, listeye eklenen kişi veya kuruluşun ikamet ettiği ülkenin daimi temsilciliğine tebligatta bulunulur. Listeye eklenen kişilerle ilgili tebligat alacak ülkeler, bu kişilerin duyurulması ve ilgili kararlarda belirtildiği şekilde kararların alınması için ulusal mevzuatlarında gerekli adımları atmaya davet edilmektedir.

- Ayrıca, El Kaide, Usame bin Laden ve Taliban ve bunlarla ilgili diğer şahıs ve grupları finanse eden ve faaliyetlerini destekleyenlerin konsolide listeye eklenmesi için Komiteye bu kişilerin isimlerinin verilmesi istenmektedir.

Listeden Çıkarma

- Komitenin, konsolide listede yer alan kişi ve grupların belirlenmesiyle ilgili politikaları uygulama ve geliştirme görevinin devam ettiği kararına varılmıştır. Komitenin, konsolide listeden isim çıkarırken dikkate alacağı hususlar;

Kimlik hatası nedeniyle mi listeye eklendiği,

İlgili kararlar, özellikle 1617 (2005) sayılı Karar, ile belirlenen kriterlere bağlılığın devam edip etmediği,

Kişinin hayatta olup olmadığı veya El Kadide, Usame bin Laden, Taliban ve bunların destekçilerine karşı sert tutum içinde olup olmadığı

hususlarına ilişkin olacaktır.

Muafiyetler

- 1452 (2002) sayılı BMGK Kararının 1(a) paragrafında; Ülke tarafından Komiteye bildirimde bulunulması ve Komitenin bildirimden itibaren 48 saat içinde olumsuz cevap vermemesini müteakip, ilgili ülkenin, el konulan fonları, dondurulan fonların muhafazası, yasal ödemelerin ve temel harcamaların yapılabilmesi için kullanabileceği belirtilmektedir. 1735 sayılı Karar ile 48 saatlik süre 3 güne çıkarılmıştır.

- 1452 (2002) sayılı Kararın 1 (b) paragrafında; dondurulan fonların olağan dışı harcamalar için kullanılabilmesi için ilgili ülkenin Komiteyi bu konuda bilgilendirmesi ve Komitenin onayının alınması gerekmektedir. 1735 sayılı Karar ile de, bu tür bir başvurunun ilgili ülke tarafından zamanında yapılması ve fonlar kullanılırken terörizmin finansmanı amaçlı kullanılmasının önlenmesi istenmektedir.

Tedbir Uygulamaları

- Ülkelerin paragraf 1’de tanımlanan tedbirleri (malvarlıklarının dondurulması, ülkeye giriş çıkışlarının önlenmesi, her türlü silah satışının önlenmesi) uygulamak için uygun prosedürler

geliştirmeleri istenmektedir. Malvarlıklarının dondurulmasına ilişkin tedbirin uygulanmasında tüm mali kaynak türlerinin dikkate alınması istenmektedir. Ülkelerin Komiteye paragraf 1’de tanımlanan tedbirlere ilişkin uyumsuzluk örneklerini tanımlamaları istenmektedir.

- Ülkelerden, konsolide listenin en güncel halinin ilgili kamu kurumlarına ve özellikle malvarlıklarının dondurulması ve sınır kontrollerinden sorumlu birimler başta olmak üzere ilgili birimlere gönderilmesi istenmektedir.

- Genel Sekreterden Birleşmiş Milletler ve Interpol, Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu, Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği, Dünya Gümrük Örgütü gibi ilgili uluslararası ve bölgesel örgütlerle işbirliğinin artırılması için gerekli adımların atılması istenmektedir.

- Ülkelerden, Taliban’la halen ilişkili olan kişilerin isimlerinin konsolide listeye eklenmek üzere Komiteye verilmesi istenmektedir.

- Komitenin tedbirlerin etkili bir şekilde uygulanmasını teminen seçilecek ülkelere ziyaretler yapması öngörülmektedir.

- Komitenin Başkanı aracılığıyla 180 günde bir Konseye Komitenin çalışmaları hakkında rapor sunması istenmektedir.

- 1617 (2005) sayılı Kararın 20 nci paragrafı ile oluşturulan Denetleme Kurulunun¹⁵ görev süresi 18 ay daha uzatılmış ve bu Kurulun görevleri 1735 (2006) sayılı kararın ekinde sayılmıştır. Buna göre Denetleme Kurulunun görevleri şunlardır;

a- Özellikle 1(a) paragrafında anılan malvarlıklarının dondurulması dâhil diğer tedbirlerin düzenlenmesi, değerlendirilmesi, denetlenmesi ve rapor edilmesi ve bu tedbirler hakkında tavsiyelerde bulunmak,

b- Komiteye tespitleri ve eleştirileri konusunda kapsamlı bir çalışma programı sunmak,

c- 30 Eylül 2007 ve 31 Mart 2008 tarihlerinde olmak üzere bu kararın 1735(2006) 1 inci paragrafındaki tedbirlere ilişkin ülke uygulamaları ve tedbirlerin daha iyi uygulanabilmesi konusunda tavsiyeler ve yeni tedbir önerilerini içeren konuları Komiteye yazılı rapor olarak sunmak,

d- Konsolide listeye ekleme yapılması konusunda üye ülkeleri, isim önermeleri ve ek kimlik bilgileri sunmaları konusunda teşvik etmek,

e- Tedbirlerin uygulanmasını güçlendirmek için üye ülkelerin istihbarat ve güvenlik birimleri ile bilgi değişimini kolaylaştırmak amacıyla görüşmeler yapmak,

f- Özel sektör temsilcileri ile ve özellikle mali kurumlarla, malvarlıklarının dondurulmasının pratikte uygulaması hakkında bilgi almak amacıyla görüşmeler yapmak,

¹⁵ Denetleme Kurulu, 8 üyeden oluşan ve üyeleri Genel Sekreter tarafından atanan, Komitenin idaresinde olan ve Komitenin işlerinde ona yardımcı olmakla görevli bir kuruldur.

g- Tedbirlere uyumun ve farkındalığın sağlanması amacıyla ilgili uluslararası ve bölgesel kuruluşlarla çalışmalar yapmak,

h- Komiteye, Komitenin talebi veya düzenli aralıklarla, yazılı ve sözlü olarak üye ülkelere yapılan ziyaretler ve faaliyetler dahil çalışmalarını hakkında brifing sunmak.

4.2. Mali Eylem Görev Gücü (FATF)

G-7 Ülkeleri Devlet ve Hükümet Başkanlarının Temmuz 1989 tarihli Paris Zirvesinde; uyuşturucu üretimi, ticareti ve tüketimi ile bu suçlardan elde edilen gelirlerin aklanması ile etkili mücadele için acil ve etkili adımların atılması ihtiyacı bulunduğu sonucuna ulaşılmış ve bu ihtiyaca cevap olması amacıyla eylem gücü (task force) oluşturulmasına karar verilmiştir. FATF bu kararın neticesinde ortaya çıkmıştır (FATF, 2007c, s.1). Paris Zirvesine katılan Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, İngiltere ve Avrupa Toplulukları Komisyonu dışında Avusturya, Avustralya, Belçika, Lüksemburg, Hollanda, İspanya, İsveç ve İsviçre de bu oluşuma katılmaya davet edilmiştir.

1990 yılında aklama ile mücadele için 40 Tavsiye (Forty Recommendations) hazırlanmıştır. Aynı zamanda tüm OECD ve finansal merkez özelliğindeki ülkelerin bu oluşuma üye olabilecekleri yönünde mutabakata varılmıştır. Bu karar sonrasında içinde Türkiye'nin de bulunduğu diğer 8 OECD ülkesi ile Hong Kong ve Körfez İşbirliği Konseyi üye listesine eklenmiştir. Türkiye'nin üyelik tarihi 24 Eylül 1991'dir. Günümüzde FATF'in üye sayısı Avrupa Komisyonu ve Körfez İşbirliği dahil 34'tür¹⁶. İki ülke¹⁷ gözlemci üye statüsünde yer almaktadır. FATF'in ayrıca 20'nin üzerinde gözlemci üyesi¹⁸ bulunmaktadır. FATF ulaştığı üye sayısı sonrasında yeni üye kabulünde katı davranmaya ve ağır kriterler uygulamaya başlamıştır. Genişleme yerine, FATF benzeri bölgesel organların (FATF Style Regional Bodies- FSRBs) oluşturulmasını teşvik etmektedir. FATF'in aklama ve terörün finansmanı ile mücadele ağı, FATF benzeri bölgesel kuruluşlarla birlikte 170'in üzerinde ülkeye ulaşmıştır (FATF, 2007c, s.1).

FATF tarafından aklama ile mücadele kapsamında 40 Tavsiye oluşturulurken Viyana Konvansiyonu'ndan önemli ölçüde yararlanılmıştır. Ancak FATF, Viyana Konvansiyonu'ndaki yaklaşımdan farklı olarak suç gelirlerinin aklanması ile mücadele için sadece aklama fiilinin suç haline getirilmesini yeterli görmemiştir. Bunun yanında, birçok önleyici tedbirin de uygulanması gerekliliğini ortaya koymuştur (Gilmore, 2004, s.93). Bu nedenle FATF'in 40 Tavsiyesi üç temel alan üzerine yoğunlaşmıştır: 1) Ülkelerin yasal

¹⁶ Arjantin, Avustralya, Avusturya, Belçika, Brezilya, Kanada, Çin, Danimarka, Avrupa Komisyonu, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Körfez İşbirliği Konseyi, Hong Kong-Çin, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Hollanda, Lüksemburg, Meksika, Yeni Zelanda, Norveç, Portekiz, Rusya Federasyonu, Singapur, Güney Afrika, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, Birleşik Krallık, Birleşik Devletler

¹⁷ Hindistan, Kore Cumhuriyeti

¹⁸ CFATF, EAG, ESAAMLG, GIABA, Afrika Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, İngiliz Uluslar Topluluğu Sekreteryası, Egmont Grubu, Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası, Avrupa Merkez Bankası, Europol, Inter-Amerikan Kalkınma Bankası, Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği, Uluslararası Para Fonu, Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü, Interpol, Amerika Ülkeleri Örgütü/Terörizmle Mücadele Inter-Amerikan Komitesi, Amerika Devletleri Örgütü/Inter-Amerikan Uyuşturucu Denetim Komisyonu, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı, Off-shore Bankacılık Denetim Grubu, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, Birleşmiş Milletler Terörizm Karşıtı Komite, Dünya Bankası ve Dünya Gümrük Örgütü.

sistemlerinin aklama ile mücadele açısından güçlendirilmesi; 2) Finansal sistemin aklama ile mücadele konusundaki rolünün artırılması ve 3) uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi.

1990 yılında hazırlanan 40 Tavsiye, daha sonra 1996 ve 2003 (FATF, 2003) yıllarında aklama konusunda ortaya çıkan yeni gelişmeleri ve iyi uygulama örneklerini dikkate alarak revize edilmiştir. 11 Eylül olayları sonrasında 15 Avrupa Birliği üyesi ülke FATF'in yetki alanının terörizmin finansmanının önlenmesini de kapsayacak şekilde genişletilmesi çağrısında bulunmuşlardır. Benzer şekilde G-7 Maliye Bakanları FATF'e terörün finansmanı konusunda özel tavsiyeler oluşturma çağrısında bulunmuştur. Bunun üzerine FATF tarafından 29-30 Ekim 2001 tarihlerinde Washington D.C.'de olağanüstü toplantı yapılmış ve FATF'in kara para aklama ile mücadele görevine terörizmin finansmanının önlenmesi de eklenmiştir. Aynı zamanda terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda hazırlanan 8 Özel Tavsiye (Special Recommendations) yayımlanmıştır. 8 Özel Tavsiye'ye 22 Ekim 2004 tarihli FATF Genel Kurul toplantısında nakit paranın fiziki olarak taşınmasını kontrol altına almaya yönelik olan Özel Tavsiye IX kabul edilmiştir. (FATF,2004) Bu tavsiye ile birlikte FATF'in terörizmin finansmanı ile mücadeleye yönelik olarak bugüne kadar yayımlanan Özel Tavsiyelerin sayısı 9'a ulaşmıştır. FATF tarafından yayımlanan tüm tavsiyeler "40 artı 9 Tavsiye" olarak da adlandırılmaktadır.

FATF günümüzde, suç gelirlerin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele konusunda standart koyucu bir organ haline gelmiştir. FATF üyesi ülkeler, FSRBs, IMF ve Dünya Bankası, "40 artı 9 Tavsiye" ve Metodolojiyi (FATF, 2007a) aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusunda temel referans ve değerlendirme aracı olarak dikkate almaktadırlar. Ülke mevzuatları, önleyici tedbirler ve uluslararası işbirliği "40 artı 9 Tavsiye" ve Metodolojiye göre şekillenmektedir.

FATF oluşturduğu tavsiyelerin uygulanmasına ilişkin uyum konusunda etkili bir takip sistemi oluşturmuştur. FATF ve FSRBs üyesi ülkeler periyodik olarak karşılıklı değerlendirme adı verilen bir değerlendirmeye tabi tutulmakta, bu değerlendirme sonucu düzenlenen raporlar yılda 3 kez yapılan FATF genel kurullarında görüşülerek kabul edilmektedir. Değerlendirme sonucunda eksikliklerin giderilmesi için öngörülen takip süreçleri ile etkinlik sağlanmaktadır. Eksikliğin giderilmemesi durumunda ülkelerin işbirliği yapmayan ülke kategorisinde değerlendirilerek 21 inci Tavsiye'de öngörülen tedbirlere muhatap olmasına kadar giden yaptırımlar söz konusu olmaktadır. Türkiye'nin Üçüncü Tur Karşılıklı Değerlendirme Raporu Şubat 2007'de Strazburg'ta yapılan FATF Genel Kurulunda kabul edilmiştir.

4.2.1. Tavsiye kararları

Terörün finansmanı konusunda ülkemiz açısından en önemli düzenlemelerden biri FATF'in kara para aklama ile mücadele amacıyla getirmiş olduğu 40 Tavsiyesine ek olarak terörün finansmanı ile mücadele amacıyla getirmiş olduğu 9 Özel Tavsiyesidir. Özellikle mali sistemin itibarı açısından ülkelerin bu tavsiyelere uyumu büyük önem taşımaktadır.

FATF'in 9 Özel Tavsiyesinin ilk 5'i BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ve BMGK Kararlarında yer alan hükümlere benzer standartları içermektedir. Diğer 4 Özel Tavsiye ise terörün finansmanı ile mücadele kapsamında göz önünde bulundurulması ve gerekli tedbirlerin alınmasının önemli olduğu düşünülen tamamıyla yeni alanlara ilişkindir.

FATF'in terörün finansmanı ile ilgili 9 Özel Tavsiyesi aşağıdaki gibidir;

Özel Tavsiye I- Birleşmiş Milletler Belgelerinin Onaylanması ve Yürürlüğe Konması

I. Özel Tavsiye uyarınca; her ülke Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair 1999 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni onaylamalı ve tam olarak uygulamak için acil önlemler almalıdır.

Ayrıca ülkelerin, terörist eylemlerin finansmanının önlenmesi ve durdurulmasına ilişkin BMGK Kararlarını, özellikle 1373 sayılı Kararı derhal yürürlüğe koyması gerekmektedir.

Özel Tavsiye II- Terörizmin, Terörist Eylemlerin ve Terör Örgütlerinin Finansmanının Suç Haline Getirilmesi

II. Özel Tavsiye uyarınca; her ülkenin, terörizmin, terörist eylemlerin ve terörist örgütlerin finansmanını suç haline getirmesi gerekmektedir.

Terör eylemleri kavramı, BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmede taraf devletlerin cezalandırılmasını kabul ettikleri eylemlere atıfta bulunmaktadır. II. Özel Tavsiyede terör örgütleri tanımı yapılmamış ve her ülkeye kendi amaçları çerçevesinde bu tanımı yapma inisiyatifi tanınmıştır. Diğer taraftan, II. Özel Tavsiye metninde yer alan “terörizm” ifadesinin – terör eylemlerinin ve terör örgütlerinin finansmanının ayrıca belirtilmiş olduğu göz önünde bulundurulduğunda – gereksiz olduğu değerlendirilmektedir (IMF, 2003, s.27).

Ülkelerin II. Özel Tavsiyeye uyum durumlarının değerlendirilmesi sırasında esas alınan Metodolojiye göre; terörün finansmanının BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmede yapılan tanım çerçevesinde ülke mevzuatında suç haline getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca Metodoloji uyarınca; terör eyleminin başka bir ülkede işlenmesi veya teröristlerin veya terör örgütlerinin başka bir ülkede bulunması halinde de dahi terörün finansmanı fiilinin gerçekleşmiş sayılması; terörün finansmanı suçunun bilerek bu suça karışan gerçek ve tüzel kişileri kapsamaması; ülkenin iç hukukunun izin vermesi durumunda terörün finansmanı suçunun tüzel kişiler açısından da cezalandırılabilir bir suç olarak kabul edilmesi; terörün finansmanı suçu için etkin, orantılı ve caydırıcı cezai veya idari yaptırımların belirlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, II. Özel Tavsiye hükümlerine göre; ülkeler tarafından, terörizmin, terörist eylemlerin ve terörist örgütlerin finansmanı suçunun kara para aklamanın öncül suçları arasında yer almasını sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. (IMF, 2003, S. 49)

Özel Tavsiye III- Terörizmin ve Terör Örgütlerinin Finanse Edilmesinde Kullanılan Malvarlıklarının Dondurulması ve Müsaderesi

III. Özel Tavsiyede; terörist eylemlerin finansmanının önlenmesi ve durdurulmasına ilişkin BMGK Kararları uyarınca, her ülkenin terörizmin ve terör örgütlerinin finanse edilmesinde kullanılan paraların veya diğer malvarlıklarının gecikmeksizin dondurulması için gerekli önlemleri uygulamaları gerektiği belirtilmiştir.

Tavsiyede ayrıca, her ülkenin, terörizmin, terörist eylemlerin veya terör örgütlerinin finansmanına ait veya bunların finansmanında kullanılan ya da kullanılması tasarlanan

malvarlığına el konulması ve bu malvarlığının müsadere için yetkili otoritelere imkân sağlayan yasal önlemleri de içeren önlemleri benimsemesi ve yürürlüğe koyması gerektiği belirtilmiştir.

Dondurma, el koyma ve müsadere BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme, BMGK Kararları ve FATF'in Özel Tavsiyelerinde farklı açılardan ele alınmıştır. Sözleşmede taraf devletlere, terör fonlarının tespiti ve dondurulması veya el konulması ve müsadere edilebilmesi için iç hukukları çerçevesinde gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmektedir.

BMGK Kararlarında ise bir adım daha ileri gidilmekte ve ülkelere "1267 Komitesi" tarafından yayınlanan listelerde ismi geçen kişi ve kuruluşların malvarlıklarını dondurma yükümlülüğü getirilmektedir. BMGK Kararlarında terör ve terörün finansmanı ile bağlantılı kişi ve kuruluşların malvarlıklarının yalnızca dondurulması öngörülmekte, ülkelere söz konusu malvarlıklarına el koyma veya bunları müsadere etme yönünde bir girişimde bulunmaları beklenmemektedir.

FATF'in III. Özel Tavsiyesi ise; Sözleşme ve BMGK Kararlarını bir arada değerlendirmekte ve terör ve terörün finansmanı ile bağlantılı kişi ve kuruluşların malvarlıklarının dondurulmasını, el konulmasını ve müsadere edilmesini öngörmektedir.

Özel Tavsiye IV- Terörizmle İlgili Şüpheli İşlemlerin Bildirimi

IV. Özel Tavsiye uyarınca; kara paranın aklanmasının önlenmesine dair yükümlülükler tabii olan mali kurumların veya diğer işletmelerin veya varlıkların, fonların terörizm, terörist eylemler veya terörist örgütlerle bağlantılı veya ilgili olduğundan ya da bunun için kullanıldığından şüphelenmeleri ya da şüphelenmek için makul nedenlerinin bulunması halinde, durumu yetkili otoritelere derhal bildirmeleri gerekmektedir.

IV. Özel Tavsiye, kara para aklamaya mücadele kapsamında getirilen şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünü terörün finansmanını da içerecek şekilde genişletmektedir. Bu da; ülkelerin aklama ile mücadele mevzuatını bu kapsamda revize etmeleri gereğini doğurmuştur..

FATF tarafından hazırlanan Rehberde; şüpheli işlem bildiriminde subjektif veya objektif kriterlerin kullanılmasını ülkelerin seçimine bırakmıştır.

Özel Tavsiye V- Uluslararası İşbirliği

V. Özel Tavsiye uyarınca; karşılıklı adli yardımlaşma veya bilgi değişimine dair bir anlaşma, düzenleme veya diğer bir mekanizmaya dayanarak, her ülkenin bir diğer ülkeye, terörizmin, terörist eylemlerin ve terörist örgütlerin finansmanına ilişkin davalar, idari araştırma ve soruşturmalar ile cezai ve medeni uygulamalarda mümkün olan maksimum yardımı sağlaması gerekmektedir. Ayrıca, ülkelere, terörizmin, terörist eylemlerin veya terörist örgütlerin finansmanı ile suçlanmış şahıslar için güvenli sığınaklar sağlanmamasını teminen olası tüm önlemleri almaları ve mümkün olduğu takdirde bu şahısların suçu işledikleri ülkeye iade edilmesi için yürürlüğe konmuş prosedürlere sahip olmaları istenilmektedir.

Özel Tavsiye VI- Alternatif Havale Yöntemleri

VI. Özel Tavsiye; ülkelerin kara para aklama ile mücadele çerçevesinde geliştirmiş oldukları tedbirlerin alternatif havale yöntemleri için de uygulanmasını sağlamalarını öngörmektedir. Alternatif havale yöntemleri, bankalar gibi fonları bir ülkeden diğerine transfer fonksiyonunu yerine getiren resmi mali sektör kuruluşlarını kullanmayan havale yöntemleridir.

VI. Özel Tavsiye uyarınca; her ülkenin, gayri resmi bir para veya değer transfer sistemi veya ağı aracılığıyla transfer de dâhil olmak üzere, para veya değer transferi hizmeti sağlayan şahıs veya tüzel kişiliklerin lisanslı veya kayıtlı olmaları ve bankalara ve banka dışı mali kurumlara uygulanan tüm FATF Tavsiyelerine tabi tutulmalarının sağlanabilmesi için gerekli önlemleri alması gerekmektedir. Ayrıca her ülke, bu hizmeti yasadışı bir şekilde yerine getiren şahısların veya tüzel kişiliklerin idari, medeni veya cezai yaptırımlara tabi olmasını temin etmelidir.

Özel Tavsiye VII -Elektronik Transferler

VII . Özel Tavsiye ulusal ve uluslararası elektronik transferlerde müşterinin kimliğinin tespitine ilişkin hususları düzenlemektedir. VII. Özel Tavsiyeye göre; ülkelerin, para havale edenler de dâhil olmak üzere mali kurumların fon transferlerinde ve ilgili mesajlarda havaleyi yapan kişiye ilişkin tam ve makul bilgileri (isim, adres, hesap numarası) temin etmelerini gerekli kılmak için önlemler alması ve söz konusu bilginin transfer veya ödemeler zincirindeki mesajlarda yer alması gerekmektedir.

Ayrıca ülkeler, para havale edenler de dâhil olmak üzere mali kurumların, havaleyi yapan kişiye ilişkin tam bilgiyi (isim, adres, hesap numarası) içermeyen şüpheli fon transferi faaliyetlerini sıkı bir şekilde incelemelerini ve izlemelerini sağlamak için önlemler almalıdır.

Özel Tavsiye VIII-Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlar

VIII. Özel Tavsiyeye göre; ülkelerin, terörizmin finansmanı amacıyla kötüye kullanılabilen varlıklarla ilgili kanun ve yönetmeliklerin yeterliliğini yeniden gözden geçirmesi gerekmektedir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar terörün finansmanında kullanılmaya çok müsait bir yapı sergilemektedir. Bu sebeple, ülkelerin kâr amacı gütmeyen finansal kuruluşların;

(i) terörist örgütler tarafından yasal varlık süsü verilerek,

(ii) varlıkların dondurulması önlemlerinden kaçmak amacı da dâhil olmak üzere, terörizmin finansmanının sağlanması amacıyla kendi çıkarları doğrultusunda kullanılarak,

(iii) yasal amaçlı fonların el altından terörist örgütlere saptırılmasını gizleyerek veya saklayarak,

kötüye kullanılmasını engelleyecek tedbirleri almaları gerekmektedir.

Özel Tavsiye IX - Kuryeler Aracılığıyla Para Nakli

IX. Özel Tavsiyeye göre; ülkelerin, nakit para ve para yerine geçen kıymetli evrakların fiziksel sınır ötesi naklini tespit etmek için bir bildirim sistemi ya da diğer beyan yükümlülüklerini de içeren önlemler almaları gerekmektedir.

Ülkeler, kendi yetkili makamlarının terörizmin finansmanı ya da kara para aklama ile bağlantısı olduğundan şüphelenilen ya da yanlış olarak bildirilen ya da beyan edilen nakit ya da para yerine geçen kıymetli evrakların durdurulması ya da engellenmesine ilişkin yasal yetkilere sahip olmalarını sağlamalıdır.

Ülkeler, yanlış bildirim(ler) ya da açıklama(lar) yapan kişilerle ilgili olarak etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların uygulamaya konmasını sağlamalıdır. Nakit para ya da para yerine geçen kıymetli evrakların terörizmin finansmanı ya da kara para aklama ile bağlantılı olması durumunda ülkeler söz konusu para ya da araçların müsadereesine imkân veren Tavsiye 3 ve Özel Tavsiye III'e uygun yaşamaya ilişkin olanları da içeren önlemler almalıdır.

4.3. Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund – IMF)

Dünya Bankası ve IMF'in misyonları birbirinden farklılık arz etse de genel olarak aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yöntemleri benzerlik göstermekte olup bu alanda ortak çalışmalar yürütmektedirler. Dünya Bankasının temel amacı dünya üzerindeki yoksulluk ile mücadele etmektir. Bu amaçla Dünya Bankası maddi ve teknik yardım sağlamak suretiyle ülkelerin gelişme kapasitelerinin artırılmasını teminen gerekli çalışmalarda bulunmaktadır. IMF'in temel amacı ise makro ekonomik çerçevede mali istikrarın sürdürülmesidir. Bu çerçevede IMF, uluslararası parasal işbirliğini artırmak, uluslararası ticaretin dengeli gelişimini kolaylaştırmak, yabancı döviz istikrarını artırmak, çok taraflı ödemeler sisteminin kurulmasına yardımcı olmak üzere çalışmalarda bulunmaktadır.(Schott, 2006, s. X-2)

Nisan 2001 tarihinde Dünya Bankasının ve IMF'in İcra Direktörleri Kurulları aklamaların ülkelerin gelişimine ve mali istikrarın sağlanmasına yönelik ciddi bir tehdit unsuru olduğunu belirtmişler ve bu kapsamda çalışmalara başlamışlardır. 11 Eylül 2001 olaylarının ertesinde ise anılan Kurullar faaliyetlerini terörün finansmanını da kapsayacak şekilde genişletmişlerdir. Ayrıca, Kurullar Temmuz ve Ağustos 2002 tarihinde FATF'in aklama ve terörün finansmanına ilişkin 40 Tavsiyesini ve münhasıran terörün finansmanının önlenmesine yönelik hazırlanan 9 Özel Tavsiyesini temel uluslararası standartlar olarak kabul etmiştir. Kurullar, aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleyi operasyonel çalışma alanı olarak belirlemiş ve bu kapsamda Kasım 2002 tarihinde uluslararası nitelikte kapsamlı bir değerlendirme metodolojisini kullandıkları 12 aylık pilot programı uygulamaya koymuşlardır.

Söz konusu pilot program kapsamında; IMF ve Dünya Bankası ülke değerlendirmelerinde bulunmuş ve pilot program sonuçlarını aldıkları Mart 2004 tarihinden sonra da bu alandaki çalışmalarına devam etme kararı almışlardır. Ayrıca, bu çalışmalar sırasında FATF ve FATF benzeri bölgesel kuruluşlarla da işbirliğinin devam ettirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Dünya Bankası ve IMF tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında; uluslararası diyalogun geliştirilmesine yönelik girişimlerde bulunulmuştur. Ayrıca, bu kapsamda uluslararası aklama ve terörün finansmanı ile mücadele değerlendirme metodolojisinin geliştirilmesi ve eğitim

faaliyetlerinin yoğunlaştırılması yoluyla kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik çalışmalar da yapılmıştır. (Schott, 2006, s. X-5,6)

Bir ülkenin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için kurumsal çerçevesinin oluşturulması veya geliştirilmesi için ülkenin idarecilerinin farkındalık düzeyinin artırılması büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla Dünya Bankası ve IMF, aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede bölgesel politika diyaloglarını içeren ve üye ülkelerle yapılan karşılıklı görüşmeler neticesinde hazırlanan bir doküman serisi çalışmasını başlatmıştır. Dokümanlarda; yasadışı para hareketleriyle mücadele ülkelerin karşılaştıkları sorunların tespiti, başarı hikâyelerinin paylaşılması, ülkelerin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele alanında ihtiyaç duydukları yardım türlerinin belirlenmesi gibi amaçlar belirlenmiş ve bu çerçevede gerekli çalışmalar yürütülmüştür (Schott, 2006, s.X-3,4).

4.4. Avrupa Birliği (AB)

“Mali Sistemin Kara paranın Aklanması Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine İlişkin 1991/308/EEC sayılı Avrupa Topluluğu Konsey Direktifi”, 2005/60 sayılı Finansal Sistemin Kara para Aklama ve Terörizmin Finansmanı Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Dair Direktif ile yürürlükten kaldırılmıştır. Üçüncü Direktif olarak da anılan bu direktifte AB üyesi ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede kapsamında mevzuatlarında yapmaları gereken düzenlemeler belirtilmiştir. Direktifin 45 inci maddesi uyarınca tüm üye ülkelerin iç mevzuatlarını 15 Aralık 2007 tarihine kadar Direktife uygun hale getirmeleri gerekmektedir.

Direktifin daha önceki düzenlemelere göre getirdiği en büyük yeniliklerden biri, direktifte sayılan bütün önleyici tedbirlerin terörizmin finansmanını da kapsayacak şekilde genişletilmiş olmasıdır. 2005/60 sayılı Direktifin 1 inci maddesinde; üye ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanını yasaklamaları gerektiği ifade edilmiş ve anılan maddenin 4 üncü fıkrasında terörün finansmanının, terörle mücadeleye ilişkin 13 Temmuz 2002 tarih ve 2002/475/JHA Konsey Çerçeve Kararının 1 inci ve 4 üncü maddeleri arasındaki suçlardan herhangi birini gerçekleştirmek amacıyla kullanıldığını veya kullanılacağını bilerek ya da kullanmak kastıyla doğrudan ya da dolaylı olarak fon toplanmasını veya sağlanmasını ifade ettiği belirtilmiştir.

2005/60 sayılı Direktifin 2 nci maddesinde Direktifte belirtilen tedbirleri uygulamakla yükümlü tutulan gruplar sıralanmış ve 2005/60 Sayılı Direktifin Uygulanmasına İlişkin 2006/70/EC Sayılı AB Direktifinde de anılan yükümlü gruplarına ilişkin ülkeler tarafından benimsenebilecek istisnalar belirtilmiştir.

2005/60 sayılı Direktif kapsamında; hak sahibi ve siyasi nüfuz sahibi kişiler tanımlanmış, isimsiz hesap açılması yasaklanmış, yüz yüze olmayan işlemler ve muhabir bankacılık işlemlerinin nasıl yürütülmesi gerektiği hususu belirtilmiş ve “Müşterini tanı ilkesi (Customer Due Diligence-CDD)” ne ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler kapsamında basitleştirilmiş CDD ilkeleri belirlenmiş ancak anılan ilkelerin aklama veya terörün finansmanı riskinin oluşabileceği durumlarda uygulanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Direktifte ayrıca alınması öngörülen tedbirlere ek olarak, nitelikleri gereği kara para aklama ve terörün finansmanı konusunda yüksek risk taşıyan işlemlerde genişletilmiş CDD tedbirlerinin uygulanması gerektiği de belirtilmiştir.

2005/60 sayılı Direktifte; yükümlülerin herhangi bir ekonomik ve hukuki sebebi bulunmayan karmaşık, olağandışı büyük çaplı işlemlerin, aklama ve terörizmin finansmanı ile bağlantılı olması ihtimaline karşı özel dikkat göstermeleri gerektiği vurgulanarak aklama veya terörün finansmanı suçunun işlendiğine ya da teşebbüs edildiğine dair bir bilgi, şüphe ya da şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde durumun FIU'a¹⁹ bildirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yükümlülerin, aklama veya terörün finansmanı ile ilgili olduğu bilinen ya da şüphe duyulan işlemleri gerçekleştirmekten, FIU'yu bilgilendirmek için gerekli işlemler tamamlanıncaya kadar kaçınmaları gerektiği hususu 2005/60 sayılı Direktifin "Bildirim Yükümlülüğü" başlıklı üçüncü bölümde yer alan madde 24'te düzenlenmiştir. Aynı maddede ülke mevzuatlarına uygun olarak işlemin gerçekleştirilmemesi talimatının da verilebileceğini belirtilmiş ve şüpheli işlemi gerçekleştirmekten kaçınılması imkânsızsa ya da bunun şüpheli işleme taraf olanların izlenmesine engel olma ihtimali varsa işlemin gerçekleştirilmesi ve hemen ardından da yetkili otoritelere bilgi verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Direktifte, uluslararası işbirliğinin geliştirilmesinin aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede bir zorunluluk olduğu yaklaşımı benimsenmiş ve üye devletlerin FIU'ları arasında bilgi değişiminde bulunulması gerektiği ifade edilmiştir.

4.5. Avrupa Konseyi (AK)

Terörle mücadelede etkin tedbirler alınması ve terör eylemlerinin politik, felsefi, ideolojik, etnik, dini veya herhangi başka bir gerekçe ile haklı gösterilmesini önlemek amacıyla AK'ne taraf olan ülkeler tarafından hazırlanan Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi, El Konulması ve Terörizmin Finansmanına İlişkin AK Sözleşmesi, 16.05.2005 tarihinde Varşova'da imzalanmış ve yeterli sayıda Devlet tarafından imzalanarak 2006 yılında yürürlüğe girmiştir.

AK Sözleşmesinin 1 inci maddesinde terörün finansmanı tanımlanırken, BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin 2 nci maddesine atıfta bulunulmuş ve anılan Sözleşmenin çalışmamızın "5.1.1. Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme" bölümünde de açıklanan hükümlerinin bu kapsamda dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir.

AK Sözleşmesinin 2 nci maddesinde; tarafların, kısmen veya tamamen terörizmin finansmanı amacıyla kullanılan veya bu amaç için tahsis edilen ve yasal ya da yasadışı kaynaklı malvarlıklarının veya söz konusu suç gelirlerinin araştırılması, izlenmesi, tespit edilmesi, dondurulması, el konulması ve müsaderesini temin etmesi ve bu konuda uluslararası işbirliğini sağlamaları gerektiği belirtilmiştir.

AK Sözleşmesinin 3 ve 4 üncü maddelerinde; taraf olan her devletin, suç vasıtaları ile gelirlerini veya bu gelirlere eşdeğer malların ve aklanmış malvarlığının müsaderesini gerçekleştirmek için gerekli olan yasal ve diğer tedbirleri almaları gerektiği ve bu kapsamda

¹⁹ FIU (Mali İstihbarat Birimi – Financial Intelligence Unit)'ya ilişkin ayrıntılı açıklamalar 4.7 bölümünde yer almaktadır.

müsadereye tabi olan bir malın tespiti, takibi, dondurulması ve el konulması için gerekli olabilecek yasal ve diğer önlemleri almalarının bir zorunluluk olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aklamada sadece yasa dışı yollardan elde edilen gelirler söz konusu iken, terörün finansmanında yasa dışı gelirlerin yanı sıra yasal yollardan elde edilen gelirlerin de varlığı göz önünde bulundurularak AK Sözleşmesinin 5 inci maddesinde; dondurma, el koyma ve müsadereye ilişkin tedbirlerin malvarlığının dönüştürüldüğü veya değiştirildiği gelirleri, gelirlerin tamamen veya kısmen yasal yollardan elde edilen malvarlığı ile karıştırılması durumunda, yasal gelirlerle karıştırılmış yasadışı gelirleri ve suç gelirlerinden, suç gelirlerinin değiştirildiği veya dönüştürüldüğü malvarlığından veya suç gelirlerinin karıştırıldığı yasal gelirlerden elde edilen gelir veya diğer menfaatleri de kapsamı gerektiği belirtilmiştir.

Sözleşmenin 7 inci maddesi uyarınca, 3, 4 ve 5 inci maddeler belirtilen müsadere, el koyma ve dondurmaya ilişkin işlemlerin yapılabilmesi için ülke mahkemelerinin ve diğer yetkili makamlarının, banka kayıtları da dahil olmak üzere mali ve ticari kayıtların ibraz edilmesini veya bunlara el konulmasını emretme yetkisi ile teçhiz olunmaları için gerekli olabilecek yasal düzenlemeleri yapmaları ve diğer tedbirleri almaları gerekmektedir. Maddede ayrıca tarafların banka hesaplarının gizliliği gerekçesiyle söz konusu tedbirleri uygulamaktan kaçınamayacakları da hüküm altına alınmıştır.

AK Sözleşmesinin 2 ve 12 nci maddeleri hükümleri uyarınca; ülkelerin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele amacıyla şüpheli işlem bildirimleri ile ulusal mevzuat gereğince bildirilmesi gerekli diğer mali bilgileri toplamak, analiz etmek ve bunların sonuçlarını ilgili makamlara sevk etmekle görevli FIU kurmaları ve anılan FIU'nun şüpheli işlem bildirimlerinin analizi de dâhil diğer görevlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyduğu mali, idari ve yasa uygulama bilgilerine doğrudan veya dolaylı olarak ulaşım imkânının bulunmasını sağlayacak yasal ve diğer tedbirleri almaları gerekmektedir.

AK Sözleşmesinin 2 ve 14 üncü maddeleri hükümleri uyarınca; bir işlemin aklama veya terörün finansmanı ile ilgili olduğundan şüphelenilmesi durumunda işlemi analiz etmek ve şüpheyi doğrulamak amacıyla yürütülen işlemin askıya alınması veya ertelenmesi kararının verilebilmesi için FIU'ya veya başka bir birime yetki verilmesi gerekmektedir. Sözleşmede, işlemin ne kadar süreyle askıya alınacağı veya erteleneceği konularının ulusal kanunlar çerçevesinde belirlenmesinin uygun olacağı belirtilmiştir.

FIU'lar arasında uluslararası işbirliğinin önemine değinilen AK Sözleşmesinde, ayrıca her bir ülkenin FIU'nun diğer bir ülke FIU'sunun talebi üzerine yürütülen işlemi askıya alma veya erteleme kararı almaya yetkili olmasının sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

AK Sözleşmesinin 2 ve 13 üncü maddeleri hükümleri uyarınca; ülkelerin aklama ve terörün finansmanının önlenmesi için ulusal düzenlemeler ve denetim veya izleme rejimini kurmaları ve bu kapsamda uluslararası standartları ve özellikle de FATF tavsiyelerini göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Terörizmin Finansmanı ve Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması, Aranması, El Konulması ve Müsaderesi Hakkındaki AK Sözleşmesi Türkiye tarafından 28.03.2007 tarihinde imzalanmış olup henüz onaylanmamıştır.

Anılan Sözleşmenin onaylanmak suretiyle yürürlüğe konulmasını müteakip Sözleşme hükümleri ülkemiz açısından bağlayıcı özellik kazanacaktır. Bu sebeple, Sözleşme hükümleri

de göz önünde bulundurularak Türkiye'nin gerekli yasal ve idari düzenlemeleri biran evvel yapması büyük önem taşımaktadır.

4.6. Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ)

Doğu Avrupa'da, ekonomik boyutta serbest piyasa ekonomisine ve siyasal boyutta çoğulcu demokrasiye geçiş sürecinin yarattığı ortamda, konumunu ve zamanlamasını bulan KEİ fikri, öncülüğünü Türkiye'nin yaptığı bir bölgesel ekonomik işbirliği girişimidir. Başlangıçta KEİ'nin amacının Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler arasında aşamalı olarak bir "serbest ticaret bölgesi" kurulması olduğu belirtilmiş, ancak daha sonra yapılan toplantılarda bu girişimin "ekonomik işbirliği" çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir girişim olarak nitelendirilmiştir. KEİ'nin ilk kurucu üyeleri Karadeniz'e kıyısı olan Türkiye, eski Sovyetler Birliği, Romanya ve Bulgaristan'dır. Sovyetler Birliği'nin dağılması üzerine, Bağımsız Devletler Topluluğu olarak Rusya Federasyonu, Ukrayna, Azerbaycan, Moldova, Gürcistan ve Ermenistan kurucu üye sıfatıyla katılmışlardır. Daha sonra Karadeniz'de kıyısı olmayan Yunanistan ve Arnavutluk kurucu üye olarak katılmıştır.²⁰

KEİ ile ilgili ilk toplantı Türkiye'nin girişimi ile 19 Aralık 1990'da Ankara'da yapılmıştır. Toplantıda taraflar, Türkiye tarafından hazırlanan ve önerilen işbirliğinin temel prensiplerini kapsayan taslak üzerinde çalışmışlar, sonuç bildirgesinde "Karadeniz Ekonomik İşbirliği"nin kurulmasında anlaşmaya vardıklarını resmen açıklamışlardır. 11-12 Temmuz 1991 tarihlerinde yapılan toplantıda, KEİ Anlaşması metni üzerindeki çalışmalar sonuçlandırılarak, imzaya hazır hale getirilmiştir. Moskova toplantısında taraflar, KEİ Anlaşması'nın yakın bir gelecekte Türkiye'de yapılacak bir toplantıda imzalanması konusunda anlaşmaya varmışlardır. KEİ Anlaşması, 25 Haziran 1992 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Zirve Toplantısı'nda dokuz üye ülkenin yanı sıra, Yunanistan ile Arnavutluk'un da kurucu üye olarak katıldığı 11 ülkenin devlet veya hükümet başkanları tarafından imzalanarak, resmen işlerlik kazanmıştır.²¹

Karadeniz Ekonomik İşbirliği'ni uluslararası bir örgüte dönüştüren KEİB Anlaşması ise 5 Haziran 1998 tarihinde Yalta'da imzalanmıştır. KEİ, imzalanan anayasa ile bölgesel bir ekonomik teşkilata dönüşerek adı, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı olmuştur.

KEİ Katılımcı Devletleri Arasında Suçla, Özellikle Örgütlü Suç Türleriyle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasına Ek Terörizmle Mücadele Protokolü imzalanmıştır. Protokolde; terörizmin tüm şekil ve tezahürünün, uluslararası barış ve güvenliğe, ülkelerin siyasi, ekonomik ve toplumsal istikrarına, KEİ üyesi Devletlerin toprak bütünlüğüne ve güvenliğine, ayrıca Karadeniz Bölge Devletleri arasındaki ilişkiler ile ikili ve çok taraflı işbirliğinin geliştirilmesine ciddi bir tehdit oluşturduğu belirtilmiş ve barış ve güvenliğe küresel bir tehdit olarak uluslararası terörizmi şiddetle kınayan ve 02.10.1998 tarihinde Korfu'da imzalanan "KEİ Katılımcı Devletleri Hükümetleri Arasında Suçla, Özellikle Örgütlü Suç Türleriyle Mücadelede İşbirliği Anlaşması", BM'nin terörle mücadele kapsamındaki belgeleri ve BMGK Kararlarının desteklediği ifade edilmiştir.

Protokolde; terörün BM Sözleşme ve Protokollerinde belirtilen suçlar olarak kabul edileceği ve Ülkelerin ulusal mevzuatına ve uluslararası yükümlülüklerine uygun olarak terör

²⁰ <http://www.die.gov.tr/uid/gnlbilg.html>, Erişim: 03.01.2007

²¹ <http://www.die.gov.tr/uid/gnlbilg.html>, Erişim: 03.01.2007

eylemlerinin önlenmesi, tespiti, bastırılması, ifşası ve soruşturulması için işbirliği yapması gerektiği belirtilerek bilgi değişiminde bulunulacak ve işbirliği yapılacak konular belirlenmiştir.

Bilgi değişiminde bulunulması ve işbirliği yapılması gereken konular “terörün finansmanının önlenmesi” kapsamında değerlendirilebilecek hususlar da bulunmaktadır. Öyle ki; Protokolde, Taraf Devletlerin sınırları içerisinde faaliyet gösteren terör örgütleri ve grupların faaliyetlerine karışmış ve/veya destek vermiş kişiler, teröre destek veren örgütler ve kuruluşlar ile bu desteğe ilişkin mekanizmalar, uzantılar ve yönelimler ile terör örgütleri ve gruplarına mali, lojistik ve diğer şekillerde destek sağladıkları tespit edilen veya şüphelenilen kaynak ve kanallarla ilgili olarak Ülkelerin karşılıklı bilgi değişiminde bulunmaları gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca Protokolde; terör eylemlerine yönelik hazırlığın ve suçun işlenmesinin, ayrıca teröristlere mali destek de dâhil herhangi bir biçimde destek sağlanmasının önlenmesi, terör eylemlerine mali destek veren, planlayan, destekleyen ve terör suçu işleyenlerin sığınma yeri taleplerinin reddedilmesi, terör eylemlerinin planlanması, hazırlanması ve işlenmesi için kişi ve örgütlere mali destek sağlanmasının ve herhangi bir yardımda bulunulmasının engellenmesi, ifşa edilmesi ve önlenmesi konularında Protokole Taraf Ülkeler arasında işbirliğinin geliştirilmesi gerektiği belirtilerek Tarafların koordinasyon içindeki eylemlerinin sonuçlarını birbirlerine bildirmeleri gerektiği ifade edilmiştir.

KEİ Katılımcı Devletleri Arasında Suçla, Özellikle Örgütlü Suç Türleriyle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasına Ek Terörizmle Mücadele Protokolü, Ülkemiz tarafından 08.10.2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmak suretiyle yürürlüğe konulmuştur.

4.7. Egmont Grubu

9 Haziran 1995 tarihinde Brüksel’de 24 ülke ve 8 uluslararası kuruluşun bir araya gelmesiyle oluşturulmuş olan ve adını toplantının yapıldığı saraydan alan Egmont Grubun temel amacı, ülkelerin ulusal düzeydeki aklama ile mücadele sistemlerinin gelişmesine yardımcı olmak ve aklama ile ilgili uluslararası bilgi değişimlerin önündeki engelleri ortadan kaldırmaktır (Aykın, 2007, s.). Söz konusu bu yardımın kapsamı içerisinde mali istihbarat birimlerine teknolojik yardım, personelin eğitimi, tecrübe ve bilgi aktarılmasının yanı sıra uluslararası bilgi değişiminin geliştirilip, sistematik bir yapıya kavuşturulması da planlanmaktadır.

Egmont Grubu çalışmalarını, üye ülke temsilcilerinin katılımı ile düzenlenen toplantılar yoluyla gerçekleştirmektedir. Grubun oluşturulması, kara paranın aklanmasıyla mücadelede uzun ve yoğun çalışmaların ürünüdür ve temellerini çeşitli uluslararası girişim ve kararlardan almıştır. Viyana Konvansiyonu, Basle İlkeler Bildirisi ve özellikle FATF 40 Tavsiye kararında teşvik edilen kara paranın aklanmasının önlenmesinde uluslararası işbirliğinin sağlanması hususu Grubun oluşturulmasında etkili olmuştur. 1996 yılında, hedeflere ulaşmada somut adımlar atılabilmesi amacıyla “çalışma grupları” oluşturulmuştur. Bunlardan “mevzuat çalışma grubu” (Legal Working Group); üye ülkeler arasında mevzuat farklılıklarının araştırılarak, bilgi değişimi başta olmak üzere kara paranın aklanmasıyla mücadelede ilgili ulusal yasalardaki engellerin ortadan kaldırılması, ortak bir uluslararası kara para mevzuatı oluşturulabilmesi amacını taşımaktadır. “Eğitim ve İletişim Çalışma Grubu”(Training and Communication Group); üye ülkelerin başta FIU’ları olmak üzere kara para ile mücadelede diğer birimlerin eğitilmesi, tecrübe ve teknoloji aktarılması konuları ele

alınmaktadır. “Outreach Çalışma Grubu” ise kara parayla mücadeleye sistematik olarak girmek isteyen ülkelere yardımcı olmak, bu konudaki uluslararası organizasyonlara ve girişimlere yenilerini katmak, dünya çapında kara paranın aklanması ile mücadele alanını genişletmeyi amaçlamaktadır.

Egmont Grubu faaliyetlerini bu üç alt çalışma grubuyla sürdürmektedir. Hedefler doğrultusunda temel kararlar ise üye ülkelerin FIU’larının başkanlar düzeyinde temsil edildiği “Genel Kurul” toplantılarında ele alınmaktadır. Grubun karar organı genel kurul iken, yürütme organı bu çalışma gruplarıdır.

Aklama ve terörün finansmanı ile mücadeledeki en önemli araç şüpheli işlem bildirimleridir. Etkin bir şüpheli işlem bildirim sistemi ise bu şüpheli işlem bildirimlerini alacak (receiving), analiz edecek (analysing) ve analiz sonuçlarını yargı ve/veya ilgili diğer kamu otoriteleri ile paylaşacak (disseminating) merkezi bir birimin varlığını zorunlu kılmaktadır. Nitekim Haziran 2005’te kurulan Egmont’un üzerinde çalıştığı en önemli konu Mali İstihbarat Birimi tanımını getirmek olmuştur. Egmont Grup FIU tanımını ilk kez Kasım 1996’da Roma’da düzenlenen Egmont Genel kurulunda yapmıştır. Sadece aklama ile mücadele ile sınırlı olarak yapılan bu tanım Haziran 2004 tarihinde Guernsey’de düzenlenen Egmont Genel Kurulunda terörün finansmanını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Guernsey’de kabul edilen FIU tanımı aşağıdaki gibidir (Egmont Group, 2004):

“Mali İstihbarat Birimi (FIU), kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla; suç gelirleri ve terörizmin potansiyel finansmanı ile ilgili veya ulusal mevzuatı gereği olarak kendisine bildirilmesi zorunlu finansal bilgileri almak (ve eğer mevzuatla yetkili kılınmışsa istemek), analiz etmek ve bu analiz sonuçlarını yetkili otoritelere dağıtmakla görevli ulusal merkezi birimdir.”

FIU tanımı yapılmasıyla güdülen amaç, kara paranın aklanmasıyla ilgili FATF ve diğer uluslararası organizasyonlardan farklı olarak Egmont Grubuna ait ve faaliyetlerinde esas alacağı tanıtıcı ve ayırt edici ortak bir kavram geliştirmektir. FIU tanımı yapılırken bir yandan, FIU’ların diğer idari birimlerden farkı vurgulanmaya çalışılırken, diğer yandan da bu birimlerin içerisinde yer aldıkları teşkilatların yapılarına göre idari, adli ya da polis kapsamında olmalarına değinilmemiştir.

Egmont Grubunca kabul edilen tanımdan da anlaşılacağı üzere, FIU’ların temel fonksiyonu kara paranın aklanması ve terörün finansmanı ile ilgili olarak mali bilgileri toplamak, analiz etmek ve analiz sonuçlarını ilgili birimlere sevk etmektir. Ancak bu birimlerin ortak özelliği üç temel fonksiyonda toplanmasına rağmen yetki ve görev alanlarının bu üç fonksiyonla sınırlı kalması konusunda bir kural yoktur. Uluslararası örneklerinde aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında soruşturma yetkisi olan, düzenleme yetkisi bulunan hatta aklama veya terörün finansmanına ilişkin fonların sınırlı süre ile dondurulmasına karar verme yetkisi bulunan FIU’lar bulunmaktadır.

FIU’lar arası bilgi değişimini daha kapsamlı ve sistematik hale getirmek için Egmont Grubu’nun çalışmaları kapsamında iki önemli gelişme sağlanmıştır. Bunlardan ilki; “Egmont Güvenlik Ağı” (Egmont Secure Web-ESW) olarak adlandırılan, FIU’lar arası bilgi değişimi dahil, doğrudan ve hızlı bir iletişimi sağlayan bir bilgisayar ağı sistemi; diğeri ise sistematik olarak bilgi değişimini amaçlayan “Memorandum of Understanding-MOU” dur.

Egmont Grubu'nun ESW projesi 1997 yılında faaliyete geçirilmiştir. ESW, kamuya açık olmayıp, sadece ağa dâhil olan FIU'ları tarafından kullanılabilir. Bir FIU'nun ağa dâhil olabilmesi için bu FIU'nun Egmont Grubu'nca aranan kriterlere sahip olması ve bu Gruba dâhil olması gerekmektedir. ESW'nin asıl amacı, FIU'lara finans kuruluşları tarafından gönderilen mali bilgilerin suiistimal edilme tehlikesine karşı korunmuş, ortak bir havuzda toplayarak, kişisel verileri gizliliği ilkesini ihlal etmeden paylaşmaktır. ESW sayesinde üyeler birbirleri ile güvenli bir şekilde e-posta aracılığı ile haberleşmekte, aynı zamanda aklama ve terörün finansmanı trendleri, analiz araçları ve teknolojik gelişmeler konusunda bilgi paylaşımı yapmaktadırlar (Baity, 2006).

Egmont Grubu'nca FIU'lar arasında bilgi değişimi konusunda atılan diğer önemli bir adım da; mutabakat muhtıralarıdır. Mutabakat muhtırası, en basit tanımla, ulusal mevzuatların izin verdiği sınırlar dâhilinde taraf FIU'lar arasında kara paranın aklanmasıyla mücadele kapsamında, karşılıklılık esasına dayalı olarak bilgi değişiminin öngörüldüğü uluslararası anlaşma niteliği taşımayan metinlerdir. Genel olarak mutabakat muhtıralarının kapsamı, kara paranın aklanması şüphesini taşıyan suç faaliyetleri veya mali işlemlerle ilgili FIU'ların ulaşabileceği bilgilerin toplanması, geliştirilmesi ve analizi konusunda karşılıklı işbirliği yapılmasıdır. Bu bağlamda, taraf FIU, kendisine yapılan talep üzerine veya kendiliğinden, yürütülen incelemeyle ilgili olabileceğini düşündüğü işlemlerle ilgili veya gerçek ve tüzel kişilerle ilgili bilgileri karşı tarafla değişecektir. Verilen bilgiler, gizlilik esasına göre korunacak ve mutabakat muhtırası hükümlerinin yerine getirilmesi iç hukukun izin verdiği sınırlar dâhilinde olacaktır. Talep edilen bilgi ile ilgili olarak, talep edilen ülkede hâlihazırda bir adli takibat yürütülüyorsa, soruşturma başlatılmışsa talep reddedilebilecektir. Mutabakat muhtırası ile ulaşılmak istenilen asıl gaye; taraf ülkelerden birinde yürütülen kara paranın aklanmasıyla ilgili inceleme veya soruşturmalarda ihtiyaç duyulan bilgi ya da belgeye, karşılıklılık esasına göre, adli yardım prosedürüne başvurmadan en hızlı şekilde ulaşabilmektir. Bu muhtıralar sadece taraf ülkelerin FIU'ları arasındadır. FIU'ların elde ettiği bilgilerin ilgili ülkenin diğer birimleri ile paylaşılması bilgiyi veren FIU'nun rızasına bağlıdır. Muhtıra kapsamında elde edilecek bilgiler esasen istihbari nitelikte olacaktır.

Egmont Grubuna 106 ülkenin FIU'su üye olup²² Türkiye'nin FIU olarak faaliyette bulunan MASAK üyelik için Şubat 1998'de Egmont Grubuna müracaat etmiş ve Haziran 1998'de üyeliğe kabul edilmiştir. MASAK, Mayıs 2001 tarihinde de ESW'ye dâhil olmuştur.

4.8. Wolfsberg Grubu

Wolfsberg Grubu küresel nitelikte 12 bankanın oluşturduğu bir birlik olup amacı finansal hizmetler sektöründe müşterinin tanınması ile aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik standartlar ve ürünler geliştirmektir. Grup 2000 yılında Kuzey Doğu İsviçre'de Wolfsberg Şato'sunda bir araya gelmiştir. Özel Bankalar için Wolfsberg Aklama ile Mücadele Prensipleri Ekim 2007 tarihinde yayımlanmış ve Mayıs 2002 tarihinde revize edilmiştir. Söz konusu 12 Banka; ABN AMRO Bank N.V., Barclays Bank, Banco Santander Central Hispano, S.A., Chase Manhattan Corporation, Citibank, N.A., Credit Suisse Group, Deutsche Bank AG, HSBC, J.P. Morgan, Inc., Société Générale, UBS AG'dir.

²² http://www.egmontgroup.org/list_of_fius.pdf Erişim:03.01.2008

12 Banka ve Uluslararası Saydamlık Örgütü 2000 yılında Özel Bankacılık İçin Aklama İle Küresel Mücadele ya da Wolfsberg İlkeleri olarak bilinen ilkeleri oluşturmuştur. Ocak 2002 tarihinde Wolfsberg Grubu Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Açıklaması'nı (Wolfsberg Group, 2002) yayımlamıştır. Bu belgede hükümetlerin terörle savaşlarına destek olmak amacıyla bankacılık hizmetlerinden teröristlerin yararlanmasının engellenmesi ve soruşturma ve incelemelere destek verilmesi konusu kamuoyuna açıklanmıştır. Bu belgede aklama ile mücadele konusunda getirilmiş ilkelerin ötesinde, finansal sektörün terör örgütlerince kullanılmasının engellenmesi amacıyla daha katı müşterini tanı prensiplerinin uygulanması finansal sistemin daha sıkı gözetim altında tutulması hususlarına yer verilmiştir. Belgede ayrıca özel sektörün farklı aktörlerinin kendi aralarında ve özel sektörle kamu arasında bilgi paylaşımı ve işbirliğinin daha da artırılması çağrısına yer verilmiştir.

5. TERÖRÜN FİNANSMANIYLA MÜCADELEYE İLİŞKİN ULUSAL DÜZENLEMELER

Terör ve terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik olarak Türkiye’de ihdas edilmiş yasal hükümler 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (TMK), 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun ve ilgili ikincil mevzuatta yer almakla birlikte, anılan Kanunlarda yapılan atıflar ve mevcut genel hükümler dolayısıyla 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) da terör ve terörün finansmanı ile mücadele çerçevesinde önemli yer teşkil etmektedir.

1991 yılına kadar terörle mücadele, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri uyarınca gerçekleştirilmekte ve “terör suçu” olarak nitelendirilmemekle birlikte özelliği itibari ile bu suç kapsamına giren fiiller anılan Kanun hükümleri çerçevesinde değerlendirilmekteydi. Fakat 1980’li yılların sonlarına doğru Türkiye’de terör eylemlerinin artması ile birlikte, terör olgusunun Türkiye’nin gündemine oturması ve gerek ekonomik ve siyasal gerekse sosyal ve psikolojik etkilerinin daha fazla hissedilmeye başlanması dolayısıyla terörle mücadeleye yönelik daha kapsamlı ve spesifik düzenlemelerin yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur.

765 sayılı Türk Ceza Kanununun terörle mücadelede yetersiz kaldığını gören yasa koyucu, terörle daha etkin bir hukuki mücadele için 12.04.1991 tarihinde 3713 sayılı TMK’yı kabul etmiştir. Kanun, yeni bir terör suçu yaratmaktan ziyade, 765 sayılı Türk Ceza Kanununda belirtilen (büyük çoğunluğu, Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümlerden oluşmak üzere) bir takım cürümleri “terör suçu” birtakım cürümleri ise “terör amacı ile işlenen suçlar” kategorisine almıştır. Terör ve terör amacıyla işlenen suçlara verilecek cezalar 3713 sayılı TMK’da tayin edilmemiş, söz konusu suçlar için 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda tayin edilen cezaların yarı oranında artırılacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca Kanunda terör örgütü kurmak, yönetmek ve terör örgütüne üye olmak, terör örgütü mensuplarına yardım ve yataklık, Devletin bölünmezliği aleyhine propaganda gibi suçlar da düzenlenmiştir.

1991 tarih ve 3713 sayılı TMK münhasıran terör faaliyetlerinin önlenmesine yönelik hükümlerden ibaret hazırlanmış olup, anılan Kanunda terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik özel bir hüküm ihdas edilmemiştir. Ancak, her ne kadar terörün finansmanı ayrı bir suç olarak bu başlık altında düzenlenmemiş olsa da terör örgütü mensuplarına yardım etme fiili, hapis cezasını gerektirir suçlar arasında sayılmıştır.

Kanunda; terör örgütü mensuplarına yapılacak söz konusu yardımın, dernek, vakıf, siyasi parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğretim yurtlarında veya bunların eklentilerinde yapılması halinde hükmolunacak cezanın iki katına çıkartılacağı, ayrıca dernek, vakıf, sendika ve benzeri kurumların teröre destek olduklarının tespit edilmesi halinde faaliyetlerinin durdurulacağı, anılan kuruluşların mahkemece kapatılacağı ve kapatılan kuruluşların malvarlıklarının müsaderesine karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Ancak gelişen ve değişen ekonomik, sosyal ve teknolojik şartlar vasıtasıyla, gün geçtikçe etki alanlarını artıran, faaliyetlerini çeşitlendiren, sınır aşan örgütlü suç gruplarıyla ilişkilerini güçlendiren ve daha büyük kitlelere yönelik eylemlerini artıran terör örgütleri ile mücadelede

daha etkin olunabilmesini teminen 18.07.2006 tarihinde 1991 tarih ve 3713 sayılı TMK'da değişiklik yapan 5532 sayılı Kanun yayınlanmıştır. Anılan Kanunla terör suçlarının ve terör amacıyla işlenen suçların kapsamı genişletilmiş, bu suçlarla ilgili olarak soruşturma, kovuşturma ve infaz rejimine ilişkin hükümlerin 5237 sayılı TCK ve 5271 sayılı CMK ile uyumu sağlanmıştır. Ayrıca terörün finans kaynaklarının kurutulmasının öneminin anlaşılmasının akabinde “terörün finansmanı ile mücadele” olgusunun münhasıran TMK'na eklenmesi ihtiyacı hâsıl olduğundan anılan suç, terör ve yardım-yataklık suçlarından bağımsız olarak Kanun kapsamına alınmıştır. TMK'da yapılan bu değişiklikler IV. Bölümde anlatılan uluslararası düzenlemelere uyumun sağlanması açısından önemli bir gelişme olarak kabul edilmektedir.

Ayrıca, kara paranın aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında uluslararası standartların yakalanarak, daha etkin bir mücadele sisteminin kurulabilmesi için hazırlanan 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanunun 18.10.2006 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmesi ile birlikte MASAK Başkanlığının görev ve yetkilerine aklamanın yanı sıra terörün finansmanı ile mücadele de eklenmiştir. Bu çerçevede, MASAK'ın kara para aklama ile mücadele yanında terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplama, şüpheli işlem bildirimlerini alma, analiz etme ve değerlendirme, terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphelerin olması durumunda konuyu ilgili Cumhuriyet Savcılığına intikal ettirme görev ve yetkileri de bulunmaktadır.

3713 sayılı TMK, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun, 5237 sayılı TCK ve 5271 sayılı CMK hükümlerini ayrıntılı bir şekilde ele almadan önce, konunun daha net anlaşılabilmesini teminen mevzuatımızda düzenlenen terör tanımına bakılmasında fayda bulunmaktadır.

5.1. Terör

5.1.1. Terör tanımı

Terör, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1 inci maddesinde aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır;

“Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.”

Yukarıdaki madde hükmü uyarınca bir eylemin terör olarak kabul edilebilmesi için; maddede belirtilen amaçlarla hareket edilmesi, cebir ve şiddet içermesi ve bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilmesi gerekmektedir. Tanımdan da anlaşıldığı üzere; Türk hukukunda bir eylemin terör eylemi olarak nitelendirilebilmesi için, Türkiye aleyhine gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Yabancı bir devlete veya uluslararası bir örgüte karşı girişilecek eylemler terör tanımı kapsamında değerlendirilmemiştir. Bu husus terör örgütleri ile

uluslararası mücadelenin önem kazanması nedeniyle, uluslararası platformlarda Türkiye'nin önüne sürekli olarak bir eleştiri konusu olarak konulmaktadır (FATF, 2007a, s.33).

5.1.2. Terör örgütü tanımı

TMK'nın 7 nci maddesinde yer alan; *“Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.”* hükmü uyarınca terör örgütü: cebir ve şiddet kullanarak, baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle TMK'nın 1 inci maddesinde belirtilen amaçlara yönelik suç işlemek amacıyla oluşturulan örgüt olarak tanımlanabilir.

TMK'da terör örgütünün amaçları ve kullandığı yöntemlere yer verilmiş ancak örgütün yapısal durumuna ilişkin herhangi bir belirleme yapılmamıştır. Bu sebeple, örgüte ilişkin genel hükümlerin tetkiki açısından Türk Ceza Kanununun (TCK) *“Suç işlemek amacıyla örgüt kurma”* başlıklı 220 nci maddesine bakmakta fayda bulunmaktadır.

Türk Ceza Kanununda organize suç örgütü tanımı yapılmamıştır. Buna karşılık 220'inci madde *“Suç işlemek amacıyla örgüt kurma”* başlığını taşımaktadır. Bu maddeye göre, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekmektedir. Maddede, örgütün sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması şartı aranmaktadır. Konuya ilişkin diğer yol gösterici kaynak Yargıtay içtihatlarıdır. Yargıtayın pek çok kararında işbirliği, örgütsel dayanışma içinde ve süreklilik arz edecek şekilde suç işlenmesi durumunda organize suç örgütünün varlığının kabul edildiği görülmektedir.²³

Suç işlemek amacıyla örgüt kuranlar ile yönetenlere iki yıldan altı yıla kadar hapis, üye olanlara ise bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Bu cezalar örgütün silahlı olması durumunda dörtte birden yarısına kadar arttırılacaktır.

TCK'nın 220 nci maddesi uyarınca; Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kurmak ve yönetmek, örgüte üye olmak, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek, örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek ve örgütün veya amacının propagandasını yapmak cezalandırılması gereken fiiller kapsamında yer almaktadır. Ayrıca anılan Kanun maddesinde; örgütün silahlı olması ve örgütün veya amacının propagandasının basın ve yayın yolu ile işlenmesi ağırlaştırıcı unsurlar kapsamında değerlendirilmiştir.

Örgüt, sosyal, ekonomik ve politik güvenliği ve huzuru olumsuz yönde etkileyecek ve insan haklarını zedeleyecek nitelikte faaliyetlerde bulunmak için bir araç niteliğindedir ve örgüt faaliyetleri bünyesinde anılan eylemlerin gerçekleştirilmesi nispeten daha kolay olmaktadır. Bu nedenle; örgüt bünyesinde gerçekleştirilen yasadışı eylemlerin yanı sıra münhasıran örgüt kurmak, yönetmek ve örgüte üye olmak fiillerinin de hukukumuzda ayrı bir suç olarak

²³ Yargıtay 8. C.D., 12.03.1998, E.757, K.3533; Yargıtay, 8.C.D., 24.05.2001, E. 2199, K. 11097; Yargıtay 8. C.D., 20.06.2001, E. 9222, K.12098; Yargıtay 8. C.D., 15.11.2001, E. 11826, K.16097; Yargıtay 8.C.D., 19.12.2001, E. 13813, K.17318; Yargıtay 8.C.D, 26.12.2001, E. 13341, K. 17491; Yargıtay 8. C.D. 07.02.2002, E. 14106, K. 1323; Yargıtay 8. C.D. 06.02.2002, E.12511, K. 5812; Yargıtay 8. C.D. 13.02.2002, E. 166, K. 6026.

düzenlenmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu doğrultuda, TCK'nın 220 nci maddesinde; örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunacağı ve örgüt yöneticilerinin örgütün faaliyetleri çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

TMK'nın 7 nci maddesinde bir terör örgütünden bahsedilebilmesi için hangi amaç ve yöntemlerin söz konusu olması gerektiği belirtilmiştir. Bunun dışında örgütle ilgili hükümler açısından TCK'nın 220 nci maddesi dikkate alınacaktır.

5.1.3. Terör suçlusu tanımı

TMK'nın 2 nci maddesinde terör suçlusu tanımı yapılmış ve TMK'nın 1 inci maddesinde belirtilen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişilerin terör suçlusu sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun maddesinde ayrıca, terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyen kişilerin de terör suçlusu sayılacağı belirtilmiştir.

5.1.4. Terör suçu ve terör amacıyla işlenen suç tanımı

Özellikle 1980'li yılların sonlarına doğru Türkiye'de terör eylemlerinin artması ve başta TCK olmak üzere diğer ilgili Kanunlarda düzenlenmiş olan suçların terörle mücadelede istenilen sonuca ulaşmak bakımından yetersizliğinin anlaşılması üzerine terörle daha etkin bir hukuki mücadelenin sağlanabilmesini teminen 12.04.1991 tarihinde 3713 sayılı TMK hazırlanmıştır.

1991 tarihli TMK'da benimsenen yaklaşım, yeni bir terör suçu yaratmaktan ziyade TCK'da belirtilen ve büyük çoğunluğu "Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler"den oluşan bir takım fiiller ile diğer ilgili Kanunlarda belirtilen bir takım fiilleri "Terör suçu", bir takım fiilleri ise "Terör amacı ile işlenen suçlar" kategorisine almak şeklinde tezahür etmiştir. Anılan Kanunda terör ve terör amacıyla işlenen suçlara verilecek cezalar belirlenmemiş ancak söz konusu suçlar için TCK'da ve ilgili Kanunlarda tayin edilen cezaların yarı oranında artırılacağı hükme bağlanmıştır.

1991 tarihli TMK'da benimsenen yaklaşım, 18.07.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanunla 1991 sayılı TMK'da değişiklik yapılması sırasında da benimsenmiş ve aynı şekilde TCK ve diğer ilgili Kanunlardaki fiiller "Terör suçu" ve "Terör amacı ile işlenen suçlar" kapsamında düzenlenmiştir. Ayrıca anılan Kanunun 5 inci maddesinde; terör ve terör amacı ile işlenen suçları işleyenler hakkında ilgili Kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adli para cezalarının yarı oranında artırılarak hükmolunacağı belirtilmiştir.

"Terör suçları" TMK'nın 3 üncü maddesinde, "Terör amacı ile işlenen suçlar" ise 4 üncü maddesinde sayma yöntemiyle belirlenmiştir.

TMK'nın 3 üncü maddesinde sayılan fiiller amaç unsuruna bakılmaksızın ve başka hiçbir koşula bağlı olmaksızın terör suçu olarak kabul edilmektedir. Buna karşılık 4 üncü maddede sayılan fiillerin terör suçu olarak kabul edilebilmesi için mutlaka TMK'nın 1 inci maddesindeki amaçlar doğrultusunda kurulan bir terör örgütü bünyesinde işlenmesi gerekmektedir. TMK'nın 4 üncü maddesinde sayılan fiillerin terör örgütü faaliyetleri çerçevesinde işlenmemesi halinde, anılan suçlar terör suçu olarak kabul edilmemekte ve TMK kapsamında değil, ilgili diğer Kanunlar kapsamında değerlendirilmekte ve

cezalandırılmaktadır. Bu anlamda niteliği itibari ile terör eylemi olarak değerlendirilebilecek bir eylem herhangi bir örgüte bağlı olmaksızın bireysel olarak işlenmesi durumunda işlenen fiil terör suçu kapsamında değerlendirilemeyecektir. Bu durum özellikle radikal bazı eğilimler sonucu aslında örgüt bağlantısı olmaksızın ancak bazı örgütlerin amacına hizmet edecek şekilde bireysel eylemlerin artış trendine girdiği son yıllarda önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kanun koyucunun “terör suçları” ve “terör amacıyla işlenen suçlar” ayırımına gitmesinin nedeni bu gruplarda yer alan suçlara bakıldığında daha net ortaya çıkmaktadır. Öyle ki; TMK’nın 3 üncü maddesinde sayılan fiiller hâlihazırda nitelikleri ve içerdikleri amaç bakımından Türkiye Cumhuriyeti aleyhine işlenen fiiller kapsamında değerlendirilmektedir. Bu sebeple, anılan fiiller için ayrıca bir amaç unsuru zorunlu şart olarak ileri sürülmemiştir. Diğer taraftan, TMK’nın 4 üncü maddesinde sayılan fiiller ise nitelikleri itibariyle devletin aleyhine işlenen suçlar kapsamında değerlendirilmemekte ve anılan fiiller ancak TMK’nın 1 inci maddesinde sayılan amaçlarla işlenmesi halinde terör suçu kapsamında kabul edilmektedir.

Terör suçları

TMK’nın 3 üncü maddesinde yer alan “Terör suçları” aşağıda sıralanmıştır.

- Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (TCK-madde 302),
- Askeri tesisleri tahrip ve düşman askeri hareketleri yararına anlaşma (TCK-madde 307),
- Anayasayı ihlal (TCK-madde 309),
- Yasama Organına karşı suç (TCK-madde 311),
- Hükümete karşı suç (TCK-madde 312),
- Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı silahlı isyan (TCK-madde 313),
- Silahlı Örgüt (TCK-madde 314),
- Örgüte silah sağlamak (TCK-madde 315),
- Yabancı hizmetine asker yazma, yazılma (TCK-madde 320),
- Cumhurbaşkanına suikast (TCK-madde 310/1),

Terör amacıyla işlenen suçlar

TMK’nın 4 üncü maddesinde sayılan terör amacıyla işlenen suçlar ise şu şekilde sıralanabilir.

- Göçmen kaçakçılığı,
- İnsan ticareti,
- Kasten öldürme,
- Başkasını intihara teşvik,
- Kasten yaralama, eziyet,
- Bir başkasını; kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına bir saldırı gerçekleştireceği şeklinde tehdit etme, şantaj, cebir
- Kişiyi özgürlüğünden yoksun bırakma,

- Eğitim ve öğretimin engellenmesi,
- Kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin, siyasi hakların, inanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasının engellenmesi,
- Konut dokunulmazlığının, iş ve çalışma hürriyetinin ihlali,
- Sendikal hakların engellenmesi,
- Nitelikli hırsızlık,
- Yağma,
- Nitelikli yağma,
- Mala zarar verme,
- Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması,
- Radyasyon yayma, atom enerjisiyle patlamaya neden olma, tehlikeli maddelerin izinsiz bulundurulması veya el değiştirmesi,
- İçilecek sulara, her çeşit besine zehir katarak veya başka şekillerde bozarak kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye dűřürme,
- Uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti,
- Para ve kıymetli damgaların üretiminde kullanılan alet ve malzemenin izinsiz üretimi,
- Mühürde sahtecilik, resmi belgede sahtecilik,
- Halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit, suç işlemeye tahrik, suç veya suçluyu övme,
- Ulaşım araçlarının kaırılması veya alıkonulması,
- Kıt'a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgedeki sabit platformların işgali,
- Bilişim sistemine girme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme,
- Görevi yaptırmamakta direnme,
- Kaçmaya imkân sağlama,
- Devletin egemenlik alametlerini aşağılama,
- Suç için anlaşma,
- Askeri komutanlıkların gaspı,
- Halkı askerlikten soğutma ve askerleri itaatsizliğe teşvik
- Cumhurbaşkanına suikast dışındaki fiili saldırılar,
- 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan suçlar (ateşli silah kaçakçılığı vb.),
- 6831 sayılı Orman Kanununda yer alan orman yangını çıkarmak,

- 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan hapis cezası gerektiren suçlar (teşekkül halinde kaçakçılık vb.)²⁴,
- Olağanüstü hal ilanına neden olan suçlar (şiddet olayları vb. nedenlerle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması),
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Kanununda yer alan kültür ve tabiat varlıklarının yurt dışına çıkarılması.

5.2. Terörün finansmanı

Terörün finansmanı suçu hukukumuzda ilk kez TMK'nın 8 inci maddesi ile girmiştir. Ancak, terörün finansmanı suçu ihdas edilmeden önce de terör örgütü üyelerine mali destek sağlama fiili cezasız kalmamakta, terör örgütlerini finanse eden kişiler "yardım ve yataklık suçu"²⁵ kapsamında yargılanmakta ve cezalandırılmaktaydı.

TMK'nın 18.07.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanunla değişmeden önceki 7 nci maddesinin 2 nci fıkrasında örgüt üyelerine yardım edenlere uygulanacak yaptırımlar belirlenmiş ve dernek, vakıf, sendika ve benzeri kurumların teröre destek oldukları tespit edildiğinde faaliyetlerinin durdurulacağı, mahkemece kapatılacağı ve kapatılan bu kuruluşların malvarlıklarının müsaderesine karar verileceği hüküm altına alınmıştı.

Ancak terörün finansmanı ile daha etkin bir şekilde mücadele edilebilmesini ve uluslararası yükümlülüklerimize uyumun sağlanabilmesini teminen terörün finansmanı suçu 18.07.2006 tarihinde ayrı bir suç olarak düzenlenmiş ve terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlayan veya toplayan kişilerin terörün finansmanı suçunu işlemiş kabul edilecekleri hüküm altına alınmıştır.

Terörün finansmanı suçu TMK'nın 8 inci maddesinde aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

"Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır.

Bu maddenin birinci fıkrasında geçen fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hâsıl olan menfaat ve değeri ifade eder."

5.2.1. Terörün finansmanı suçunun faili

TMK'da terörün finansmanı suçunu işleyebilecek kişiler belirlenirken, terör örgütü üyesi olmak, örgüt bünyesinde veya örgüt adına faaliyetlerde bulunmak gibi kısıtlara yer verilmemiştir. Öyle ki; Kanunun 8 inci maddesinde terörün finansmanı suçu tanımlanırken

²⁴ 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 21.03.2007 tarih ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 25 inci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun Geçici 1 inci maddesinde; diğer kanunlarda 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa yapılan atıfların, 5607 sayılı Kanuna yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

²⁵ 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 18.07.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanunla değişmeden önceki 7 nci maddesinin 2 nci fıkrasında terör örgütü mensuplarına yardım ve yataklık suçu düzenlenmiştir.

“Her kim...” ifadesine yer verilmek suretiyle örgütle bağlantılı olsun veya olmasın herhangi bir kimsenin bu suçu işleyebileceği hüküm altına alınmıştır.

5.2.2. Terörün finansmanı suçunun konusu, maddi ve manevi unsuru

Terörün finansmanı suçunun konusu

TMK'nın 8 inci maddesinde belirtilen şartlar çerçevesinde fon sağlamak veya toplamak terörün finansmanı suçu kapsamında değerlendirilmiştir. Bu sebeple, terörün finansmanı suçunun konusunu sağlanan veya toplanan fonlar teşkil etmektedir. Fon, TMK'nın 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında “her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hâsıl olan menfaat ve değer” olarak tanımlanmıştır.

Terörün finansmanı suçunun maddi unsuru

TMK'nın 8 inci maddesinde yapılan tanıma göre, terörün finansmanı suçunun maddi unsuru “fon toplamak veya sağlamak”tır.

Fon toplama fiilinde; fail, kendi malvarlığından bir meblağı örgüte aktarmamakta ancak başkalarından temin edilen fonları örgüte aktarma konusunda aracılık yapmaktadır.

Fon sağlama fiilinde ise; fail kendi malvarlığından bir meblağı örgüte aktarmaktadır. Ayrıca, başkasına ait malvarlığından zorla alınan menkul veya gayrimenkul değerlerin örgüte aktarılması da “fon sağlama” fiili kapsamında değerlendirilmektedir.

Terörün finansmanı suçunun manevi unsuru

TCK'nın 21 inci maddesinin 1 inci fıkrasında; suçun oluşmasının kastın varlığına bağlı olduğu belirtilmiş ve kastın, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesi olduğu ifade edilmiştir. TCK'da yukarıda belirtilen doğrudan kastın yanında ayrıca olası kasta da yer verilmiş ve TCK'nın 21 inci maddesinin 2 nci fıkrasında; kişinin suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen fiili işlemesi halinde olası kastın oluşacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak, TMK'nın 8 inci maddesinde düzenlenen terörün finansmanı suçunun tanımında, “bilerek ve isteyerek” ifadelerine yer verildiği için, anılan suç açısından olası kasıttan bahsetmek mümkün görülmemektedir.

Bir kişinin terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlaması veya toplaması terörün finansmanı suçunun manevi unsurunun oluşması açısından yeterli görülmüş, ayrıca bu fonların mutlaka kullanılmış olması şartı aranmamıştır.

Ayrıca, kişinin sağladığı veya topladığı fonların bir kısmının terör suçlarının işlenmesinde kullanılması, bir kısmının ise başka bir amaçla kullanılmış olması amacını gütmeye terörün finansmanı suçunun oluşmasını etkilememektedir.

5.2.3. Terörün finansmanı suçunun yaptırımı

Yaptırım

TMK'nın terörün finansmanı suçunun düzenlendiği 8 inci maddesinde; anılan suç u işleyen kişilerin örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. TMK'nın "Terör örgütleri" başlıklı 7 nci maddesinde ise; örgüte üye olanların TCK'nın 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılacağı belirtilmiştir. TCK'nın 314 üncü maddesinde; örgüte üye olanlara 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Dolayısıyla, TMK ve TCK'nın ilgili hükümleri doğrultusunda, terörün finansmanı suçunu işleyen kişilere uygulanacak yaptırım 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezasıdır.

TMK'nın "Nitelikli hal" başlıklı 8/A maddesinde; TMK kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek cezanın yarı oranında artırılacağı hükme bağlanmıştır. Anılan hüküm uyarınca terörün finansmanı suçunun kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi halinde 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası olarak belirlenen yaptırım miktarı yarı oranında artırılarak uygulanacaktır.

Tüzel kişilerin sorumluluğu

Esasen TCK'nın "Ceza sorumluluğunun şahsiliği" başlıklı 20 nci maddesinde; ceza sorumluluğunun şahsi olduğu, bir kimsenin diğer bir kimsenin eyleminden ötürü sorumlu tutulamayacağı belirtilmiş ve tüzel kişilerin de ceza sorumluluğuna tabi tutulamayacağı ancak bunlar hakkında güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımların uygulanabileceği hüküm altına almıştır. Tüzel kişilere hangi şartlarda hangi güvenlik tedbirlerinin uygulanabileceği de TCK'nın 60 ıncı maddesinde belirlenmiştir.

TCK'nın 60 ıncı maddesinde öngörülen güvenlik tedbirleri; faaliyet izninin iptali ve müsadere dir. Faaliyet izninin iptali için tüzel kişinin özel hukuk tüzel kişisi olması ve bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunması ve kasıtlı bir suçun tüzel kişiye verilen iznin sağladığı yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla tüzel kişilik bünyesinde tüzel kişinin faaliyet alanı ile ilgili olmayan ve yine tüzel kişi yararına işlenmeyen bir suçtan ötürü güvenlik tedbiri uygulanamamaktadır. Müsadere hükmünün uygulanabilmesi için ise, suçun tüzel kişi yararına işlenmiş olması yeterli görülmektedir ve ayrıca anılan tüzel kişinin izne bağlı olarak faaliyet yürütmesi gerekmemektedir.

TCK'nın 60 ıncı maddesinin 3 üncü fıkrasında, tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda hâkime takdir yetkisi tanınmış ve böylelikle gerek üçüncü kişilerin zarara uğraması gerekse suçla orantısız bir ceza vermek suretiyle tüzel kişinin haklarının zedelenmesi engellenmeye çalışılmıştır.

TCK'nın 60 ıncı maddesinin 4 üncü fıkrasında, tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanabilmesi için kanunda bu durumunun ayrıca belirtilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. TMK'nın "Tüzel kişilerin sorumluluğu" başlıklı 8/B maddesinde; TMK kapsamına giren suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde TCK'nın 60 ıncı maddesine göre bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla terörün finansmanı suçunu işleyen tüzel kişiler için güvenlik tedbirleri uygulanabilmektedir.

Müsadere

TCK'nın "Kazanç müsadere" başlıklı 55 inci maddesinde; suçun işlenmesi ile elde edilen, suçun konusunu oluşturan ve suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaat ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadere karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca maddede; müsadere konusu eşya veya maddi menfaatlere el konulmadığı veya bunların merciine teslim edilmediği hallerde, bunların karşılığını oluşturan değerlerin müsadereye hükmedileceği belirtilmek suretiyle müsadereye konu malın yasal yollardan elde edilmiş olmasının müsadereyi engellememesini sağlamış ve değer bazlı müsadere sistemini getirmiştir.

TCK'nın 55 inci maddesinin 1 inci fıkrasında; müsadere kararı verilebilmesi, maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi şartına bağlanmıştır. Anılan hüküm uyarınca; öncelikle suçun mağdurunun zararının tazmin edilmesi gerekmektedir. Söz konusu zararın tazmin edilememesi, suçun mağdurunun bulunmaması veya suçun mağdurunun maddi bir zarara uğramamış olması durumunda müsadere hükümleri uygulanabilecektir.

Terörün finansmanı suçunun konusu olan değerler de, TCK'nın 55 inci maddesi kapsamında müsadereye tabi tutulmaktadır. Bu durum, 3713 sayılı Kanunda değişiklik yapan 29.06.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin gerekçesinde de açık bir şekilde belirtilmiş ve terörün finansmanı suçunun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı değeri hakkında kazanç müsadere hükmünün uygulanacağına açık olması nedeniyle maddede ayrıca bir müsadere düzenlemesine yer verilmediği ifade edilmiştir.

5.2.4. Terörün finansmanı suçunda zamanaşımı

Bilindiği üzere zamanaşımı, dava ve ceza zamanaşımı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Dava zamanaşımı, belli koşulların gerçekleşmesi halinde devletin cezalandırma hakkından vazgeçmesidir. Dava zamanaşımı bir suçtan ötürü yasada gösterilen süreler içerisinde dava açılmamış veya açılan dava sona erdirilmemişse söz konusu olmaktadır. Dava zamanaşımı gerçekleştiğinde atılı suçtan dava açılmayacağı gibi açılmış bulunan davaya da devam edilmez. (Kayançık, Dava Zamanaşımı, s.2)

Ceza zamanaşımı ise; bir suçtan doğup mahkemece verilen hükümle tayin edilmesinin akabinde kesinleşen bir cezanın belli bir süre geçtikten sonra infaz edilmesi hakkından devletin şartsız olarak vazgeçmesini ifade eden bir maddi ceza hukuku kurumudur. (Kayançık, Ceza Zamanaşımı, s.2)

Dava zamanaşımı

TCK'nın "Dava zamanaşımı" başlıklı 66 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının d bendinde; 5 yıldan fazla ve 20 yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda dava zamanaşımının 15 yıl olduğu belirtilmiştir. TCK'nın 66 ncı maddesinin 4 üncü fıkrasında ise; zamanaşımı süresinin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırının göz önünde bulundurulacağı hüküm altına alınmıştır.

Terörün finansmanı suçu için öngörülebilecek hapis cezası sınırının 5 yıldan 15 yıla kadar olduğu düşünüldüğünde; terörün finansmanı suçu açısından dava zamanaşımı süresinin 15 yıl olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, TCK'nın 66 ncı maddesinin 7 nci fıkrası uyarınca; TCK'nın İkinci Kitabının Dördüncü kısmında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya 10 yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurtdışında işlenmesi halinde dava zamanaşımı uygulanmamaktadır. TCK'nın İkinci Kitabının Dördüncü kısmında yazılı söz konusu suçların tamamı, TMK'nın 3 üncü maddesinde sayılan “Terör suçları” arasında yer almaktadır.

TCK'nın 67 nci maddesi hükmüne göre; zamanaşımının kesilmesi halinde zamanaşımı süresi en fazla yarı oranında artmaktadır. Dolayısıyla, terörün finansmanı suçunda zamanaşımı süresi 15 yıl olduğundan, zamanaşımını kesen nedenler bu süreyi en fazla 7,5 yıl uzatabilmektedir.

Ceza zamanaşımı

TCK'nın “Ceza zamanaşımı” başlıklı 68 inci maddesinin 1 inci fıkrasının d bendinde; 5 yıldan fazla hapis cezalarında ceza zamanaşımının 20 yıl, e bendinde; 5 yıla kadar hapis ve adli para cezalarında ceza zamanaşımının 10 yıl olduğu belirtilmiştir.

Terörün finansmanı suçu için öngörülebilecek hapis cezası sınırının 5 yıldan 15 yıla kadar olduğu düşünüldüğünde; terörün finansmanı suçu dolayısıyla 5 yıldan fazla hapis cezasına hükmedilmesi halinde ceza zamanaşımı 20 yıl olarak, 5 yıl cezaya hükmedilmesi halinde ise ceza zamanaşımı 10 yıl olarak dikkate alınacaktır.

Diğer taraftan, TCK'nın 68 inci maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca; TCK'nın İkinci Kitabının Dördüncü kısmında yazılı yurtdışında işlenmiş suçlar dolayısıyla verilmiş ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya 10 yıldan fazla hapis cezalarında zamanaşımı uygulanmamaktadır. Yukarıda da belirtildiği üzere, TCK'nın İkinci Kitabının Dördüncü kısmında yazılı söz konusu suçların tamamı, TMK'nın 3 üncü maddesinde sayılan “Terör suçları” arasında yer almaktadır.

Müsadere zamanaşımı

TCK'nın 70 inci maddesinde müsadereye ilişkin hükmün kesinleşmeden itibaren 20 yıl geçtikten sonra infaz edilemeyeceği belirtilmek suretiyle müsadere hükmünün, cezadan ayrı bir zamanaşımına tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

5.2.5. Terörün finansmanı suçunda el koyma

“El koyma” hükümleri hukukumuzda “koruma tedbiri” kapsamında değerlendirildiği için 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda (CMK) yer almaktadır.

CMK'nın “Eşya veya kazancın muhafaza altına alınması ve bunlara el konulması” başlıklı 123 üncü maddesinde; ispat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan malvarlığı değerlerinin muhafaza altına alınacağı ve yanında bulunduran kişinin rızasıyla teslim etmemesi halinde bunlara el konulabileceği hüküm altına alınmıştır.

CMK'nın anılan maddesi hükmüne göre muhafaza altına alma veya el koyma kararının verilebilmesi için malvarlığı değerinin ispat aracı olarak yararlı görülmesi veya TCK'nın 54 ve 55 inci maddelerinde hükme bağlanan eşya ve kazanç müsaderesinin konusunu oluşturması gerekmektedir.

CMK'nın 128 inci maddesinde ise; özel bir el koyma hükmüne yer verilmiştir. Anılan madde hükmüne göre; soruşturma veya kovuşturma konusu suçun işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait taşınmazlara, kara, deniz veya ulaşım araçlarına, banka veya diğer mali kurumlardaki her türlü hesaba, gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacağa, kıymetli evraka, ortağı bulunduğu şirketteki ortaklık paylarına, kiralık kasa mevcutlarına ve diğer malvarlığı değerlerine el konulabilmekte ve bunların başkasının zilyetliğinde bulunması el koymaya engel teşkil etmemektedir.

Ancak CMK'nın 128 inci maddesindeki hüküm, sadece anılan maddede tahdidi şekilde sayılan suçlar için uygulanabilmektedir. Bu suçlar şu şekilde sıralanabilir.

a) Türk Ceza Kanununda tanımlanan; soykırım ve insanlığa karşı suçlar (TCK-madde 76, 77, 78), göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (TCK-madde 79, 80), hırsızlık (TCK-madde 141, 142), yağma (TCK-madde 148, 149), güveni kötüye kullanma (TCK-madde 155), dolandırıcılık (TCK-madde 157, 158), hileli iflas (TCK-madde 161), uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (TCK-madde 188), parada sahtecilik (TCK-madde 197), suç işlemek amacıyla örgüt kurma (TCK-madde 220), ihaleye fesat karıştırma (TCK-madde 235), edimin ifasına fesat karıştırma (TCK-madde 236), zimmet (TCK-madde 247), irtikâp (TCK-madde 250) rüşvet (TCK-madde 252), devletin güvenliğine karşı suçlar (TCK-madde 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308), silahlı örgüt (TCK-madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (TCK-madde 315) suçları, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk (TCK-madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları,

b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları,

c) Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,

d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar,

e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

CMK'nın 128 inci maddesine göre el koymaya sadece hâkim karar verebilmektedir ve gecikmesinde sakında bulunan hallerde dahi Cumhuriyet savcısına CMK'nın 128 inci maddesini işletme yetkisi tanınmamıştır.

CMK'nın yürürlüğe konulduğu Haziran 2006 tarihi itibariyle henüz hukukumuzda yer almaması sebebiyle terörün finansmanı suçu CMK'nın 128 inci maddesinde tahdidi şekilde belirlenen suçlar arasında sayılmamıştır. CMK'daki söz konusu eksiklik, 18.10.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanunun 17 inci maddesi ile giderilmiştir. 5549 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde; terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde CMK'nın 128 inci maddesindeki usule göre malvarlığı değerlerine el konulabileceği açıkça hükme bağlanmıştır. Ayrıca 5549 sayılı Kanunun anılan hükmü ile gecikmesinde sakınca bulunan hallerde 24 saat içerisinde hâkim tarafından onaylanma şartına bağlı olarak Cumhuriyet savcısına da el koyma kararı verme yetkisi tanınmıştır.

5.2.6. Terörün finansmanı suçunda özel soruşturma teknikleri

Özel soruşturma teknikleri, CMK'nın 135 ila 140 ıncı maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu maddelerde terörün finansmanı suçu özel tekniklerin uygulanabileceği suçlar arasında sayılmamakla beraber, 3713 sayılı TMK'nın 10 uncu maddesinde; 5271 sayılı CMK'nın "İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması" başlıklı 135 inci maddesinin 6 ncı fıkrasının (a) bendinin (8) numaralı alt bendinde, "Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi" başlıklı 139 uncu maddesinin 7 nci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde ve "Teknik araçla izleme" başlıklı 140 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan istisnaların bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Bu da söz konusu tedbirlerin TMK'da yer alan suçlar açısından uygulanabileceği anlamına gelmektedir. Bu tedbirler, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme şeklinde sıralanabilir.

Dolayısıyla, ilgili maddelerde sayılan suçlarla ilgili olarak, soruşturma konusu suçun işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka surette delil elde edilememesi halinde, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı kararı ile;

- Şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir ve kayda alınabilir.

- Kamu görevlileri gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebilir.

- Şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyeri teknik araçlarla izlenebilir, ses veya görüntü kaydı alınabilir.

İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasına ilişkin özel soruşturma tekniklerinin uygulanmasıyla ilgili olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından alınan kararın derhal hâkimin onayına sunulması ve hâkimin kararını en geç 24 saat içerisinde vermesi gerekmektedir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbirin Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılması gerekmektedir.

Teknik araçlarla izlemeye ilişkin özel soruşturma tekniğinin uygulanmasıyla ilgili olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından alınan kararın 24 saat içerisinde hâkim onayına sunulması gerekmektedir.

5.2.7. Terörün finansmanı suçunu düzenleyen maddeye ilişkin eleştiriler

18.07.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle 3713 sayılı TMK'a eklenen terörün finansmanı suçuna ilişkin mevcut hukuki eksiklikler temel olarak, terör suçlarının kapsamı ile terör ve terörün finansmanı suçunun tanımı hususlarına ilişkin olup aşağıda açıklanan söz konusu eksiklikler ülkemizin taraf olduğu uluslararası organizasyonlar tarafından da eleştiri konusu yapılmaktadır.

1- Terör suçları ve terör amacıyla işlenen suçların kapsamı

TMK'nın 1 inci maddesinde yapılan terör tanımında; Türk Devletine ve Cumhuriyetine yönelik eylemler suç olarak belirtilmiş, anılan Kanununun 3 üncü maddesinde Devletin

güvenliği ile Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine yönelik TCK'da öngörülen bazı suçlar “terör suçu”, 4 üncü maddesinde ise TCK'da ve ilgili diğer Kanunlarda öngörülen bazı suçlar “terör amacıyla işlenen suçlar” olarak tasnif edilmiştir.

BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmesi ülkemiz tarafından onaylanmış ve sözleşme hükümlerine uyumun sağlanması yükümlülüğü üstlenilmiştir. Söz konusu yükümlülük çerçevesinde; çalışmamızın “4.1.1. Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Sözleşme” başlıklı bölümünde ayrıntılarıyla açıklandığı üzere, Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin 2/1-a maddesinde atıfta bulunulan sözleşmelerde belirtilen eylemlerin finansmanının terörün finansmanı suçu kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Sözleşmenin 2/1-a maddesinde atıfta bulunulan sözleşmelerde belirtilen eylemlerin büyük çoğunluğu TMK'nın “terör amacıyla işlenen suçlar” başlıklı 4 üncü maddesinde sayılmakla birlikte “Diplomatik Ajanlar Dâhil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (14 Aralık 1973, New York)” nde yer alan suçlar TMK'nın 3 veya 4 üncü maddelerinde sayılmamıştır. Nitekim bu husus, Ülkemizin 1991 yılından bu yana üyesi bulunduğu FATF tarafından da eleştiri konusu yapılmış (FATF, 2007a, s.33) ve BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ekinde yer alan sözleşme ve protokollerde belirtilen fiillerin TMK tarafından karşılanmamasının bir eksiklik olduğu değerlendirilerek yabancı diplomatlar aleyhine işlenen fiillerin de terör suçu kapsamında yer almasını sağlamak üzere gerekli düzenlemelerin yapılması tavsiye edilmiştir.

Bu itibarla; Sözleşmenin 2/1-a maddesinde atıfta bulunulan sözleşmelerde belirtilen eylemlerin tamamının Türk Hukukunda suç sayılması ve TMK'nın 3 üncü maddesinde sayılan “terör suçları” veya 4 üncü maddesinde sayılan “terör amacıyla işlenen suçlar” kapsamında yer alması, terör suçları ve terör amacıyla işlenen suçların kapsamını uluslararası gereklere uygun hale getirecektir.

2- Terör tanımının kapsamı

TMK'nın 1 inci maddesinde terör “Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.” şeklinde tanımlanması nedeniyle yabancı ülke ve/veya uluslararası kuruluşlar aleyhine işlenen eylemler terör tanımı kapsamı dışında kalmaktadır.

Bu itibarla, TMK'daki “terörün finansmanı” suçunun yabancı ülke ve/veya uluslararası kuruluşlar aleyhine gerçekleştirilen eylemlerin finanse edilmesi durumunda da uygulanabilirliğini sağlamak bakımından gerekli yasal düzenlemelerin yapılması uluslararası bir gereklilik olarak gözükmektedir.

Diğer taraftan, Türkiye'nin BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmesinin onaylanmasının 10.01.2002 tarih ve 4738 sayılı Kanunla uygun bulunmuş olması ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Milletlerarası anlaşmaları uygun bulma” başlıklı 90 ıncı maddesinde; usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası sözleşmelerin

kanun hükmünde olduğu, bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağı, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmelerle kanunların, aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda uluslararası sözleşme hükümlerinin esas alınacağına hükme bağlanmış olması dolayısıyla, usulüne uygun olarak yürürlüğe konulmuş olan BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmesinin, iç hukukumuzun bir parçası olarak kanun hükmünde sayıldığı ve herhangi bir ilave düzenlemeye ihtiyaç olmaksızın doğrudan tatbikinin mümkün bulunduğuna yönelik görüşler de yer almaktadır.

Onaylanmasının akabinde Anayasamızın 90 ıncı maddesi uyarınca iç hukukumuzun bir parçası haline gelen Sözleşmenin hükümleri uyarınca, bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla gerçekleştirilen eylemlerin finansmanına ilişkin Ülkemize yöneltilen uluslararası adli yardımlaşma taleplerinin yerine getirilmesi ile ilgili uygulamalarda sorun olmadığı söylenebilir.

3- Terör örgütlerinin finansmanı

TMK'nın terörün finansmanı suçunun düzenlendiği 8 inci maddesinde; terörün finansmanı, tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlanması veya toplanması şeklinde tanımlanmış olup anılan madde hükmüne göre terör eylemlerinin finansmanı terörün finansmanı suçu kapsamında değerlendirilmiştir. Diğer bir ifadeyle; bir terör suçunun işlenmesinde kullanılması amacı güdülmeksizin bir terör örgütünün çeşitli ihtiyaçlarını temin etmek için finansman sağlanması durumunda bu suç TMK'da düzenlenen terörün finansmanı suçu kapsamında değerlendirilememektedir.

Diğer taraftan, TCK'nın "Silahlı örgüt" başlıklı 314 üncü maddesinde silahlı örgüt kurmak, yönetmek ve silahlı örgüte üye olmak fiilleri suç olarak düzenlenmiş ve TCK'nın anılan maddesi TMK'nın 3 üncü maddesinde "terör suçları" arasında sayılmıştır. TCK'nın 314 üncü maddesinde belirtilen silahlı örgüt kurmak, yönetmek ve silahlı örgüte üye olmak eylemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanması veya toplanması terörün finansmanı suçunu teşkil etmektedir. Bu noktadan hareketle, terör örgütlerinin finansmanının da TMK'nın 8 inci maddesi kapsamında terörün finansmanı suçunu teşkil edebileceği ancak söz konusu finansman suçunun yalnızca örgüt kurmak, yönetmek ve örgüte üye olmak fiilleriyle sınırlı kalması sebebiyle örgütün varlığını idame ettirebilmesi için sağlanan veya toplanan fonların bu kapsamda değerlendirilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Terör örgütlerinin sadece eylemleri ile değil aynı zamanda hukuki ve sosyal düzene yönelik tehdit ve tehlikeleri dolayısıyla da zararlı oldukları göz önünde bulundurulduğunda, terörün finansmanı suçunun tanımlandığı TMK'nın 8 inci maddesinin, terör örgütleri tarafından kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlanması veya toplanmasını da içerecek şekilde yeniden kaleme alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

5.3. Terörün finansmanı ile mücadele

5.3.1. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

TCK'nın "Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama" başlıklı 282 nci maddesinde; alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini yurt dışına çıkararak veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tabi tutan kişinin cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Terörün finansmanı suçunun yaptırımının 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiş olması dolayısıyla, terörün finansmanı suçu aklamanın öncül suçları arasında sayılmakta ve terörün finansmanı suçundan kaynaklanan malvarlığı değerlerini yurt dışına çıkarmak veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tabi tutmak "aklama" suçu kapsamında değerlendirilmektedir.

Terör örgütlerinin pek çok yasadışı kaynaktan fon elde ettikleri ve bu fonları aklamak amacıyla organize suç örgütlerinin kullandığı araç ve yöntemleri kullanmaları nedeniyle aklama ile mücadele aynı zamanda terör ve terör örgütlerinin finans kaynakları ile mücadele açısından önem arz etmektedir.

5.3.2. 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun

Ülkemizde ilk defa kara para aklama ile mücadele 1996 yılında çıkarılan 4208 sayılı Kanunla hukuki bir kimlik kazanmış ve 5549 sayılı Kanun yürürlüğe girinceye kadar söz konusu Kanun, kara para aklama ile mücadelenin hukuki dayanağı olmuştur. Ancak zaman içinde gerek uluslararası alanda aklama ile mücadele standartlarının gelişmesi, gerekse uluslararası ekonomik ve finansal ilişkilerin daha önceki dönemlerle mukayese edilemeyecek derecede artması aklama ile mücadelede yeni ve gelişen şartlara uygun bir kanuni düzenleme yapma ihtiyacı doğurmuştur. Bu ihtiyaçtan hareketle suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere hazırlanan 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, 11.10.2006 tarihinde kabul edilmiş ve 18.10.2006 tarih ve 26323 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girmiştir.

5549 sayılı Kanunla, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesini ve anılan suçlarla mücadelede etkinliğin sağlanmasını teminen yasal düzenlemeler yapılmış, bu kapsamda yükümlülükler belirlenmiş ve MASAK'ın görev ve yetki alanı aklama ile mücadelenin yanı sıra terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplama, şüpheli işlem bildirimleri alma, analiz etme ve değerlendirme hususlarını da içerecek şekilde genişletilmiştir.

5549 sayılı Kanunda münhasıran terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik yapılan düzenlemelerin yanı sıra, terörün finansmanının aklamanın öncül suçları arasında yer alması hasebiyle aklama ile mücadeleye ilişkin yapılan düzenlemelerin de terörün finansmanı ile mücadele kapsamında değerlendirilmesi mümkün görülmektedir. Bu sebeple, aşağıda aklama ile mücadele kapsamında öngörülen yükümlülükler ve yapılan diğer düzenlemelere de kısaca değinilecektir.

5.3.2.1. MASAK'ın görev ve yetkileri

Vizyonu; suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile etkili bir şekilde mücadele ederek etkin bir ekonomi ve güvenli bir toplum oluşmasına katkıda bulunan öncü bir kurum olmak, misyonu ise; aklama ve terörün finansmanı suçlarının önlenmesi ve tespitine yönelik olarak; politika oluşturulması ve düzenleme yapılmasına katkıda bulunmak, hızlı ve güvenilir bir şekilde bilgi toplamak ve analiz etmek, araştırma ve inceleme yapmak, elde edilen bilgi ve sonuçları ilgili makamlara iletmek şeklinde belirlenen MASAK, 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe giren 4208 sayılı Kararın Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanun ile kurulmuştur. (MASAK, 2008, s. 2)

17.02.1997 tarihinde faaliyetlerine başlayan MASAK, doğrudan doğruya Maliye Bakanına bağlı olarak çalışan idari nitelikteki bir mali istihbarat birimi olup, görev ve yetkileri ilk olarak 4208 sayılı Kanun'da düzenlenmiş, daha sonra 5549 sayılı Kanunla söz konusu görev ve yetkileri terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplama, şüpheli işlem bildirimleri alma, analiz etme ve değerlendirme hususlarını da içerecek şekilde genişletilmiştir. 5549 sayılı Kanunun "Başkanlığın görev ve yetkileri" başlıklı 19 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (e) bendinde; MASAK Başkanlığına suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimleri almak, analiz etmek ve değerlendirmek görev ve yetkisi verilmiştir.

MASAK'ın 5549 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin (f) bendi uyarınca; söz konusu değerlendirme sürecinde gerek duyulması halinde kolluk ve diğer birimlerden kendi görev alanlarında inceleme ve araştırma yapılması talebinde bulunmak, (j) bendi uyarınca; kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi istemek, (k) bendi uyarınca; bilgi ve ihtisasına ihtiyaç duyulması halinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların Başkanlık bünyesinde geçici olarak görevlendirilmelerini talep etmek görev ve yetkileri bulunmaktadır.

Ayrıca 5549 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin (l) bendi uyarınca MASAK, görev alanına giren konularda uluslararası ilişkileri yürütmekte ve görüş ve bilgi alışverişinde bulunmaktadır. Anılan maddenin (m) bendi uyarınca ise; yabancı ülkelerdeki muadil kurumlarla bilgi ve belge değişiminde bulunmakta ve bu amaçla uluslararası antlaşma niteliğinde olmayan mutabakat muhtırası imzalamak görev ve yetkisine sahip bulunmaktadır.

MASAK'ın yapmış olduğu analiz ve değerlendirme çalışmaları neticesinde aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphelere ulaşması halinde 5549 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin (ı) bendi uyarınca konuyu ilgili Cumhuriyet savcılığına intikal ettirmesi gerekmektedir.

5549 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin 3 üncü fıkrasında; MASAK Başkanlığının aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi görevlerini denetim elemanları vasıtasıyla yerine getireceği hükme bağlanmış ancak terörün finansmanı suçunun araştırılması ve incelenmesi konusunda benzer bir belirleme Kanunda açık olarak belirtilmemiştir.

Anılan Kanunun "Mali suçları araştırma uzmanı ve uzman yardımcısı" başlıklı 21 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında; 5549 sayılı Kanun kapsamında alınan bildirim ve bilgilerin mali suçları araştırma uzman ve uzman yardımcıları tarafından değerlendirileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda terörün finansmanı ile ilgili MASAK bünyesinde yapılacak değerlendirmeler mali suçları araştırma uzman ve yardımcıları tarafından yerine getirilecektir.

5549 sayılı Kanunun 19 ve 21 inci maddelerinde yer alan hükümler doğrultusunda; MASAK'ın terörün finansmanına ilişkin alınan şüpheli işlem bildirimlerini analiz etmek ve değerlendirmek görev ve yetkisi mali suçları araştırma uzman ve uzman yardımcıları tarafından yerine getirilmekte, ihtiyaç duyulması halinde ise kolluk, denetim elemanları ve diğer birimlerden kendi görev alanlarında inceleme ve araştırma yapılması talebinde bulunulabilmektedir.

5.3.2.2. Yükümlülükler

5549 sayılı Kanunun “Tanımlar” başlıklı 2 nci maddesinin (d) bendinde; bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri ve Bakanlar Kurulunca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenler “yükümlü” olarak belirlenmiş ve anılan yükümlülerin tabi olacakları yükümlülükler ihdas edilmiştir.

5549 sayılı Kanun kapsamında belirlenen yükümlülükler; kimlik tespiti yapılması, şüpheli işlem bildiriminde bulunulması, eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması ve bu kapsamda uyum görevlisi atanması, Bakanlıkça belirlenen işlemlerle ilgili olarak devamlı bilgi verilmesi, ilgili belgelerin muhafaza ve ibraz edilmesi şeklinde sıralanabilir.

Kimlik tespiti

5549 sayılı Kanunun “Kimlik tespiti” başlıklı 3 üncü maddesinde; yükümlülerin, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Şüpheli işlem bildirim

5549 sayılı Kanunun “Şüpheli işlem bildirim” başlıklı 4 üncü maddesinde; yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Fıkra şüpheli işlem bildirimini gerektiren fonlar, yasadışı yollardan elde edildiği veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir şüphe veya şüpheyi gerektirecek şekildeki işlemlere konu olanlar şekilde tanımlanmak suretiyle terörün finansmanı fiillerini de kapsayacak şekilde geniş düzenlenmiştir. Özellikle yasa dışı amaçlarla kullanılan fon kısmı, yasal yollardan elde edilenler dâhil, terörün finansmanı da kapsayan her türlü yasa dışı amaçla kullanılan fonları içine alacak şekilde maddeye derç edilmiştir. Maddeye ilişkin gerekçede bu husus açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Madde gerekçesi aşağıdaki gibidir:

“Maddede şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü düzenlenmiş olup buna göre yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair

herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin Başkanlığa bildirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Maddede işleme konu malvarlığının yasadışı amaçlarla kullanıldığına dair bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek hususların da Başkanlığa bildirilmesi öngörülmüş ve bu suretle özellikle terörün finansmanının aklama yöntemleri kullanılarak gizlenmesi hususunun şüpheli işlem bildirim sistemi ile kavranması hedeflenmiştir.”

Ayrıca 5549 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında; yükümlülerin MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dâhil hiç kimseye açıklamaları gerektiği hüküm altına alınmıştır.

5549 sayılı Kanun ile şüpheli işlem bildirimine ilişkin düzenlemelerin daha etkin bir hale getirilmesi, yükümlülerin korunmasına ilişkin hükmün ihdas edilmesi ve MASAK tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerin yoğunlaştırılmasını müteakip, yükümlüler tarafından MASAK’a gönderilen şüpheli işlem bildirimlerinin sayısında ciddi bir artış olmuştur. Nitekim 2002 yılında MASAK’a gönderilen şüpheli işlem bildirimlerinin sayısı 194 iken, bu rakam 2006 yılı itibariyle 1140’a (MASAK, 2007, s.27), 2007 yılı itibariyle ise 2946’ya (MASAK, 2008, s.18) ulaşmıştır. 2002 yılından bu yana şüpheli işlem bildirim sayılarındaki artış trendi göz önünde bulundurulduğunda, MASAK’a gönderilen şüpheli işlem bildirimlerinin sayısındaki artışın 2008 yılı içinde de devam edeceği beklenebilir.

Bilgi ve belge verme

5549 sayılı Kanunun “Bilgi ve belge verme” başlıklı 7 nci maddesinde; kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşların, MASAK Başkanlığı ve Kanunda belirlenen denetim elemanları²⁶ tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla yükümlü oldukları belirtilmiştir. Ayrıca 5549 sayılı Kanunun anılan maddesinde; kendisinden bilgi ve belge talebinde bulunanların, savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamayacakları da hüküm altına alınmıştır.

Eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ile diğer tedbirler

5549 sayılı Kanunun “Eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ile diğer tedbirler” başlıklı 5 inci maddesinde; 5549 sayılı Kanunun amacına uygun olarak eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması ve anılan Kanunla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak üzere, gerekli yetki ile donatılmış idari düzeyde görevli tayin edilmesi de dâhil, gereken tedbirlerin alınması konusunda, işletme büyüklükleri ve iş

²⁶ 5549 sayılı Kanunun “Tanımlar” başlıklı 2 nci maddesinin (e) bendinde denetim elemanları; Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları, Gümrük Müfettişleri, Gelirler Kontrolörleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları olarak belirlenmiştir. MASAK, aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi görevlerini denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirmektedir.

hacimlerini de dikkate alarak yükümlüleri ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Muhafaza ve ibraz

5549 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde; yükümlülerin, 5549 sayılı Kanunla getirilen yükümlülüklerle ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren 8 yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlü oldukları hüküm altına alınmıştır.

5.3.2.3. Yükümlülerin korunması, yükümlülük denetimi, yükümlülük ihlalinde idari ve adli ceza

Yükümlülerin korunması

5549 sayılı Kanunun “Yükümlülerin korunması” başlıklı 10 uncu maddesinde; 5549 sayılı kanun gereğince yükümlülüklerini yerine getiren gerçek ve tüzel kişilerin hiçbir şekilde hukuki ve cezai bakımdan sorumlu tutulamayacağı, özel kanunlarda hüküm bulunsa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunanlara dair, mahkeme dışında, üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara bilgi verilemeyeceği, bu kişilerin kimliklerinin saklı tutulması ve güvenliklerinin sağlanması için mahkemece gerekli önlemlerin alınacağı hükme bağlanmıştır.

Yükümlülük denetimi

5549 sayılı Kanunun “Yükümlülük denetimi” başlıklı 11 inci maddesinde; 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatla getirilen yükümlülüklerin denetiminin Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları, Gümrük Müfettişleri, Gelirler Kontrolörleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları vasıtasıyla yerine getirileceği, MASAK Başkanlığının yükümlüler nezdinde yapılacak denetimin münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılmasını isteyebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yükümlülük ihlalinde idari ceza

5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde;

- Kimlik tespiti, devamlı bilgi verme, şüpheli işlem bildiriminde bulunma yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden yükümlüye MASAK Başkanlığı tarafından 5000 Yeni Türk Lirası idari para cezası kesileceği,
- Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktöring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu veya yetkili müessese olması halinde idari para cezasının iki kat olarak uygulanacağı,
- Kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildiriminde bulunma yükümlülüklerine uyulmaması durumunda yükümlülüğü yerine getirmeyen görevliye de ayrıca 2000 Yeni Türk Lirası idari para cezası kesileceği,
- Eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ve diğer tedbirlere ilişkin yükümlülüklerle uymayan yükümlülere, eksikliklerin giderilmesi için ve gerekli tedbirlerin

alınması için 30 günden az olmamak üzere süre verileceği, verilen süre içinde eksiklikleri gidermeyen ve gerekli tedbirleri almayan yükümlülere 5000 Yeni Türk Lirası idari para cezası kesileceği,

hüküm altına alınmıştır.

Yükümlülük ihlalinde adli ceza

5549 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde; şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunun ifşa edilmesi ve bilgi ve belge verme ve muhafaza ve ibraz etme yükümlülüklerini ihlal eden kimsenin 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5000 güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağı, bu suç dolayısıyla tüzel kişiler hakkında da bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacağı belirtilmiştir.

5.3.2.4. Başkası hesabına işlem yapıldığının beyan edilmemesi

5549 sayılı Kanunun “Başkası hesabına işlem yapıldığının beyan edilmemesi” başlıklı 15 inci maddesinde; yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimsenin, bu işlemleri yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirmesi gerektiği aksi takdirde 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 5000 güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Böylelikle, organize suç ve terör örgütleri tarafından da kullanılacak bir yöntem olan “finansal sistemde kendi adına ve fakat başkası hesabına işlem yapılması”nın önüne geçilmesine yönelik yasal bir altyapı oluşturulmuştur.

5.3.2.5. Gümrük idaresine yapılacak açıklama

5549 sayılı Kanunun “Gümrük idaresine yapılacak açıklama” başlıklı 16 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında; Türk parası, döviz veya bunlarla ödemeyi sağlayan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcuların, gümrük idaresinin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükellef oldukları belirtilmiştir.

Anılan Kanun maddesinin 2 nci fıkrasında ise, yetkililerce talep edildiği halde herhangi bir açıklama yapılmaması veya yanlış ya da yanıltıcı açıklama yapılması halinde; yolcu beraberindeki değerlerin gümrük idaresi tarafından muhafaza altına alınacağı, gümrük idaresince açıklamada bulunmayan yolculara taşıdıkları değer, tutar konusunda gerçeğe aykırı açıklamada bulunan yolculara ise taşıdıkları değer ile açıkladıkları değer arasındaki farkın onda biri kadar idari para cezası kesileceği, ayrıca durumun şüpheli sayılarak MASAK Başkanlığına bildirilmesi ve diğer ilgili mercilere intikal ettirilmesi gerektiği belirtilmiş ancak 1500 Yeni Türk Lirasına kadar olan farklar için 2 nci fıkra hükmünün uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu hüküm, yapılan yasal ve idari düzenlemeler neticesinde terörün finanse edilmesine yönelik faaliyetler kapsamında finansal sektörün kullanılmasının daha riskli hale gelmesi sebebiyle terör örgütleri tarafından daha yoğunlukla tercih edilmeye başlanılan kuryeler vasıtasıyla para naklinin önüne geçilmesi ve anılan suçun tespitinin kolaylaştırılması açısından büyük önem taşımaktadır.

5.3.2.6. Uluslararası işbirliği

5549 sayılı Kanununun 12 nci maddesinde ve 19 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (m) bendinde; uluslararası bilgi değişimini teminen yabancı ülkelerdeki muadil kurumlarla uluslararası antlaşma niteliğinde olmayan mutabakat muhtıraları imzalamaya ve imzalanan mutabakat muhtıralarını değiştirmeye Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı yetkili kılınmıştır.

Ayrıca 5549 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (l) bendinde; MASAK Başkanlığının, görev alanına giren konularda uluslararası ilişkileri yürütmek ve görüş ve bilgi alışverişinde bulunmak görev ve yetkisini haiz olduğu belirtilmiştir.

Nitekim bu çerçevede;

K.K.T.C. Mali İstihbarat Birimi ile imzalanan Mutabakat Muhtırası (Memorandum of Understanding-MOU) ile ilgili olarak 5549 sayılı Kanununun 12 nci maddesi uyarınca istihsal edilen 2006/11428 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 09.01.2007 tarih ve 26398 sayılı Resmi Gazete'de;

Endonezya Mali İstihbarat Birimi ile imzalanan MOU ile ilgili olarak istihsal edilen 2007/12787 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 06.12.2007 tarih ve 26722 sayılı Resmi Gazete'de;

Portekiz Mali İstihbarat Birimi ile imzalanan MOU ile ilgili olarak istihsal edilen 2007/13015 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 05.01.2008 tarih ve 26747 sayılı Resmi Gazete'de;

İsveç Mali İstihbarat Birimi ile imzalanan MOU ile ilgili olarak istihsal edilen 2007/13064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 28.01.2008 tarih ve Mükerrer 26670 sayılı Resmi Gazete'de;

Moğolistan Mali İstihbarat Birimi ile imzalanan MOU ile ilgili olarak istihsal edilen 2008/13338 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 20.03.2008 tarih ve 26822 sayılı Resmi Gazete'de;

Afganistan Mali İstihbarat Birimi ile imzalanan MOU ile ilgili olarak istihsal edilen 2008/13569 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ise 13.05.2008 tarih ve 26875 sayılı Resmi Gazete'de;

Gürcistan Mali İstihbarat Birimi ile imzalanan MOU ile ilgili olarak istihsal edilen 2008/14032 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ise 06.09.2008 tarih ve 26989 sayılı Resmi Gazete'de

yayımlanmıştır.

5.3.3. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik, 09.01.2008 tarih ve 26751 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Anılan Yönetmeliğin 51 inci maddesinde, yürürlük tarihi 01.04.2008 olarak belirlenmiştir.

Yönetmelikte, 5549 sayılı Kanunun uygulanmasına yönelik olarak, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlüler, yükümlülükler,

yükümlülüklerine uyumun denetimi, gümrük idaresine açıklama yapılması ve diğer tedbirlere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Yükümlüler

Yönetmeliğin 4. Maddesinde aşağıda sayılanlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerinin *yükümlü* olduğu belirtilmiştir. Buna göre yükümlüler:

- a) Bankalar,
- b) Bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar,
- c) Kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler,
- ç) Ödünç para verme işleri hakkındaki mevzuat kapsamındaki ikrazatçılar, finansman ve faktoring şirketleri,
- d) Sermaye piyasası aracı kurumları ve portföy yönetim şirketleri,
- e) Yatırım fonu yöneticileri,
- f) Yatırım ortaklıkları,
- g) Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri,
- ğ) Finansal kiralama şirketleri,
- h) Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar,
- ı) Saklama hizmeti ile sınırlı olmak üzere İstanbul Altın Borsası Başkanlığı,
- i) Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü ile kargo şirketleri,
- j) Varlık yönetim şirketleri,
- k) Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar,
- l) Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınlarını basma faaliyeti ile sınırlı olmak üzere Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü,
- m) Kıymetli madenler borsası aracı kuruluşları,
- n) Ticaret amacıyla taşınmaz alım satımıyla uğraşanlar ile bu işlemlere aracılık edenler,
- o) İş makineleri dâhil her türlü deniz, hava ve kara nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar,
- ö) Tarihi eser, antika ve sanat eseri alım satımı ile uğraşanlar veya bunların müzayedeciliğini yapanlar,
- p) Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü, Türkiye Jokey Kulübü ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığı dâhil talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler,
- r) Spor kulüpleri,
- s) Noterler,
- ş) Savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki işlerden taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar,

t) Şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlemlerle sınırlı olmak üzere, bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirlerdir.

5549 sayılı Kanunla verilen yetkiye dayanılarak yükümlülerin kapsamı genişletilmiş ve savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla avukatlar, serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirlerde yükümlü olarak sıralanmıştır.

Müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar

Yönetmeliğin Üçüncü Bölümünde müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Yükümlüler müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar çerçevesinde, kimlik tespitinin yanı sıra karmaşık ve olağandışı büyüklükteki işlemler ile görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlere özel dikkat göstermek, talep edilen işlemin amacı hakkında yeterli bilgi edinmek için gerekli tedbirleri almak ve bu kapsamda elde edilen bilgi, belge ve kayıtları istenildiğinde yetkililere sunmak üzere muhafaza etmek zorundadırlar.

Ayrıca Yönetmelikte (md.19 ve 20), finansal kuruluşlara risk yönetim sistemi oluşturma ve gelişen teknolojilerin getirdiği imkânların aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılması riskine karşı gerekli tedbirleri alma yükümlülüğüne de değinilmiştir. Ancak bu konuda daha ayrıntılı düzenlemenin 5549 sayılı Kanunun 5 inci maddesine dayanılarak çıkarılacak yönetmelikte yapılması gerekmektedir.

Şüpheli işlem bildirimine ilişkin esaslar

Yönetmelikte şüpheli işlem (md.4), yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının, yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasadışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili yada bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması hali olarak tanımlanmıştır. Yönetmelikte ayrıca şüpheli işlem bildirimlerinin gizliliği ve bildirimde bulunanların korunması (md.29) ile şüpheli işlem bildiriminde bulunan yükümlülere MASAK Başkanlığı tarafından bildirim kayda alındığına dair bilgi verilmesi (md.30) hususlarında gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Bilgi ve belge vermeye ilişkin esaslar

Yönetmelikte (md.31), kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşların Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlar da dâhil olmak üzere her türlü ortamdaki kayıtlarını, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamak zorunda oldukları hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, Yönetmelikte (md.32) yükümlülerin taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarı aşanları MASAK Başkanlığına bildirmek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Yükümlülük denetimi

Yönetmelikte, yükümlülük denetimi ayrı bir bölüm olarak yer almıştır. Yükümlülerin yükümlülüklerine uyum durumunu tespit amacıyla yükümlülüklerine uyum denetimi, yükümlülük ihlallerini tespitiye yönelik yükümlülük ihlal incelemesi yapılacağı belirtilerek (md.35) 5549 sayılı Kanunla denetime yetkili kılınan denetim elemanlarının yetkilerinin neler olduğu (md.36), uyumsuzluk durumunda yükümlülere uygulanacak yaptırımlar (md.39), denetim raporlarının hazırlanması (md.38) ve raporlar üzerine yapılacak işlemlere ilişkin düzenlemeler yapılmış (md.39) ve ayrıca denetim elemanlarının kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevler ile aklama suçu incelemeleri sırasında karşılaştıkları yükümlülük ihlallerini derhal MASAK Başkanlığına yazılı olarak bildirmeleri gerektiği (md.40) belirtilmiştir.

Gümrük idaresine yapılacak açıklama

Yönetmelikte, Türk parası, döviz veya bunlarla ödemeyi sağlayan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcuların, gümrük idaresinin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükellef oldukları belirtilerek söz konusu açıklamaya ilişkin usul ve esaslar belirlenmiş (md.41), açıklama yapılmaması veya gerçeğe aykırı açıklama yapılması halinde uygulanacak yaptırımlar belirtilmiş (md.43), beraberindeki değerlerin tespiti için görevlilere gerekli kolaylığı sağlamayan yolcuların üst, eşya ve araçlarının kolluk tarafından aranacağı hüküm altına alınmıştır (md.44).

Muhafaza ve ibraz

Yönetmelikte (md.46), yükümlülerin her türlü ortamdaki yükümlülüklerine, işlemlerine, kimlik tespitine ilişkin bilgi ve belgeleri ile defter ve kayıtlarını 8 yıl süreyle muhafaza etmek ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikle getirilen yeni düzenlemeler:

1- Mevcut Uygulama Yönetmeliğinde sayılan yükümlüler arasında bulunmayan bazı meslek grupları yükümlü addolunmaktadır. Bunlar;

- Saklama hizmeti ile sınırlı olmak üzere İstanbul Altın Borsası Başkanlığı
- Varlık yönetim şirketleri
- Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınlarını basma faaliyeti ile sınırlı olmak üzere Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü
- Emeklilik şirketleri
- Belli işlerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar, serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirlerdir.

2- Mevcut Uygulama Yönetmeliğinde müşterinin tanınmasına yönelik tedbirler temel olarak kimlik tespitinden ibarettir. Yönetmelikle yükümlülerin risk temelli yaklaşımla müşterilerini tanımları amacına yönelik bir dizi tedbir yer almaktadır. Bunlar;

- Teyide esas belgelerin gerçekliğinin kontrol edilmesi

- Gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi
- Özel dikkat gerektiren işlemler
- Müşteri durumunun ve işlemlerin izlenmesi
- Teknolojik risklere karşı tedbir alınması
- Üçüncü tarafa güven ilkesi
- İşlemin reddi ve iş ilişkisinin sona erdirilmesi
- Muhabirlik ilişkisi
- Elektronik transferler
- Riskli ülkelerle ilişkiler
- Basitleştirilmiş tedbirlerdir.

3- Mevcut uygulama Yönetmeliğinde sadece yükümlülük denetimine özgü esaslar düzenlenmemiştir. Yönetmelikte yükümlülük denetimine ve denetimler sonucunda düzenlenecek raporlar ile yapılacak idari işlemlere ayrıntılı şekilde yer verilmektedir.

4- Gümrük idaresine yapılacak açıklama, mevzuatımız açısından 5549 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinde düzenlenen yeni bir konu olması itibarıyla Yönetmelikte açıklamaya ilişkin usul ve esaslar ile yetkilendirme konuları düzenlenmektedir.

Ayrıca;

- Mevcut durumda kimlik tespiti gerektiren işlemler için belirlenen genel eşik tutar 12.000 YTL iken bu tutar 20.000 YTL'ye çıkarılmaktadır.
- Başkası adına hareket edilmesi durumunda adına hareket edilen kimsenin kimlik tespitinde imza sirküleri de geçerli belge sayılmaktadır.
- Uygulamada özellikle bankacılık işlemlerinde yaygın olarak yazılı talimatla işlem yapılmasına ihtiyaç duyulduğundan gerekli kimlik tespitleri yapıldığı durumda yazılı talimatla işlem yapılmasına imkân tanınmaktadır.
- Aklama ve terörün finansmanı riskinin düşük olduğu işlem ve müşteriler bakımından yükümlülerin müşteriye tanıma konusunda daha basit tedbirlerle yetinebileceği belirtilmiş, basitleştirilmiş tedbirlerin uygulanabileceği işlem türleri sayılmış ve Bakanlık bu madde kapsamında uygulanabilecek tedbirleri ve sayılanlar dışında işlem türleri belirlemeye yetkili kılınmıştır.
- Getirilen yükümlülükler uyumun sağlanması bakımından bir geçiş süreci öngörülmüş ve Yönetmeliğin yürürlüğü 1 Nisan 2008 şeklinde belirlenerek yaklaşık üç aylık bir hazırlık süresi benimsenmiştir.

5.3.4. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

“Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 15.04.2008 tarih ve 26848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikle getirilen yükümlülükler uyumun sağlanması ve yükümlülere gerekli çalışmaların yapılabilmesi için, Yönetmeliğin yürürlük tarihi 01.04.2008 olarak belirlenmiş olup, ayrıca Yönetmeliğin Geçici 2 nci maddesi ile yükümlülere, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sürekli iş ilişkisi içinde oldukları müşterilerinin kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerini Yönetmeliğe uygun hale getirmeleri için Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı süre tanınmıştır.

Yükümlülerin iç düzenlemelerini, teknik altyapılarını ve eğitim programlarını hazırlamaları ve uygulamanın sağlıklı yürütülmesi için geçiş sürecinin uzatılmasına ihtiyaç duyulduğu anlaşılmıştır. Bu bakımdan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte; Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin Geçici 2 nci maddesinde öngörülen altı aylık sürenin 31.12.2008 tarihine kadar uzatılması ve Bakanlıkça maddede belirtilen hususlarda düzenleme yapılması, diğer taraftan yükümlülere gerek duyulan hazırlıkların tamamlanmasını teminen de Yönetmeliğin adres ve iletişim bilgilerinin teyidine ilişkin hükümlerinin 01.07.2008 tarihinde yürürlüğe girmesine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

5.3.5. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmelik

“Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmelik” 16.09.2008 tarih ve 26999 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Yönetmeliğin 33 üncü maddesinde, yürürlük tarihi 01.03.2009 olarak belirlenmiştir.

5549 sayılı Kanunun “Eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ile diğer tedbirler” başlıklı 5 inci maddesine dayanılarak hazırlanan Yönetmelikte, anılan Kanunun uygulanmasına yönelik olarak, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlülerin uyum programı oluşturmaları ve uyum görevlisi atamalarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Yönetmelikte; Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında sayılan yükümlülerden, bankalar (T.C. Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları hariç), sermaye piyasası aracı kurumları, sigorta ve emeklilik şirketleri, Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü (Bankacılık faaliyetleriyle sınırlı olmak üzere) uyum programı oluşturmakla yükümlü gruplar arasında sayılmış ve oluşturulan uyum programının, merkezi Türkiye’de bulunan yükümlünün yurt dışındaki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerini de faaliyet gösterdikleri ülkenin mevzuatı ve yetkili otoritelerinin izin verdiği ölçüde kapsayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelikte ayrıca, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi için, 5549 sayılı Kanun ve anılan Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere gerekli uyumun sağlanması amacıyla risk temelli bir yaklaşımla oluşturulacak uyum programının;

- Kurum politikası ve prosedürlerinin oluşturulması,
- Risk yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesi,
- İzleme ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Uyum görevlisi atanması ve uyum birimi oluşturulması,
- Eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi,
- İç denetim faaliyetlerinin yürütülmesi,

tedbirlerini içeceği belirtilmiş ve anılan tedbirler kapsamında ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir.

Yönetmelikte, uyum programı oluşturmaksızın idari düzeyde uyum görevlisi atamak zorunda olan yükümlüler ise; T.C. Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları, bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar, kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler, ödünç para verme işleri hakkındaki mevzuat kapsamındaki finansman ve faktoring şirketleri, reasürans şirketleri, finansal kiralama şirketleri ve sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar olarak belirlenmiştir.

5.3.6. Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

“Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 26.09.2008 tarih ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Yönetmelik ile uyum görevlisi atayacak olan yükümlülerin söz konusu atama işlemini 01.12.2008 tarihine kadar gerçekleştirileceği hüküm altına alınmış ve Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin uyum görevlisi atanması, uyum görevlisi atanacaklarda aranan şartlar, uyum görevlisinin görev, yetki ve sorumlulukları, uyum görevlisinin görevinden ayrılması ile ilgili hükümlerinin 01.10.2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde, diğer hükümlerinin ise 01.03.2009 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

5.3.7. Genel Tebliğler

MASAK tarafından bugüne kadar 6 adet Genel Tebliğ ve Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlim Bildirimi Genel Tebliği olmak üzere toplam 7 adet Tebliğ yayınlanmıştır. Bu tebliğler konularına göre aşağıdaki gibidir:

- 31.12.1997 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1 no.lu MASAK Genel Tebliği; kimlik tespitine ilişkin,

-31.12.1997 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2 ve 07.02.2002 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 3 no.lu MASAK Genel Tebliği; şüpheli işlem bildirimine ilişkin,

-10.11.2002 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4 no.lu MASAK Genel Tebliği; kimlik tespiti, uyum görevlisi, şüpheli işlem bildirim, eğitim ve denetim hususlarına ilişkin,

- 07.11.2007 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği; terörün finansmanının önlenmesine ilişkin şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünün etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine ilişkin,

- 09.01.2008 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5 no.lu MASAK Genel Tebliği; Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik uyarınca yükümlü sayılanlar tarafından müşterinin tanınması ilkesi kapsamında uyulması gereken basitleştirilmiş tedbirlere ilişkin,

- tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6 no.lu MASAK Genel Tebliği; Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik uyarınca yükümlü sayılanlar tarafından, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında şüpheli işlem bildiriminde bulunması yükümlülüğünün etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine ilişkin açıklama ve düzenlemelere yer vermektedir.

Terörün finansmanıya mücadeleyle ilişkin hüküm ihtiva eden Tebliğlerde yer alan açıklama ve düzenlemelere kısaca aşağıda değinilmiştir.

5.3.7.1. MASAK Genel Tebliği No.2

31.12.1997 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren 2 no.lu MASAK Genel Tebliğinde; şüpheli işlemlerin bildirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile 19 adet şüpheli işlem tipi belirlenmiştir.

Anılan şüpheli işlem tipleri arasında yer alan ve “uyuşturucu ve kaçakçılık gibi suçlar ile terörist organizasyonların mevcut olduğu ülkelerden ve sınır ötesi merkezlerden veya bu ülke ve merkezlere normal olmayan büyük meblağlı transferlerin yapılması” şeklinde açıklanan 2 no.lu şüpheli işlem tipi uyarınca, yükümlülerin bildirimde bulunması gereken işlemlerin kapsamına terör örgütlerinin varlığını sürdürdüğü ülke ve merkezlerden yapılan işlemler de dahil edilmek suretiyle terörün finansmanı riski olan işlemler şüpheli işlem kapsamına alınmıştır.

2 no.lu MASAK Genel Tebliği, ... tarih ve ... sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6 sıra no.lu MASAK Genel Tebliği ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5.3.7.2. MASAK Genel Tebliği No.3

07.02.2002 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren 3 no.lu MASAK Genel Tebliğinde; 2 no.lu MASAK Genel Tebliği ile şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünün ifasında yükümlülere yardımcı olmak üzere belirlenen 19 adet şüpheli işlem tipine, aşağıdaki 20 no.lu işlem tipi ilave edilmiştir:

“Fonların, terörizm veya terörist eylemlerle ilgili veya bağlantılı olduğundan ya da bu amaçla kullanıldığından şüphe duyulması için makul nedenler bulunması”.

Bu Tebliğ ile birlikte yükümlülerin kara para aklama ile ilgili olanların yanında terörün finansmanı ile ilgili veya bağlantılı olduğundan şüphelendikleri durumları da MASAK’a bildirmeleri şeklinde terörün finansmanı ile mücadele yönünde ilk somut düzenleme yapılmıştır.

3 no.lu MASAK Genel Tebliği, ... tarih ve ...sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6 sıra no.lu MASAK Genel Tebliği ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5.3.7.3. Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği

07.11.2007 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği’nde, terörün finansmanının önlenmesine ilişkin şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünün etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine yönelik açıklamalar yer almaktadır.

Terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanununun 19 uncu maddesinin (e) bendi ile "Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve değerlendirmek", (b) bendi ile de "Belirlenen politikalar çerçevesinde kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları hazırlamak, bu Kanun ile buna ilişkin Bakanlar Kurulu kararlarının uygulanması konusunda düzenlemeler yapmak" görev ve yetkileri MASAK Başkanlığına verilmiştir.

Bu görev ve yetki kapsamında terörün finansmanının önlenmesine ilişkin şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünün etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine yönelik açıklamalar “Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği” nin konusunu oluşturmaktadır.

Tebliğde; terörün finansmanının niteliği ve terörün finans kaynakları hakkında bilgi verilmiş ve şüpheli işlem tanımı yapılmıştır.

5549 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinde, şüpheli işlem; yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının yasadışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması hali olarak tanımlanmıştır.

Tebliğde; şüpheli işlem tanımı işleme konu malvarlığı değerlerinin yasadışı yollardan elde edilmesinin yanı sıra yasadışı amaçlarla kullanılmasını da kapsadığı ve bu suretle esas olarak terörün finansmanının önlenmesinin amaçlandığı belirtilmiştir.

Bu kapsamda Tebliğ uyarınca, fonların terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı

olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüpheler veya şüpheleri gerektirecek bir hususun bulunması halinde şüpheli işlem bildirimine konu edilmesi gerekmektedir.

Tebliğde; terörün finansmanı ile ilgili şüpheli işlemlerin tespitinde yükümlülere yardımcı olmak amacıyla şüpheli işlem tipleri belirlenmiştir. Terörün finansmanı ile bağlantılı şüpheli işlem tipleri;

- Hesaplara ilişkin tipler
- Elektronik transferlere ilişkin tipler
- Müşteri veya müşteri faaliyetlerinin özelliklerine ilişkin tipler
- Terörist organizasyonlarla bağlantısından şüphelenilen riskli ülkelerle gerçekleştirilen işlemlere ilişkin tipler
- Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara ilişkin tipler

başlıkları altında düzenlenmiştir.

Tebliğde ayrıca, şüpheli işlemlerin MASAK'a bildirim usul ve esaslarına ilişkin bilgilere de yer verilmektedir.

Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği'nin (II) ve (III) üncü bölümleri ... tarih ve ... sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6 sıra no.lu MASAK Genel Tebliği ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5.3.7.4. 5 Sıra No.lu MASAK Genel Tebliği

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 6 ve 26 ncı maddeleri gereğince hazırlanan 5 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği 09.04.2008 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

09.01.2008 tarih ve 26751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.04.2008 tarihinde yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar yer almaktadır. Söz konusu Yönetmeliğin 26 ncı maddesinde müşterinin tanınmasına yönelik tedbirler bakımından yükümlülerin daha basit tedbirler almalarına Maliye Bakanlığınca izin verilebileceği ve bu madde kapsamında uygulanabilecek tedbirler ile işlem türlerini belirleme konusunda da Maliye Bakanlığı'nın yetkili olduğu belirtilmiştir.

5 Sıra No.lu MASAK Genel Tebliğinin konusunu, Yönetmelik uyarınca yükümlü sayılanlar tarafından müşterinin tanınması ilkesi kapsamında uyulması gereken basitleştirilmiş tedbirler ile diğer açıklamalar oluşturmaktadır.

Genel Tebliğde; müşterinin tanınması ilkesiyle ilgili uyulması gereken hususlar ile bunların uygulanmasına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Tebliğ ile işlem türleri bakımından aklama ve terörün finansmanı riskinin düşük olarak değerlendirilebileceği durumlarda, müşterinin tanınması ilkesiyle ilgili uyulması gereken hususların basitleştirilerek uygulanmasına imkân tanınmaktadır.

Bu kapsamda basitleştirilmiş tedbirler, kimlik tespiti, gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ve müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesine ilişkin yükümlülükler ile sınırlı tutulmuştur.

- Genel Tebliğde basitleştirilmiş tedbirlerin uygulanabileceği durumlar;
- Finansal kuruluşların kendi aralarında gerçekleştirdikleri işlemler
- Müşterinin kamu idaresi veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olduğu işlemler
- Maaş ödemesi kapsamında toplu müşteri kabulüne ilişkin işlemler
- Çalışanlara ücretlerinden kesinti yapılmak suretiyle emeklilik hakları sağlayan emeklilik planları ve kişinin haklarını temlik etme yetkisi içermeyen emeklilik sözleşmelerine ilişkin işlemler
- Müşterinin hisseleri borsaya kote edilmiş şirket olduğu işlemler
- Ön ödemeli kartlara ilişkin işlemler

olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, basitleştirilmiş tedbirleri uygulayacak yükümlülerin, müşteriden alınacak bilgilerden, kamuya açık kaynaklardan, müşterinin daha önce iş ilişkisine girdiği üçüncü kişilerden ve diğer kaynaklardan faydalanması ve elde ettikleri bilgileri yazılı olarak veya elektronik ortamda kaydetmesi gerekmektedir.

Genel Tebliğde ayrıca, yönetmelik kapsamındaki adres, telefon ve faks numarası, elektronik posta adresinin doğruluğunun teyidi ile müteakip işlemlerde yapılacak kimlik tespitine ilişkin açıklamalar da yapılmıştır.

Genel Tebliğ uyarınca, basitleştirilmiş tedbir uygulanabilecek her bir durum için yükümlülerin; aklama veya terörün finansmanı bakımından kötüye kullanımın söz konusu olup olmayacağını ve dolayısıyla aklama ve terörün finansmanı riskini her bir işlem bakımından ayrı ayrı değerlendirmesi ve aklama veya terörün finansmanı şüphesinin söz konusu olduğu durumlarda, basitleştirilmiş tedbir uygulamasından yararlanmamaları ve konuyu şüpheli işlem bildirimini olarak Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına bildirmeleri gerekmektedir.

5.3.7.5. 6 Sıra No.lu MASAK Genel Tebliği

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 27 ve 28 inci maddeleri gereğince hazırlanan 6 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği tarih ve ... sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 27 nci maddesinde MASAK Başkanlığının şüpheli işlem tiplerini belirlemeye, 28 inci maddesinde ise Maliye Bakanlığının şüpheli işlem bildirim formlarının düzenlenmesine, bildirimlerin elektronik ortam ve bilgi iletişim araçları kullanılarak yapılması zorunluluğu getirilmesine ve bildirimlerde elektronik imza kullanılmasına ilişkin usul ve esasları yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

6 Sıra No.lu MASAK Genel Tebliğinde; şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının, yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, terörist eylemler için yada terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili yada bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüphely gerektirecek bir hususun bulunması hali olarak tanımlanmıştır.

Genel Tebliğde, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında şüpheli işlem bildiriminde bulunulması yükümlülüğünün etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine yönelik olarak şüpheli işlem bildirimine ilişkin usul ve esaslar hakkında ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir.

Ayrıca, Genel Tebliğ ekinde, yükümlülerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanında araç olarak kullanılmaları riskine karşı ortak bir tutum, anlayış ve işbirliği içinde olmalarının sağlanması ve şüpheli işlemlerintespitinde yükümlülere yardımcı olunması amacıyla belirlenen şüpheli işlem tipleri yayımlanmıştır. “Genel mahiyette”, “sektörel bazda” ve “terörün finansmanı ile bağlantılı” olmak üzere üç ana başlık altında toplam 113 adet şüpheli işlem tipi belirlenmiştir. Terörün finansmanı ile bağlantılı şüpheli işlem tipleri, terör örgütleri ile bağlantısından şüphelenilen kişiler veya riskli ülkelerle gerçekleştirilen işlemlere ilişkin tipler ve kar amacı gütmeyen kuruluşlara ilişkin tipler olmak iki alt başlık altında sıralanmıştır. Bunlar aşağıdaki gibidir:

Terör Örgütleri İle Bağlantısından Şüphelenilen Kişiler veya Riskli Ülkelerle Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Tipler

1. Bir terör örgütü ile bağlantılı olduğu bilinen gerçek ve tüzel kişiler adına hesap açılması, havale veya elektronik fon transferleri yapılması.
2. Riskli ülkelerde açılan ticari bir hesaba, hiçbir ticari açıklaması ve ekonomik amacı olmayan tutarlarda paranın elektronik olarak transfer edilmesi ve/veya bu paraların hesaptan çekilmesi.
3. Riskli ülkelere ve/veya bu ülkelerden fonların gönderilmesi ya da alınması, bu ülkelerde bulunan mali kurumlarda hesap açılması veya bu ülkelerdeki bankaların çıkardığı kredi kartlarının kullanılması.
4. Üçüncü kişilerce döviz değişimi yapılarak, terörizm ve kaçakçılığın yoğun olarak görüldüğü veya vergi cenneti olarak bilinen ve müşteriyle açık iş bağlantısı olmayan ülkelere müşteri adına fon transfer edilmesi.
5. Riskli ülkelere veya riskli ülkeler üzerinden yapılan transfer işlemleri neticesinde kısa süre içerisinde oluşan mevduatların üçüncü şahıslara aktarılması.
6. Özellikle riskli ülkelere veya bu ülkelere, bireysel ve ticari çok sayıda hesap kullanılarak fonların toplanması ve bu fonların az sayıda lehbara yönlendirilmesi.
7. Riskli ülkelere ya da riskli ülkelere yapılan fon transferlerinde, işlemi makul kılacak ticari bir amaç olmaksızın, ticari nitelikli finansal işlemlerin kullanılması.

Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara İlişkin Tipler

1. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların beyan edilen amacı, faaliyetleri ve görünen kaynakları ile mali işlemlerin niteliği, büyüklüğü ve toplanan ya da aktarılan fon tutarları arasında uyumsuzluklar olması.
2. Kuruluşun banka hesabı ile ilgili mali işlemlerin sıklığı ve tutarlarında ani artışlar ortaya çıkması.
3. Kuruluşun hesabında fonların çok uzun süre bekletilmesi.
4. Kuruluşun sadece yurt dışından bağış alması veya bağışların önemli bir kısmının yurt dışı kaynaklı olması.
5. Kuruluşun yöneticilerinin yabancı uyruklu olması, özellikle yabancı yöneticilerin ülkeleriyle yapılan büyük tutarlı işlemlerin varlığı ve paranın gönderildiği yerin de riskli ülke olması.
6. Kuruluşun izah edilemeyen bağlantılarının bulunması; örneğin birkaç kuruluşun birbirlerine para transferi yapması ya da aynı adresi, aynı idareciyi veya personeli paylaşması.
7. Yeterli personeli, uygun bir işyeri ya da telefon numaraları bulunmayan kuruluşların, yoğun faaliyette buldukları izlenimi yaratan hesap hareketleri bulunması.
8. Çok sayıda bireysel ve ticari hesabın ya da kuruluş hesaplarının kullanılmasıyla fonların teslim alınması ve bu fonların kısa sürede yabancı lehdarlara transfer edilmesi.

6. AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI SUÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Organize suçlular, yasadışı yollardan elde ettikleri gelirleri aklarken karşılıklarına çıkan engelleri ortadan kaldırmak için her türlü yola başvurmakta ve bu amaçla teknolojik ürünlerden yararlanmaktadırlar. Katı ve keskin kuralları olan ideolojilerle desteklenen teröristlerin de gerek finans kaynaklarını gerekse söz konusu kaynakların kullanım yerlerini gizlemek için aynı yollara başvurmaları kaçınılmazdır (Lilley, 2006, s. xvi). Bizzat terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi için olmasa da terör örgütlerinin varlığının devamı ve ideolojilerinin yayılması için ciddi tutarlarda paraya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durum, terör örgütlerinin bu paraları aklama gayreti içinde olmalarını izah eden bir unsurdur (Ranjan, 2006, s.8)

Yasadışı yollardan elde edilen gelirlerin yasal görünüm kazandırılmak suretiyle ekonomik sisteme sokulması olarak tanımlanabilecek olan “kara paranın aklanması” suçu ile mücadele, değişen sosyal ve ekonomik yapı içerisinde suç ile suçtan elde edilen gelirlerin bağlantısının kurulmasının öneminin artmasıyla birlikte gerek ulusal gerekse uluslararası alanda büyük önem kazanmış ve aklama suçu ile mücadele yöntemleri geliştirilerek gerek yasal gerekse idari düzeyde ilave tedbirler öngörülmüştür.

Diğer taraftan, terörle mücadeledeki başarının teröristlerin ve terör örgütlerinin faaliyetlerini gerçekleştirmek ve varlıklarını idame ettirebilmek için ihtiyaç duydukları mali kaynakların kesilmesi ile daha da artırılabilmesi gerçeğinden hareketle, terörün finansmanı ile mücadelede yasal ve idari düzenleme ve uygulamaların geliştirilmesi ve etkinleştirilmesine yönelik tedbirler de ulusal ve uluslar arası birimlerin gündemine alınmıştır.

Bu açıdan, insanlığa karşı işlenen bir suç olan terörün ve terörün finansmanı suçlarının, farklı boyutlarıyla kara para aklama suçu ve süreci ile nasıl bağlantılı olabileceği hususu büyük önem kazanmaktadır.

Jean Paul Laborde, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) tarafından 9-1 Kasım 2005 tarihlerinde Viyana’da organize edilen Terörün Finansmanı Mücadele Konferansında yaptığı Birleşmiş Milletler Terörün Finansmanı Sözleşmesine ilişkin sunumunda, kara para aklama ve terörün finansmanı arasındaki farklılıklar ve benzerlikleri anlatırken her iki suçun işlenmesinde de aynı yöntemlerin kullanıldığını fakat anılan suçların birbirlerinden tamamen farklı olduklarını vurgulamıştır. Bu fark, suçta kullanılan paraların kaynağında daha da belirgin hale gelmektedir. Öyle ki, terörün finanse edilmesinde kullanılan paranın yasa dışı yollardan olduğu kadar yasal yollardan da elde edilmiş olma ihtimali bulunmaktadır.

Yasal yollardan elde edilen fonların “kirli” hale gelmesinin sebebi, bu paraların kaynağı değil, kullanım yeri veya amacıdır. Bu nedenle, ülkelerin iç hukuklarında kara para aklamayı suç olarak düzenlemiş olmaları her koşulda anılan suç kapsamında terörün finansmanının da cezalandırılabilir bir suç olarak kabul edilmesi için yeterli görülmemektedir. Terörün yasal yollardan elde edilen kaynaklarla finanse edildiği durumlarda anılan suçun kara para aklama suçu kapsamında değerlendirilmesi ve cezalandırılması mümkün değildir. (IMF, 2003, s.49)

Ayrıca doğası gereği kara para aklama suçunun varlığı için bir öncül suç şartı aranmaktayken, terörün finansmanı bizzat suçun kendisini teşkil etmekte ve başka suçlara da katkıda bulunmaktadır. (Laborde, 2006)

Kara paranın aklanması genelde üç aşamadan oluşan bir süreç içerisinde gerçekleştirilmektedir. Birinci aşama; yerleştirme, ikinci aşama; ayırıştırma, üçüncü aşama ise; bütünleştirme olarak adlandırılmaktadır.

Yerleştirme aşamasında; yasadışı yollardan elde edilen gelir nakit formundan kurtarılarak finansal sisteme sokulmaktadır. Yerleştirme aşamasında nakit para; fiziki olarak yurtdışına çıkarılarak denetimin az olduğu ülkelerde bankaya yatırılabilir, küçük tutarlara bölünerek (bildirim tutarlarının altındaki tutarlara) ülke içindeki çeşitli bankalara, farklı kişiler adına açılmış hesaplara yatırılabilir, gayrimenkul, lüks araba, mücevher, antika veya sanat eserleri alımında kullanılabilir, hisse senedi, tahvil, bono, çek, poliçe gibi mali araçlara dönüştürülebilir, banka hesaplarına yatırılmadan önce kumarhane geliri, turizm geliri veya ihracat geliri gibi gösterilebilecek ve bir açıklama yapılmasına olanak sağlayabilecek işlemlere konu yapılabilir ve finansal kuruluşlar veya bunların çalışanları ile işbirliği yapılarak sisteme sokulabilir veya iş biraz daha abartılarak suç örgütleri tarafından finansal kuruluşlara sahip olmak suretiyle nakit formundan kurtarılabilir. (Schott, 2006, s.25)

Ayırıştırma aşamasında; nakit formundan kurtarılan paranın yasadışı kaynağından mümkün olduğunca uzaklaştırılması ve böylece paranın izinin sürülmesinin, bulunmasının ve yakalanmasının imkânsız hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Yerleştirme aşamasında eğer kara para bankacılık sistemine sokulmuşsa, sistemin olanaklarından yararlanmak suretiyle paranın transfer edilmesi ve kaynağından uzaklaştırılması son derece hızlı ve kolay olmaktadır. Bu aşamada, paranın yasadışı kaynağından uzaklaştırılması için sıklık, karmaşıklık ve hacim açısından yasal işlemlere benzeyen bir dizi mali işlem yapılmaktadır.

Ayırıştırma aşamasında yasadışı kaynağı ile bağlantısı koparılan kara para bütünleştirme aşamasında yasal işlemlerle ülkenin mali sistemine sokulmaya çalışılmaktadır. Normal ticari para olarak ekonomiye sokulan kara parayla menkul veya gayrimenkul, hisse senedi, tahvil, bono satın alınabilir, bir finans kuruluşundan kredi almak için teminat gösterilebilir, borç verilebilir, borçlar ödenebilir veya buna benzer her türlü yasal işlem yapılabilir. Böylece bu işlemler yoluyla para sistemle bütünleşmekte ve yasal fonlardan farklı olan yönlerinden arındırılmaktadır.

Bu üç aşama aklamının yanı sıra terörün finansmanı olaylarında da görülmektedir. Ancak bütünleştirme aşamasında; aklama söz konusu ise, yasadışı fonların yasal ekonomiye entegre edilmesi, terörün finansmanı söz konusu ise, fonların teröristlere dağıtılması söz konusu olmaktadır. (Schott, 2006, s.27)

Günümüzde organize suç ve terörizm kavramları, suç örgütleri ile terör örgütlerinin yakınsak çıkarlarını birlikte ya da benzer yöntemlerle karşılamaya başlamasıyla, birbirlerine bağlı hususlar durumuna gelmişlerdir. Şöyle ki; suç örgütleri ya da organizasyonları terör örgütlerinin oluşturduğu tahrip ve tehdit potansiyelinden faydalanırken, terör örgütleri de devamlılıklarını sürdürebilmek için örgütlü suçlardan elde edilebilecek suç gelirlerine yönelmişlerdir.

Suç örgütleri tarafından gerçekleştirilen suç organizasyonları, tabiatları gereği yüksek gelir potansiyeline sahip olmakta ve belirli bir sistematik içerisinde gerçekleştirilmektedir. Diğer taraftan bu sistematik içerisinde suç organizasyonları ile elde edilen gelirin büyüklüğü ile paralel olarak, bu gelirlerin örgüt mensuplarının kullanımına sunulması ve müsadere edilme riskinden kurtarılması, kara para aklama olarak nitelendirdiğimiz komplike teknikler içeren ilave faaliyet ve çabaları gerektirmektedir. Zira kaynağı açıklanamayan gelirlerin kullanımı şüphe yaratmakta ve soruşturmacı birimlerin gelir, yasadışı faaliyet ve suçlular arasındaki bağlantı ve ilişkileri tespit edebilmesi daha kolay olmaktadır. Bu çerçevede girilen aklama eylemleri sonucunda ise; elde edilen yüksek tutarlı suç gelirleri, suç örgütü mensuplarına, müsadere riskinden kurtulmuş olarak ve kolaylıkla kullanabilecek görünüm ve formda geri dönmektedir.

Bu durumun terörün finansmanı ile ilişkisi irdelendiğinde ortaya çıkan görüntü ise; aklama faaliyetlerinin terörizmi finanse eden kişilerce, hem suçtan kaynaklanan değerlerin kaynağının gizlenmesi hem de suçtan kaynaklanan değerlerin kullanımının gizlenmesi amacıyla gerçekleştirilmesi şeklindedir. Zira temel olarak aklama faaliyetleri tek başına yasadışı gelirin kaynağını gizleme amacı güderken, terörizmi finanse eden kişiler aklama faaliyetlerini fonların hem kaynağı hem de terör eylemleri şeklinde yasadışı amaçlarla kullanımını gizleme amacı içerisinde gerçekleştirmektedir. Çünkü aklamada suç, yasadışı bir gelir elde edilmesiyle başlamakta ve aklama faaliyetiyle devam etmekte iken terörün finansmanında; yasadışı bir fonun bulunması zorunlu değildir ve terörün finansmanında yasa dışılık, transfer edilen paranın terörün finansmanında kullanılması suretiyle ortaya çıkmaktadır. (Guiora ve Field, 2007, s.18)

Diğer taraftan terörizmin finansmanı konusunda ortaya çıkan diğer bir nokta; terörizmin, yasadışı gelirle olduğu kadar yasal gelirlerle de finanse edilmekte olduğu hususudur. Terör faaliyetlerinin finansmanında kullanılan fonlar yasadışı bir faaliyetten veya yasal kaynaklardan temin edilmiş olabilirler ve fon kaynaklarının yapısı terör örgütünün tipine göre çeşitlilik gösterebilir (FATF, 2007, s.8). Terör örgütlerinin finansmanında yasadışı gelirler ciddi bir rol oynamakla birlikte, örgüt dışı kişiler tarafından yasal gelirlerden sağlanan destek terör örgütlerinin ve eylemlerinin ciddi bir kaynağı olma özelliğini de korumaktadır. Dolayısıyla bu durumda terörizmin finansmanı ile aklama faaliyeti arasındaki ilişki yukarıda belirtilenden farklı olarak, aklama benzeri faaliyetlerin, fonların kaynağından ziyade terör eylemleri şeklinde yasadışı amaçlarla kullanımını gizleme amacı içerisinde gerçekleşmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile yasal gelirlerle terörizmin finansmanı süreci içerisinde gerçekleştirilen aklama benzeri faaliyetlerle ortadan kaldırılmaya çalışılan risk, yasal gelirleri ile terörizmi finanse eden kişilerin bu fiillerinden dolayı karşılaşılabilecekleri muhtemel cezai kovuşturmalar olmaktadır. Yasal gelirlerle terörün finanse edilmesi durumunda temiz paranın terör faaliyetlerinde kullanılması amacıyla tahsis edilmesi sebebiyle kirletilmesi söz konusu olmaktadır. Yasadışı yollardan elde edilen gelirlerin terörün finansmanında kullanılması durumunda, söz konusu gelirlerin ve gelirler ile yasadışı faaliyetlerin bağlantısının tespiti nispeten daha kolay olurken, yasal yollardan elde edilen gelirlerin terörün finansmanı amacıyla kullanılması durumunda söz konusu gelirlerin arkasında hiçbir iz bırakmadan mali sistem içerisinde –yasal görünüm altında-hareket edebilmesi sebebiyle tespiti çok daha zor olmaktadır (Lilley, 2006, s.131).

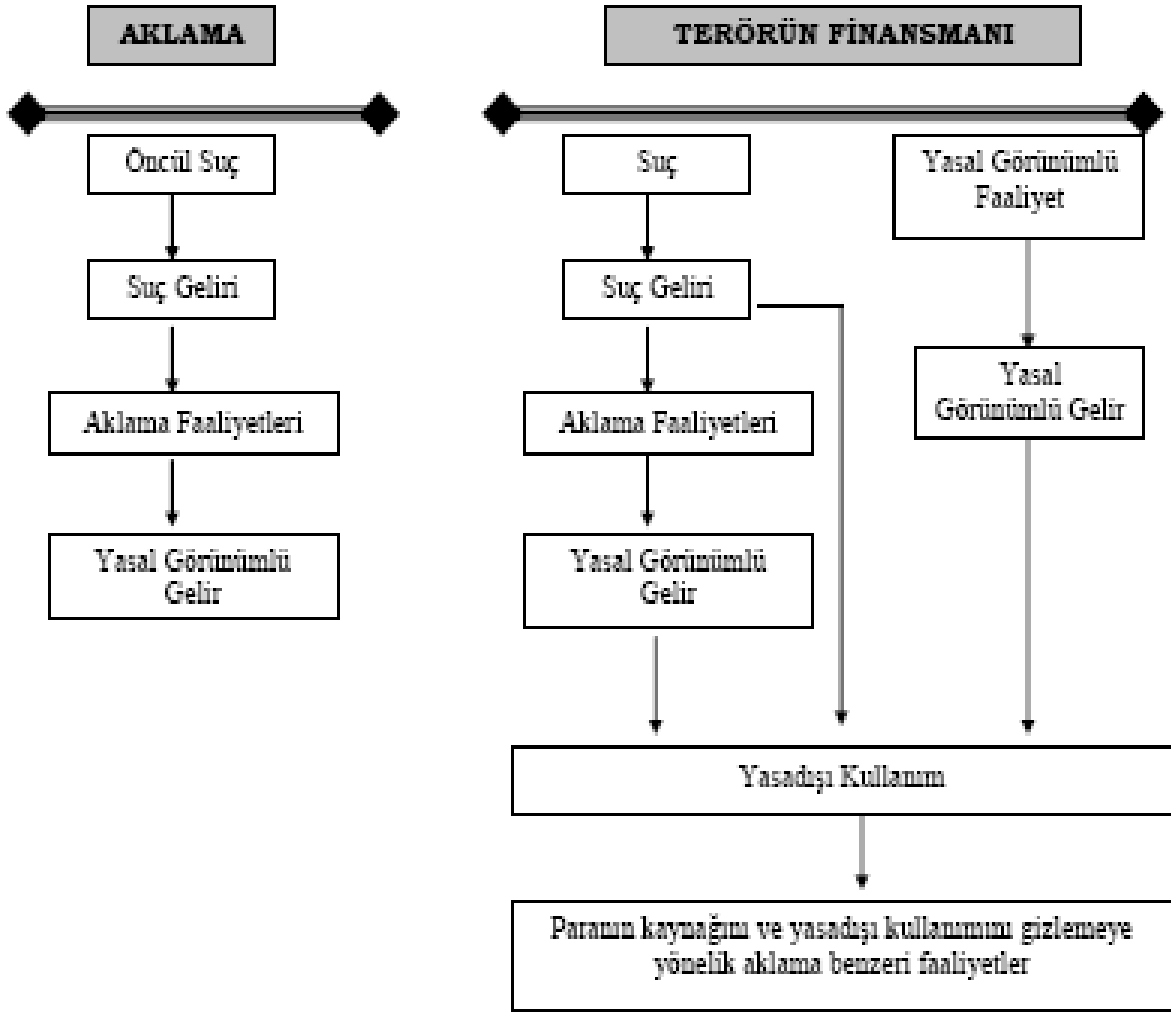
Karapara aklamada çoğunlukla yüksek tutarlı paralar söz konusu olurken, terör faaliyetlerinin finansmanı ile bağlantılı işlemler çok daha düşük tutarlarda gerçekleştirilmektedir. 11.02.2004 tarihinde gerçekleştirilen Madrid bombalamalarında tahminen 10.000\$'lık harcama yeterli

olmuştur (Lilley, 2006, s. 129). Terörün finansmanında düşük tutarlı paraların kullanılması bunların tespitini güçleştirmekte ve mali işlemlerin gerçekleştirildiği finansal kuruluşlar tarafından durumun şüpheli bulunarak yetkili birimlere intikal ettirilmesi de çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Öyle ki; 11 Eylül olaylarında uçak kaçırılması olayına karışan kişiler tarafından harcanan tutarlar o kadar düşük miktarlarda kalmıştır ki ABD'deki hiçbir finansal kuruluş tarafından söz konusu işlemler şüpheli görülerek “Şüpheli İşlem Bildirimi” ne konu edilmemişlerdir.(Lilley, 2006, s.130) Fonların yasal kaynaklardan elde edilmiş olması halinde bunların tespit edilmesi ve terör amacıyla kullanılacağına ortaya çıkarılması daha da zorlaşmaktadır. (FATF, 2007, s.8)

Yukarıda yapılan açıklamalar neticesinde ortaya çıkan sonuç, kara para aklama eylemlerinin terörün finansmanı içerisinde ortaya çıkabilecek daha dar kapsamlı süreçler olduğu ve terörün finansmanın, aklama suçundan bağımsız olarak, aklama suçunda kullanılanlara benzer nitelikli eylemler kullanılarak da gerçekleştirilebileceğidir. Bu kapsamda özellikle aklama amacı ile kullanılan Hawala benzeri alternatif havale sistemlerinin aynı zamanda terörün finansmanı için de bir araç olarak kullanılabilmesi buna bir örnektir (Deridder, 2001).

Bir terör grubunun, tıpkı suç örgütlerinde olduğu gibi, etkin bir mali altyapı oluşturması ve bu yapının devamını sağlaması gerekmektedir. Bu sebeple finans kaynakları geliştirmesi, bu kaynaklardan elde ettiği gelirleri bir nevi aklama faaliyetlerine tabi tutması ve daha sonra bu fonların terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan malzemelerin alımında kullanılmasını sağlaması gerekmektedir (Gilmore, 2004, s.22).

Şekil 2- Aklama ve Terörün Finansmanı Genel Süreci

Kara para aklamada; bir öncül suçun işlenmesi suretiyle elde edilen suç gelirinin bir takım faaliyetlere tabi tutularak aklanması ve yasal görünüme kavuşturulması söz konusudur.

Terörün finansmanında ise konu iki farklı açıdan ele alınmalıdır. Terörün finansmanında kullanılan para eğer yasa dışı yollardan elde edilmişse, gerçekleştirilen faaliyetler aklamadakilerle aynı yönde cereyan etmektedir. Yasadışı yollardan elde edilen gelirin öncelikle aklama faaliyetlerine tabi tutularak aklanması ve yasal görünüme kavuşturulması, daha sonra yasal görünüme kavuşmuş bu paraların teröristlere ve terör örgütlerine aktarılacak suretiyle yasadışı amaçlarla kullanılması ve böylelikle aklanmış olan paranın yeniden kirletilmesi söz konusudur. Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki; terörün finansörleri suçtan elde edilen gelirleri aklamaya ihtiyaç duymaksızın da teröristlere ve terör örgütlerine aktarma yolunu tercih edebilirler. Ancak bu durum yasal mercilerin durumu tespit etmesini ve söz konusu fonlara el koymasını kolaylaştırdığı için çok fazla tercih edilmemekte ve yasadışı

yollardan elde edilen gelirler çoğunlukla teröristlere ve terör örgütlerine aktarılmadan önce aklama faaliyetlerine tabi tutulmaktadır.

Eğer terörün finansmanında kullanılan paralar yasal faaliyetler sonucunda elde edilmişse, bu paraların teröristlere ve terör örgütlerine aktarılmadan önce aklanması gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Yasal yollardan elde edilen gelirler tamamıyla yasal ve temiz görünümündedir. Ancak bu paraların terörün finansmanında kullanılmış olması suretiyle kirletildiği ve gerek paranın kaynağını gerekse paranın yasadışı kullanımını gizleme amacıyla aklama faaliyetlerine konu edilmesi gerektiği çok açıktır.

Özetle; gerek ulusal gerekse uluslararası alanda mücadele edilmesi gereken iki farklı kavramla karşı karşıya olduğumuz söylenebilir. Bu kavramlardan biri, yasadışı yollardan elde edilen paraya yasal görünüm kazandırmak ve yasal sisteme sokmak olarak tanımlanabilecek olan “*para aklama*”, diğeri ise yasal veya yasadışı yollardan sağlanan veya toplanan fonların teröristlere veya terör örgütlerine aktarılması olarak tanımlanabilecek olan terörün finansmanı yani “*paranın kirletilmesi*” dir. (Masciandaro, 2004, s.20)

Organize suç örgütleri elde ettikleri gücün etkisiyle, siyasi, adli, idari ve ekonomik mekanizmaların işleyişinde zafiyete ve toplumsal yozlaşmalara yol açar (Kanadoğlu, 2003); siyaset, yargı, bürokrasi ve hatta özel sektörde rüşvet ve yolsuzluğu artırır; toplumu ve değerleri yozlaştırır; ekonomide rekabet eşitsizliği, kaynakların tahsisinde etkinsizliğe neden olur ve kamu maliyesini zayıflatır (5549 sayılı Kanun Genel Gerekeçe). Bu açıdan aklama, gerek ülke düzeyinde hükümetlerin ve gerekse uluslararası düzeyde politika yapıcılarının önündeki en temel sorunlardan birisi haline gelmiştir. (Aykın, 2008a, s.37)

Aklamanın ortaya çıkardığı tehditler nedeniyle önce bazı ülkelerde ulusal, daha sonra ise uluslararası düzeyde aklama ile mücadele için adımlar atılmaya, stratejiler geliştirilmeye başlanmıştır. Aklama ile mücadeleye özellikle son yirmi yılda artan şekilde önem verilmesindeki temel neden, gittikçe faaliyet alanları genişleyen ve uluslararası nitelik kazanan organize suç örgütleri ile mücadeleyi daha etkin hale getirmektir. Aklamayla mücadele neticesinde, suç gelirlerinin suç örgütlerince kullanımının engellenmesi suretiyle çıkar amacıyla suç işleyenlerin yaşam kaynağının kurutulması amaçlanmaktadır. (Aykın, 2008a, s.38)

Terörün finansmanı ile mücadele de aynı amaç çerçevesinde ülke mevzuatlarında ve uluslararası organizasyonların gündeminde yerini almıştır. Ülkelerin ve toplumların siyasi, adli, sosyal yapılarını hedef alan ve halkın huzur ve güvenliğini tehdit eden terörle mücadele edilmesi gereği tüm ülkeler tarafından üzerinde mutabakata varılan bir husustur. Her ne kadar “terör” olgusu çok uzun yıllardır gerek ülkemizin gerekse diğer ülke ve uluslararası organizasyonların gündeminde yer alsada, “terörün finansmanı” daha yeni bir kavramdır ve terörle mücadeleyi destekleyici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Aklama ile mücadele kadar eskiye dayanmasa ve mücadele yöntemleri henüz tam olarak uygulamaya konulamamış olsa da, terörün finansmanı ile mücadelenin önem ve mahiyeti hakkında şüphe götürmez bir şekilde kendini göstermektedir.

Aklama ve terörün finansmanı suçlarının işleniş şekilleri arasındaki benzerlikler ve özellikle her iki suçun işlenmesi sırasında da mali sektörün ve kuryelerin yoğun olarak kullanılması, gayri resmi havale sistemlerinin tercih edilmesi ve kayıtlı sistem dışında bir takım işlemlerde

bulunulmasının amaçlanması, her iki suç türüyle mücadelede de ortak bir takım hareketleri zorunlu kılmaktadır.

Araştırmalar, suç örgütleri için gelirden mahrum kalma riskinin işlenen suç için öngörülen cezadan çok daha önemli ve caydırıcı olduğunu göstermiştir (Reuvid, 1995). Bu ise organize suç gelirleri ile mücadelede, suç gelirlerinin aklanması ile mücadelenin önemini ortaya koymaktadır. Organize suç örgütlerini suç gelirlerinden mahrum bırakmadan, bu örgütlerin yaşamın her alanını yozlaştırıcı etkisinin ortadan kaldırılması ihtimali bulunmamaktadır (Rider, 1996, s.1). Aynı şekilde terörle mücadelede başarılı sonuçlar alınabilmesi ve yalnızca terör faaliyetlerinin engellenmesi için değil aynı zamanda terör örgütlerinin ve teröristlerin varlıklarının idamesinin de engellenmesi için de terörün mali kaynaklarının kurutulması gerekmektedir.

Küreselleşmenin hız kazanması ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, suç gelirlerinin aklanmasını daha kolay, hızlı ve düşük maliyetli bir faaliyet haline getirmiş; aklayıcılara pek çok yeni araç ve imkan sunmuştur. (Aykın, 2007a) Terörü finanse edenler ve terör örgütleri tarafından, faaliyetlerin finansmanı amacıyla sağlanan veya toplanan fonların yasal mercilerin denetiminden veya tespitinden korumak amacıyla aklayıcıların kullandıkları yöntemler takip edilmekte ve tıpkı aklayıcılar gibi teröristler ve finansörler de teknolojik gelişmeleri takip etmekte ve her türlü yeni araç ve imkanı araştırmak suretiyle uygulamaya koymaktadırlar.

Sözü edilen gelişmelerin ortaya çıkardığı en önemli risk ise, aklama yöntemlerinin ülke sınırı tanımaz bir nitelik kazanmasıdır. Uyuşturucu ticareti, silah kaçakçılığı, insan ticareti gibi suçlar ve aklama suçu ile mücadeleye önem veren ülkeler, uluslararası işbirliği olmadan ve ülkelerin mevzuatları uyumlaştırılmadan tek başlarına yürüttükleri çabalarla başarılı olamayacaklarını görmüşlerdir. Bunun üzerine gerek öncül suçlar ve gerekse aklama ile mücadele için uluslararası işbirliği ve ülke mevzuatlarının uyumlaştırılmasına yönelik uluslararası girişim ve anlaşmalar gündeme gelmiştir (Aykın, 2007a).

Aynı durum terörün finansmanında da geçerlidir. Terör örgütlerinin ideolojilerini tek bir ülkeyle sınırlı kalmaksızın yayma çabasında olmaları, dünyanın çeşitli bölgelerinde faaliyetlerde bulunan hücreleri ve eğitim kamplarını idare etmeleri, ülkeler tarafından yürütülen terörle mücadele çalışmalarından korunmak amacıyla çok sık ülkeler arası seyahatlerde bulunmaları gibi sebeplerle uluslar arası bağlantıları çok yoğundur ve bu yoğunlukla paralel şekilde ihtiyaç duydukları paraların da dünyanın her hangi bir bölgesine gerektiğinde transfer edilebilmesi veya nakledilebilmesi gerekmektedir. Sayılan sebeplerle, uzun yıllardır terörle mücadele amacıyla yapılan ulusal ve uluslar arası düzenlemelere ilaveten münhasıran terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik düzenlemeler de ihdas edilmeye başlanmıştır.

Ulusal ve uluslar arası alanda aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki adımlar; bastırıcı tedbirler, önleyici tedbirler ve etkin uluslar arası işbirliği olmak üzere üç bölüme ayrılabilir. Bastırıcı tedbirler, suç işlendikten sonra suçlunun ve suç gelirinin tespiti ile ilgilidir. Bu tedbirler ile suçluların cezalandırılması ve suç gelirlerinin müsadresi hedeflenmektedir. Suçun işlenmesini müteakip suçlunun tespiti, yargılanması, cezalandırılması ve suçtan elde edilen mal varlığı değerlerinin müsadresi başlıca bastırıcı tedbirlerdir. Önleyici tedbirler sayesinde, suç işleme imkânlarının azaltılması ve yakalanma riskinin artırılması suretiyle potansiyel suçluları suç işlemekten vazgeçirmek veya suçun

işlenmesini zorlaştırmak, bu mümkün olmazsa bu kişileri suç işlenmeden veya işlenirken tespit etmek amaçlanır (Arlacchi, 1998, s.6).

Ekonomik suçlarda tespit edilme ve yakalanma riskinin düşük bulunması adi suçlara oranla suçun işlenme riskini artırır. Nitekim Coleman (2001), ekonomik suç söz konusu olduğunda, ortamın suç işlemeye uygun olmasının kişilerin suç işleme motivasyonunda çok etkili olduğunu ileri sürmektedir. Bu açıdan tespit edilme ve yakalanma riskini etkileyen rüşvet ve yolsuzluğun yaygınlığı, kayıt dışı ekonominin büyüklüğü, hukuk ve yargı sisteminin etkinsizliği, kamu kurumlarının kendi aralarında ve mali kurumlarla işbirliği kapasitelerinin yetersizliği suç gelirlerinin aklaması ile mücadeleyi olumsuz etkiler. (Carlson, 2000, s.127). Sayılan etkenler terörün finansmanı ile mücadele açısından da aynı çerçevede değerlendirilmesi gereken hususlardır.

Aklama suçunu önlemek amacıyla yolsuzluk, kayıt dışı ekonomi gibi olgularla mücadele ve ilgili birimler arası etkin işbirliği yanında, aklayıcıların tespit edilme riskini artıracak aklamaya has önlemler ayrıca önem kazanmaktadır. Bu kapsamda, özel kesimin kamu ile etkin işbirliğini öngören ve başta finansal kuruluşlar olmak üzere diğer bazı kuruluş ve kişilere yükümlülükler getiren önleyici tedbirler gündeme gelmiştir. Bu tedbirler esas itibariyle; yükümlülerin müşterilerini tanımalarını, müşterilere ve hesaplara ilişkin kayıtların ilgili mevzuatta öngörülen süre saklanarak yetkilerce istenildiğinde ibraz edilmesini ve şüpheli işlem bildirimini içermektedir. Yükümlülerin iç kontrol ve risk sistemi oluşturmaları, çalışanların eğitimi, politika prosedür ve süreçlerinin oluşturulması gibi diğer tedbirler esas itibariyle bu üç tedbirin etkinliğini sağlamaya yöneliktir. (Aykın, 2008a)

Aklama suçu ile mücadele amacıyla geliştirilen tedbirler, terörün finansmanı ile mücadele çerçevesinde de kullanılmaktadır. Müşterinin tanınması prensibi, şüpheli işlem bildirimini, kayıtların saklanması, eğitim ve denetim gibi tedbirler terörün finansmanının önlenmesi ve tespit edilmesine yönelik çalışmalarda da büyük önem taşımaktadır.

Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yöntemlerindeki benzerlik sebebiyle 1989 yılında aklama ile mücadele amacıyla kurulan FATF, 2001 yılında gündemine terörün finansmanı ile mücadeleyi de eklemiş ve her iki suç türü arasındaki benzerliği ve mücadele yöntemlerindeki ortak noktaları bir kez daha teyit etmiştir. FATF, aklama ile mücadele amacıyla geliştirmiş olduğu 40 tavsiyenin bir bölümünü terörün finansmanını da içerecek şekilde genişletmiş ve bunlara ilave olarak 9 tane de özel tavsiye yayımlamıştır. Anılan tavsiyelerin ayrıntıları Dördüncü Bölümde anlatıldığı için burada tekrar detay bilgiler verilmeyecektir. Ancak, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele alanındaki ortak noktalar, kimi zaman aklama kimi zaman ise terörün finansmanında kullanılma riski daha yüksek olan alanlar açısından birbirinden ayrılabilir. Aklama ve terörün finansmanı suçlarının doğasından kaynaklanan farklılıklar dolayısıyla ihtiyaç duyulabilecek farklı mücadele yöntemlerinin de bulunduğu unutulmaksızın, her iki suç türünün bastırılması ve önlenmesinde kullanılacak ortak tedbirlerin varlığı aklama ile mücadele alanında faaliyetlerde bulunan mali istihbarat birimlerinin de görev ve yetki alanını genişletmiştir.

Mali istihbarat birimleri arasında bilgi paylaşım ağı oluşturmanın faydalarından yararlanmak amacıyla bir grup mali istihbarat birimi tarafından 1995 yılında Brüksel’de oluşturulan Egmont Grubu tarafından mali istihbarat birimi tanımı ilk kez Kasım 1996’da Roma’da düzenlenen Egmont Genel Kurulunda yapılmıştır. Sadece aklama ile mücadele ile sınırlı olarak yapılan bu tanım Haziran 2004 tarihinde Guernsey’de düzenlenen Egmont Genel

Kurulunda terörün finansmanını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Guernsey’de kabul edilen mali istihbarat birimi tanımı aşağıdaki gibidir. (Aykın, 2008a, s.53)

Mali İstihbarat Birimi (FIU); kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla; suç gelirleri ve terörizmin potansiyel finansmanı ile ilgili olup ulusal mevzuatı gereği olarak kendisine bildirilmesi zorunlu finansal bilgileri almak (ve eğer mevzuatla yetkili kılınmışsa istemek), analiz etmek ve bu analiz sonuçlarını yetkili otoritelere dağıtmakla görevli ulusal merkezi birimdir. (Egmont Group, 2004)

Türkiye’de Mali İstihbarat Birimi görevini faaliyete başladığı Şubat 1997 yılından bu yana MASAK yürütmektedir. Mali istihbarat birimi olma görevi MASAK’a daha önce 4208 sayılı Kanun ile verilmiş olmakla birlikte, 5549 sayılı Kanunla terörün finansmanını da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Mali istihbarat birimlerinin analiz ve değerlendirmelerinde kullandıkları en önemli veri şüpheli işlem bildirimleri aracılığı ile sağlanmaktadır. Bunun içindir ki, 5549 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendinde, “Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve değerlendirmek” MASAK’ın görevleri arasında sayılmıştır. Bu fıkra uyarınca MASAK tarafından alınan şüpheli işlem bildirimleri analiz ve değerlendirme işlemine tabi tutulacak, gerektiğinde ise aklama suçu incelemesine konu olacaktır. (Aykın, 2008a, s.54)

SONUÇ

Terörün finansmanı ile mücadele, terörün finans kaynaklarının kurutulması, terör örgütlerinin fon hareketlerinin tespit edilmesi ve önlenmesi ile tespit edilen fonlara el konularak sonrasında müsadere edilmesini içeren süreçleri kapsamaktadır. Terör örgütlerinin başta uyuşturucu ticareti olmak üzere pek çok yasadışı eylem nedeniyle büyük miktarlarda suç geliri elde etmek suretiyle manevra alanlarını sürekli olarak genişletmeleri, terörün finansmanı ile mücadeleyi öncelikli bir konu haline getirmiştir.

Terörün finansmanı ile mücadele, öncelikle bu konuda hukuksal alt yapının oluşturulmasını gerektirmektedir. Hukuksal alt yapı, terörün finansmanı fiilinin suç haline getirilmesi, terör amaçlı fonlara el konulması ve müsadereesine ilişkin yasal düzenlemelerin varlığını zorunlu kılar. Ancak bu yapı tek başına yeterli değildir. Bu yapının önleyici tedbirlerle desteklenmesi gereklidir.

Terörün finansmanı ile mücadele için getirilen önleyici tedbirler esas itibariyle kara para aklama ile mücadele için öngörülen tedbirlere paralel olup bunların başlıcalarını aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Aykın, 2008c, s. 6):

- 1- Müşterinin tanınması,
- 2- Kayıtların saklanması ve ibrazı
- 3- Bildirim sistemi,
- 4- Çalışanların eğitimi,
- 5- Yükümlülükler uyumunun denetimi,
- 6- Yükümlülükler aykırılıklara yaptırım uygulanması,
- 7- Gümrükte beyan veya açıklama sistemidir.

Önleyici tedbirler ile, genel olarak, suç işleme imkânlarının azaltılması ve yakalanma riskinin artırılması suretiyle potansiyel suçluları suç işlemekten vazgeçirmek veya suçun işlenmesini zorlaştırmak, bu mümkün olmazsa bu kişileri suç işlenmeden veya işlenirken tespit etmek amaçlanır. Terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki önleyici tedbirle, öncelikle terörist fonların ekonomik sistem içinde rahat bir şekilde hareket etmesinin engellenmesi, fonların terör eylemini yapacak teröristlere ulaştırılmasının önlenmesi veya en azından güçleştirilerek daha maliyetli hale getirilmesi, terörist fon hareketlerinin tespiti, fon hareketinin taraflarının belirlenmesi, terör örgütü üyelerinin ve terörist ağların deşifre edilmesi, fonlar tespit edilmişse bunlara el konularak müsadere edilmesi hususları amaçlanır.

Yukarıda sıralanan önleyici tedbirlerden beklenen sonuçların elde edilmesi, bu tedbirlerin bir çarkın dişlileri gibi bir sistem yaklaşımı içinde işlemesine bağlıdır. Aklama ve terörün finansmanı suçunda aracı olarak kullanılması muhtemel kişi ve kurumlar olan ve “yükümlü”

olarak adlandırılanlar öncelikle müşteri kabul politikası oluşturacak, müşterilerini tanıyacak, müşterilerinin risk durumlarını çıkaracak ve müşterilerinin sonraki işlemlerini yakından takip edecektir. Müşterilerine ilişkin kayıt ve belgeleri yasalarda belirtilen sürelerle saklayacak ve talep edildiğinde yetkili otoritelere sunacaklardır. Yükümlüler, müşterinin tanınması kapsamında yapılan işlemler sırasında işleme konu değerini suç geliri olduğunu veya terörün finansmanı ile ilgili bulunduğunu bilmeleri veya işlemde şüphelenmeleri ya da şüphe için gerekli unsurların bulunduğunu değerlendirmeleri durumunda ülkenin mali istihbarat birimine şüpheli işlem bildiriminde bulunulacaktır. Şayet aklama ile mücadele mevzuatında yer almakta ise şüpheli işlem bildirimini yanı sıra nakit işlem bildirimini veya uluslararası fon transferlerine ilişkin bildirimler türünden sürekli bildirimler de söz konusu olabilecektir. Söz konusu kurum ve kuruluşlar yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği yönünden denetlenecekler ve denetlemeler sonucunda tespit edilen ihlaller cezalandırılacaktır. Böylece önleyici tedbirlere uyum sağlanmaya çalışacaktır. Mali istihbarat birimi, alacağı şüpheli işlem bildirimini ve diğer bilgileri analiz edecek, ulaştığı analiz sonuçlarını, başta kanun uygulama birimleri olmak üzere, ilgili diğer kamu otoriteleri ile paylaşacaktır (Aykın, 2008c, s. 6-7).

Söz konusu tedbirler sonucu terörist fonların finansal sistem dışına çıkılarak teröristlere ve terör örgütlerine ulaştırılması yöntemleri gündeme gelmiştir. Buna karşılık, gümrükte açıklama veya beyan sistemi ile yasal finansal sistem dışına çıkarılarak fonların fiziki olarak nakit kuryeler aracılığı ile transferi engellenmeye ve tespit edilmeye çalışılacaktır.

Terörün finansmanı ile mücadelede fon hareketlerinin takibi büyük önem taşımaktadır. Tüm etkili finansal soruşturmanın temeli olan *“parayı takip et”* ilkesi terörün finansmanı ile ilgili araştırma, inceleme ve soruşturmalarda da geçerlidir. Çünkü terörün finansmanı suçu da diğer klasik mali suçlarda olduğu gibi geride finansal izler bırakır. Bu izler, terör örgütlerinin finans hareketlerinin izinin sürülmesi, teröristlerin finansal ağlarının ortaya çıkarılması ve eylem için hazır tutulan uykudaki terör hücrelerinin tespit edilmesi açısından büyük imkanlar sunar.

Terörle mücadelede finansal parmak izlerinin önemi küçümsenmemelidir. Örneğin Londra'daki metro terör eyleminde, terör eylemini gerçekleştirenlerin kimliklerinin sadece üç gün içinde tespit edilmesinde finansal sektörün katkısı büyük olmuştur. Çünkü finansal parmak izleri teröristlerin kimliklerinin tespitinde anahtar rol oynamıştır (Walker, 2006). Ancak bu izin kime ait olduğunun belirlenmesi açısından yükümlüler tarafından müşterinin tanınmasına ve kayıtların saklanmasına yönelik sistem ve kontrol mekanizmalarının etkin olması gerekir. Bu açıdan elde edilen bir finansal izin gerçekten kime ait olduğunu tespit etmek için yükümlü nezdindeki işlem sahibinin kimliğine ilişkin bilgilerle diğer bilgilerin doğru ve güvenilir olması ve istenildiğinde hızlı bir şekilde kanun uygulama birimlerinin bilgisine sunulabilecek şekilde muhafaza edilmesi büyük önem taşır.

Yukarıda belirtilen temel önleyici tedbirlerin her birinin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi içinde ayrı bir önemi vardır. Terörist fonların tespiti açısından mali istihbarat birimlerinin elindeki en önemli istihbarat kaynağı şüpheli işlem ve diğer bildirimlerdir. Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi içinde şüpheli işlem bildirimleri ayrı bir yer tutmaktadır. Lilley (2006, s.192), aklama ile mücadele konusundaki düzenlemelerin başarısının şüpheli işlem bildirim sisteminin etkinliğine bağlı olduğunu ileri sürmektedir.

Şüpheli işlem bildirimini ile suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanına yönelik muhtemel işlemler konusunda yetkili otoritelerin uyarılması amaçlanmaktadır (Reuter ve Truman, 2004, s.46). Şüpheli işlem bildirimini sayesinde yükümlüler faaliyetlerini yürütürken aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusunda görevli kamu otoritelerinin gözü ve kulağı olmaktadır. Bir benzetme yapmak gerekirse, mali istihbarat birimi beyin, yükümlüler de şüpheli işlem bildirimini kanalıyla beyne iletiler yollayan duyu organları görevi görmektedirler. (Aykın, 2008a, s. 39).

Ülkelerin pek çoğunda aklayıcıların ve terörü finanse edenlerin tespiti açısından tek başına şüpheli işlem bildirimlerine güvenilmemektedir. Çünkü şüpheli işlem bildirimini gönderip göndermeme konusundaki karar ve inisiyatif, çok büyük oranda, işlemleri yapan yükümlü ve yükümlü çalışanındadır. Bu nedenle, şüpheli işlem bildirimini yanında özellikle nakit işlem bildirimini sıklıkla kullanılmaktadır.

Nakit işlem bildirimini, yükümlülerin belirli bir tutarın üzerindeki belirli işlemlerin konu ile ilgili olarak yetkilendirilmiş otoriteye bildirmesini içermektedir. Nakit işlem ile banknot veya bozuk paralarla yapılan işlemler kastedilmekte olup diğer parasal araçlarla yapılan işlemler nakit işlem bildirimini konusu dışındadır (Karaal, 2005, s.61). Nakit işlem bildirimini şüpheli işlem bildiriminden önemli bir farkı, belirlenen limitin üzerinde olan ve istisna tutulmayan tüm işlemlerin yetkili otoriteye bildirilmesidir. Oysa şüpheli işlem bildiriminde sadece şüpheli olarak değerlendirilen işlemlerin limit gözetilmeksizin yetkili otoriteye bildirilmesi söz konusudur. Bu açıdan nakit işlem bildiriminde yükümlünün gönderilecek bilgi konusunda herhangi bir inisiyatifi bulunmazken; şüpheli işlem bildiriminde yükümlü büyük ölçüde inisiyatif kullanmakta, yapacağı değerlendirme sonucunda şüpheli olduğu kanaatine ulaştığı işlemleri bildirimine konu etmektedir (Aykın, 2008a, s.42).

Terörün finansmanı ile mücadele açısından şüpheli işlem bildirimleri ile diğer bildirim ve bilgilerin merkezi bir ulusal birim tarafından alınarak analiz edilmesi ve analiz sonuçlarının yetkili kamu otoritelerine iletilmeleri de büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla mali istihbarat birimleri oluşturulmuştur. Bu birimlerin, verileri işleme ve analiz kapasitesi, finansal soruşturma ve veri madenciliği alanındaki uzmanlığı, ileri düzey analiz yazılım ve donanımları ile donatılmaları büyük önem taşımaktadır. Bu birimlerin temel fonksiyonu, operasyonel işlemlerden çok mali istihbarat üretmektir.

Günümüzde organize suç örgütleri ve terör örgütleri önemli ölçüde uluslararası niteliktedir. Bu nedenle mali istihbarat birimlerinin sadece ülke içi veri ve istihbarat kaynakları ile yetinmeleri mücadelenin etkinliğini olumsuz etkiler. Bunun içindir ki, ülke mali istihbarat birimleri Egmont Grup tarafından alt yapısı hazırlanan bir güvenli ağ üzerinden istihbari bilgi paylaşımı yapmaktadırlar. Egmont Grup üyesi olmayan ülkelerle de çoğu kez bilgi değişimine yönelik mutabakat muhtırası imzalanmaktadır.

Bugün için terörün finansmanı ile mücadelede uluslararası alanda önemli mesafe alındığını söylemek mümkündür. Ancak, alınan mesafe yeterli değildir. Uluslararası alanda terör tanımı üzerinde uzlaşılabilmesi, bazı ülkelerin terör örgütleri ve teröristler için güvenli birer barınak olma özelliğini koruması, terör ve terörün finansmanı ile mücadele açısından büyük bir engel oluşturmaktadır. Terörün finansmanı ile mücadele konusundaki uluslararası metinlere imza atmış pek çok ülkenin, terörü dış politika aracı olarak kullanma eğilimi de mücadelenin önündeki önemli bir engeldir.

Mücadelenin etkinliği için ÷lke içinde de atılması gerekli pek çok adım bulunmaktadırdır. Atılacak adımlardaki temel ilke, ter÷rle mücadelenin bütüncül yaklaşımlar olmadan başarıya ulaşılmasının mümkün olmadığıdır. Bütüncül yaklaşım ter÷rle mücadelenin tüm araçlarına gereken önemin verilmesini gerektirir. Bu açıdan ter÷rün finansmanı ile mücadelede, ter÷rle mücadelenin araçlarından birisidir. Bu araç ancak diğer, askeri, siyasal, sosyal, ekonomik, uluslararası işbirliği, diplomasi, istihbarat ve kültürel araçlarla birlikte bir bütünlük içinde ele alındığında ve kullanıldığında etkin olur veya etkinliği artar. Ter÷rün finansmanı ile yoğun bir şekilde mücadele tek başına sorunun çözümünü garanti etmez. Esas itibariyle ter÷rün finansmanı ile mücadelenin etkinliği diğer alanlardaki mücadele ile doğru orantılıdır.

Mücadelede bütüncül yaklaşımın bir diğer yansıması, ter÷rle mücadelede rol oynayan tüm aktörlerin yakın işbirliği içinde çalışmasıdır. Kolluk kuvvetlerinin elde ettiği bir istihbarat, ele geçirdiği bir belge, bir hesap numarası mali istihbarat birimi tarafından bir örgüt ağının deşifresine imkan verebileceği gibi, mali istihbarat birimi tarafından zamanında ve uygun şekilde değerlendirilen bir fon veya hesap hareketi planlanan ter÷r eyleminin önceden tespit edilerek önlenmesi için kolluk kuvvetlerini harekete geçirecek etkide bulunabilir. Yakın işbirliğinin sadece kamu kurumları arasında değer, özellikle ter÷rün finansmanı önlemek için öngör÷len tedbirleri uygulamakla yükümlü bulunan kişi ve kurumlarla yetkili kamu otoriteleri arasında da bulunması gerekir.

Ter÷r örgütlerinin değerşen trend çerçevesinde teknolojik imkanları daha fazla kullanmasına paralel olarak, bunlarla mücadele eden birimlerin ve yükümlü gruplarının da teknolojiden en üst seviyede yararlanması gerekmektedir. Ayrıca, tespit edilen ter÷rün finansman yöntem ve araçlarına her geçen gün bir yenisinin eklenmekte olduğu hususu da göz önünde bulundurularak, konu hakkında kendisine görev ve yükümlülük düşen her kurum veya kişinin yeni gelişme ve trendleri yakından izleyerek bunlara yönelik yeni önlemler geliştirme çabası içinde olması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- ALKAN, Necati (2004), “Terörün Örgütlerinin Finans Kaynakları”, **Polis Dergisi**, Nisan-Mayıs 2004, Sayı: 40.
- ARLACCHI, P. (1998), "The need for a global attack on money-laundering", **Attacking the Profit of Crime: Drugs, Money and Laundering, Vienna**, United Nations, ss. 5-8.
- AYDIN, Taner, (2007), **Türkiye’de Narko Terörizm ve PKK/KONGRA-GEL Terör Örgütünün Rolü**, Ankara, G.Ü. SBE, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Master Tezi.
- AYDINLI, Ersel, (2006) “History and Evolution of Terrorism & Counter-Terrorism” **Definition, Dimensions and Categories of Terrorism Course on 23-27 January 2006**, Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi.
- AYKIN, Hasan (2007a), “Dünyanın (...) En Büyük Endüstrisi Organize Suç Örgütleri ve Kara Para Aklama-1”, **Yaklaşım**, Sayı. 176, Ağustos 2007: ss. 44-48.
- AYKIN, Hasan (2007b), “Dünyanın (...) En Büyük Endüstrisi Organize Suç Örgütleri ve Kara Para Aklama-2”, **Yaklaşım**, Sayı. 176, Eylül 2007: ss. 41-45.
- AYKIN, Hasan, (2007c), “Karaparanın Aklanmasıyla Mücadele Konusundaki Temel Uluslararası Metinler ve Oluşumlar”, **Uluslararası Ekonomik Sorunlar**, Sayı 25, Mayıs 2007, ss. 33-40.
- AYKIN, Hasan, (2008a), “Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirim Sistemi”, **Bankacılar Dergisi**, Sayı: 65, Haziran 2008, ss. 37-65.
- AYKIN, Hasan, (2008b), “Terör A.Ş.”, **E-Yaklaşım Dergisi**, Temmuz 2008.
- AYKIN, Hasan, (2008c), “Aklama ile Mücadele Sisteminde Önleyici Tedbirler”, **Aklama ve Terörün Finansmanı** (Editör: S. AYDIN), Adalet Yayınevi, ss. 3-54.
- BAŞEREN, Sertaç (2006), “Kavramsal Özellikleri ile Terörizm (Tarihi ve Hukuki Boyutları ile)”, **Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu (Ankara 23-24 Mart 2006)**, Genelkurmay Başkanlığı Terörizme Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Basımevi., ss 7-18.
- BEDI, Rohan, (2007), **Terrorist Financing**, International Centre for Political Violence and Terrorism Research Strategic Counter Terrorism: Terrorist Financing Response Series.
- BEERS, Rand ve TAYLOR, Francis X. (2002), “Narco -Terror: The Worldwide Connection Between Drugs and Terror”, **Testimony Before the Senate Committee on the**

Judiciary Subcommittee on Technology, Terrorism and Government Information, Washington DC, 13.03.2002

BENDIEK, Annegret, (2006), **EU Strategy on Counter-Terrorism**, Berlin, SWP Research Paper.

BERKAN, İsmet (2001) “Terörün Finansmanı”, **Radikal Gazetesi İnternet Baskısı**, 25.09.2001.

BAITY, William, (2006) “Presentation on the Egmont Group”, **Conference on Combating Terrorist Financing 9 – 11 November 2005, Session II**, Vienna, . Organization for Security and Co-operation in Europe.

CARLSON, J. (2000), "Money Laundering and Corruption: Two Sides of the Same Coin", **No Longer Business as Usual Fighting Bribery and Corruption**, Paris, OECD, ss:127-136.

CARTER, David L., (1994), “International Organized Crime”, School of Criminal Justice, Michigan State University, www1.cj.msu.edu/~outreach/security/orgcrime.html Erişim 24.03.2008

CHRISAFIS, Angelique, (2005), “Spotlight turns to slick IRA Money-making machine”, **The Guardian**, 19 Şubat, 2005.

CE, (2005), **Organised Crime Situation Report 2005 Focus on the Threat of Economic Crime**, Strasbourg, Council of Europe.

CLIFTON, M.Johnson, (2000), “Inductory Note to the International Convention for the Suppression of Financing of Terrorism” 39 ILM 268

COLEMAN, J.W. (2001). **The Criminal Elite. Understanding White-Collar Crime**, New York, St. Martin's Press.

ÇAĞLAR, Ali, (2006) “Categories of Terrorism: Left-Wing Terrorism”, **Definition, Dimensions and Categories of Terrorism Course on 23-27 January 2006**, Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi.

DEMİREL, Emin (2002), **Terör**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

DESTEFANO, Anthony M. (2005), “Maximum Sentence: Judge Cites Terror of Sept.11 as He Gives a Yemeni Cleric 73 Years for Plotting to Help al-Qaida, Hamas”, **Newsday (N.Y.)**, 29.07.2005

DERIDDER, Willy, (2001), Opening Remarks, **16th Annual Interpol Syposium on Terrorism**, Lyon, France, October 22-23.

EGMONT GROUP, (2004) **Statement of Purpose of the Egmont Group of Financial Intelligence Units**, Guernsey, 23 June, 2004.

- ERSOY, Ömer “Terörizm ve Diğer Örgütlü Suçlarda Yakınlaşma ve İşbirliğinin İncelenmesi”
USAK Stratejik Gündem <http://www.usakgundem.com/makale.php?id=8> Erişim 26.09.2008.
- FARAH, Douglas, (2002), “Al Qaeda’s Gold: Following Trail to Dubai, **Washington Post**, 18.02.2002.
- FATF, (1999) , **Financial War on Terrorism A Guide by the FATF**, Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2003), **The Forty Recommendations**, (Incorporating the Amendments of 22 October 2004) Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2004), **Special Recommendations on Terrorist Financing**, Paris, FATF/OECD.
- FATF (2005), **Money Laundering and Terrorist Financing Typologies 2004-2005**, Paris, FATF/OECD.
- FATF (2006), **Trade Based Money Laundering: Typologies Report**, Paris, FATF/OECD.
www.fatf-gafi.org.
- FATF, (2007), **Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money Laundering and Terrorist Financing, High Level Principles and Procedures**, Paris, FATF/OECD.
- FATF, (2007a), **Third Mutual Evaluation Report on Anti Money Laundering and Combating The Financing Of Terroism of Turkey**, Paris, FATF/OECD.
- FATF, (2007b), **Methodology for Assessing Compliance with the FATF 40 Recommendations and the FATF 9 Special Recommendations**, Paris, FATF/OECD.
- FATF, (2008a), **Terrorist Financing**, Paris, FATF/OECD.
- FATF, (2008b), **Best Practices Paper on Trade Based Money Laundering**, Paris, FATF/OECD.
- FATF, (2008c), **Money Laundering & Terrorist Financing Vulnerabilities of Commercial Websites and Internet Payment Systems**, Paris, FATF/OECD.
- G-8, (1998), “Conclusions of G-8 Foreign Ministers”, May 1998, http://www.dfait-maeci.gc.ca/g8fmm/g8mae0bir_g8concl-en.asp
- GAO, (2003), **Terrorist Financing**, United States General Accounting Office, GAO 04-163.
- GILLESPIE, James, (2002), **Follow the Money: Tracing Terrorist Assets**, Seminar on International Finance Harvard Law School 15 April 2002.
- GILMORE, William C. (2004), **Dirty Money**, Council of Europe Publishing.

- GUIORA, Amos N. ve FIELD, Brian J., (2007) **Using and Abusing the Financial Markets: Money Laundering as the Achilles Heel of Terror Financing**, Case Research Paper Series in Legal Studies, Working Paper 07-17, May 2007.
- GÜMÜŞAY, Kevser ve AYKIN, Hasan (2008) “Terörle Mücadelede Yeni Boyut Terörün Finansmanı ile Mücadele”, **Aklama ve Terörün Finansmanı** (Editör: S. AYDIN), Adalet Yayınevi, ss. 341- 416
- HENDERSON, Harry, (2001), **Global Terrorism: The Complete Reference Guide**.
- HM TREASURY, (2002) **Combating the Financing of Terrorism A Report on UK Action**, London, Home Office.
- HORGAN, John ve TAYLOR, Max (1999), “Playing the “Green Card”-Financing the Provisional IRA:Part1”, **Terrorism and Political Violence**, Vo. 11, No. 2 (Summer 1999) (Published by Frank Cass) London, ss. 1-38.
- JOHNSTON, R.Barry ve NEDELESCU M. Nedelescu, (2005) “The Impact of Terrorism on Financial Markets”, **IMF Working Paper**, WP 05/60, March 2005.
- IMF, (2003), **Suppressing the Financing of Terrorism: A Handbook for Legislative Drafting**, Legal Department International Monetary Fund.
- JMLSG, (2005) “Money Laundering/Terrorist Financing Activities”, 8 Mart 2005 Joint Money Laundering Steering Group.
- KANADOĞLU, S. (2003), “Türkiye Cumhuriyeti Başsavcılığı Kurulmalıdır”, **Cumhuriyet Gazetesi**, 14 Nisan 2003.
- KARAAL, Hasan, (1995), **Karapara Aklama ile Mücadelede Bildirimlerin Rolü ve Önemi**, Ankara, MASAK, Yayımlanmamış Yeterlik Tezi.
- KARAOSMANOĞLU, Ali, (2006), “Küresel Terörizmin Ulaştığı Boyutlar Çerçevesinde Edinilen Tecrübeler” **Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu (Ankara 23-24 Mart 2006)**, Genelkurmay Başkanlığı Terörizme Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Basımevi., ss. 75-87.
- KAYANÇİÇEK, Murat “Dava Zamanaşımı”, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/158.doc>
- KAYANÇİÇEK, Murat “Ceza Zamanaşımı”, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/159.doc>
- KIRWIN, Thomas (2006), “Presentation on combating terrorism financing”, **Conference on Combating Terrorist Financing 9 – 11 November 2005, Session III**, Vienna, Organization for Security and Co-operation in Europe.
- KOM, (2006), **Faaliyet Raporu 2005**, Ankara, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı.

- LABORDE, Jean-Paul (2006) “Presentation on the United Nations Terrorist Financing Convention” **Conference on Combating Terrorist Financing 9 – 11 November 2005 ,Session I**, Vienna, . Organization for Security and Co-operation in Europe.
- LAÇİNER, Sedat, (2006) “Uluslararası İlişkiler ve Terörizm”, USAK Stratejik Gündem, Kasım 2006, (<http://www.usakgundem.com/makale.php?id=227> Erişim 26.09.2008)
- LAÇİNER, Sedat, (2008), “NARKOTERÖR: Terörün Geliri de Ölümünden”, **Star Gazetesi**, 10.02.2008. (<http://www.usakgundem.com/yazarlar.php?type=3&id903> Erişim 26.09.2008)
- LAQUEUR, Walter, (2007) “Terrorism A Brief History, Countering the Terrorist Mentality”, **eJournal USA**, May 2007.
- LEVITT, Matthew (2003), “Combating Terrorist Financing: Where the War on Terror Intersects the ‘Road Map’” **The Washington Institute for Near East Policy**, 14 Ağustos 2003.
- LILLEY, Peter (2006), **Dirty Dealing, The Untold Truth About Global Money Laundering**, London and Philadelphia, Kogan Page.
- LOTAN, Lior (2006) “Methods of Attack and Selection of Targets”, **Definition, Dimensions and Categories of Terrorism Course on 23-27 January 2006**, Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi.
- LOONEY, Robert E., (2002), “Following the Terrorist Informal Money Trail: The Hawala Financial Mechanism”, **Strategic Insights**, Volume I, Issue 9, Center for Contemporary Conflict-Naval Postgraduate School, California, 9 Kasım 2002
- LUTZ, M. ve LUTZ, Brenda J. (2004), **Global Terrorism**, London: Routledge.
- MANGO, Andrew (2005), **Türkiye’nin Terörle Savaşı**, (Çev: Orhan Azizoğlu), İstanbul, Doğan Kitap.
- MASAK, (2006) **Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi**, Ankara, Mali Suçları Araştırma Kurulu Yayın No.9.
- MASAK, (2007), **Faaliyet Raporu 2006**, Ankara, Mali Suçları Araştırma Kurulu.
- MASAK, (2008), **Faaliyet Raporu 2007**, Ankara, Mali Suçları Araştırma Kurulu.
- MASCIANDARO, Donato, (2004), **Combating Black Money: Money Laundering and Terrorism Finance, International Cooperation and the G8 Role**, Indiana University, Bloomington, June 2004.
- MGOVWORLD, 2008, “The flip Side-Terrorists use mobile payment systems to transfer Money”, **Middle East Times**
- ÖZDAĞ, Ümit (2008) **İstihbarat Teorisi**, Ankara, Kripto Yayınları.

- PROBER, Joshua, (2005) "Accounting for Terror: Debunking the Paradigm of Inexpensive Terrorism", Policy Wath-1041, 2005 November, <http://www.washingtoninstitute.org/templateC05.php?CID=2389> Erişim 05.01.08
- RANJAN, Rajesh (2006), "Terrorist Financing: Trends and Perspective" **Definition, Dimensions and Categories of Terrorism Course on 23-27 January 2006**, Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi.
- RIDER, B., (1996), "Taking the Profit Out of Crime", **Money Laundering and Control**, (Ed. B. RIDER ve M. ASHE), Dublin, Round Hall Sweet & Maxwell, ss. 1-27.
- REUVID, J. (1995), "Teeth for Regulators and International Standarts of Practice", **The Regulation and Prevention of Economic Crime Internationally**, London: Kagan Page.
- SCHMIDT Alex P. ve YOUNGMAN, Albert I, (1988), **Political Terrorism**, SWIDOC, Amsterdam, Transaction Books.
- SCHOTT, P.A. (2006) **Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Second Edition and Supplement on Special Recommendation IX**, Washington, The World Bank/IMF.
- THACHUK, Kimberley (2006) "Terörizme Destek Veren Kaynaklarla Mücadele", **Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu (Ankara 23-24 Mart 2006)**, Genelkurmay Başkanlığı Terörizme Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Basımevi., ss. 57-74
- UN, (1999), "International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism", G.A. Res. 54/109, U.N. GAOR, 54 th Sess., 76 th mtg., Supp. No. 49, U.N. Doc. A/Res/53/108
- UN, (2004), **Monitoring Team Report on al-Qaeda and the Taliban**, 2004, <http://www.un.org/Docs/sc/committees/1267/1267 mg. htm>
- UN, (2006), **Uniting against terrorism: recommendations for a global counter-terrorism strategy, Report of the Secreteray-General**, 25 April 2006, A/60/825.
- UNODC, (2007), **2007 World Drug Report**, United Nations Publication
- US, (2008), **National Drug Control Strategy 2008 Annual Report**.
- USDS (2006) **Country Reports on Terrorism 2005**, United States Department of State Publication 11324, Office of the Coordinator for Counterterrorism.
- ÜSTÜN, Oktay, (2005), **Açıklamalı İngilizce-Türkçe Karapara Terimleri ve Kavramları Sözlüğü**, Türkiye Bankalar Birliği Yayını, Yayın No. 240.

- ÜSTÜN, Oktay, (2008) “Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Uluslararası Girişimler ve Araçlara Toplu Bakış”, **Bankacılar Dergisi**, Haziran 2008, ss. 19-36.
- YAYLA, Ahmet Said, (2008), “ Terörizmin Finansmanı ve Organize Suç Örgütleri ile İlişkileri”, **Aklama ve Terörün Finansmanı** (Editör: S. AYDIN), Adalet Yayınevi, ss. 417-440.
- YENİSEY, Feridun (2007), “Uluslararası Terörün Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi Hakkında”, **Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi**.
- YURTSEVEN, Ömer Alper (2006), **Türkiye’de Faaliyet Gösteren Dini bir Terör Örgütü Olarak Hizbullah**, Gebze, Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü
- WALKER, Justin, (2006), “Presentation on the U.K Financial Service Authority”, **Conference on Combating Terrorist Financing 9 – 11 November 2005, Session III**, Vienna, Organization for Security and Co-operation in Europe.
- WEISS, Martin A., (2005), “Terrorist Financing: The 9/11 Commission Recommendation”, **CRS Report for Congress**, 25 Şubat 2005, <http://www.fas.org/sgp/crs/terror/index.html>
- WILLIAMS, Phil (2005), “Warning Indicators, Terrorist Finances, and Terrorist Adaptation”, **Strategic Insights**, Volume IV, Issue 1, January 2005.
- WOLFSBERG GROUP, (2002), “The Wolfsberg Statement on the Suppression of the Financing of Terrorism.”, Ocak 2002. www.wolfsberg-principles.com/standarts
- World Trade Organisation (2005), **International Trade Statistics 2005**, World Trade Organisation, Geneva, www.wto.org.

11 Eylül, 14, 19, 21, 24, 43, 48, 49, 79, 83, 129
1267 sayılı Karar, 64, 72
1373 sayılı Karar, 65, 68
40 Tavsiye, 62, 78, 79, 88, 158
4208 sayılı Kanun, 108, 134
5549 sayılı Kanun, 107, 108, 109, 110, 111, 131
9 Özel Tavsiye, 158
adam kaçırma, 20, 24, 25, 30, 32, 33, 247
adli para cezası, 112, 151, 153
adli yardımlaşma, 61, 81, 106, 152, 153, 200, 203
afyon, 26, 152, 153
aidat, 23, 31, 38, 39, 248
akaryakıt, 27, 29, 30
aklama, 16, 17, 25, 27, 29, 33, 42, 43, 48, 49, 50, 51, 53,
57, 60, 68, 70, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89,
90, 91, 107, 108, 110, 115, 116, 121, 122, 123, 126,
127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137,
149, 151, 152, 153, 155, 157, 159, 162, 163, 165, 166,
167, 168, 170, 171, 177, 178, 181, 247, 249, 253, 254
alternatif havale sistemi, 46
altın, 49, 52, 114, 116
araştırma, 53, 81, 108, 109, 136, 160, 169, 177, 178, 179,
180, 249
ATM, 45, 53, 250
Avrupa Birliği, 57, 79, 84, 252
Avrupa Konseyi, 57, 85, 149, 153, 167
ayırıştırma, 127, 151, 153
bağış, 23, 36, 37, 38, 39, 248, 251
banka, 32, 34, 45, 46, 48, 50, 53, 54, 55, 82, 86, 103, 111,
114, 127, 152, 157, 164, 170, 175, 198, 203, 251
Bankalar Yeminli Murakıbi, 153
beneficial owner, 63, 149, 153
Birleşmiş Milletler, 20, 25, 28, 53, 56, 57, 58, 70, 77, 78,
80, 105, 126, 158, 169, 196, 200, 202, 206, 207, 208
BM, 57, 58, 60, 64, 66, 67, 70, 79, 80, 81, 85, 87, 105,
162, 167, 196, 209, 252
BMGK Kararları, 70, 72, 73, 75, 80, 81
bütünleştirme, 127
Cep telefonu, 53, 54
Ceza Muhakemesi Kanunu, 92, 177
CMK, 92, 93, 102, 103, 104
Çin Triadları, 25
değerli taş, 47, 51, 52, 109, 172
denetim elemanları, 108, 109, 110, 115, 173, 174, 175,
178, 179
dernek, 37, 38, 41, 92, 98, 114, 115, 154, 185, 248
Devlet Yardımları, 39
DHKP/C, 26, 41
dolandırıcılık, 24, 37, 103, 151, 154
dondurma, 65, 81, 86, 151, 154
döviz, 46, 83, 109, 112, 116, 172, 176, 250, 251
Dünya Bankası, 57, 78, 79, 83, 84
Egmont Grubu, 57, 78, 88, 89, 90, 133
El Kaide, 19, 20, 34, 52, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 160
el koyma, 81, 86, 102, 103, 152, 154, 168, 176
FARC, 24, 26
FATF, 17, 18, 19, 24, 31, 37, 43, 44, 45, 49, 50, 51, 52, 54,
55, 57, 62, 63, 73, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 86, 88, 89,
94, 105, 128, 129, 133, 141, 150, 154, 155, 158, 162,
165, 169, 170
FIU, 85, 86, 88, 89, 90, 134, 151, 155
finans kaynakları, 17, 25, 107, 121, 129
finansal kuruluşlar, 127, 129, 133, 151, 154, 163, 164,
165, 254
finansal parmak izleri, 136
finansal soruşturma, 137
fon transferi, 82, 170
gasp, 23, 24, 32, 150, 154, 247
Genelkurmay, 27, 30, 139, 142, 144
gerçek kişi, 152, 154
göçmen kaçakçılığı, 21, 35, 103, 151, 154, 247
göstermelik şirketler, 151, 154
gümrük idaresine açıklama, 114, 150, 154
güvenlik tedbirleri, 100, 152, 157
haraç, 23, 24, 25, 27, 30, 152, 154, 197, 247
havale, 43, 45, 46, 48, 49, 50, 52, 53, 62, 72, 82, 129,
131, 151, 153, 170, 202, 250
Hawala, 46, 48, 129, 143

Hazine Kontrolörü, 153, 155
Hizbullah, 26, 36, 39, 41
Hundi, 46
idari para cezası, 111, 112, 149, 155
inceleme, 45, 64, 90, 108, 109, 136, 167, 177, 178
insan ticareti, 28, 103, 132, 247
internet, 22, 29, 31, 36, 45, 54, 55, 158, 159, 160
Kaçakçılık, 142
kanun uygulama birimleri, 48, 50, 136, 151, 155
kar amacı gütmeyen kuruluş, 36, 37, 51
kara para, 16, 24, 27, 29, 33, 50, 51, 68, 70, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 88, 89, 107, 121, 126, 127, 128, 129, 134, 135, 151, 152, 153, 155, 157, 162, 163, 164
kara para aklama, 33, 50, 107, 126
Karadeniz Ekonomik İşbirliği, 57, 87
Karapara, 128, 142, 145, 162, 163, 164
karşılıklılık, 90, 152, 155
KEİ, 57, 87, 88
kimlik tespiti, 109, 117, 118, 120, 123, 253, 255, 256
kolluk, 37, 108, 109, 116, 138, 151, 155, 177, 186, 187, 189, 192
kovuşturma, 93, 103, 152, 155, 177, 199, 203
kredi kartı, 24, 31, 32, 114, 150, 155
kurye, 31, 33, 49, 149, 156
maden, 43, 47, 51, 52, 109, 114, 172
Mali Eylem Görev Gücü, 57, 78, 150, 155
mali istihbarat, 48, 50, 88, 108, 133, 136, 137, 138, 151, 155, 158, 164, 166
mali istihbarat birimi, 133, 138
mali sistem, 128
Mali Suçları Araştırma Kurulu, 113, 122, 123, 143, 151, 155, 158, 246, 252, 253
Mali suçları araştırma uzmanı, 108
Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu, 149, 155
Maliye Müfettişi, 150, 156
MASAK, 28, 32, 90, 93, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 134, 142, 143, 151, 155, 158, 246, 248, 252
mutabakat muhtırası, 90, 108, 137, 151, 156, 178
mücevher, 51, 52, 109, 114, 127, 172
müsadere, 149, 154
müşteri profili, 150, 156, 249
müşterini tanı, 44, 91, 163
müşterinin kimliğinin tespiti, 150, 156
nakit işlem bildirimi, 136, 137, 149, 150, 156
narkoterörist, 26
narkoteröizm, 26, 152, 156
organize suç, 15, 16, 18, 21, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 35, 44, 45, 46, 50, 94, 107, 112, 127, 131, 132, 137, 149, 152, 156
öncül suç, 35, 127, 152, 156
Özel Tavsiye, 44, 79, 80, 81, 82, 83, 169, 170, 171
para gönderme, 44
para transferi, 43, 47, 48, 51, 63, 152, 156, 205, 251
PKK, 14, 15, 26, 27, 29, 30, 31, 36, 38, 39, 40, 41, 159
propaganda, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 28, 35, 36, 39, 92, 248
rehin alma, 56, 151, 156
risk esaslı yaklaşım, 152, 156
risk yönetim sistemleri, 109, 110, 111, 173
rüşvet, 18, 20, 21, 29, 103, 131, 133, 156
sahtecilik, 23, 27, 31, 33, 97, 103, 149, 151, 153, 156
sigara kaçakçılığı, 21, 29
silah, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 27, 30, 33, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 96, 97, 103, 132, 151, 157, 189, 192, 247
soygun, 23, 33, 152, 156, 247
suç geliri, 6, 16, 28, 35, 135, 136, 152, 156
SWIFT, 44
ŞİB, 153, 157
şüpheli eylem bildirimi, 153, 157
şüpheli işlem, 48, 55, 63, 81, 86, 89, 93, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 115, 120, 121, 122, 123, 133, 134, 136, 137, 153, 157, 166, 173, 174, 177, 246, 248, 249, 252, 253
şüpheli işlem bildirimi, 55, 120, 123, 133, 136, 137, 153, 157, 253
şüpheli işlem bildirimleri, 134, 136
tabela şirketler, 153, 157
Taliban, 19, 26, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 144

TCK, 92, 93, 94, 95, 96, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 106,
107
tedbir, 16, 72, 73, 77, 116, 117, 123, 185, 197, 253
terör eylemi, 15, 16, 17, 19, 21, 60, 93, 96, 153, 157
terör suçlusu, 95, 183
terörist, 12, 13, 15, 17, 20, 24, 25, 26, 34, 36, 37, 40, 42,
43, 44, 45, 50, 52, 57, 66, 68, 69, 70, 71, 80, 81, 82,
115, 120, 121, 135, 136, 153, 157, 169, 170, 197, 209,
249
Terörizm, 12, 15, 16, 27, 30, 56, 70, 78, 139, 142, 144
Terörizmin Finansmanı, 84, 86, 145, 249
terörle mücadele, 58, 62, 87, 92, 131, 132, 158, 160, 249
Terörle Mücadele Kanunu, 92
Terörün finansmanı, 6, 16, 17, 23, 42, 59, 79, 98, 99, 101,
102, 104, 107, 121, 122, 131, 135, 136, 137, 138, 246,
249
terörün finansmanı ile mücadele, 17, 19, 42, 56, 78, 79,
89, 132, 133, 136, 137, 164
ticari web siteleri, 54, 55
TMK, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 102, 104, 105, 106
transfer, 17, 34, 37, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52,
53, 54, 73, 82, 127, 128, 132, 143, 149, 150, 157, 170,
251, 252
Türk Ceza Kanunu, 92, 107

Türkiye, 15, 26, 27, 28, 29, 36, 41, 44, 64, 70, 78, 79, 86,
87, 90, 92, 93, 95, 96, 105, 114, 134, 142, 143, 158,
159, 174, 178, 190, 196, 209, 254
tüzel kişi, 100, 151, 157, 248
Tüzel kişilerin sorumluluğu, 100
tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar, 174
uluslararası işbirliği, 79, 132
Usame Bin Laden, 20, 34, 65, 67, 70, 71, 72, 73, 75
uyuşturucu ticareti, 6, 16, 21, 24, 25, 27, 28, 35, 42, 68,
135, 150, 157
vakıf, 37, 38, 92, 98, 114, 115, 150, 157, 185, 248
veri madenciliği, 137
Wolfsberg Grubu, 57, 90, 91
Yağma, 97
Yaptırımlar Komitesi, 66, 75
yardım toplama, 36
yasadışı gelir, 24, 151, 157
yasal gelir, 35
yerleştirme, 127, 152, 157
yetkili otoriteler, 17, 149, 157
yolsuzluk, 26, 133
yükümlü, 62, 67, 84, 109, 110, 111, 114, 115, 116, 120,
122, 135, 136, 137, 138, 152, 157, 253
yükümlülük, 58, 105, 110, 111, 116, 117, 138, 173, 175,
177, 206
zamanaşımı, 101, 102

BAZI KELİME VE TERİMLERİN İNGİLİZCE- TÜRKÇE VE TÜRKÇE-İNGİLİZCE KARŞILIKLARI

Bu bölümde yer alan kelime ve kavramlar aklama ve terörün finansmanı literatüründe sıklıkla karşılaşılanlar arasından seçilmiş olup, doğrudan aklama ve terörün finansmanı bağlamındaki anlamlarına karşılık gelen ifadeleri içermektedir.

İNGİLİZCE-TÜRKÇE

İNGİLİZCE	TÜRKÇE
Administrative fine	İdari para cezası
Alternative Remittance System	Alternatif Havale Sistemi
Armed organized criminal groups	Silahlı organize suç örgütü
Asset recovery	Malvarlıklarının geri alınması
Asset sharing	Müsadere edilen malın paylaşımı
Association	Dernek
Batch transfer	Toplu transfer
Beneficial owner	Asıl sahip veya nihai faydalancı
Bribery	Rüşvet
Burden of proof	İspat külfeti
Carousel fraud	Hayali ihracat dolayısıyla KDV iadesi sahtekârlığı
Cash courier	Nakit kurye
Cash transaction report	Nakit işlem bildirimini
Census information	Nüfus bilgileri
CoE Council of Europe	Avrupa Konseyi
Competent authorities	Yetkili otoriteler
Compliance officer	Uyum görevlisi
Computer related crimes	Bilgisayarla ilişkili suçlar
Concealing	Gizleme
Concealing of proceeds of crime	Suç gelirlerini gizleme
Concentration risk	Yoğunlaşma riski
Confidential information	Gizli bilgi
Confiscation	Müsadere
Confiscation of benefits	Kazanç müsaderesi
Confiscation of goods	Eşya müsaderesi
Controlled delivery	Kontrollü teslimat
Controlled transit	Kontrollü geçiş
Conversion	Dönüştürme
Conversion of proceeds of crime	Suç gelirlerinin dönüştürülmesi
Coordination Board for Combating Financial Crimes	Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu
Corruption	Yolsuzluk
Counterfeiting	Sahtecilik
Counterfeiting currency	Parada sahtecilik

Counterintelligence	Karşı istihbarat
Counterterrorism	Kontterörizm
Counterterrorism regulations	Terörizmle mücadele düzenlemeleri
Credit card fraudulent	Kredi kartı sahtekarlığı
Criminal law	Ceza yasası
Criminal procedure law	Ceza usul yasası
Curator	Kayyım
Currency smuggling	Nakit kaçakçılığı
Currency transaction report	Nakit işlem bildirimi
Customer Due Diligence (CDD) measures	Müşterinin tanınmasına ilişkin tedbirler
Customer identification	Müşterinin kimliğinin tespiti
Customer profile	Müşteri profili (iş, meslek, ticari faaliyet açısından)
Customs fraud	Gümrük yolsuzluğu
Customs inspector	Gümrük müfettişi
Cybercrime	Siber (elektronik) suç
Cybermoney	Siber (elektronik) para
Declaration to customs administration	Gümrük idaresine beyan
Decree of Council of Ministers	Bakanlar Kurulu Kararı
Denunciation	İhbar
Designated non-financial businesses and professions	Belirli finansal olmayan kuruluşlar ve profesyoneller
Designated threshold	Belirlenmiş eşik
Dirty money	Kara (kirlili) para
Disclosure of secret	Sırrın ifşası
Disclosure to customs administration	Gümrük idaresine açıklama
Disguising	Maskelemek
Disguising of proceeds of crime	Suç gelirlerinin maskelenmesi
Domestic transfer	Ülke içinde yapılan transfer
Drug	Yasadışı uyuşturucu madde
Drug offences	Uyuşturucu suçları
Drug trafficking	Uyuşturucu ticareti
Dual criminality	İki ülkede de aynı fiilin suç olması
Embezzlement	Zimmet
Environmental crime	Çevre suçu
Extortion	Gasp (yağma)
Extradition	Suçluların iadesi
False declaration	Yanlış beyan
False disclosure	Yanlış açıklama
FATF Forty Recommendations	FATF 40 Tavsiyesi
FATF Special Recommendations	FATF Özel Tavsiyeleri
FATF Style Regional Bodies FSRBs	FATF Benzeri Bölgesel Kuruluşlar
Foundation	Vakıf
Finance Inspector	Maliye Müfettişi
Financial Action Task Force - FATF	Mali Eylem Görev Gücü
Financial asset	Finansal varlık
Financial crimes	Mali suçlar

Financial Crimes Investigation Board	Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK)
Financial Crimes Investigation Expert	Mali Suçları Araştırma Uzmanı (MSA Uzmanı)
Financial Intelligence Unit (FIU)	Mali İstihbarat Birimi
Financial institutions	Finansal kuruluşlar
Financial intelligence	Mali istihbarat
Financing of terrorism	Terörizmin finansmanı
Forgery	Evrakta Sahtekarlık
Forgery on official documents	Resmi belgede sahtecilik
Forgery on private documents	Özel belgede sahtecilik
Fraud	Dolandırıcılık
Fraudulent bankruptcy	Hileli iflas
Freeze	Dondurma (mal varlıklarını)
Front companies	Göstermelik şirketler
Frozen assets	Dondurulmuş malvarlığı
Fundamental principles of domestic law	İç hukukun temel prensipleri
Grievous bodily injury	Ağır yaralama
Hawala system	Alternatif havale sistem türü
Hijacking of aircraft	Hava araçlarının kaçırılması
Hindu system	Alternatif havale sistem türü
Hostage taking	Rehin alma
Identification data	Kimliğe ilişkin bilgi
Imprisonment	Hapis cezası
Insider trading	İçerden öğrenenlerin ticareti
Illegal proceed	Yasadışı gelir
Illegal restrain	Yasadışı alıkoyma
Illicit arms trafficking	Yasadışı silah ticareti
Illicit trafficking in stolen and other goods	Çalıntı ve diğer eşyaların yasadışı ticareti
Integration	Bütünleştirme
International terrorism	Uluslararası terörizm
Judicial fine	Adli para cezası
Judicial penalty	Adli ceza
Jurisdiction	Yargı çevresi
Kidnapping	Adam kaçırma
Know your customer (KYC)	Müşterini tanı
Law enforcement authorities	Kanun uygulama birimleri, kolluk
Layering	Ayrıştırma
Legal person (entity)	Tüzel kişi
Liaison officer	İrtibat görevlisi
Market manipulation	Piyasa manipülasyonu
Memorandum of understanding	Mutabakat muhtırası
Migrant smuggling	Göçmen kaçakçılığı
Misdemeanour	Kabahat
Missing Trader Fraud	Hayali ihracat dolayısıyla KDV iadesi sahtekarlığı
Missing trader intra-community (MTIC)	Hayali ihracat dolayısıyla KDV iadesi sahtekarlığı
Money laundering	Kara para aklama

Money laundering offence	Kara para aklama suç
Money remitter	Para transferi yapan kuruluş
Murder	Cinayet
Mutual legal assistance	Adli yardımlaşma
Narcoterrorism	Narkoterörizm
Narcotics	Uyuşturucu
Natural person	Gerçek kişi
Non cooperative countries	İşbirliği yapmayan ülkeler
Non-profit organisations	Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar
Obliged party	Yükümlü
Offences against national security	Milli güvenliği karşı işlenen suçlar
Off-shore banking	Kıyı bankacılığı
Opium	Afyon
Organised crime	Organize suç
Organised crime group	Organize suç örgütü
OSCE Organization for Security and Cooperation in Europe	Avrupa için Güvenlik ve İşbirliği Örgütü
Participation in an organised criminal group	Organize suç örgütüne katılma
Perpetrator	Fail
Pillage	Yağmalama
Piracy	Korsanlık
Piracy of products	Korsan ürün
Placement	Yerleştirme
Politically exposed person	Politik nüfuz sahibi kişiler
Predicate offence	Öncül suç
Predicate offender	Öncül suç faili
Proceeds of crime	Suç geliri
Prosecuter	Savcı
Prosecution	Kovuşturma
Public interest	Kamu yararı
Public officials	Kamu görevlileri
Public procurement	Kamu ihalesi
Racketeering	Haraç
Reciprocity	Karşılıklılık
Reporting officer	Raporlama görevlisi
Revenue Comptroller	Gelirler Kontrolörü
Reverse burden of proof	İspat külfetinin tersine çevrilmesi
Risk based approach	Risk esaslı yaklaşım
Robbery	Soygun
Safe deposit box	Kiralık kasa
Safe house	Teröristler için güvenli barınma yerleri
Security measures for corporate bodies	Tüzel kişiler için güvenlik tedbirleri
Seizure	El koyma
Serious offence	Ciddi suçlar
Sexual exploitation	Cinsel istismar
Sexual exploitation of children	Çocukların cinsel istismarı
Shell bank	Tabela banka

Shell companies	Tabela şirketler
Simplified CDD measures	Basitleştirilmiş müşterini tanı tedbirleri
Smuggling	Kaçakçılık
Special investigative techniques	Özel soruşturma teknikleri
Suspicious action report (SAR)	Şüpheli eylem bildirim
Suspicious transaction	Şüpheli işlem
Suspicious transaction report (STR)	Şüpheli işlem bildirim (ŞİB)
Sworn-in Bank Auditor	Bankalar Yeminli Murakıby
Tax avoidance	Vergiden kaçınma
Tax evasion	Vergi kaçırma
Tax havens	Vergi cennetleri
Terror	Terör
Terrorism	Terörizm
Terrorist	Terörist
Terrorist act	Terör eylemi
Terrorist attack	Terör saldırısı
Terrorist financing	Terörün finansmanı
Terrorist financing offence	Terörün finansmanı suçu
Terrorist organisation	Terör örgütü
Theft	Hırsızlık
Tipping off	Bilgi sızdırma
Trade based money laundering	Ticari işlemler yoluyla kara para aklama
Trafficking in human beings	İnsan ticareti
Treasury Comptroller	Hazine Kontrolörü
White collar crimes	Beyaz yakalı suçları

TÜRKÇE- İNGİLİZCE

TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Adam kaçırma	Kidnapping
Adli ceza	Judicial penalty
Adli para cezası	Judicial fine
Adli yardımlaşma	Mutual legal assistance
Afyon	Opium
Ağır yaralama	Grievous bodily injury
Altenatif havale sistem türü	Hawala system
Alternatif havale sistem türü	Hindu system
Alternatif Havale Sistemi	Alternative Remittance System
Asıl sahip veya nihai faydalanıcı	Beneficial owner
Avrupa için Güvenlik ve İşbirliği Örgütü	OSCE Organization for Security and Cooperation in Europe
Avrupa Konseyi	CoE Council of Europe
Ayrıştırma	Layering
Bakanlar Kurulu Kararı	Decree of Council of Ministers
Bankalar Yeminli Murakıby	Sworn-in Bank Auditor
Basitleştirilmiş müşterini tanı tedbirleri	Simplified CDD measures
Belgede sahtecilik	Forgery

Belirlenmiş eşik	Designated threshold
Belirli finansal olmayan kuruluşlar ve profesyoneller	Designated non-financial businesses and professions
Beyaz yakalı suçları	White collar crimes
Bilgi sızdırma	Tipping off
Bilgisayarla ilişkili suçlar	Computer related crimes
Bütünleştirme	Integration
Ceza usul yasası	Criminal procedure law
Ceza yasası	Criminal law
Ciddi suçlar	Serious offence
Cinayet	Murder
Cinsel istismar	Sexual exploitation
Çalıntı ve diğer eşyaların yasadışı ticareti	Illicit trafficking in stolen and other goods
Çevre suçu	Environmental crime
Çocukların cinsel istismarı	Sexual exploitation of children
Dernek	Association
Dolandırıcılık	Fraud
Dondurma (mal varlıklarını)	Freeze
Dondurulmuş malvarlığı	Frozen assets
Dönüştürme	Conversion
El koyma	Seizure
Eşya müsadere	Confiscation of goods
Evrakta Sahtekarlık	Forgery
Fail	Perpetrator
FATF 40 Tavsiyesi	FATF Forty Recommendations
FATF Benzeri Bölgesel Kuruluşlar	FATF Style Regional Bodies FSRBs
FATF Özel Tavsiyeleri	FATF Special Recommendations
Finansal kuruluşlar	Financial institution
Finansal varlık	Financial asset
Gasp (yağma)	Extortion
Gelirler Kontrolörü	Revenue Comptroller
Gerçek kişi	Natural person
Gizleme	Concealing
Gizli bilgi	Confidential information
Göçmen kaçakçılığı	Migrant smuggling
Göstermelik şirketler	Front companies
Gümrük idaresine açıklama	Disclosure to customs administration
Gümrük idaresine beyan	Declaration to customs administration
Gümrük Müfettişi	Customs Inspector
Gümrük yolsuzluğu	Customs fraud
Hapis cezası	Imprisonment
Haraç	Racketeering
Hava araçlarının kaçırılması	Hijacking of aircraft
Hayali ihracat dolayısıyla KDV iadesi sahtekarlığı	Missing Trader Fraud
Hayali ihracat dolayısıyla KDV iadesi sahtekarlığı	Missing trader intra-community (MTIC)

Hayali ihracat dolayısıyla KDV iadesi sahtekârlığı	Carousel fraud
Hazine Kontrolörü	Treasury Comptroller
Hırsızlık	Theft
Hileli iflas	Fraudulent bankruptcy
İç hukukun temel prensipleri	Fundamental principles of domestic law
İçerden öğrenenlerin ticareti	Insider trading
İdari para cezası	Administrative fine
İhbar	Denunciation
İki ülkede de aynı fiilin suç olması	Dual criminality
İnsan ticareti	Trafficking in human beings
İrtibat görevlisi	Liaison officer
İspat külfeti	Burden of proof
İspat külfetinin tersine çevrilmesi	Reverse burden of proof
İşbirliği yapmayan ülkeler	Non cooperative countries
Kabahat	Misdemeanour
Kaçakçılık	Smuggling
Kamu görevlileri	Public officials
Kamu ihalesi	Public procurement
Kamu yararı	Public interest
Kanun uygulama birimleri, kolluk	Law enforcement authorities
Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar	Non-profit organisations
Kara (kirli) para	Dirty money
Kara para aklama	Money laundering
Kara para aklama suçu	Money laundering offence
Karşı istihbarat	Counterintelligence
Karşılıklılık	Reciprocity
Kayyım	Curator
Kazanç müsadere	Confiscation of benefits
Kıyı bankacılığı	Off-shore banking
Kimliğe ilişkin bilgi	Identification data
Kiralık kasa	Safe deposit box
Kontrollü geçiş	Controlled transit
Kontrollü teslimat	Controlled delivery
Kontterörizm	Counterterrorism
Korsan ürün	Piracy of products
Korsanlık	Piracy
Kovuşturma	Prosecution
Kredi kartı sahtekarlığı	Credit card fraudulent
Mali Eylem Görev Gücü	Financial Action Task Force - FATF
Mali istihbarat	Financial intelligence
Mali İstihbarat Birimi	Financial Intelligence Unit (FIU)
Mali suçlar	Financial crimes
Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK)	Financial Crimes Investigation Board
Mali Suçları Araştırma Uzmanı (MSA Uzmanı)	Financial Crimes Investigation Expert
Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu	Coordination Board for Combating Financial

	Crimes
Maliye MfettiŐi	Finance Inspector
Malvarlıklarının geri alınması	Asset recovery
Maskelemek	Disguising
Milli gvenliği karşı işlenen suÇlar	Offences against national security
Mutabakat muhtırası	Memorandum of understanding
Müsadere	Confiscation
Müsadere edilen malın paylaşımı	Asset sharing
MŐteri profili (iş, meslek, ticari faaliyet aÇısından)	Customer profile
MŐterini tanı	Know your customer (KYC)
MŐterinin kimliğinin tespiti	Customer identifaction
MŐterinin tanınmasına ilişkin tedbirler	Customer Due Diligence (CDD) measures
Nakit işlem bildirimini	Cash transaction report
Nakit işlem bildirimini	Currency transaction report
Nakit kaŐakŐılıĐı	Currency smuggling
Nakit kurye	Cash courier
Narkoterrizm	Narcoterrorism
Nfus bilgileri	Census information
Organize suÇ	Organised crime
Organize suÇ rgt	Organised crime group
Organize suÇ örgütüne katılma	Participation in an organised criminal group
ncl suÇ	Predicate offence
ncl suÇ faili	Predicate offender
zel belgede sahtecilik	Forgery on private documents
zel soruşturma teknikleri	Special investigative techniques
Para transferi yapan kuruluş	Money remitter
Parada sahtecilik	Counterfeiting currency
Piyasa manipulasyonu	Market manipulation
Politik nfuz sahibi kişiler	Politically exposed person
Raporlama görevlisi	Reporting officer
Rehin alma	Hostage taking
Resmi belgede sahtecilik	Forgery on official documents
Risk esaslı yaklaşım	Risk based approach
RŐvet	Bribery
Sahtecilik	Counterfeiting
Savcı	Prosecuter
Sırrın iŐŐası	Disclosure of secret
Siber (elektronik) para	Cybermoney
Siber (elektronik) suÇ	Cybercrime
Silahlı organize suÇ rgt	Armed organized criminal groups
Soygun	Robbery
SuÇ geliri	Proceeds of crime
SuÇ gelirlerini gizleme	Concealing of proceeds of crime
SuÇ gelirlerinin dnŐtrlmesi	Conversion of proceeds of crime
SuÇ gelirlerinin maskelenmesi	Disguising of proceeds of crime
SuÇluların iadesi	Extradition

Şüpheli eylem bildirimini	Suspicious action report (SAR)
Şüpheli işlem	Suspicious transaction
Şüpheli işlem bildirimini (ŞİB)	Suspicious transaction report (STR)
Tabela banka	Shell bank
Tabela şirketler	Shell companies
Terör	Terror
Terör eylemi	Terrorist act
Terör örgütü	Terrorist organisation
Terör saldırısı	Terrorist attack
Terörist	Terrorist
Teröristlerin için güvenli barınma yerleri	Safe house
Terörizm	Terrorism
Terörizmin finansmanı	Financing of terrorism
Terörizmle mücadele düzenlemeleri	Counterterrorism regulations
Terörün finansmanı	Terrorist financing
Terörün finansmanı suçu	Terrorist financing offence
Ticari işlemler yoluyla kara para aklama	Trade based money laundering
Toplu transfer	Batch transfer
Tüzel kişi	Legal person (entity)
Tüzel kişiler için güvenlik tedbirleri	Security measures for corporate bodies
Uluslararası terörizm	International terrorism
Uyum görevlisi	Compliance officer
Uyuşturucu madde	Narcotics
Uyuşturucu suçları	Drug offences
Uyuşturucu ticareti	Drug trafficking
Ülke içinde yapılan transfer	Domestic transfer
Vakıf	Foundation
Vergi cennetleri	Tax havens
Vergi kaçırma	Tax evasion
Vergiden kaçınma	Tax avoidance
Yağmalama	Pillage
Yanlış açıklama	False disclosure
Yanlış beyan	False declaration
Yargı çevresi	Jurisdiction
Yasadışı alıkoyma	Illegal restrain
Yasadışı gelir	Illegal proceed
Yasadışı silah ticareti	Illicit arms trafficking
Yasadışı uyuşturucu madde	Drug
Yerleştirme	Placement
Yetkili otoriteler	Competent authorities
Yoğunlaşma riski	Concentration risk
Yolsuzluk	Corruption
Yükümlü	Obliged party
Zimmet	Embezzlement

TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELE KONUSUNDA KAYNAKLARA ULAŞILABİLECEK BAZI İNTERNET SİTELERİ

www.masak.gov.tr

T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK)'nın resmi internet sitesidir. Terörün finansmanına ilişkin genel bilgilerin yanı sıra ulusal ve uluslar arası girişimler ve mevzuat bilgilerine anılan siteden ulaşılabilir.

www.fatf-gafi.org

Mali Eylem Görev Gücünün (FATF) internet sitesidir. Sitede, FATF tarafından yayınlanan 40 Tavsiye ile 9 Özel Tavsiye, açıklayıcı notlar, tipoloji raporları, ülke değerlendirme raporları ve güncel haberler ile duyurular yer almaktadır.

<http://www.un.org>

Birleşmiş Milletlerin resmi internet sitesidir. Birleşmiş Milletler Genel Kurul Kararları, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları, Güvenlik Konseyi Kararları uyarınca oluşturulan Komitelerin gerçekleştirmiş olduğu çalışmalar hakkında gerekli bilgilere site üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

www.egmontgroup.org

Egmont Grubunun internet sitesidir. Sitede, Egmont Grubunun yürüttüğü çalışmalar, Egmont Grubuna üye olan mali istihbarat birimleri ve terörün finansmanı ile mücadeleyle ilişkin açıklayıcı notlara yer verilmektedir.

<http://www.un.org/terrorism/>

Birleşmiş Milletlerin resmi internet sitesinin münhasıran terörle ilgili bölümüdür. Sitede, Birleşmiş Milletler tarafından terörle mücadeleye ilişkin alınan kararlar ve yaklaşımlar, Genel Sekreterlik tarafından teröre mücadele alanında hazırlanan tavsiyeler, uluslar arası düzenlemeler ve diğer ilgili konular hakkında bilgi ve açıklamalara yer verilmiştir.

<http://www.un.org/sc/committees/1267/index.html>

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 sayılı Kararı uyarınca listelenen kişi ve kuruluşlara ilişkin konsolide listeye ulaşılabilir.

<http://www.egm.gov.tr>

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün resmi internet sitesidir. Terörün unsurları ve amacı, terör suçları, uluslar arası arenada yapılan terör tanımı ve uluslar arası terörle mücadele çerçevesinde alınması gereken tedbirler ile Türkiye'de halen faaliyetlerine devam eden terör gruplarına ilişkin bilgilere anılan siteden ulaşılabilir.

<http://www.mfa.gov.tr>

T.C. Dışişleri Bakanlığının resmi internet sitesidir. Türkiye'nin terörizmle mücadele konusundaki tutumu, terörizmle mücadele çerçevesinde yapılan uluslararası düzenlemeler ve Türkiye'nin söz konusu düzenlemelere katkısı ve PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün finansman faaliyetleri gibi konular hakkında bilgilere ulaşılabilir.

<http://www.treas.gov/offices/enforcement/>

Birleşik Devletler Hazine Bakanlığının resmi internet sitesidir ve sitede terörizm ve mali istihbarata ilişkin bilgiler yer almaktadır.

<http://www.ustreas.gov/offices/enforcement/ofac/>

Birleşik Devletler Yabancı Malvarlığı Kontrol Ofisinin resmi sitesidir. Birleşik Devletler tarafından hakkında yaptırım kararı alınan kişi ve kuruluşlara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

http://www.fincen.gov/pub_main.html

Siteden, ABD Mali İstihbarat Birimi FinCEN tarafından hazırlanan ve özellikle riskli ülkelere ilişkin açıklamalara yer verilen rehberlere ulaşılabilir.

<http://www.amlosphere.com>

Sitede, aklama ve terörün finansmanına ilişkin dünyadan haberler ve kütüphane bulunmakta ve siteye üye olan kişilere İngilizce olarak güncel haber duyuruları yapılmaktadır.

<http://www.aklama.net>

Sitede, aklama ve terörün finansmanına ilişkin dünyadan haberler ve kütüphane bulunmakta ve siteye üye olan kişilere Türkçe olarak güncel haber duyuruları yapılmaktadır.

<http://aml-cft.blogspot.com>

Sitede, aklama ve terörün finansmanına ilişkin dünyadan haberler bulunmakta ve üye olan kişilere İngilizce olarak güncel haber duyuruları yapılmaktadır.

<http://www.dirtydealing.net>

Sitede, karapara aklamaya ilişkin güncel bilgilere ve basın haberlerine yer verilmektedir.

<http://www.bankofengland.co.uk/publications/financialsanctions/index.htm>

Sitede, Birleşik Krallık tarafından hakkında yaptırım kararı alınan kişi ve kuruluşlara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

<http://www.lib.umich.edu/govdocs/usterror.html>

Michigan Üniversitesi Kütüphanesinin internet sitesidir. Sitede, ABD tarafından terörle mücadeleye ilişkin yürütülen çalışmalara ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

<http://www.usip.org/library/topics/terrorism.html>

Birleşik Devletler Barış Enstitüsünün internet sitesidir. Sitede, terör ve terörle mücadeleye ilişkin bilgilere yer verilen internet siteleri hakkında bilgi verilmektedir.

<http://www.isn.ethz.ch/news/dossier/terrorism/editorial/>

Uluslar arası İlişkiler ve Güvenlik Ağı tarafından hazırlanan internet sitesidir. Sitede, terörle mücadele alanında yapılan araştırma, eğitim, konferans ve yayınlar hakkında bilgi verilmektedir.

<http://merln.ndu.edu/index.cfm?secID=149&pageID=3&type=section>

Askeri Eğitim Araştırmaları Kütüphanesi Ağının internet sitesidir. Sitede, terör faaliyetleri, terör gruplarının ve terör örgütlerinin liderlerinin profilleri gibi ayrıntılı bilgilere yer verilmektedir.

<http://www.terrorism.com/>

Terör Araştırma Merkezinin internet sitesidir. Sitede, rehberlere, ülke ve grup profillerine, terör faaliyetlerine ilişkin arşive ve açıklayıcı açıklamalara yer verilmektedir.

<http://www.9-11commission.gov/report/911Report.pdf>

Birleşik Devletlere Yönelik Terör Faaliyetlerine İlişkin Ulusal Komisyonun (9/11 Komisyonu) sitesidir. Siteden, Komisyon tarafından hazırlanan ve 2001 yılında Birleşik Devletlere yönelik gerçekleştirilen terör faaliyetlerinin ve El Kaide terör örgütünün geçmişinin analiz edildiği Komisyon Raporuna ulaşılabilir.

www.euroasiangroup.org/

FATF Benzeri Bölgesel Kuruluş olan Avrasya Grubunun (Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism) web sayfasıdır. Gruba üye ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili durumlarını gösterir değerlendirme raporları ile diğer bazı bilgilere ulaşılabilir.

<http://www.imolin.org/>

Uluslararası Kara Para Aklama Bilgi Ağı (International Money Laundering Information Network) web sayfası olup, ülkelerin aklama ile mücadele konusundaki yapıları ve yasal düzenlemelerine yer verilmektedir.

www.coe.int/moneyval/

Avrupa Konseyi Kara Para Aklama ile Mücadele Grubunun (Council of Europe Group on Money Laundering MONEYVAL) internet sitesidir. Sitede aklama ve terörün finansmanına ilişkin tipolojiler, açıklamalar, ülke raporlarına ulaşılabilir.

<http://www.tmmm.tsk.mil.tr/>

Terörle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi'nin web sayfasıdır. Sayfada Merkezin faaliyetleri ve yayınları hakkında bilgiye ulaşılabilir.

www.unodc.org/unodc

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisinin (United Nations Office on Drugs and Crime UNODC) web sayfasıdır.

AKLAMA İLE MÜCADELEYE İLİŞKİN FATF 40 TAVSİYESİ (ÖZET OLARAK)

A. YASAL SİSTEMLER

Karapara Aklama Suçunun Kapsamı

Tavsiye 1:

Tavsiye 1’de; 1988 tarihli “Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı BM Sözleşmesi” (Viyana Konvansiyonu) ve 2000 tarihli “Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesi”ndeki (Palermo Konvansiyonu) esaslara dayanarak, kara para aklamanın suç olarak kabul edilmesi ve Karapara aklama suçunun öncül suçlarının belirlenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 2

Tavsiye 2’de; Karapara aklama suçunun maddi ve manevi unsurunun Viyana ve Palermo Sözleşmelerinde belirtilen standartlara uygun olması ve tüzel kişilerin etkili, orantılı ve caydırıcı cezai veya idari ve hukuki yaptırımlara tabi olması gerektiği belirtilmektedir.

Geçici Tedbirler ve Müsadere

Tavsiye 3

Tavsiye 3’te; Viyana ve Palermo Sözleşmelerinde belirtilen tedbirlerin uygulanması ve iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmeksizin; aklanan mal varlığının, suç gelirlerinin, Karapara aklamadan elde edilen gelirlerin, öncül suçların işlenmesinde kullanılan araçların veya bu mal varlığına tekabül eden değerlerin yetkili makamlarca müsaderesini mümkün kılacak ve gerekli geçici tedbirlerin uygulanmasına imkan verecek mevzuat düzenlemelerinin yapılması gerektiği belirtilmektedir.

B. KARAPARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANINI ÖNLENMEK İÇİN FİNANSAL VE FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR İLE İŞ VE MESLEK SAHİPLERİ TARAFINDAN ALINACAK TEDBİRLER

Tavsiye 4

Tavsiye 4’te; finansal kuruluşlara ait gizlilik yasalarının FATF Tavsiyelerin yerine getirilmesine engel olmamasının sağlanması gerektiği belirtilmektedir.

Müşterini Tanı Prensipleri ve Kayıt Tutma

Tavsiye 5

Tavsiye 5'te; finansal kuruluşlar tarafından müşteri kimliklerinin tespit ve teyit edilmesi ve müşterini tanı ilkesinin gerektirdiği tedbirlerin uygulanması gerektirdiği belirtilmektedir.

Tavsiye 6

Tavsiye 6'da; müşterini tanı ilkesinin gerektirdiği tedbirlere ilaveten siyasi nüfuz sahibi kişilerle ilgili olarak finansal kuruluşlar tarafından alınacak ilave tedbirler belirtilmektedir.

Tavsiye 7

Tavsiye 7'de; müşterini tanı ilkesinin gerektirdiği tedbirlere ilaveten sınır ötesi muhabir bankacılık ilişkileri ve diğer benzeri ilişkilerle ilgili olarak finansal kuruluşlar tarafından alınacak ilave tedbirler belirtilmektedir.

Tavsiye 8

Tavsiye 8'de; finansal kuruluşların yeni ve gelişen teknolojilerin getirdiği kimlik bilgilerini gizlemeye imkan veren Karapara aklama tehlikesine karşı özel dikkat göstermeleri ve bu teknolojilerin kara para aklama amacıyla kullanılmasını önlemek için gereken tedbirleri almaları gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 9

Tavsiye 9'da; müşteri kimliğinin tespiti ve teyit edilmesi hususları ile ilgili olarak finansal kuruluşların aracı kurumlara veya diğer üçüncü kişilere güvenebileceği ancak müşteri kimliğinin tespiti ve teyit edilmesi ile ilgili tüm sorumluluğun üçüncü kişiye güvenen finansal kuruluşa ait olacağı belirtilmektedir.

Tavsiye 10

Tavsiye 10'da; finansal kuruluşlar tarafından ulusal veya uluslararası işlemlere ilişkin gerekli bütün kayıtların, yetkili makamlardan gelecek bilgi taleplerini ivedilikle karşılayabilmek için en az beş yıl süreyle saklanması ve gerektiğinde ilgili mercilere ibraz edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 11

Tavsiye 11'de; finansal kuruluşlar tarafından görünürde yasal ve ekonomik amacı olmayan bütün karmaşık, olağandışı, büyük ölçekli işlemlere ve bütün olağan dışı işlem türlerine özel dikkat gösterilmesi, bu tür işlemlerin esas ve amacının mümkün olduğunca incelenmesi ve bulguların yetkili makamlara ve denetçilere yardımcı olabilecek şekilde yazılı kayda geçirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 12

Tavsiye 12'de; finansal olmayan iş ve meslek grupları tarafından da müşterini tanı ilkesinin ve kayıtların saklanması yükümlülüğünün uygulanması gerektiği belirtilmektedir.

Şüpheli İşlemlerin Bildirilmesi ve Uyum

Tavsiye 13

Tavsiye 13'te; bir finansal kuruluşun, fonların suç faaliyetinden elde edilen gelir veya terörün finansmanı ile ilgili olduğu konusunda bir şüphe veya şüpheyi gerektirecek geçerli bir neden bulunması durumunda bu şüphelerini derhal ve doğrudan mali istihbarat birimine bildirmesi gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 14

Tavsiye 14'te; finansal kuruluşların, yöneticilerinin, yetkililerinin ve çalışanlarının şüpheli bir işlemi iyi niyetle bildirdiklerinde, suç fiilinin ne olduğunu tam olarak bilmeseler dahi, yasadışı faaliyetin gerçekten meydana gelip gelmediğine bakılmaksızın, sözleşmeyle veya herhangi bir yasal ya da idari düzenlemeyle getirilmiş olan yükümlülükleri ihlal ettikleri gerekçesiyle cezai ya da hukuki sorumluluğa tabi olmaktan yasal hükümler ile korunmaları ve şüpheli bir işlemin veya ilgili bilginin mali istihbarat birimine bildirildiğini ifşa etmelerinin yasaklanması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 15

Tavsiye 15'te; finansal kuruluşların kara para aklamaya ve terörün finansmanına ilişkin karşı programlar geliştirmeleri gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 16

Tavsiye 16'da; finansal olmayan iş ve meslek gruplarının da 13-15 ve 21'nci tavsiyelerde belirtilen yükümlülüklerle tabi olmalarının sağlanması gerektiği belirtilmektedir.

Karapara Aklama ve Terörün Finansmanını Önleyecek Diğer Tedbirler

Tavsiye 17

Tavsiye 17'de; tavsiyelerin kapsamına giren gerçek ve tüzel kişilerin karaparanın aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uymamaları durumunda, yasal, toplumsal veya idari olarak etkili, fiillerine uygun ve caydırıcı yaptırımlara tabi tutulmalarının sağlanması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 18

Tavsiye 18'de; ülkeler tarafından tabela (paravan) bankaların kurulmasına ve işlemlerini sürmesine izin verilmemesi, finansal kuruluşlar tarafından paravan bankalarla muhabir banka ilişkisine girilmemesi veya böyle bir ilişkinin sürdürülmemesi, hesaplarının paravan bankalar tarafından kullanılmasına izin veren muhatap yabancı finansal kuruluşlarla iş ilişkisi kurulmaması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 19

Tavsiye 19'da; nakit veya nakit yerine geçen değerlerin sınır ötesi fiziki hareketlerini, bunlar hakkındaki bilgilerin amacına uygun bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere, tespit veya

takip etmeyi mümkün kılacak tedbirlerin alınması ve bankaların, diğer finansal kuruluşların ve aracı kurumların, belirli bir miktarın üstündeki ulusal veya uluslararası nakit işlemlerini, karapara aklama ve terörün finansmanı olaylarına yönelik olarak yetkili makamların kullanımına elverişli bir bilgisayar veri tabanı olan ulusal bir merkezi organa bildirmek üzere kurulacak bir sistemin uygulanabilirliğini ve bunun getireceği yararları dikkate almaları gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 20

Tavsiye 20’de; tavsiyelerin karapara aklama ve terörün finansmanı riski taşıdığı belirtilen finansal olmayan iş ve meslekler dışındaki iş ve mesleklere de uygulanması hususunun göz önünde bulundurulması ve karapara aklama için nispeten az risk taşıyan modern ve güvenli para yönetim tekniklerinin geliştirilmesinin teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

FATF Tavsiyelerine hiç veya Yeterince Uymayan Ülkelerle İlgili olarak Alınabilecek Tedbirler

Tavsiye 21

Tavsiye 21’de; finansal kuruluşların, FATF Tavsiyelerini uygulamayan yada eksik uygulayan ülkelerin vatandaşları, şirketleri ve finansal kuruluşları ile girecekleri iş ilişkilerine ve işlemlere özel dikkat göstermeleri gerektiği ve FATF tavsiyelerine uymamaya yada yeterince uyum göstermemeye devam ederse ülkelerin buna karşı uygun tedbirleri almaları gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 22

Tavsiye 22’de; finansal kuruluşların, tabi oldukları yükümlülükleri yurtdışındaki, özellikle bu tavsiyeleri uygulamayan yada eksik uygulayan ülkelerde bulunan şubeleri ve hisse çoğunluğuna sahip oldukları iştiraklerine de bu ülkelerin mevzuatının izin verdiği ölçülerde uygulanmasını sağlamaları gerektiği belirtilmektedir.

Düzenleme ve Denetim

Tavsiye 23

Tavsiye 23’te; ülkelerin, finansal kuruluşların yeterli düzenleme ve denetime tabi olmalarını ve FATF tavsiyelerini etkin biçimde uygulamalarını sağlamaları gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 24

Tavsiye 24’te; finansal karakterli olmayan iş ve meslek sahiplerinin de etkili düzenleme ve denetim faaliyetlerine tabi tutulması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 25

Tavsiye 25’te; yetkili makamların, finansal kuruluşlar ve finansal karakterli olmayan iş ve meslek sahiplerine, karapara aklama ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik uygulamalarda ve özellikle şüpheli işlemleri tespit ve bildirim konusunda yardımcı olacak kılavuzlar hazırlaması ve bu kuruluşlara geri bildirimde bulunması gerektiği belirtilmektedir.

C. KARAPARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELE SİSTEMİ İÇİN GEREKLİ OLAN KURUMSAL VE DİĞER TEDBİRLER

Yetkili Makamlar, Yetkileri ve Kaynakları

Tavsiye 26

Tavsiye 26'da; potansiyel karapara aklama ve terörün finansmanına dair şüpheli işlem bildirimleri ile diğer bilgileri alan (ve yetki verildiyse isteyebilen), analiz eden ve dağıtan bir merkezi birim olarak faaliyet gösteren mali istihbarat biriminin kurulması ve anılan birimin fonksiyonlarını yeterince yerine getirebilmesi için gerekli olan finansal, idari ve icrai bilgilere doğrudan veya dolaylı olarak zamanında erişiminin sağlanması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 27

Tavsiye 27'de; karapara aklama ve terörün finansmanının önlenmesi incelemelerinden sorumlu yasa uygulama birimlerinin kurulması, özel soruşturma tekniklerinin desteklenmesi ve geliştirilmesi, mal varlığı incelemesinde uzmanlaşmış geçici veya kalıcı grupların kullanılması ve diğer ülkelerdeki yetkililerle işbirliği halinde diğer etkin mekanizmaların da devreye sokulmasının teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 28

Tavsiye 28'de; karapara aklama ve öncül suça yönelik incelemeler yürütülürken, gerekli bilgi ve belgelerin yetkili makamlara sunulması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 29

Tavsiye 29'da; denetim birimlerinin, finansal kuruluşların karapara aklama ve terörün finansmanının önlenmesiyle ilgili yükümlülükleri yerine getirip getirmediğini izleme ve bu yükümlülüklere uymasını sağlama ve idari yaptırım uygulama yetkilerinin olması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 30

Tavsiye 30'da; karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede görev alan yetkili kurumlara yeterli finansal, teknik ve personel kaynağının sağlanması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 31

Tavsiye 31'de; karapara aklamanın ve terörün finansmanının önlenmesi için politika geliştiren makamların, mali istihbarat biriminin, yasa uygulama ve denetim mercilerinin aralarında işbirliğinin tesis edilmesi ve koordinasyonun sağlanması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 32

Tavsiye 32'de; yetkili makamların karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede konusunda kapsamlı istatistiki bilgileri tutması gerektiği belirtilmektedir.

Tüzel Kişilerin ve Anlaşmaların Şeffaflığı

Tavsiye 33

Tavsiye 33’de; tüzel kişiliklerin karapara aklanması amacıyla kullanılmasını önleyecek tedbirlerin alınması ve tüzel kişiliklerde hak sahibi olanlara ve bu kuruluşları kontrol edenlere ait doğru bilgilere yetkili makamlarca zamanında erişilebilmesinin sağlanması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 34

Tavsiye 34’te; kişiler arasında yapılan hukuki anlaşmaların karapara aklanması amacıyla kullanılmasını önleyecek tedbirlerin alınması, yetkili makamların kayyım kurumlarına ait kurucu, müteveli ve hak sahiplerine ilişkin doğru ve kesin bilgilere zamanında erişilebilmelerinin ve finansal kuruluşların, bu anlaşmalara taraf olan gerçek kişiler veya tüzel kişilerin kurucu, müteveli ve hak sahiplerinin kimlikleri ile kontrol prosedürlerine ait bilgilere erişmesini kolaylaştıracak tedbirleri dikkate almalarının sağlanması gerekmektedir.

D. ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ

Tavsiye 35

Tavsiye 35’te; ülkelerin, Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığının Önlenmesine Dair 1988 Tarihli, Sınır Aşan Örgütlü Suçların Önlenmesine Dair 2000 Tarihli, Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair 1999 Tarihli BM Sözleşmelerine taraf olmak ve tam olarak uygulamak için acil tedbirler almaları ve Suç Gelirlerinin Araştırılması, Aklanması, El Konulması ve Müsaderesine Yönelik 1990 tarihli Avrupa Konseyi Sözleşmesini ve 2002 Tarihli Terörizme Karşı Inter-American Sözleşmesi gibi diğer ilgili uluslar arası sözleşmeleri de onaylamaları ve uygulamaları gerektiği belirtilmektedir.

Karşılıklı Yasal Yardımlaşma ve Suçluların İadesi

Tavsiye 36

Tavsiye 36’da; ülkelerin, karapara aklama ve terörün finansmanı ile ilgili inceleme, soruşturma ve tahkikat süreçlerinde mümkün olduğunca kapsamlı, süratli, olumlu ve etkin karşılıklı yasal yardımlaşmada bulunmaları gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 37

Tavsiye 37’de; fiilin her iki tarafta suç olmaması durumunda bile ülkelerin mümkün olduğunca en geniş biçimde karşılıklı yasal yardımlaşmayı yerine getirmeleri gerektiği belirtilmekte ve fiilin, her iki ülkede de suç sayılması gerektiği durumlarda, suçun aynı kategoride olmasına veya aynı terminolojiyle adlandırılmasına bakılmaksızın, fiilin her iki ülkede de suç olarak kabul edilmesi, karşılıklı yasal yardımlaşma veya suçluların iadesi için yeterli sayılması gerekmektedir.

Tavsiye 38

Tavsiye 38’de; yabancı ülke tarafından, karapara aklama yada öncül suçlardan elde edilen gelirlerin, aklanan veya buna tekabül varlığın, bu suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılmak istenilen vasıtaların; tespiti, dondurulması, zaptı veya müsaderesi talep edildiğinde acil mukabele etme yetkisinin bulunması gerektiği ve müsadere edilen mal varlığın paylaşılmasını da içerebilecek el koyma ve müsadere işlemlerinde işbirliğine yönelik anlaşmalar yapılması gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye 39

Tavsiye 39’da; ülkelerin karapara aklamayı iadesi mümkün suçlardan sayması gerektiği ve her ülkenin kendi vatandaşlarını iade etmesi veya ülkenin vatandaşlığı sebep göstererek iadeyi gerçekleştirmemesi durumunda isnat edilen suçlardan soruşturmanın başlaması için konuyu ivedilikle kendi yetkili makamlarına iletmesi gerektiği belirtilmektedir.

İşbirliğinin Diğer Biçimleri

Tavsiye 40

Tavsiye 40’ta; ülkelerin yetkili makamların diğer ülkelerdeki muadili olan kurumlarla mümkün olan en geniş şekilde uluslararası işbirliğinde bulunmaları gerektiği belirtilmektedir.

TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELEYE İLİŞKİN FATF 9 ÖZEL TAVSİYESİ

Özel Tavsiye I - Birleşmiş Milletler Belgelerinin Onaylanması ve Yürürlüğe Konması

Her ülke Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair 1999 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni onaylamak ve tam olarak uygulamak için acil önlemler almalıdır.

Ülkeler, terörist eylemlerin finansmanının önlenmesi ve durdurulmasına ilişkin Birleşmiş Milletler Kararlarını, özellikle 1373 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararını derhal yürürlüğe koymalıdır.

Özel Tavsiye II- Terörizmin, Terörist Eylemlerin ve Terör Örgütlerinin Finansmanının Suç Haline Getirilmesi

Her ülke, terörizmin, terörist eylemlerin ve terörist örgütlerin finansmanını suç haline getirmelidir.Ülkeler, bu suçların karapara aklamanın öncül suçları olarak düzenlenmesini temin etmelidirler.

Özel Tavsiye III- Terörist Malvarlıklarının Dondurulması ve Müsaderesi

Terörist eylemlerin finansmanının önlenmesi ve durdurulmasına ilişkin Birleşmiş Milletler Kararları uyarınca, her ülke terörizmin ve terörist örgütlerin finanse edilmesinde kullanılan paraların veya diğer malvarlıklarının gecikmeksizin dondurulması için gerekli önlemleri uygulamalıdır.

Her ülke, terörizmin, terörist eylemlerin veya terörist örgütlerin finansmanına ait veya bunların finansmanında kullanılan ya da kullanılması tasarlanan malvarlığına el konulması ve bu malvarlığının müsaderesi için yetkili otoritelere imkan sağlayan yasal önlemleri de içeren önlemler benimsemeli ve yürürlüğe koymalıdır.

Özel Tavsiye IV- Terörizmle İlgili Şüpheli İşlemlerin Bildirimi

Karaparanın aklanmasının önlenmesine dair yükümlülükler tabi olan mali kurumlar veya diğer işletmeler veya varlıklar, fonların terörizm, terörist eylemler veya terörist örgütlerle bağlantılı veya ilgili olduğundan ya da bunun için kullanıldığından şüphelenirlerse ya da şüphelenmek için makul nedenleri olursa, şüphelerini yetkili otoritelere derhal bildirmelidirler.

Özel Tavsiye V- Uluslararası İşbirliği

Karşılıklı yasal yardım veya bilgi değişimine dair bir anlaşma, düzenleme veya diğer bir mekanizmaya dayanarak, her ülke bir diğer ülkeye, terörizmin, terörist eylemlerin ve terörist örgütlerin finansmanına ilişkin davalar, idari araştırma ve soruşturmalar ile cezai ve medeni uygulamalarda mümkün olan maksimum yardımı sağlamalıdır.

Ülkeler, terörizmin, terörist eylemlerin veya terörist örgütlerin finansmanı ile suçlanmış şahıslar için güvenli sığınaklar sağlanmamasını teminen olası tüm önlemleri almalı ve mümkün olduğu takdirde bu şahısların suçu işledikleri ülkeye iade edilmesi için yürürlüğe konmuş prosedürlere sahip olmalıdır.

Özel Tavsiye VI- Alternatif Havale Yöntemleri

Her ülke, gayri resmi bir para veya değer transfer sistemi veya ağı aracılığıyla transfer de dahil olmak üzere, para veya değer transferi hizmeti sağlayan şahıs veya tüzel kişiliklerin lisanslı veya kayıtlı olmaları ve bankalara ve banka dışı mali kurumlara uygulanan tüm FATF Tavsiyelerine tabi tutulmalarının sağlanabilmesi için gerekli önlemleri almalıdır. Her ülke, bu hizmeti yasadışı bir şekilde yerine getiren şahısların veya tüzel kişiliklerin idari, medeni veya cezai yaptırımlara tabi olmasını temin etmelidir.

Özel Tavsiye VII- Elektronik Transfer

Ülkeler, para havale edenler de dahil olmak üzere mali kurumların fon transferlerinde ve ilgili mesajlarda havaleyi yapan kişiye ilişkin tam ve makul bilgileri (isim, adres, hesap numarası) temin etmelerini gerekli kılmak için önlemler almalıdır ve söz konusu bilgi transfer veya ödemeler zincirindeki mesajlarda yer almalıdır.

Ülkeler, para havale edenler de dahil olmak üzere mali kurumların, havaleyi yapan kişiye ilişkin tam bilgiyi (isim, adres, hesap numarası) içermeyen şüpheli fon transferi faaliyetlerini sıkı bir şekilde incelemelerini ve izlemelerini sağlamak için önlemler almalıdır.

Özel Tavsiye VIII- Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlar

Ülkeler, terörizmin finansmanı amacıyla kötüye kullanılabilen varlıklarla ilgili kanun ve yönetmeliklerin yeterliliğini yeniden gözden geçirmelidir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar özellikle istismara açıktır ve ülkeler bunların;

(i) terörist örgütler tarafından yasal varlık süsü verilerek,

(ii) varlıkların dondurulması önlemlerinden kaçmak amacı da dahil olmak üzere, terörizmin finansmanının sağlanması amacıyla kendi çıkarları doğrultusunda kullanılarak,

(iii) yasal amaçlı fonların el altından terörist örgütlere saptırılmasını gizleyerek veya saklayarak,

kötüye kullanılmasını engelleyecek tedbirleri almalıdır.

Özel Tavsiye IX- Kuryeler Aracılığıyla Para Nakli

Ülkeler, nakit para ve para yerine geçen kıymetli evrakların fiziksel sınır ötesi naklini tespit etmek için bir bildirim sistemi yada diğer beyan yükümlülüklerini de içeren önlemler almalıdır.

Ülkeler, kendi yetkili makamlarının terörizmin finansmanı yada karapara aklama ile bağlantısı olduğundan şüphelenilen yada yanlış olarak bildirilen yada beyan edilen nakit yada para

yerine geçen kıymetli evrakların durdurulması yada engellenmesine ilişkin yasal yetkilere sahip olmalarını sağlamalıdır.

Ülkeler, yanlış bildirim(ler) yada açıklama(lar) yapan kişilerle ilgili olarak etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların uygulamaya konmasını sağlamalıdır. Nakit para yada para yerine geçen kıymetli evrakların terörizmin finansmanı yada karapara aklama ile bağlantılı olması durumunda ülkeler söz konusu para yada araçların müsaderesine imkan veren Tavsiye 3 ve Özel Tavsiye III'e uygun yasamaya ilişkin olanları da içeren önlemler almalıdır.

İLGİLİ MEVZUAT

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5549

Kabul Tarihi : 11/10/2006

(18.10.2006 gün ve 26323 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

a) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

b) Bakan: Maliye Bakanını,

c) Başkanlık: Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,

ç) Koordinasyon Kurulu: Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulunu,

d) Yükümlü: Bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri ve Bakanlar Kurulunca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenleri,

e) Denetim elemanı: Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları, Gümrük Müfettişleri, Gelirler Kontrolörleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanlarını,

f) Suç geliri: Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini,

g) Aklama suçu: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde düzenlenen suçu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yükümlülükler ve Bilgi Değişimi

Kimlik tespiti

MADDE 3- (1) Yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır.

(2) Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ve konuyla ilgili diğer usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Şüpheli işlem bildirim

MADDE 4- (1) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesi zorunludur.

(2) Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamazlar.

(3) Yükümlülerin hangi faaliyetlerinden dolayı ve hangi usûl ve esaslara göre şüpheli işlem bildiriminde bulunacağı yönetmelikle belirlenir.

Eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ile diğer tedbirler

MADDE 5- (1) Bakanlık; bu Kanunun amacına uygun olarak eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması ve bu Kanunla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak üzere, gerekli yetki ile donatılmış idarî düzeyde görevli tayin edilmesi de dahil, gereken tedbirlerin alınması konusunda, işletme büyüklükleri ve iş hacimlerini de dikkate alarak yükümlüleri ve uygulamaya ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Devamlı bilgi verme

MADDE 6- (1) Yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadırlar.

(2) Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usûl ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(3) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak, yükümlüler dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşlardan da Başkanlığa devamlı

bilgi vermeleri istenebilir. Kimlerin, hangi usûl ve esaslara göre devamlı bilgi vereceği yönetmelikle belirlenir.

Bilgi ve belge verme

MADDE 7- (1) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar, Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla yükümlüdür.

(2) Yukarıdaki fıkraya göre talepte bulunanlar savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

Muhafaza ve ibraz

MADDE 8- (1) Yükümlüler, bu Kanunla getirilen yükümlülüklerle ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren sekiz yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür.

Erişim sistemi

MADDE 9- (1) Kanunları veya faaliyet konuları gereğince, ekonomik olaylara, servet unsurlarına, vergi mükellefiyetlerine, nüfus bilgilerine ve yasa dışı faaliyetlere ilişkin kayıt tutan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşların bilgi işlem sistemlerine Bakanlık ve ilgili Bakanlığın veya kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşların yetkili organlarının birlikte belirleyeceği usûl ve esaslar dahilinde Başkanlıkça erişim sistemi kurulabilir.

(2) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hariç kamu sermayeli bankalar ile kamu iktisadî teşebbüsleri birinci fıkra kapsamı dışındadır.

Yükümlülerin korunması

MADDE 10- (1) Bu Kanun gereğince yükümlülüklerini yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulamaz.

(2) Özel kanunlarda hüküm bulunsa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunanlara dair, mahkeme dışında, üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara bilgi verilemez. Bu kişilerin kimliklerinin saklı tutulması ve güvenliklerinin sağlanması için mahkemece gerekli önlemler alınır.

Yükümlülük denetimi

MADDE 11- (1) Bu Kanun ve ilgili mevzuatla getirilen yükümlülüklerin denetimi, Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları, Gümrük Müfettişleri, Gelirler Kontrolörleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları vasıtasıyla yerine getirilir.

(2) Başkanlık, yükümlüler nezdinde yapılacak denetimin münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılmasını isteyebilir. Kendisinden talepte bulunulan birim bu talebin gereğini yerine getirmek zorundadır. Görevlendirilecek Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları, Gümrük Müfettişleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Gelirler Kontrolörleri, Hazine Kontrolörleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları Başkanlığın talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili buldukları Bakanın onayı ile belirlenir.

(3) Yükümlülük denetimiyle görevlendirilen denetim elemanları, bu Kanun kapsamında kamu kurum ve kuruluşları da dahil gerçek ve tüzel kişilerden ve tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi, belge ve kanunî defterleri istemeye ve bunlar nezdinde her türlü evrak ve kayıtları incelemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkili olup ayrıca diğer kanunların kendilerine verdiği yetkileri de kullanır.

(4) Denetim elemanları, kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevleri yaparken tespit ettikleri yükümlülük ihlallerini Başkanlığa bildirir.

Uluslararası bilgi değişimi

MADDE 12- (1) Başkanlığın görev alanına giren konularda uluslararası bilgi değişimini teminen, yabancı ülkelerdeki muadil kurumlarla uluslararası antlaşma niteliğinde olmayan mutabakat muhtıraları imzalamaya ve imzalanan mutabakat muhtıralarını değiştirmeye Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanı yetkilidir. İmzalanacak mutabakat muhtıraları ve değişiklikleri Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Cezalar, Elkoyma ve Kararların Bildirimi

Yükümlülük ihlâlinde idarî ceza

MADDE 13- (1) Bu Kanunun 3 ve 6 ncı maddeleri ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerden herhangi birini ihlâl eden yükümlülere Başkanlıkça beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu veya yetkili müessese olması halinde, idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

(2) Bu Kanunun 3 üncü maddesi ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülükler uyulmaması durumunda yükümlülüğü yerine getirmeyen görevliye de ayrıca ikibin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(3) Bu Kanunun 5 inci maddesinde yer alan yükümlülükler uymayan yükümlülere, eksikliklerin giderilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması için 30 günden az olmamak üzere süre verilir. Verilen süre içinde eksiklikleri gidermeyen ve gerekli tedbirleri almayan yükümlülere birinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Yükümlülüğün ihlâl edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra idarî para cezası verilemez.

(5) Bu madde ile ilgili diğer usûl ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yükümlülük ihlâlinde adlî ceza

MADDE 14- (1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 7 ve 8 inci maddelerindeki yükümlülükleri ihlâl eden kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suç dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Başkası hesabına işlem yapıldığının beyan edilmemesi

MADDE 15- (1) Yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimse, bu işlemleri yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirmedigi takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Gümrük idaresine yapılacak açıklama

MADDE 16- (1) Türk parası, döviz veya bunlarla ödemeyi sağlayan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcular, gümrük idaresinin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükelleftir.

(2) Yetkililerce talep edildiği halde herhangi bir açıklama yapılmaması veya yanlış ya da yanıltıcı açıklama yapılması halinde, yolcu beraberindeki değerler gümrük idaresi tarafından muhafaza altına alınır. Gümrük idaresince, açıklamada bulunmayan yolculara taşıdıkları değer, tutar konusunda gerçeğe aykırı açıklamada bulunan yolculara ise taşıdıkları değer ile açıkladıkları değer arasındaki farkın onda biri kadar idarî para cezası kesilir. Ayrıca durum şüpheli sayılarak Başkanlığa bildirilmekle birlikte ilgili diğer mercilere de intikal ettirilir. Binbeşyüz Yeni Türk Lirasına kadar olan farklar için bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Elkoyma

MADDE 17- (1) Aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesindeki usûle göre malvarlığı değerlerine elkonulabilir.

(2) Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da el koyma kararı verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmidört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Onaylanmama halinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.

Kararların bildirim

MADDE 18- (1) Aklama ve terörün finansmanı suçundan dolayı yapılan soruşturma sonucunda verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar veya düzenlenen iddianame, kovuşturma sonucunda verilen hüküm ve bu Kanunun 17 nci maddesine göre verilen elkoyma kararının bir örneği izleyen ayın sonuna kadar ilgili Cumhuriyet savcılıkları ve mahkemelerce Başkanlığa gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık ve Koordinasyon Kurulu

Başkanlığın görev ve yetkileri

MADDE 19- (1) Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı doğrudan Maliye Bakanına bağlı olup görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi amacıyla politika hazırlamak ve uygulama stratejileri geliştirmek, bu amaçla kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, ortak çalışmalar yapmak, görüş ve bilgi alışverişinde bulunmak.
- b) Belirlenen politikalar çerçevesinde kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları hazırlamak, bu Kanun ile buna ilişkin Bakanlar Kurulu kararlarının uygulanması konusunda düzenlemeler yapmak.
- c) Suç gelirlerinin aklanması alanındaki gelişmeler ile aklama suçunun önlenmesi ve ortaya çıkarılmasına yönelik yöntemler konusunda araştırmalar yapmak.
- ç) Suç gelirlerinin aklanmasını önlemek amacıyla sektörel çalışmalar yapmak, önlemler geliştirmek ve uygulamayı izlemek.
- d) Kamuoyu duyarlılığını ve desteğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak.
- e) Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve değerlendirmek.
- f) Değerlendirme sürecinde gerek duyulduğunda kolluk ve diğer birimlerden kendi görev alanlarında inceleme ve araştırma yapılması talebinde bulunmak.
- g) Bu Kanun kapsamına giren işlemler ile ilgili olarak, araştırma ve inceleme yapmak veya yaptırmak.
- ğ) Yapılan araştırma ve inceleme sonucunda aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespiti halinde, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre gerekli işlemler yapılmak üzere Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunmak.
- h) Cumhuriyet savcılığı tarafından intikal ettirilen konuları incelemek ve aklama suçunun tespitine ilişkin talepleri yerine getirmek.
- ı) Aklama veya terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphelerin mevcut olması durumunda konuyu ilgili Cumhuriyet savcılığına intikal ettirmek.
- i) Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında yükümlülük denetimi yapılmasını sağlamak.

j) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi istemek.

k) Bilgi ve ihtisasına ihtiyaç duyulması halinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların Başkanlık bünyesinde geçici olarak görevlendirilmelerini talep etmek.

l) Görev alanına giren konularda uluslararası ilişkileri yürütmek, görüş ve bilgi alışverişinde bulunmak.

m) Yabancı ülkelerdeki muadil kurumlarla bilgi ve belge değişiminde bulunmak, bu amaçla uluslararası antlaşma niteliğinde olmayan mutabakat muhtırası imzalamak.

(2) Başkanlıkça birinci fıkranın (f) bendine göre kendisinden talepte bulunulan birim, bu talebin gereğini ivedi olarak yerine getirmek zorundadır.

(3) Başkanlık, aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi görevlerini denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirir. Görevlendirilecek denetim elemanları Başkanın talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili buldukları Bakanın onayı ile belirlenir.

(4) Başkanlığın talebi üzerine görevlendirilecek denetim elemanları görevlendirme konusuna giren hususlarda bilgi ve belge istemeye, araştırma ve inceleme yapmaya, uygulamayı takip ve denetlemeye, bu maksatla her türlü evrakın tetkikine yetkilidir.

Koordinasyon Kurulu

MADDE 20- (1) Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin kanun taslakları ile Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe girecek yönetmelik taslaklarını değerlendirmek ve uygulamaya ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon sağlamak üzere Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur.

(2) Koordinasyon Kurulu; Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanı, Maliye Teftiş Kurulu Başkanı, Maliye Hesap Uzmanları Kurulu Başkanı, Gelir İdaresi Başkanı, İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Ekonomik İşler Genel Müdürü, Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanı, Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürü, Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürü, Gümrük Müsteşarlığı Teftiş Kurulu Başkanı, Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Genel Müdürü, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkan Yardımcısı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkan Yardımcısından oluşur.

(3) Görüş ve bilgilerine gerek duyulan kurum ve kuruluşların temsilcileri oy hakkı olmaksızın Koordinasyon Kuruluna çağrılabilir.

(4) Koordinasyon Kurulu yılda en az iki defa toplanır.

Malî suçları araştırma uzmanı ve uzman yardımcısı

MADDE 21- (1) Başkanlıkta malî suçları araştırma uzmanı ve uzman yardımcısı istihdam edilir. Malî suçları araştırma uzman yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara ilave olarak aşağıdaki nitelikler aranır:

a) En az dört yıllık eğitim veren yüksek öğretim kurumlarının hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadî ve idarî bilimler fakültelerinden ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak.

b) Meslek ve yabancı dil konularında yapılacak özel yarışma ve yeterlik sınavlarında başarılı olmak.

c) Sınavın yapıldığı tarihte otuz yaşını doldurmamış olmak.

(2) Malî suçları araştırma uzman yardımcıları en az üç yıl fiilen çalışmak, her yıl olumlu sicil almak, yapılacak yeterlik sınavında başarılı olmak ve Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde ya da muadili sınavlardan buna tekabül eden puana sahip olmak kaydıyla malî suçları araştırma uzmanı olarak atanırlar. Yeterlik sınavında başarı gösteremeyenler veya dil belgesini yeterlik sınavını müteakip iki yıl içinde ibraz edemeyenler, durumlarına uygun diğer kadrolara atanırlar.

(3) Bu Kanun kapsamında alınan bildirim ve bilgiler malî suçları araştırma uzmanı ve uzman yardımcıları tarafından değerlendirilir.

(4) Malî suçları araştırma uzman ve uzman yardımcılarının diğer görev, yetki ve sorumlulukları ile mesleğe alınma, meslekte yükselme, çalışma usûl ve esaslarına ilişkin hususlar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sırrın ifşası

MADDE 22- (1) Aşağıda yazılı kimseler görevlerinden ayrılırsalar dahi, görevleri dolayısıyla kişilerin ve bu kişilerle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine ve mesleklerine ilişkin olarak öğrendikleri sırları ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar:

a) Koordinasyon Kurulu Başkan ve üyeleri, denetim elemanları ile Kurul personeli.

b) Bilgilerine ve ihtisaslarına başvuru alan kişiler.

c) Bu bilgileri görevleri dolayısıyla öğrenen diğer kamu görevlileri.

(2) Bu kişiler, öğrendikleri sırları ifşa etmeleri halinde, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu sırlar maddi menfaat karşılığında ifşa edildiğinde verilecek hapis cezası iki yıldan az olamaz.

(3) Bu Kanun uyarınca yabancı ülkelerdeki muadil kuruluşlara Başkanlıkça bilgi verilmesi sırrın ifşası sayılmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 23- (1) Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığında kullanılmak üzere ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 24- (1) 13/12/1983 tarihli ve 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin;

a) 2 nci maddesinin (r) bendi “r) Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemek.” şeklinde,

b) 14 üncü maddesi başlığı ile birlikte;

“Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı

MADDE 14- Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 19 uncu maddesinde sayılan görevler ile çeşitli kanunlarla kendisine verilen görevleri yerine getirir.” şeklinde,

c) 33 üncü maddesi;

“MADDE 33- Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu, Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 20 nci maddesinde belirtilen şekilde oluşturulur ve aynı maddede verilen görevleri yerine getirir.” şeklinde

değiştirilmiştir.

Ek ödemeler

MADDE 25- (1) Koordinasyon Kurulunun başkan ve üyelerine her toplantı için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucunda bulunan tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

(2) Başkanlıkta görev yapan;

a) Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanına (7000)

b) Başkan yardımcıları ve daire başkanlarına (6000)

c) Bu Kanun kapsamında görevlendirilen denetim elemanlarına (Altı ayı geçmemek üzere) (10000)

ç) Malî suçları araştırma uzmanları, şube müdürleri ve bilgi işlem merkezi müdürüne (5000)

d) Malî suçları araştırma uzman yardımcısı, şef, uzman, mütercim, mühendis, istatistikçi, çözümleyici ve programcılara (4000)

e) Diğer personele

(3000)

gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucunda bulunan tutarı geçmemek üzere Bakan onayı ile ek ücret ödenir.

(3) Başkanlık bünyesinde geçici olarak görevlendirilen personele ek ücret ödenmesinde, ifa edilen görevin Başkanlıkta ait olduğu kadro için belirlenen gösterge rakamı esas alınır.

(4) Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaz.

Kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 26- (1) 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanununun 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12 ve 14 üncü maddeleri, 2 nci maddesinin (a), (b), (d) ve (e) bentleri ile 15 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 4208 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış ve ikinci fıkrası “Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin kontrollü teslimatına ilişkin yabancı ülke talepleri hakkında karar vermeye Ankara Sulh Ceza Mahkemesi yetkilidir.” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) Diğer mevzuatta yer alan “karapara” ibaresinden “suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri”, “karapara aklama suçu” ibaresinden “aklama suçu” anlaşılır.

Yönetmelikler

MADDE 27- (1) Bu Kanununun 2 nci maddesinin (d) ve (e) bentleri ile 3, 4, 6, 7, 11, 15, 16, 19 ve 20 nci maddelerinde belirtilen hususlara ilişkin usûl ve esaslar Bakanlar Kurulunca, Kanunun yayımı tarihini izleyen altı ay içinde çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Maktu tutarların artırımı

MADDE 28- (1) Bu Kanununun 13 ve 16 ncı maddelerinde yer alan maktu tutarlar her yılın başından geçerli olmak üzere, bir önceki yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Hesaplamalarda on Yeni Türk Lirasına kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunda öngörülen düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yabancı dil şartı, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Malî Suçları Araştırma Uzman Yardımcısı olarak görev yapanlar için uygulanmaz.

MADDE 29- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE
İHDAS EDİLEN KADROLAR

Kurumu: Maliye Bakanlığı

Teşkilâtı: Merkez

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	SERBEST	TUTULAN	<u>TOPLAM</u>
			<u>KADRO</u>	<u>KADRO</u>	
			<u>ADEDİ</u>	<u>ADEDİ</u>	
GİH	Daire Başkanı	1	4	-	4
GİH	Şube Müdürü	1	3	-	3
GİH	Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	1	1	-	1
GİH	Mali Suçları Araştırma Uzmanı	1	6	-	6
GİH	Mali Suçları Araştırma Uzmanı	2	5	-	5
GİH	Mali Suçları Araştırma Uzmanı	3	4	-	4
GİH	Mali Suçları Araştırma Uzmanı	4	4	-	4
GİH	Mali Suçları Araştırma Uzman				
	Yardımcısı	8	2	-	2
GİH	Şef	3	2	-	2
GİH	Şef	5	3	-	3
GİH	Mütercim	1	2	-	2
TH	İstatistikçi	1	2	-	2
TH	İstatistikçi	5	5	-	5
GİH	Çözümleyici	1	2	-	2
GİH	Programcı	4	1	-	1
GİH	Programcı	6	1	-	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	1	-	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	6	-	6
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	<u>7</u>	-	<u>7</u>
	TOPLAM		61	-	61

TERÖRLE MÜCADELE KANUNU

Kanun No. 3713

Kabul Tarihi: 12/04/1991

BİRİNCİ BÖLÜM TANIM VE TERÖR SUÇLARI

MADDE 1 - TERÖR TANIMI

(DEĞİŞİK : Başlık ; 18/07/2006 - 5532/1.md)

(DEĞİŞİK : 1 NCİ MADDE ; 18/07/2006 - 5532/17.md)

Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

MADDE 2 - TERÖR SUÇLUSU

Birinci maddede belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da, bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur. Terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler de terör suçlusudur sayılır ve örgüt mensupları gibi cezalandırılırlar.

MADDE 3 - TERÖR SUÇLARI

(DEĞİŞİK : 3 NCÜ MADDE ; 18/07/2006 - 5532/2.md)

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 302, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 320 nci maddeleri ile 310 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı suçlar, terör suçlarıdır.

MADDE 4 - TERÖR AMACI İLE İŞLENEN SUÇLAR

(DEĞİŞİK : Başlık ; 18/07/2006 - 5532/3.md)

(DEĞİŞİK : 4 NCÜ MADDE ; 18/07/2006 - 5532/3.md)

Aşağıdaki suçlar 1 inci maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlendiği takdirde, terör suçu sayılır:

a) Türk Ceza Kanununun 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 96, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 142, 148, 149, 151, 152, 170, 172, 173, 174, 185, 188, 199, 200, 202, 204, 210, 213, 214, 215, 223, 224, 243, 244, 265, 294, 300, 316, 317, 318 ve 319 uncu maddeleri ile 310 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan suçlar.

b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan suçlar.

c) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 110 uncu maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında tanımlanan kasten orman yakma suçları.

ç) 10/7/2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.

d) Anayasanın 120 nci maddesi gereğince olağanüstü hal ilan edilen bölgelerde, olağanüstü halin ilanına neden olan olaylara ilişkin suçlar.

e) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 inci maddesinde tanımlanan suç.

MADDE 5 - CEZALARIN ARTIRILMASI

(DEĞİŞİK : 5 NCI MADDE ; 18/07/2006 - 5532/4.md)

3 ve 4 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adli para cezaları yarı oranında artırılarak hükmolunur. Bu suretle tayin olunacak cezalarda, gerek o fiil için, gerek her nevi ceza için muayyen olan cezanın yukarı sınırı aşılabılır. Ancak, müebbet hapis cezası yerine, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Suçun, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması dolayısıyla ilgili maddesinde cezasının artırılması öngörülmüşse; sadece bu madde hükmüne göre cezada artırım yapılır. Ancak, yapılacak artırım, cezanın üçte ikisinden az olamaz.

MADDE 6 - AÇIKLAMA VE YAYINLAMA

(DEĞİŞİK : 6 NCI MADDE ; 18/07/2006 - 5532/5.md)

İsim ve kimlik belirterek veya belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar veya bu yolla kişileri hedef gösterenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Terör örgütlerinin bildiri veya açıklamalarını basanlara veya yayınlayanlara bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Bu Kanunun 14 üncü maddesine aykırı olarak muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür.

Terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş olan suçları ve suçlularını övme veya terör örgütünün propagandasını içeren süreli yayınlar hâkim kararı ile; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de Cumhuriyet savcısının emriyle tedbir olarak onbeş günden bir aya kadar durdurulabilir. Cumhuriyet savcısı, bu kararını en geç yirmidört saat içinde hâkime bildirir. Hâkim kırksekiz saat içinde onaylamazsa, durdurma kararı hükümsüz sayılır.

MADDE 7 - TERÖR ÖRGÜTLERİ

(DEĞİŞİK : 7 NCI MADDE ; 18/07/2006 - 5532/6.md)

Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır.

Terör örgütünün propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür. Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır:

a) Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerin gizlenmesi amacıyla yüzün tamamen veya kısmen kapatılması.

b) Terör örgütünün üyesi veya destekçisi olduğunu belli edecek şekilde, örgüte ait amblem ve işaretlerin taşınması, slogan atılması veya ses cihazları ile yayın yapılması ya da terör örgütüne ait amblem ve işaretlerin üzerinde bulunduğu üniformanın giyilmesi.

İkinci fıkrada belirtilen suçların; dernek, vakıf, siyâsî parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde işlenmesi halinde bu fıkradaki cezanın iki katı hükmolunur.

MADDE 8 - TERÖRÜN FİNANSMANI

(DEĞİŞİK : 8 NCI MADDE ; 18/07/2006 - 5532/7.md)

Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır.

Bu maddenin birinci fıkrasında geçen fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri ifade eder.

MADDE 8/A – NİTELİKLİ HAL

Bu Kanun kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 8/B – TÜZEL KİŞİLERİN SORUMLULUĞU

Bu Kanun kapsamına giren suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, Türk Ceza Kanununun 60 ıncı maddesine göre bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

İKİNCİ BÖLÜM

YARGILAMA USULLERİ

MADDE 9 - GÖREV VE YARGI ÇEVRESİNİN BELİRLENMESİ

(DEĞİŞİK : Başlık ; 18/07/2006 - 5532/8.md)

(DEĞİŞİK : 9 NCU MADDE ; 18/07/2006 - 5532/8.md)

Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili davalara, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen ağır ceza mahkemelerinde bakılır. Bu suçlardan dolayı onbeş yaşın üzerindeki çocuklar hakkında açılan davalar da bu mahkemelerde görülür.

MADDE 10 - SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA USÛLÜ

(DEĞİŞİK : Başlık ; 18/07/2006 - 5532/9.md)

(DEĞİŞİK : 10 NCU MADDE ; 18/07/2006 - 5532/9.md)

Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak, Ceza Muhakemesi Kanununun 250 ilâ 252 nci maddelerinde hüküm bulunmayan hususlarda diğer hükümleri uygulanır. Ancak;

a) Soruşturmanın amacı tehlikeye düşebilecek ise yakalanan veya gözaltına alınan veya gözaltı süresi uzatılan kişinin durumu hakkında Cumhuriyet savcısının emriyle sadece bir yakınına bilgi verilir.

b) Şüpheli, gözaltı süresince yalnız bir müdafinin hukuki yardımından yararlanabilir. Gözaltındaki şüphelinin müdafisi ile görüşme hakkı, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmidört saat süre ile kısıtlanabilir; ancak bu süre içerisinde ifade alınamaz.

c) Şüphelinin kolluk tarafından ifadesi alınırken, ancak bir müdafisi hazır bulunabilir.

ç) Kolluk tarafından düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlilerin açık kimlikleri yerine sadece sicil numaraları yazılır.

d) Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

e) Bu Kanun kapsamında yer alan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada müdafinin savunmaya ilişkin belgeleri, dosyaları ve tutuklu bulunan şüpheli ile yaptığı konuşmaların kayıtları incelemeye tâbi tutulamaz. Ancak müdafinin terör örgütü mensuplarının örgütsel amaçlı haberleşmelerine aracılık ettiğine ilişkin bulgu veya belge elde edilmesi halinde, Cumhuriyet savcısının istemi ve hâkim kararıyla, bir görevli görüşmede hazır bulundurulabileceği gibi bu kişilerin müdafine verdiği veya müdafince bu kişiye verilen belgeler hâkim tarafından incelenebilir. Hâkim, belgenin kısmen veya tamamen verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu karara karşı ilgililer itiraz edebilirler.

f) Ceza Muhakemesi Kanununun 135 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (8) numaralı alt bendindeki, 139 uncu maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendindeki ve 140 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendindeki istisnalar uygulanmaz.

g) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 92 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü bu Kanun kapsamında yer alan suçlar bakımından da uygulanır.

MADDE 11 - GÖZETİM SÜRESİ

(Mülga : 18/11/1992 - 3842/31 md.)

MADDE 12 - TUTANAK DÜZENLEYENLERİN DİNLENMELERİ

(Mülga : 18/07/2006 - 5532/17.md)

MADDE 13 - SEÇENEK YAPTIRIMLARA ÇEVİRME VE ERTELEME YASAĞI

(DEĞİŞİK : Başlık ; 18/07/2006 - 5532/10.md)

(DEĞİŞİK : 13 NCÜ MADDE ; 18/07/2006 - 5532/10.md)

Bu Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı verilen hapis cezası, seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez. Ancak, bu hüküm, onbeş yaşını tamamlamamış çocuklarla ilgili olarak uygulanmaz.

MADDE 14 - MUHBİRLERİN HÜVİYETLERİNİN AÇIKLANMAMASI

Bu Kanun kapsamına giren suçları ve suçluları ihbar edenlerin hüviyetleri, rızaları olmadıkça veya ihbarın mahiyeti haklarında suç teşkil etmedikçe açıklanamaz.

MADDE 15 - MÜDAFİ TAYİNİ

(DEĞİŞİK : 15 NCİ MADDE ; 18/07/2006 - 5532/11.md)

Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve kolluk görevlileri ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin, bu görevlerinin ifasından doğduğu iddia edilen suçlardan dolayı yapılan

soruşturma ve kovuşturmalarda müdafî olarak belirlediği en fazla üç avukatın ücreti ödenir ve bunlara avukatlık ücret tarifesine bağlı olmaksızın yapılacak ödemeler, ilgili kuruluşların bütçelerine konulacak ödenekten karşılanır.

Avukatların ücretlerinin ödenmesine ilişkin esas ve usûller, Millî Savunma ve İçişleri bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CEZALARIN İNFAZI

MADDE 16 - CEZALARIN İNFAZI VE TUTUKLULARIN MUHAFAZASI

(Mülga : 18/07/2006 - 5532/17.md)

MADDE 17 - KOŞULLU SALIVERİLME

(DEĞİŞİK : Başlık ; 18/07/2006 - 5532/12.md)

(DEĞİŞİK : 17 NCİ MADDE ; 18/07/2006 - 5532/12.md)

Bu Kanun kapsamına giren suçlardan mahkûm olanlar hakkında, koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması bakımından 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin dördüncü fıkrası ile 108 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Tutuklu veya hükümlü iken firar veya ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş bulunanlar ile disiplin cezası olarak üç defa hücre hapsi cezası almış olanlar, bu disiplin cezaları kaldırılmış olsa bile şartla salıverilmeden yararlanamazlar.

Bu Kanun kapsamına giren suçlardan mahkûm olanlar, hükümlerinin kesinleşme tarihinden sonra bu Kanunun kapsamına giren bir suç işlemeleri halinde, şartla salıverilmeden yararlanamazlar.

Ölüm cezaları, 14/7/2004 tarihli ve 5218 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değişik 3/8/2002 tarihli ve 4771 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülen terör suçluları ile ölüm cezaları ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülen veya ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olan terör suçluları koşullu salıverilme hükümlerinden yararlanamaz. Bunlar hakkında ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezası ölünceye kadar devam eder.

MADDE 18 - CEZA VE TUTUKEVİ İNŞAATI

(Mülga : 18/07/2006 - 5532/17.md)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

MADDE 19 – ÖDÜLLENDİRME

(DEĞİŞİK : 19 NCU MADDE ; 18/07/2006 - 5532/13.md)

İşlenişine iştirak etmemiş olmak koşuluyla bu Kanun kapsamına giren suç faillerinin yakalanabilmesine yardımcı olanlara veya yerlerini yahut kimliklerini bildirenlere para ödülü verilir. Ödülün miktar, usûl ve esasları İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

MADDE 20 - KORUMA TEDBİRLERİ

(DEĞİŞİK : 20 NCI MADDE ; 18/07/2006 - 5532/14.md)

Terörle mücadelede görev veren veya bu görevi ifa eden adlî, istihbarî, idarî ve askerî görevliler, kolluk görevlileri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü ve Genel Müdür Yardımcıları, terör suçlularının muhafaza edildiği ceza ve tutukevlerinin savcılar ve müdürleri, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapmış hâkim ve savcılar, Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesiyle yetkili kılınmış ağır ceza mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcılar ile bu görevlerinden ayrılmış olanlar ve terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen veya getirilenler ile suçların aydınlatılmasında yardımcı olanlar hakkında gerekli koruma tedbirleri Devlet tarafından alınır.

Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesi uyarınca Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca görevlendirilecek ağır ceza mahkemeleri başkan ve üyeleri ile bu mahkemelerin görev alanına giren suçları soruşturmakla ve kovuşturmakla görevli Cumhuriyet savcılarının korunma ve güvenlik talepleri ilgili makam ve mercilerce öncelikle ve ivedilikle yerine getirilir. Koruma için ihtiyaç duyulan araç ve gereçler Adalet ve İçişleri bakanlıklarınca temin edilir.

Bu koruma tedbirleri; talep halinde estetik cerrahi yoluyla fizyolojik görünümün değiştirilmesi dahil, nüfus kaydı, ehliyet, evlenme cüzdanı, diploma ve benzeri belgelerin değiştirilmesi, askerlik işleminin düzenlenmesi, menkul ve gayrimenkul mal varlıklarıyla ilgili hakları, sosyal güvenlik ve diğer hakların korunması gibi hususlarda düzenleme yapılıır. Korumaya alınmış emekli personelden, meskende korunmaları mutlak surette zorunlu bulunanlar; görev yaptıkları bakanlık veya kamu kurum ve kuruluşlarına ait konutlardan Maliye Bakanlığınca rayiç kiralar dikkate alınarak tespit olunacak kira bedeli ile kiralama esaslarına göre yararlandırılır.

Bu tedbirlerin uygulanmasında, İçişleri Bakanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar gerekli her türlü gizlilik kurallarına uymak zorundadırlar.

Koruma tedbirleriyle ilgili esas ve usûller Başbakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir.

Yukarıda sayılanlardan kamu görevlileri, görevlerinden ayrılmış olsalar dahi terör suçluları tarafından kendilerine veya eş ve çocuklarının canına vuku bulan bir taarruzu savmak için silah kullanmaya yetkilidirler.

MADDE 21 - MALUL OLANLARLA AYLIĞA MÜSTEHAK DUL VE YETİMLERE YARDIM

(DEĞİŞİK : 21 NCI MADDE ; 18/07/2006 - 5532/15.md)

Kamu görevlilerinden yurtiçinde ve yurtdışında görevlerini ifa ederlerken veya sıfatları kalkmış olsa bile bu görevlerini yapmalarından dolayı terör eylemlerine muhatap olarak yaralanan, sakatlanan, ölen veya öldürülenler hakkında 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık bağlanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Ayrıca;

a) (Değişik: 28/2/1995 - 4082/6 md.) Malul olanlarla, ölenlerin aylığa müstehak dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam tutarı, bunların görevde olan emsallerinin almakta oldukları aylıklardan; emekli olanların terör nedeniyle öldürülmeleri halinde ise, dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam tutarı ve Kanuna göre kendisine bağlanabilecek emekli aylığından az olamaz. Yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak ve başkasının yardım ve desteğine muhtaç olacak derecede malul olanlar ile ölenlerin dul ve yetimlerine en yüksek devlet memuru aylığı üzerinden, diğerlerine mevcut aylıkları üzerinden, 30 yıl hizmet yapmış gibi emekli ikramiyesi ödenir. Bu bent hükümlerine göre ilgililere fazla olarak yapılan ödemeler, faturası karşılığı ilgili sosyal güvenlik kuruluşlarınca Hazine'den tahsil edilir.

b) Yurtiçinde ve yurtdışında kamu konutlarından yararlanmakta iken malul olanların kendileri, ölenlerin aylığa müstehak dul ve yetimleri, Kamu Konutları Kanununda gösterilen özel tahsisli konutlarda oturanlar hariç olmak üzere, bir yıl süreyle kamu konutlarından yararlanmaya devam ederler. Bu süre sonunda kamu konutundan çıkacaklar ile kamu konutundan yararlanmayanlar ve özel tahsisli konutlarda oturanların istekleri halinde ikametgah olarak kullanacakları yurtiçindeki taşınmazın kira bedeli on yıl süre ile Devletçe karşılanır. Yurtdışındaki özel tahsisli konutlarda oturanların yurtdışı kira bedelleri de istekleri halinde bir yıl süre ile Devletçe karşılanır.

c) Konut kredisinden istifade bakımından 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Ek 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki hüküm; malul olanlar ile bunların dul kalan eşi, eşi hayatta değilse veya evlenmiş ise çocukları hakkında da uygulanır.

d) (08/07/1999 gün ve 4404 sayılı Kanunun 1. maddesi ile değişmiştir.) Malul olanlar, ölenlerin dul kalan eşleri, T.C. Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayan ve bu kuruluşlardan aylık almayan kız çocukları, çalışarak hayatını kazanamayacak derecede malul ve muhtaç olan erkek çocukları, reşit olmayan çocukları ile anne ve babaları, yurtiçinde Devlet Demiryollarında, Denizyolları Şehir Hatlarında ve belediye toplu taşıma araçları ile belediye tarafından kurulan şirketler veya özel firmalar aracılığıyla yaptırılan toplu taşıma işinde kullanılan araçlarda ücretsiz seyahat ederler.

e) Malul olanlar ile ölenlerin dul ve yetimleri, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına kendilerine verilen tanıtım kartlarını ibraz etmeleri durumunda, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bütün hastanelerde muayene ve tedavi edilirler. Bunların her türlü tedavi giderleri; ilgililerin herhangi bir kamu kurumu veya kuruluşunda çalışmaları halinde bu kurum veya kuruluşça, emekli, yaşlılık, malûllük veya dul ve yetim aylığı almaları halinde bağlı buldukları sosyal güvenlik kurumunca, herhangi bir kuruma tâbi olarak çalışmamaları, 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında aylık alanlar hariç emekli, yaşlılık, malûllük veya dul ve yetim aylığı almamaları durumunda Millî Savunma veya İçişleri Bakanlığınca karşılanır. Malul olanların eksilen vücut organları, yurt içi veya yurt dışında en son teknik usûllere göre yapılması mümkün sunileriyle tamamlatılır ve gerekirse tamir ettirilir veya yenisi yaptırılır.

g) (Ek: 28/2/1995 - 4082/6 md.) Yaşamak için gerekli hareketleri yapmaktan aciz olanlar ile kimsesizler, kamu kurum ve kuruluşlarına ait, bunlar bulunmadığı takdirde özel rehabilitasyon ve bakım merkezleri, yurtlar ve huzurevlerinde parasız olarak veya masrafları devlet tarafından karşılanmak üzere barındırılır, baktırılır

h) (08/07/1999 gün ve 4404 sayılı Kanununun 1. maddesi ile değişmiştir.)Terörle mücadele görevi ifa ederken yararlanarak veya sakatlanarak haklarında 3.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmış olan erbaş ve erler, yukarıdaki (d), (e), (f) ve (g) bentlerindeki haklardan; ölen erbaş ve erlerin dul kalan eşleri ve T.C. Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayan ve bu kuruluşlardan aylık almayan kız çocukları, çalışarak hayatını kazanamayacak derecede malül ve muhtaç olan erkek çocukları, reşit olmayan çocukları ile anne ve babaları ise, yukarıdaki (d) bendindeki haklardan aynen yararlanırlar.

ı) Terörle mücadeleden dolayı köyleri boşaltılan üniversite çağındaki öğrencilere ve ölenlerin çocuklarına yüksek öğrenimleri süresince Devletçe karşılıksız burs verilir.

MADDE 22 - TERÖRDEN ZARAR GÖREN DİĞER KİŞİLERE YARDIM

Terör eylemlerinden olayı yaralananların tedavileri Devlet tarafından yapılır. Zarar gören, can ve mal kaybına uğrayan vatandaşlara, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan öncelikle yardım yapılır. Bu fondan ilk ve orta öğrenim çağındaki şehit çocuklarının öğrenim masrafları karşılanır. Yardımın kapsam ve ölçüsü, Fonun mahalli yetkililerince belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla Fon Kurulunca tespit edilir.

EK MADDE 1 –

A) Genel, katma ve özel bütçeli kurum ve kuruluşlarla mahalli idareler ve sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan her nevi teşebbüs veya bağlı ortaklıklar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memur kadroları ile sözleşmeli personel ve sürekli işçi kadrolarının % 0.5'ini, bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı terör eylemleri nedeni ve etkisiyle; a) Şehit olan veya çalışamayacak derecede malul olan kamu görevlileri ile er ve erbaşların varsa eşlerinin, yoksa çocuklarından birisinin, çocukları da yoksa kardeşlerinden birisinin veya,

b) Malul olup da çalışabilir durumda olanların,

İstihdamı için ayırmak ve bu fıkra hükümleri çerçevesinde belirlenecek kişileri işe almak veya atamak zorundadırlar.

İçişleri Bakanlığı, yukarıdaki fıkra kapsamına giren kişileri tespit etmek, bunlardan bir işe girmek için istekli olanların nitelikleri ile iş gereklerini gözönüne almak suretiyle, işe alınmaları veya atamalarının yapılması için, durumlarına uygun kadrosu mevcut olan kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmekle görevlidir. Bu kişilerin işe alınmaları veya atanmaları sırasında açıktan atama izni alınması gerekmez. Ancak, ilgililerin sınav hariç olmak üzere, kadro veya işin gerektirdiği nitelik, özellik ve şartları taşımaları zorunludur. Şehit yakınları ile çalışabilir durumda olan malullerin istihdamında takip edilecek usul ve esaslar; Maliye, Milli Savunma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları ile Devlet Personel Başkanlığı ve İş ve İşçi Bulma Kurumunun görüşleri alınmak suretiyle, İçişleri Bakanlığınca üç ay içerisinde çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

B) Bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı terör eylemleri nedeni ve etkisiyle;

- a) Şehit olan veya çalışamayacak derecede malul olan kamu görevlileri ile er ve erbaşların varsa eşlerini, yoksa çocuklarından birisini, çocukları da yoksa kardeşlerinden birisini veya,
- b) Malul olup da çalışabilir durumda olanları,

Talep halinde, işverenler, 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları işyerlerinde (aynı il hudutları içinde birden fazla işyeri bulunanlar için toplam işçi sayısı dikkate alınır.) % 2 oranında, daimi işçi statüsünde, istihdam ile yükümlüdürler.

Çalıştırılacak bu kişilerin sayısının tespitinde daimi işçi sayısı esas alınır. % 2'nin hesaplanmasında yarıma kadar olan kesirler dikkate alınmaz. Yarım ve daha fazla olanlar tama iblağ edilir.

İlgili idarelerce, bu fıkra hükümlerine aykırı hareket eden işveren veya vekilleri hakkında, çalıştırmadığı kişi başına ve çalıştırmadığı her ay için o yıl için tespit edilen asgari ücretin 10 katı para cezası verilir.

Şehit yakınları ile çalışabilir durumda olan malullerin işverenlerce istihdamında takip edilecek usul ve esaslar; Milli Savunma ve İçişleri Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca üç ay içerisinde çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. İşveren, çalıştırmak zorunda olduğu bu kişileri İş ve İşçi Bulma Kurumu aracılığı ile sağlar.
EK MADDE 2 –

(DEĞİŞİK : EK 2 NCİ MADDE ; 18/07/2006 - 5532/16.md)

Terör örgütlerine karşı icra edilecek operasyonlarda "teslim ol" emrine itaat edilmemesi veya silah kullanmaya teşebbüs edilmesi halinde kolluk görevlileri, tehlikeyi etkisiz kılabilecek ölçü ve orantıda, doğrudan ve duraksamadan hedefe karşı silah kullanmaya yetkilidirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1 –

8/4/1991 tarihine kadar işlenen suçlar sebebiyle;

a) Verilen ölüm cezaları yerine getirilmez. Bu durumda olanlar 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 19 uncu maddesi hükmüne göre çekmeleri gereken cezalarının on yılını,

b) Müebbet ağır hapis cezasına hükümlü olanlar çekmeleri gereken cezalarının sekiz yılını,
c) Diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum edilmiş olanlar hükümlülük süresinin beşte birini,

Çektikleri takdirde iyi halli olup olmadıklarına bakılmaksızın ve talepleri olmaksızın şartla salıverilirler.

Bu sürelerin tayininde hükümlünün tutuklu kaldığı süreler de hesaba katılır.

Bu hükümlüler hakkında 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Ek 2 nci maddesindeki indirim hükümleri uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2 –

08.04.1991 tarihine kadar işlenen suçlar sebebiyle tutuklu olan sanıklardan;
a) Hazırlık tahkikatında, iddianameye esas olan suçun vasfına,

b) Son tahkikatta, iddianamede beyan olunan suça veya değişen suç vasfına,

Göre Kanunda belirtilen cezanın asgari haddi esas alınmak suretiyle geçici 1 inci maddede belirtilen süreler kadar tutuklu kaldıkları anlaşılanlar, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren otuz gün içerisinde,

1. Hakkında kamu davası açılmamış tutuklu sanıklar savcılıklarca,

2. Hakkında kamu davası açılmış tutuklu sanıklar ilgili mahkemelerce,

3. Dosyaları Yargıtayda veya Askeri Yargıtayda bulunanlar ilgili dairesince veya Başsavcılıklarınca,
Salıverilirler.

Haklarında kamu davası açılacaklar ile daha önce kamu davası açılmış olan sanıkların yargılamaları yapılır.Duruşmalara gelmeyen sanıkların savcı veya hakim huzurunda alınmış mevcut beyanları ile yetinilir.Yapılan yargılama sonunda mahkumiyete ilişkin hükmün kesinleşmesini müteakip haklarında Kanunun Geçici 1 inci maddesinde belirtilen şartla salıverilme hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3 –

Bu Kanunun yayımı tarihinden sonra, Geçici 1 inci madde hükümlerinden istifade edecek olanlar, cezaevinin disiplinini bozucu hareketlerinden dolayı disiplin cezası aldıkları takdirde, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük hükümlerine göre disiplin cezaları kaldırılmadığı sürece, Geçici 1 inci madde hükümlerinden istifade edemezler.

GEÇİCİ MADDE 4 –

8/4/1991 tarihine kadar;

a)(İptal : Ana. Mah.'nin 19/7/1991 tarih ve E.1991/15, K. 1991/22,sayılı Kararı ile.)

b) Türk Ceza Kanununun 125., (...403,404/1,405,406,407,414,416/İlk ve 418 inci maddelerine giren suçları işleyenler,

c) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının "Devlet İdaresi Aleyhinde İşlenen Cürümler" başlıklı üçüncü babında yer alan hükümlere aykırı hareket edenler ile Bankalar Kanununa aykırı hareketle bankalardan haksız ve usulsüz para alanlar, 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibi Hakkında Kanun hükümlerine muhalefet ederek menfaat temin edenler; usulsüz, yolsuz ve gerçek dışı işlemlerle ihracat, ithalat ve yatırım teşvikleri suretiyle vergi iadesi, prim, kredi faiz farkı ve benzeri adlarla kamu kaynaklarından haksız menfaat temin edenler, yukarıda

belirtildiği şekilde haksız, usulsüz ve yolsuz olarak sağladıkları menfaat karşılıkları ve bunların fer'ilerini zamanaşımına bakılmaksızın ödemedikleri takdirde,

d) Askeri Ceza Kanununun 55, 56, 57, 58 ve 59 uncu maddelerine giren suçları işleyenler, hakkında bu Kanununun Geçici 1 inci maddesi hükümleri uygulanmaz. Ancak, bu maddede sayılan suçlar dolayısı ile verilen ölüm cezaları yerine getirilmez. Bu hükümlüler hakkında; Ölüm cezasına hüküm giyenler 20 yıllarını; müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 15 yıllarını; diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkum edilmiş olanlar hükümlülük süresinin 1/3 ünü; çektikleri takdirde iyi halli olup olmadıklarına bakılmaksızın ve talepleri olmaksızın şartla salıverilirler.

Bu sürelerin tayininde hükümlünün tutuklu kaldığı süreler de, hesaba katılır.

Bu hükümlüler hakkında 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Ek 2 nci maddesindeki indirim hükümleri uygulanmaz.

Geçici 2 nci madde (son fıkrasındaki Geçici 1 inci maddeye yapılan atıf hükmü hariç) ve Geçici 3 üncü madde hükümleri, bu hükümlüler hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 5 –

403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25 inci maddesinin (g) bendi gereğince Türk vatandaşlığı kaybettirilenlerin bu Kanunun geçici maddeler hükümlerinden istifade edebilmeleri için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yurda girişlerinde herhangi bir şart aranmaz ve hudut kapılarından girişleri engellenemez.

GEÇİCİ MADDE 6 –

Özel infaz kurumu binaları inşa edilinceye kadar terör suçundan tutuklu veya hükümlü olanlar diğer infaz kurumlarında muhafaza edilir.

GEÇİCİ MADDE 7 –

Bu Kanunun 17 nci maddesi hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bu kanun kapsamına giren suçları işleyenler hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 8 –

Bu Kanunun 21 inci maddesi, 1/1/1968 tarihinden itibaren bu madde şümulüne girenleri de kapsayacak şekilde yayımı tarihini takip eden aybaşından geçerli olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 9 –

(İptal : Ana. Mah.'nin 31/3/1992 tarih ve E.1991/18, K. 1992/20, sayılı Kararı ile.)

GEÇİCİ MADDE 10 –

(Ek : Geçici Madde 10., 19/07/2003 - 4928/21 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 3713 sayılı Kanunun 8 inci maddesi kapsamına giren suçlardan dolayı;

1 – Yürütülen hazırlık soruşturmalarında Cumhuriyet savcılıklarınca takipsizlik kararı verilir.

2 – a) Haklarında kamu davası açılmamış tutuklu sanıklar Cumhuriyet savcılıklarınca,

b) Haklarında kamu davası açılmış tutuklu sanıklar ilgili mahkemelerce, Salıverilirler.

3 – a) Henüz Yargıtaya gönderilmemiş veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan dosyalar hakkında hükmü veren mahkemece,

b) Yargıtayda bulunan dosyalar ilgili ceza dairesince,

c) Cezaları infaz edilmekte olan hükümlülerin dosyaları hükmü veren mahkemece,

Acele işlerden sayılmak ve Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesi dikkate alınmak suretiyle karara bağlanır.

MADDE 23 - YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN HÜKÜMLER

a) 2 sayılı Hıyaneti Vataniye Kanunu,

b) 6187 sayılı Vicdan ve Toplanma Hürriyetlerinin Korunması Hakkında Kanun,

c) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 140, 141, 142 ve 163 üncü maddeleri,

d) 2908 sayılı Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri ile 6 ncı maddesinin 2 numaralı bendi,

e) 2932 sayılı "Türkçeden Başka dillerle Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanun",

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 24 – YÜRÜRLÜK

Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 25 – YÜRÜTME

Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

12/4/1991 TARİHLİ VE 3713 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER 1) 27/10/1995 TARİH VE 4126 SAYILI KANUNUN GEÇİCİ MADDESİ:

GEÇİCİ MADDE –

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesi uyarınca mahkum edilenlerin edilenlerin dosyaları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde hükmü veren mahkemece ele alınarak, bu Kanunun 1 inci maddesiyle 3713 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yapılan değişiklik sebebiyle mahkumiyet sürelerinin yeniden belirlenmesine ve 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinden yararlanma durumları hakkında gerekli karar verilir.

**TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR SÖZLEŞMENİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN ve
SÖZLEŞME**

***Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının
Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun***

Kanun No: 4738

Kabul Tarihi: 10.01.2002

MADDE 1. – Birleşmiş Milletler tarafından 10 Ocak 2000 tarihinde imzaya açılan ve Türkiye Cumhuriyeti adına 27 Eylül 2001 tarihinde New York'ta imzalanan “Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme”nin ekli beyanda bulunulmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

***Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair
Uluslararası Sözleşme***

GİRİŞ

İşbu Sözleşmeye Taraf Devletler,

Birleşmiş Milletler Yasası'nın, uluslararası barış ve güvenliğin idamesi ve Devletlerarasında iyi komşuluk, dostluk ilişkileri ile işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi amaç ve ilkelerini hatırlatacak,

Terörist eylemlerin tüm şekil ve tezahürlerinin dünya çapındaki artışından duydukları derin endişeyi vurgulayarak,

BM Genel Kurulunun 24 Ekim 1995 tarih ve 50/6 sayılı Kararında yer alan BM Örgütünün 50. Yıldönümü beyannamesini hatırlatarak,

BM Genel Kurulunun bu konudaki tüm Kararlarında, özellikle 9 Aralık 1994 tarih ve 49/60 Kararı ile uluslararası terörizmin ortadan kaldırılmasını hedefleyen beyannamesini içeren ekinde, BM'e üye Devletlerin, nerede ve kim tarafından yapıldığına bakılmaksızın devletler ve halklar arasındaki dostane ilişkileri ve Devletlerin güvenliğini ve toprak bütünlüğünü

tehlikeye düşürenler de dâhil olmak üzere tüm terörist eylem, yöntem ve uygulamaları suç oldukları ve haklı gösterilemeyecekleri gerekçesiyle açık bir şekilde ve teyiden kınadığını keza hatırlatarak,

Uluslararası terörizmin ortadan kaldırılmasını hedefleyen tedbirler beyannamesinde, Kurul'un, Devletleri, bu sorunun tüm veçhelerini kapsayacak genel bir yasal çerçevenin mevcudiyetini temin etmek amacıyla, terörizmin tüm şekil ve tezahürleriyle önlenmesi, cezalandırılması ve ortadan kaldırılmasına ilişkin olarak yürürlükte bulunan uluslararası hukuki düzenlemelerin kapsamını acilen gözden geçirmeleri için de teşvik ettiğini not ederek,

Genel Kurulun 17 Aralık 1996 tarih ve 51/210 Kararının, 3. Paragrafının (f) bendinde, Kurul'un, Devletleri, uygun iç düzenlemelerle, teröristlerin ve gerek doğrudan, gerek hayır, kültürel veya sosyal amaçları da olan veya olduğunu iddia eden örgütler aracılığıyla veya aynı zamanda kişilerin terörist faaliyetlerin finansmanı amacıyla kullanılması da dahil olmak üzere, silâh kaçakçılığı, uyuşturucu trafiği ve haraç toplama gibi kanunsuz eylemler yoluyla dolaylı olarak karışmış örgütlerin finansmanını önlemek ve engellemek için tedbir almaya davet ettiğini ve özellikle, gerektiği takdirde, meşru sermayelerin serbest dolaşımına hiçbir şekilde hâle getirmeksizin, terörist amaçlara hizmet edeceğinden şüphelenilen malî kaynakların önlenmesi ve hareketlerin engellenmesi için hukuki düzenlemeler oluşturulması ve bu tür malî kaynakların uluslararası hareketleri konusunda bilgi değişimini yoğunlaştırmaya davet ettiğini hatırlatarak,

Genel Kurulun 15 Aralık 1997 tarih ve 52/165 Kararı ile, Kurulun Devletleri özellikle 17 Aralık 1996 tarih ve 51/210 Kararının 3. Paragrafının (a) ve (f) bentlerinde vazedildiği gibi önlemlerin uygulamaya geçirilmesini tezekkür etmeye davet ettiğini hatırlatarak,

Genel Kurulun 17 Aralık 1996 tarih ve 51/210 Kararı ile kurulan özel komitenin, terörizm konusunda mevcut uluslararası mevzuatı tamamlamak amacıyla terörizmin finansmanının önlenmesine ilişkin bir uluslararası sözleşme taslağı hazırlamasını kararlaştırdığı 8 Aralık 1998 tarih ve 53/108 sayılı Kararını da hatırlatarak,

Terörizmin finansmanı konusunun uluslararası toplumu bütünüyle ve ciddî şekilde kaygılandıran bir sorun teşkil ettiğini mülâhaza ederek,

Uluslararası terörizmin eylemlerinin sayı ve vahametinin, teröristlerin elde edebildikleri malî kaynaklarla orantılı olduğunu not ederek,

Mevcut çok taraflı hukuki belgelerin, münhasıran terörizmin finansmanı konusuna eğilmediklerini de not ederek,

Terörizmin, finansmanının engellenmesi ve faillerinin kovuşturulması ve cezalandırılması suretiyle tecziyesine yönelik etkili önlemlerin oluşturulması ve benimsenmesi amacıyla devletler arasında uluslararası işbirliğinin geliştirilmesine acilen ihtiyaç duyulduğuna kani olarak,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Madde 1

Bu Sözleşmenin amacı çerçevesinde:

1. “Fon” her ne suretle edinilmiş olursa olsun, maddî veya gayrî maddî, menkul veya gayrimenkul, her türlü kıymeti ve bu kıymetler üzerinde bir mülkiyet hakkı veya çıkarı kanıtlayan, elektronik veya dijital şekilleri dahil olmak üzere, her türlü görünüşteki belge ve yasal araçları ve bu çerçevede banka kredilerini, seyahat çeklerini, para havalelerini, hisse senetlerini, teminatları, tahvilleri, kredi mektuplarını, işbu tadat sınırlayıcı olmaksızın kapsar.

2. “Hükümet veya kamu tesisi”, bir Devletin temsilcilerinin, Hükümet, parlamento veya yargı üyelerinin veya bir Devletin veya herhangi başka bir kamu makam veya biriminin yetkililerinin veya personelinin veya bir hükümetlerarası örgütün yetkililerinin veya personelinin, resmî görevleri çerçevesinde kullandıkları veya işgal ettikleri, sürekli veya geçici özelliği bulunan tüm tesis veya taşıt aracını kapsar.

3. “Getiri” 2. Maddede tanımlanan türde bir suçun işlenmesi sonucunda doğrudan veya dolaylı olarak edinilen fonları veya böyle bir suçun işlenmesi sayesinde doğrudan veya dolaylı olarak temin edilen fonları kapsar.

Madde 2

1. Herhangi bir kişi, her ne suretle olursa olsun, tümüyle veya kısmen, aşağıda tadat edilen eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle veya kullanılacağını bilerek, doğrudan veya dolaylı olarak, yasa dışı bir şekilde ve kasten, fon sağlamak veya toplamakta ise, bu Sözleşmeyi ihlâl eder :

a) Ekte tadat olunan andlaşmaların herhangi biri kapsamında ve vazettiği tanım çerçevesinde suç teşkil eden eylem,

b) Niteliği veya kapsamı itibariyle, bir halkı korkutmak, ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacını gütmesi halinde, bir sivilin ya da bir silâhlı çatışma durumunda muhasemata doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemler.

2. a) İşbu maddenin 1 inci paragrafının (a) bendinde sözü geçen ekte yeralan bir Andlaşmaya taraf olmayan bir Taraf Devlet onay, kabul, uygun bulma ya da katılma belgesini tevdi ederken, bu sözleşmenin o Taraf Devlete uygulanması halinde, bahsekonu andlaşmanın anılan ekte yer almaması gerektiğini beyan edebilir. Bu beyan, sözkonusu andlaşma Taraf Devlet için yürürlüğe girdiği anda geçerliliğini yitirir ve Taraf Devlet bu hususu depoziter Devlete bildirir;

b) Bir Taraf Devlet ekli listede yeralan andlaşmalardan herhangi birine taraf olmaktan çıktığında, söz konusu andlaşma konusunda işbu maddede öngörülen beyanda bulunabilir.

3. Bir eylemin 1 inci paragraf anlamında bir suç oluşturması için, fonun, işbu maddenin 1 inci paragrafının (a) ve (b) bentlerinde yeralan bir suçun işlenmesi için fiilen kullanılmış olması gerekli değildir.

4. İşbu maddenin 1 inci paragrafında yeralan suçların herhangi birini işlemeye teşebbüs eden herhangi bir kişi de suç işlemiş sayılır.

5. Herhangi bir kişi aşağıdaki durumlarda da suç işlemiş sayılır :

- a) İşbu maddenin 1 inci veya 4 üncü paragrafları anlamındaki bir suçta, suç ortağı olarak iştirak etmesi,
- b) İşbu maddenin 1 inci veya 4 üncü paragrafları anlamındaki bir suçun işlenmesini örgütlemesi veya başka kişilere bu suçun işlenmesi yönünde talimat vermesi,
- c) İşbu maddenin 1 inci veya 4 üncü paragrafları anlamındaki bir veya birden fazla suçun birlikte hareket eden bir grup tarafından işlenmesine katkıda bulunması. Bu katkı kasıtlı olmalı ve,
- i) Ya eylem ve amacı işbu maddenin 1 inci paragrafı kapsamındaki bir suçun işlenmesini gerektiren bir grubun bu suç teşkil eden eylemini kolaylaştırmaya veya amacına hizmet etmeye yönelik olmalı,
- ii) Ya da grubun, işbu maddenin 1 inci paragrafı kapsamında bir suç işleme niyetinde olduğunu bilerek yapılmış olmalı,

Madde 3

12 nci madde ile 18 inci Madde hükümlerinin uygun olduğu ölçüde tatbik edildiği durumlar hariç olmak üzere, işbu Sözleşme, suçun tek bir ülke dahilinde işlenmesi, suçun failinin bu devletin vatandaşı olması ve bu devletin topraklarında bulunması ve başka hiçbir devletin 7 nci Maddenin 1 inci paragrafı veya 7 nci Maddenin 2 nci paragrafı uyarınca yargı yetkisini tesis edemediği hallerde uygulanmayacaktır.

Madde 4

Her Taraf Devlet,

- a) 2 nci Maddede belirtilen suçların iç hukuku uyarınca cezaî kovuşturma gerektiren suç kapsamına alınması,
- b) Bu suçların ağırlığını göz önünde bulundurarak uygun şekilde cezalandırmalarının sağlanması,

için gerekli önlemleri alır :

Madde 5

1. Her Taraf Devlet, iç hukuk ilkelerine uygun olarak, ülkesinde yerleşik veya kendi hukukuna göre kurulmuş olan bir tüzel kişiliğin yönetiminden veya denetiminden sorumlu bir kişi, bu sıfatıyla, 2 nci Maddede belirtilen bir suçu işlediğinde, o tüzel kişiliğin sorumlu tutulabilmesi için gerekli tedbirleri alır. Bu sorumluluk, cezaî, hukuki ya da idarî olabilir.

2. Bu sorumluluk, suçu işleyenlerin cezaî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

3. Her Taraf Devlet, 1 inci Paragraf uyarınca sorumlu tutulan tüzel kişiliklerin, etkin, orantılı ve caydırıcı nitelikte cezaî, hukuki veya idarî yaptırımlara tâbi tutulmalarını sağlar. Bu yaptırımlar parasal nitelikte de olabilir.

Madde 6

Her Taraf Devlet, bu Sözleşme kapsamında suç teşkil eden eylemlerin, siyasî, felsefi, ideolojik, ırksal, etnik, dinî veya herhangi benzer bir gerekçe ile hiçbir koşulda mazur gösterilememesi için, gerektiğinde yasal düzenlemeler de dahil olmak üzere gerekli olabilecek tedbirleri alır.

Madde 7

1. Her Taraf Devlet aşağıdaki hallerde 2 nci Maddede belirtilen suçlara ilişkin yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alır.

a) Suç, topraklarında işlendiğinde,

b) Suç, bayrağını taşıyan bir deniz aracında veya suçun işlendiği sırada kendi mevzuatına uygun şekilde kayıtlı bulunan bir hava aracında işlendiğinde,

c) Suç, bir vatandaşı tarafından işlendiğinde,

2. Her Taraf Devlet, aşağıdaki hallerde de bu kabil suçlar üzerinde yargılama yetkisini tesis eder.

a) İşlenen suçun amaç veya sonucunun topraklarında veya bir vatandaşına karşı 2 nci Maddenin 1 inci Paragrafının (a) veya (b) bentlerinde belirtilen bir suçun işlenmesi olması;

b) İşlenen suçun amaç veya sonucunun, söz konusu Devletin diplomatik veya konsüler binaları da dahil olmak üzere, toprakları dışında bulunan bir kamu tesisine karşı 2 nci Maddenin 1 inci Paragrafının (a) veya (b) bentlerinde belirtilen bir suçun işlenmesi olması;

c) İşlenen suçun amaç veya sonucunun, kendisini herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlama amacıyla 2 nci Maddenin 1 inci Paragrafının (a) veya (b) bentlerinde belirtilen bir suçun işlenmesi olması;

d) Suçun, daimî ikametgâhı kendi topraklarında olan bir vatansız tarafından işlenmesi,

e) Suçun, sözkonusu Devletin Hükümeti tarafından işletilen bir hava aracında işlenmesi,

3. Bu Sözleşmenin onaylanmasının, kabul edilmesinin, uygun bulunmasının veya katılınmasını akabinde, her Taraf Devlet, 2. Paragraf uyarınca tesis ettiği yargı yetkisi hakkında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bilgi verir. Değişiklik olması halinde, ilgili Taraf Devlet derhal Genel Sekreteri bilgilendirir.

4. Her Taraf Devlet, fail zanlısının kendi ülkesinde bulunması ve 1. ve 2. Paragraflar uyarınca yargı yetkisini tesis etmiş olan diğer herhangi bir Taraf Devlete iade etmediği hallerde, 2. Maddede belirtilen suçlar üzerinde yargı yetkisini tesis etmek için gerekli olabilecek tedbirleri de alır.

5. 2. Maddede belirtilen suçlar üzerinde, birden fazla Taraf Devletin yargı yetkisinin ileri sürüldüğü hallerde, ilgili Taraf Devletler, faaliyetlerini, özellikle takibat koşulları ve adli yardımlaşma yöntemleri çerçevesinde uygun biçimde koordine etmeye gayret eder.

6. Bu Sözleşme, genel uluslararası hukukun ilkelerine hâlel gelmeksizin, Taraf Devletlerin iç hukuklarına uygun olarak tesis ettikleri cezai yetkisinin uygulamalarına engel olmaz.

Madde 8

1. Her Taraf Devlet, gerektiğinde müsadere edilebilmeleri amacıyla., 2. Maddede belirtilen suçların işlenmesi için kullanılan,veya kullanılması için oluşturulan fonların veya bu suçlardan temin edilen kazançların tespiti, bulunması, dondurulması, el konulması için iç hukuku uyarınca gerekli tedbirleri alır,

2. Her Taraf Devlet, 2. Maddede belirtilen suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılması için oluşturulan fonların veya bu suçlardan elde edilen kazançların müsadere edilebilmesi için iç hukuku uyarınca gerekli tedbirleri alır,

3. İlgili her Taraf Devlet, işbu maddede öngörülen müsadere sonucunda elde edilen fonların düzenli ya da duruma göre başka Taraf Devletlerle paylaşımını düzenleyen anlaşmalar akdetme yoluna gidebilir,

4. Her Taraf Devlet, işbu maddede öngörülen müsadere sonucunda elde edilen fonların, 2.Madde 1. Paragraf (a) ve (b) bentlerinde zikredilen suçların mağdurları veya ailelerinin tazmini için kullanılması amacıyla düzenlemeler oluşturur,

5. Bu maddenin hükümleri, iyi niyetli üçüncü tarafların haklarına hâlel getirmeksizin uygulanır,

Madde 9

1. 2. Maddede belirtilen bir suçun failinin veya fail zanlısının topraklarında bulunabileceği bilgisini alan ilgili Taraf Devlet, bilgisine getirilen hususların soruşturulması için iç hukukuna göre gerekli olabilecek önlemleri alır,

2. Koşulların gerektirdiğini düşündüğü hallerde, fail veya fail zanlısı topraklarında bulunan Taraf Devlet, takibat veya iade amacıyla bu kişinin hazır bulunmasını sağlamak üzere iç hukuku çerçevesinde uygun tedbirleri alır,

3. İşbu maddenin 2. paragrafında yer alan tedbirler uygulanan kişi, aşağıdaki haklara sahiptir:

a) Vatandaşı olduğu veya başka bir şekilde haklarını korumaya mezun olan Devletin en yakın yetkili temsilcisi, veya vatansız olması durumunda daimi ikametgahının bulunduğu ülkenin Devlet temsilcisiyle gecikmeden temas kurmak,

b) O ülkenin temsilcisi tarafından ziyaret edilmek,

c) İşbu paragrafın a) ve b) bentlerinde öngörülen haklardan haberdar edilmek,

4. İşbu maddenin 3. paragrafında belirtilen haklar, fail veya fail zanlısının ülkesinde bulunduğu devletin kanun ve kuralları çerçevesinde ve fakat bu kanun ve kuralların işbu maddenin 3. Paragrafında belirtilen hakların tam olarak kullanılabilmesine imkân vermesi koşuluyla kullanılır.

5. İşbu maddenin 3. ve 4. paragrafları hükümleri, 7. Maddenin 1. paragrafının (b) bendi veya 2. paragrafın (b) bendi uyarınca yargı yetkisini ilan etmiş bulunan herhangi bir Taraf Devletin Uluslararası Kızılhaç Komitesi'ni zanlıyla temas ve zanlıyı ziyaret etmeye davet hakkına halel getirmez.

6. Herhangi bir Taraf Devlet, işbu maddeye uygun olarak bir kişiyi tutukladığında, bu tutuklama ve tutuklamayı muhik kılan nedenler konusunda, 7. Madde, 1. ve 2. paragrafları çerçevesinde yargı yetkisini tesis etmiş Taraf Devletler ile yerinde olacağına kanaat getirmesi halinde ilgili herhangi başka bir Taraf Devlete doğrudan veya Birleşmiş Milletler Örgütü Genel Sekreteri aracılığıyla derhal bildirir. İşbu maddenin 1. paragrafında öngörülen soruşturmayı yürüten Devlet, tahkikatın sonuçlarını sözkonusu Taraf Devletlere süratle bildirir ve yargı yetkisini kullanmak niyetinde olup olmadığını açıklar.

Madde 10

1. 7. Madde hükümlerinin uygulandığı hallerde, fail zanlısının topraklarında bulunduğu Taraf Devlet, onu iade etmeyecekse, aşırı bir gecikmeye mahal vermeksizin ve hiçbir istisna olmaksızın, suç kendi topraklarında işlenmiş olsun veya olmasın, konuyu kendi mevzuatında öngörülen süreç çerçevesinde cezai takibat başlatmalarını teminen yetkili makamlarına havale etmekle yükümlüdür. Bu makamlar kararlarını sözkonusu devletin kanunlarının ağır suçlar için öngörülmüş olduğu aynı koşullarda verirler.

2. Herhangi bir Taraf Devletin ulusal mevzuatı o Devlete, bir vatandaşını iadeye veya teslim etmeye, iade veya teslim neden olan sorgulamasından veya yargılanmasından sonra cezasını çekmek üzere ülkesine geri dönmek koşuluyla izin verdiği ve hem bu devletin, hem iade talebinde bulunan devletin bu yöntemi ve uygun görebilecekleri diğer koşulları kabul etmeleri halinde, iade veya şartlı iade, işbu maddenin 1. paragrafında öngörülen yükümlülüğün taraf devletçe yerine getirilmesi anlamına gelir.

Madde 11

1. 2. Maddede öngörülen suçlar Taraf Devletler arasında bu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden önce akdedilmiş tüm iade anlaşmalarında, iade sebebi olarak telakki edilir. Taraf Devletler, bu suçları, bundan böyle aralarında imzalayacakları her iade anlaşmasında, iadeye neden suç olarak telakki etmeyi taahhüt ederler.

2. İade için bir iade anlaşmasının mevcudiyeti koşulunu arayan bir Taraf Devlet, iade anlaşması olmadığı diğer bir Taraf Devletten iade talebi alması durumunda, dilerse işbu Sözleşmeyi, 2. Maddede tanımlanan suçlar çerçevesinde iadenin yasal zemini olarak görebilir. İade, talep edilen Devletin mevzuatındaki diğer şartlara tâbidir.

3. İade için bir iade anlaşmasının mevcudiyeti koşulunu aramayan devletler, 2. Maddede belirtilen suçları, talep edilen Devletin mevzuatındaki şartlara halel getirmeksizin, aralarında iadeye tâbi suçlar olarak kabul ederler.

4. Gerekmesi halinde 2. Maddede belirlenen suçlar, Taraf Devletler arasında iade gerçekleşebilmesi için, işlendikleri yer kadar, 7. Maddenin 1. ve 2. Paragrafları uyarınca yargısal yetki ilan etmiş Taraf Devletlerin topraklarında da işlenmiş sayılır.

5. Taraf Devletler arasında akdedilmiş iade anlaşma ve düzenlemelerinin, 2. Maddede tanımlanan suçlarla ilgili hükümlerinin bu Sözleşmeyle bağdaşmayanları değiştirmiş sayılır.

Madde 12

1. Taraf Devletler, ellerinde bulunan ve yargılama amacıyla gerekli kanıt unsurlarının temini için yardım da dahil olmak üzere, 2. Maddede belirtilen suçlarla ilgili cezai soruşturmalarda ya da ceza davalarında veya iade işlemlerinde, mümkün olan en geniş şekilde adli yardımlaşmada bulunurlar.

2. Taraf Devletler, adli yardımlaşma talebini geri çevirmek amacıyla, banka hesaplarının gizliliği ilkesini dermeyer edemezler.

3. Talep eden Taraf, talep edilen devlet tarafından sağlanan bilgi ve verileri, onun ön onayı olmaksızın, talebe konu olanlar haricindeki soruşturma, kovuşturma ya da davalarda kullanamaz.

4. Her Taraf Devlet, 5. Maddede öngörülen cezai, hukuki ya da idari sorumlulukları saptamak için gerekli bilgi veya kanıt unsurlarını diğer Taraf Devletlerle paylaşmak üzere yöntemler geliştirebilir.

5. Taraf Devletler, kendilerine 1. ve 2. paragraflar çerçevesinde düşen yükümlülükleri, aralarında mevcut bulunan adli yardımlaşma ve bilgi teatisi anlaşmaları ve düzenlemeleri çerçevesinde yerine getirirler. Bu tür anlaşmalar veya düzenlemelerin yokluğunda, Taraf Devletler, sözkonusu adli yardımlaşmayı ulusal mevzuatlarına uygun olarak gerçekleştirirler.

Madde 13

2. Maddede belirtilen suçların hiçbirisi, suçluların iadesi veya karşılıklı adli yardım amaçları bakımından, mali suç olarak kabul edilmez. Bu çerçevede, Taraf Devletler, suçluların iadesi veya karşılıklı adli yardım talebini, sadece suçun mali olma vasfını dermeyer ederek geri çeviremez.

Madde 14

2. Maddede belirtilen suçların hiçbirisi, suçluların iadesi veya adli yardımlaşma amaçları bakımından, siyasi bir suç veya siyasi suçla bağlantılı bir suç veya siyasi saiklerle işlenmiş bir suç olarak değerlendirilmez. Bu çerçevede, bu kabil bir suç dolayısıyla yapılan iade veya adli yardımlaşma talebinin, sadece siyasi bir suç veya siyasi suçla bağlantılı bir suç veya siyasi gerekçelerle işlenmiş bir suçla ilgili olduğu gerekçesiyle geri çevrilmez.

Madde 15

Talep edilen Taraf Devletin, 2. Maddede belirtilen suçlar için yapılan iade veya adli yardımlaşma talebinin bir kişiyi ırk, din, uyruk, etnik köken veya siyasi görüşünden dolayı kovuşturmak ya da cezalandırmak amacıyla yapıldığı veya talebin yerine getirilmesinin bu sebeplerden herhangi biri yüzünden kişinin durumuna zarar vereceğine inanmak için makul gerekçelerinin bulunduğu hallerde, bu sözleşmenin hiçbir hükmü, iade veya adli yardımlaşma yükümlülüğü getirdiği şeklinde yorumlanamaz.

Madde 16

1. Taraf Devletlerden birinin ülkesinde tutuklu veya cezasını çekmekte bulunan bir kişinin, 2. Maddede belirtilen suçların soruşturulması veya kovuşturulması çerçevesinde hüviyet tespiti veya tanıklık veya olayların tespiti konusunda yardım sağlamak üzere diğer bir taraf devletin ülkesinde hazır bulunmasının talep edilmesi halinde, bu kişi, aşağıdaki şartların yerine getirilmesi kaydıyla nakle tâbi tutulabilir:

(a) Söz konusu kişinin serbestçe ve bilinçli bir şekilde rıza göstermesi,

(b) Her iki Taraf Devletin yetkili makamlarının, gerekli görebilecekleri şartlara uygun olarak nakil konusunda rıza göstermeleri

2. İşbu maddenin amaçları açısından:

(a) Gönderen devletin aksine talebi veya yetkilendirmesi olmaması kaydıyla, gönderilen devlet gönderilen kişiyi tutuklu bulundurma yetkisi ve yükümlülüğünü taşır.

(b) Gönderilen devlet, kişiyi, iki devlet arasında önceden mutabık kalınan veya bu devletlerin yetkili makamlarının kararlaştırdıkları şekilde, gönderen devlete teslim etme yükümlülüğünü geciktirmeksizin yerine getirir.

(c) Kişinin gönderildiği devlet, kişinin geri gönderilmesi maksadıyla, gönderen devletten iade işlemleri başlatmasını talep edemez.

(d) Gönderilen kişinin gönderildiği devlette tutuklu olarak geçirmiş olduğu süre, gönderen devlette çekmekte olduğu cezasından mahsup edilir.

3. Bu madde uyarınca bir kişiyi gönderen taraf devlet rıza vermedikçe, bu kişi, uyuğu ne olursa olsun, gönderen devletin ülkesinden ayrıldığı tarihten önceki eylem ve mahkumiyetleri için, ne kovuşturulabilir, ne tutuklanabilir, ne de gönderildiği ülkedeki dolaşım özgürlüğüne başkaca sınırlamalar getirilebilir

Madde 17

İşbu Sözleşme uyarınca tutuklanan veya hakkında herhangi başka bir önlem alınan veya dava açılan herkesin, toprağında bulunduğu devletin mevzuatında öngörülen her türlü temel hak ve güvencelerden yararlanma ve uluslararası insan hakları hukuku da dahil olmak üzere, uluslararası hukuk hükümlerini içerecek şekilde adil muamele güvencesine sahip olma hakkı vardır.

Madde 18

Taraf Devletler, topraklarının dahilinde veya haricinde işlenecek suçların kendi topraklarında gerçekleştirilen hazırlıklarının önlenmesi amacıyla gerektiğinde iç hukuklarında lazım gelen düzenlemeleri yapmak da dahil olmak üzere 2. Maddede belirtilen suçların önlenmesi amacıyla mümkün olan her türlü tedbiri almak suretiyle işbirliği yaparlar. Bu meyanda,

a) 2. Maddede belirtilen suçların işlenmesini bilerek teşvik eden, kışkırtan, örgütleyen ya da gerçekleştiren kişilerin ve örgütlerin topraklarındaki yasadışı eylemlerinin yasaklanmasına ilişkin önlemler,

b) Finansal kurumlar ve finans işleri yapan diğer kuruluşları, devamlı veya arızı müşterilerinin veya lehlerine hesap açılan kişilerin teşhisi için mevcut en etkili yöntemleri kullanmaya, olağandışı veya şüpheli işlemlere özel bir dikkat göstermeye ve suç teşkil eden bir eylemden kaynaklandığından şüphelenilen işlemleri haber vermeye mecbur eden önlemler. Bu amaçla Taraf Devletler, aşağıdaki tedbirleri öngörmelidirler:

(i) Sahip veya lehdarlarının teşhis edilemediği veya edilemez olduğu hesapların açılmasını yasaklayan düzenlemeler ve bu kuruluşların sözkonusu işlemlerin gerçek sahiplerinin kimliklerini kontrol etmelerini garanti eden önlemler almak,

(ii) Tüzel kişilerin kimliklerinin belirlenmesi konusunda, malî kurumları, gerektiğinde, müşterinin hukukî varlığını ve yapısını, kamu sicilinden veya müşterinin kendisinden veya her ikisinden, başta müşterinin ismini, yasal şeklini, adresini, yöneticilerini ve tüzel kişiliğin sorumluluğunu düzenleyen hükümleri olmak üzere şirketin teşekkülüne dair kanıtı aramak suretiyle kontrol etmek amacıyla önlemler almaya zorunlu tutmak,

(iii) Malî kurumların, şüpheleri haklı bir nedene dayandığında gizlilik ilkesini ihlal etmelerinden dolayı cezaî veya hukukî sorumluluklarını doğurmayacak şekilde, tüm karmaşık, sıradışı ve önemli işlemler ile görünür bir ekonomik veya yasal nedeni olmayan tüm sıradışı işlemler derhal yetkili makamlara bildirmelerini zorunlu kılan yasal düzenlemeleri gerçekleştirmek,

(iv) Malî kurumların ulusal veya uluslararası işlemlere ilişkin tüm gerekli belgeleri asgari beş yıl saklamalarını talep etmek,

2. Ayrıca, Taraf Devletler, 2 nci maddede tanımlanan suçların önlenmesi için;

(a) Tüm para transferi kurumlarının, örneğin bu kurumların kuruluş izinleri de dahil olmak üzere, denetlenmesini sağlayan tedbirleri almak,

(b) Bilgilerin amacına uygun şekilde kullanılacağı ve sermayenin serbest dolaşımının hiçbir surette engellemeyeceğinin kesin garantilere tâbi olmaları kaydıyla nakit ve ticaret senetlerinin izlenmesini veya gözetimini sağlayacak gerçekçi tedbirler almak,

hususlarında işbirliğinde bulunurlar.

3. Taraf Devletler, ayrıca kesin ve teyit edilen bilgileri iç hukuklarına uygun olarak teati etmek ve 2 nci maddede belirtilen suçların işlenmesini önlemek amacıyla alınan idari tedbirler ile özellikle aşağıda belirtilen tedbirlerden uygun olanları koordine etmek suretiyle, 2 nci maddede belirtilen suçların önlenmesinde işbirliği yaparlar:

(a) 2 nci maddede belirtilen suçların bütün veçhelerine ilişkin bilgilerin güvenli ve hızlı biçimde teati edilmesini kolaylaştırmak amacıyla, yetkili kuruluş ve makamları arasında iletişim kanalları kurmak ve muhafaza etmek;

(b) 2 nci maddede belirtilen suçlara ilişkin olarak, aşağıda belirtilen hususlarda soruşturma yapılmasında birbirleriyle işbirliğinde bulunmak:

(i) Bu tür suçlara katıldığına dair haklarında makul şüpheler bulunan kişilerin kimliği, yeri ve faaliyetleri,

(ii) Bu tür suçların işlenmesiyle ilgili fon hareketleri.

4. Taraf Devletler, Uluslararası Kriminal Polis Örgütü (Interpol) aracılığıyla bilgi teatisinde bulunabilirler.

Madde 19

Sanık hakkında cezai takibatın yürütüldüğü Taraf Devlet, takibatın kesin sonucunu, iç hukuk veya uygulanabilir usuller çerçevesinde, diğer Taraf Devletleri bilgilendirecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine iletir.

Madde 20

Taraf Devletler, bu Sözleşmedeki yükümlülüklerini, devletlerin egemen eşitliği ve toprak bütünlükleri ile diğer devletlerin içişlerine karışmama ilkelerine saygı çerçevesinde yerine getirirler.

Madde 21

İşbu Sözleşmenin hiçbir hükmü, devletlerin ve kişilerin başta Birleşmiş Milletler Yasasının uluslararası insancıl hukukun ve ilgili diğer sözleşmelerin amaçları olmak üzere, devletlerin ve bireylerin uluslararası hukuktan kaynaklanan diğer hak, yükümlülük ve sorumluluklarını etkilemez.

Madde 22

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, bir Taraf Devlete, diğer bir Taraf Devletin ülkesinde ve o Taraf Devletin kendi iç hukukuna göre münhasıran sahip olduğu yargı yetkisini veya görevlerin ifası hakkını vermez.

Madde 23

1. İşbu Sözleşmenin eki, aşağıdaki koşulları haiz uygun andlaşmaların ilavesi suretiyle tadil edilebilir:

(a) Bütün devletlerin katılımına açık olmak,

(b) Yürürlüğe girmiş bulunmak,

(c) İşbu Sözleşmeye taraf en az 22 devlet tarafından onay, kabul, uygun bulunma veya katılmaya konu edilmiş olmak.

2. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra her Taraf Devlet böyle bir değişiklik teklif edebilir. Herhangi bir değişiklik teklifi, depozitere yazılı olarak iletir. Depoziter, 1 inci

paragraftaki şartlara uyan teklifleri bütün Taraf Devletlere bildiriri ve onların, teklif edilen değişikliğin kabul edilip edilmemesine ilişkin görüşlerini ister.

3. Teklif eden değişiklik, bütün taraflara iletilmesinden itibaren 180 gün içinde Taraf Devletlerin üçte birinden yazılı bildirim yoluyla itiraz gelmediği takdirde kabul edilmiş sayılır.

4. Kabul edilmiş bir değişiklik, buna ilişkin onay, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi eden Taraf Devletler bakımından, bu tür 22 nci belgenin tevdiini takip eden 30 uncu gün sonunda yürürlüğe girer. Değişikliği, 22 nci belgenin tevdiinden sonra onaylanan, kabul eden, uygun bulan veya katılan her bir Taraf Devlet bakımından bu değişiklik, kendi onay, kabul veya uygun bulma belgesini tevdiinden itibaren 30 gün sonra yürürlüğe girer.

Madde 24

1. Bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanmasıyla ilgili olarak iki veya daha fazla Taraf Devlet arasında ortaya çıkıp da makul bir süre içinde müzakere yoluyla çözümlenemeyen bir uyuşmazlık, bu Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, tahkime sunulur. Şayet tahkim talebini takip eden 6 ay içinde Taraflar tahkimin teşkili üzerinde anlaşamazsa, Taraflardan herhangi biri, uyuşmazlığı, Divan Statüsüne uygun olarak yapacağı bir müracaatla Uluslararası Adalet Divanına götürür.

2. Her devlet, bu Sözleşmeyi imzası, onayı, kabulü, uygun bulması veya Sözleşme'ye katılımı sırasında, kendisini işbu maddenin 1 inci Paragrafı hükümleriyle bağlı saymadığını beyan edebilir. Diğer Taraf Devletlerde bu tür bir çekince beyanında bulunmuş bir Taraf Devlete karşı sözkonusu hükümlerle bağlı değildirler.

3. İşbu maddenin 2 nci Paragrafı hükümlerine uygun olarak çekince koymuş olan herhangi bir devlet, bu çekincesini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bu amaçla yapacağı bir bildirimle her an geri çekebilir.

Madde 25

1. İşbu Sözleşme, 10 Ocak 2000'den 31 Aralık 2001'e kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Merkezinde bütün devletlerin imzasına açık tutulur.

2. İşbu Sözleşme, onay, kabul veya uygun bulmaya tâbidir. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilir.

3. İşbu Sözleşme, her devletin katılımına açıktır. Katılım belgeleri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilir.

Madde 26

1. İşbu Sözleşme, yirmi ikinci onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdiini takip eden 30 uncu gün yürürlüğe girer.

2. Yirmi ikinci onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdiinden sonra bu Sözleşmeyi onaylayan, kabul eden, uygun bulan veya Sözleşmeye katılan her bir devlet

bakımından Sözleşme, o devletin onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesini tevdiini takip eden 30 uncu gün yürürlüğe girer.

Madde 27

1. Herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yazılı bildirimde bulunmak suretiyle, bu Sözleşmeden çekilebilir.
2. Çekilme, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin bildirim aldığı tarihten itibaren bir yıl sonra geçerlik kazanır.

Madde 28

Arapça, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça metinleri eşit derecede geçerli olan bu Sözleşmenin orijinal nüshası, bunun onaylı örneklerini bütün devletlere dağıtacak olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından saklanır.

Yukarıdaki hususlar tasdiken, Hükümetleri tarafından usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış aşağıda kayıtlı imzacılar, 10 Ocak 2000 tarihinde New York'ta Birleşmiş Milletler Merkezinde imzaya açılan bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Ek :

1. Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (16 Aralık 1970, Lahey) - ICAO
2. Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (23 Eylül 1971, Montreal) - ICAO
3. Diplomatik Ajanlar Dahil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (14 Aralık 1973, New York) - BMGK
4. Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşme (17 Aralık 1979, New York) - BMGK
5. Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Sözleşmesi (3 Mart 1980, Viyana)
6. Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet veren Havalimanlarında Yasadışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi Protokolü, Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokol (24 Şubat 1988, Montreal) - ICAO,
7. Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (10 Mart 1988, Roma) - IMO,
8. Kıta Sahanelerinde Kurulu Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Protokol (10 Mart 1988, Roma) - IMO,
9. Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi (15 Aralık 1997, New York) - BMGK

BEYAN

1. Türkiye Cumhuriyeti, Sözleşmenin 2 nci maddesinin 1(b) paragrafının uygulanmasının bir silahlı çatışmanın varlığına işaret etmeyeceğini, silahlı çatışma tabirinin, örgütlü bir biçimde olsun veya olmasın, ceza hukuku kapsamında terörizm suçunu oluşturan fiillerin işlenmesinden farklı olan bir durumu betimlediğini beyan eder.

2. Türkiye Cumhuriyeti, Sözleşmenin 2 nci maddesinin 1(b) paragrafının, 21 inci maddede de ifade edildiği üzere, devletlerin BM Şartı da dahil olmak üzere uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerine, özellikle başka devletlerin topraklarında faaliyet gösteren terörist ve silahlı gruplara finansal destek sağlamama yükümlülüğüne zarar vermeyeceğini beyan eder.

3. “Terörizmin Finansmanının Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme”nin 24 üncü maddesinin 2 nci paragrafına uygun olarak, Türkiye Cumhuriyeti, adı geçen Sözleşmenin 24 üncü maddesinin 1 inci fıkrası ile kendisini bağlı telakki etmediğini açıklar.

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİK

(09.01.2008 gün ve 26751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasına yönelik olarak; suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlüler, yükümlülükler, yükümlülüklerle uyumun denetimi, gümrük idaresine açıklama yapılması ve diğer tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Hukuki dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 5549 sayılı Kanunun 27 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aktarmalı muhabir hesap: Muhabirlik ilişkisi kapsamında yabancı ülkede yerleşik bir finansal kuruluş tarafından Türkiye’de yerleşik bir finansal kuruluşta açılan ve yabancı finansal kuruluşun müşterilerine çek yazma imkânı da tanıyan hesap türünü,

b) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

c) Başkanlık: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,

ç) Başkan: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanını,

d) Denetim elemanı: Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı, Gümrük Müfettişi, Gelirler Kontrolörü, Bankalar Yeminli Murakıbbı, Hazine Kontrolörü, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Uzmanı ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanını,

e) Elektronik transfer: Gönderen adına bir finansal kuruluştan başka bir finansal kuruluştaki alıcıya elektronik araçlar kullanılmak suretiyle belli tutardaki para ve menkul kıymetin gönderilmesi amacıyla yapılan işlemi,

f) Finansal kuruluş: Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ila (h) bentlerinde sayılan yükümlüler ile bankacılık faaliyetleriyle sınırlı olarak Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğünü,

g) Kanun: 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu,

ğ) Malvarlığı: Para, değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal ve haklar ile bunlar üzerindeki hakları tevsik eden her türlü yasal belge veya araçları,

h) Gerçek faydalanıcı: Yükümlü nezdinde adına işlem yapılan gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri kontrolünde bulunduran ya da bunlara ait hesap ya da işlemin nihai faydalanıcısı durumunda olan gerçek kişi veya kişileri,

ı) Riskli ülkeler: Aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, bu suçlarla mücadele konusunda işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelere Bakanlıkça duyurulanları,

i) Sürekli iş ilişkisi: Yükümlü ile müşteri arasında hesap açılması, kredi veya kredi kartı verilmesi, kiralık kasa, finansman, faktoring, finansal kiralama gibi hizmetler nedeniyle kurulan, niteliği itibarıyla devamlılık unsuru taşıyan iş ilişkisini,

j) Tabela banka: Herhangi bir ülkede fiziki bir hizmet ofisi bulunmayan, tam gün çalışan personel istihdam etmeyen ve bankacılık işlemleri ile kayıtları açısından resmi bir otoritenin denetimine ve iznine tabi olmayan bankayı,

k) Uyum görevlisi: Kanun ve Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuatla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak amacıyla, yükümlülere tayin edilen gerekli yetkiyle donatılmış görevliyi,

l) Yolcu: Geçerli pasaport veya pasaport yerini tutan belgeler taşıyan ve Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak üzere giriş ve çıkış kapılarına gelen kişileri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yükümlüler

Yükümlü

MADDE 4- (1) Kanunun uygulanmasında yükümlü, aşağıda sayılanlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleridir:

a) Bankalar.

b) Bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar.

c) Kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler.

ç) Ödünç para verme işleri hakkındaki mevzuat kapsamındaki ikrazatçılar, finansman ve faktoring şirketleri.

d) Sermaye piyasası aracı kurumları ve portföy yönetim şirketleri.

e) Yatırım fonu yöneticileri.

f) Yatırım ortaklıkları.

- g) Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri.
- ğ) Finansal kiralama şirketleri.
- h) Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar.
- ı) Saklama hizmeti ile sınırlı olmak üzere İstanbul Altın Borsası Başkanlığı.
- i) Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü ile kargo şirketleri.
- j) Varlık yönetim şirketleri.
- k) Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar.
- l) Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınlarını basma faaliyeti ile sınırlı olmak üzere Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü.
- m) Kıymetli madenler borsası aracı kuruluşları.
- n) Ticaret amacıyla taşınmaz alım satımıyla uğraşanlar ile bu işlemlere aracılık edenler.
- o) İş makineleri dâhil her türlü deniz, hava ve kara nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar.
- ö) Tarihi eser, antika ve sanat eseri alım satımı ile uğraşanlar veya bunların müzayedeciliğini yapanlar.
- p) Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü, Türkiye Jokey Kulübü ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığı dâhil talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler.
- r) Spor kulüpleri.
- s) Noterler.
- ş) Savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki işlerden taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar.
- t) Şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere, bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirler.

(2) Merkezi Türkiye’de bulunan yükümlünün yurt dışındaki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri, faaliyet gösterdikleri ülkenin mevzuatı ve yetkili otoritelerinin izin verdiği ölçüde bu Yönetmelik hükümlerini uygulamak zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar

Kimlik tespiti

MADDE 5- (1) Yükümlüler;

- a) Sürekli iş ilişkisi tesisinde tutar gözetmeksizin,

b) İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yirmibin YTL veya üzerinde olduğunda,

c) Elektronik transferlerde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı ikibin YTL veya üzerinde olduğunda,

ç) Hayat sigortası sözleşmelerine ilişkin işlemlerde bir yıl içinde ödenecek prim tutarı toplamı iki bin veya tek primli olup prim tutarı beşbin YTL veya üzerinde olduğunda,

d) Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin,

e) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda tutar gözetmeksizin,

kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek zorundadır.

(2) Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanır.

(3) Kimlik tespiti sırasında alınan adres ve diğer iletişim bilgilerinin teyidi, işlemin yapılmasından itibaren en geç on iş günü içinde yapılır.

Gerçek kişilerde kimlik tespiti

MADDE 6- (1) Gerçek kişilerin kimlik tespitinde; ilgilinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi ve imza örneği, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi ile iş ve mesleğine ilişkin bilgiler alınır.

(2) İlgilinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu;

a) Türk uyruklular için T.C. nüfus cüzdanı, T.C. sürücü belgesi veya pasaport,

b) Türk uyruklu olmayanlar için pasaport, ikamet belgesi veya Bakanlıkça uygun görülen kimlik belgesi,

üzerinden teyit edilir. Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas kimlik belgelerinin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(3) Sürekli iş ilişkisi tesisinde beyan edilen adresin doğruluğu; yerleşim yeri belgesi, ilgili adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve işlem tarihinden önceki üç ay içinde düzenlenmiş fatura, herhangi bir kamu kurumu tarafından verilen belge veya Başkanlıkça uygun görülen diğer belge ve yöntemlerle teyit edilir. Teyide esas belgelerin okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut belgeye ait ayırt edici bilgiler kaydedilir.

(4) Telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresinin doğruluğunun teyidi, bu araçları kullanarak ilgiliyle irtibat kurmak suretiyle yapılır.

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti

MADDE 7- (1) Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin kimlik tespitinde; tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu ve Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ile imza örneği alınır.

(2) Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler; vergi kimlik numarasının teyidi ise Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler üzerinden yapılır.

(3) Tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkileri ise tescile dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(4) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere, teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(5) Finansal kuruluşlar sürekli iş ilişkisi tesisinde, ilgili ticaret sicil memurluğu kayıtlarına başvurmak veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin veri tabanından sorgulama yapmak suretiyle kendilerine sunulan tescil belgelerinde yer alan bilgilerin güncelliğini ve doğruluğunu teyit eder.

(6) Tüzel kişiliğin telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresinin doğruluğunun teyidi, bu araçları kullanarak ilgiliyle irtibat kurmak suretiyle yapılır.

(7) Mevcut bir sürekli iş ilişkisi kapsamında, tüzel kişiyi temsile yetkili kişinin yazılı talimatıyla tüzel kişi adına işlem talep edilmesi durumunda, talimatın şirket yetkilisine ait olduğundan emin olmak kaydıyla, şirketi temsile yetkili kişinin kimlik bilgilerinin doğruluğu, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içeren noter onaylı imza sirküleri üzerinden teyit edilebilir.

Dernek ve vakıflarda kimlik tespiti

MADDE 8- (1) Derneklerin kimlik tespitinde; derneğin adı, amacı, kütük numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile derneği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler alınır. Derneğin adı, amacı, kütük numarası ve adres bilgileri, dernek tüzüğü ile dernek kütüğündeki kayda ilişkin belgeler; derneği temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(2) Vakıfların kimlik tespitinde; vakfın adı, amacı, merkezi sicil kayıt numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, Türk vatandaşları

için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler alınır. Vakfın adı, amacı, merkezi sicil kayıt numarası ve adres bilgileri, vakıf senedi ile Vakıflar Genel Müdürlüğünde tutulan sicile ilişkin belgeler; vakfi temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(3) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(4) Vakıf ve derneklerin kimlik tespiti sırasında alınan telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresine ilişkin bilgilerin doğruluğunun teyidi bu araçları kullanarak ilgiliyle irtibat kurmak suretiyle yapılır.

(5) Yabancı dernek ve vakıfların Türkiye'deki şube ve temsilciliklerinin kimlik tespiti, İçişleri Bakanlığındaki kayda ilişkin belgeler esas alınmak suretiyle yapılır.

Sendika ve konfederasyonlarda kimlik tespiti

MADDE 9- (1) Sendika ve konfederasyonların kimlik tespitinde; bu kuruluşların adı, amacı, sicil numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile sendika veya konfederasyonu temsile yetkili kişilerin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler alınır. Alınan bilgiler, bu kuruluşların tüzükleri ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge çalışma müdürlüklerinde tutulan sicile esas diğer belgeler; bu kuruluşları temsile yetkili kişilerin kimlikleri, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise tescile dair belgeler veya temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(2) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(3) Sendika ve konfederasyonların kimlik tespiti sırasında alınan telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresine ilişkin bilgilerin doğruluğunun teyidi, bu araçları kullanarak ilgiliyle irtibat kurmak suretiyle yapılır.

Siyasi partilerde kimlik tespiti

MADDE 10- (1) Siyasi parti teşkilatının kimlik tespitinde; siyasi partinin ilgili biriminin adı, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile temsile yetkili kişinin adı ve soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler alınır. Siyasi partilerin ilgili biriminin adı ve adresi, tüzükleri; temsile yetkili kişinin kimliği, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; yetki durumları ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(2) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(3) Siyasi partilerin kimlik tespiti sırasında alınan telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresine ilişkin bilgilerin doğruluğunun teyidi, bu araçları kullanarak ilgiliyle irtibat kurmak suretiyle yapılır.

Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerde kimlik tespiti

MADDE 11- (1) Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerin kimlik tespiti; Türkiye’de yerleşik tüzel kişiler için aranan belgelere ilgili ülkede tekabül eden belgelerin Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları tarafından onaylanan veya “Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi” çerçevesinde bu Sözleşmeye taraf ülke makamı tarafından tasdik şerhi düşülen örneklerinin noter onaylı Türkçe tercümeleri üzerinden yapılır.

Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde kimlik tespiti

MADDE 12- (1) Apartman, site veya iş hanı yönetimi gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına yapılan işlemlerde; teşekkülün adı, açık adresi ile varsa telefon numarası, faks numarası ve elektronik posta adresi ile teşekkülü temsile yetkili kişinin adı ve soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler alınır. Teşekkül adına hareket eden kişinin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; teşekküle ait bilgiler ile teşekkül adına hareket eden kişinin yetki durumu ise noter onaylı karar defteri üzerinden teyit edilir.

(2) Tüzel kişiliği olmayan iş ortaklıkları gibi teşekküllerin kimlik tespitinde; ortaklığın adı, amacı, faaliyet konusu, vergi kimlik numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler alınır. Ortaklığın adı, amacı, faaliyet konusu ve adresine ilişkin bilgilerin doğruluğu, noter onaylı ortaklık sözleşmesi; vergi kimlik numarası, Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler; ortaklık adına işlem talep eden kişilerin kimliği, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; yetki durumları ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(3) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(4) Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespiti sırasında alınan telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresine ilişkin bilgilerin doğruluğunun teyidi, bu araçları kullanarak ilgiliyle irtibat kurmak suretiyle yapılır.

Kamu kurumlarında kimlik tespiti

MADDE 13- (1) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının müşteri olduğu işlemlerde, bunlar adına işlem yapan kişinin kimliği 6 ncı maddeye göre tespit edilir. Yetki durumu ise mevzuata uygun olarak düzenlenmiş yetki belgesi üzerinden teyit edilir.

Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti

MADDE 14- (1) Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına bunları temsile yetkili kimselerin yetkilendirdiği kişilerce işlem talep edilmesi durumunda;

a) Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespiti, 7 ila 12 nci maddelere göre yapılır.

b) Tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülü temsile yetkili kimseler ile bunların yetkilendirdiği kişinin kimlik tespiti, 6 ncı maddedeki usule göre yapılır. Temsile yetkili kişinin kimlik tespitinin 6 ncı maddedeki kimlik belgeleri üzerinden yapılamaması halinde tespit, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içermek ve noter onaylı olmak kaydıyla vekâletname veya imza sirküleri üzerinden yapılabilir.

c) Temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen kişilerin yetki durumu noter onaylı vekâletname veya temsile yetkili olanlar tarafından verilmiş yazılı talimat üzerinden yapılır. Temsile yetkili kimselerin yazılı talimat üzerindeki imzaları bunlara ait noter onaylı imza sirküleri üzerindeki imzalar ile teyit edilir.

(2) İşlemlerin gerçek kişi müşteri adına başka bir kişi tarafından yapılması durumunda müşteri adına hareket eden kişinin kimlik tespiti 6 ncı maddeye göre yapılır. Ayrıca müşteri adına hareket eden kimsenin yetki durumu noter onaylı vekâletname üzerinden teyit edilir. Adına hareket edilen müşterinin kimlik tespiti 6 ncı maddeye göre yapılamadığı durumda noter onaylı vekâletname üzerinden yapılır. Adına hareket edilen müşterinin daha önce yapılan işlemler nedeniyle kimlik tespitinin yapılmış olması durumunda talep edilen işlem, yazılı talimat üzerinde yer alan müşteri imzasının yükümlü nezdindeki imza ile teyit edilmesi kaydıyla, adına hareket edilen müşterinin yazılı talimatı ile yapılabilir.

(3) Küçükler ve kısıtlılar adına bunların kanuni temsilcileri tarafından yapılan işlemlerde mahkeme kararıyla veli tayin edilenler ile vasi ve kayyımların yetkisi, ilgili mahkeme kararının aslı veya noter tasdikli sureti üzerinden teyit edilir. Anne ve babaların reşit olmayan çocukları adına işlem talep etmeleri durumunda adına işlem talep edilen çocuk ve işlemi talep eden velinin 6 ncı maddeye göre kimliğinin tespiti yeterlidir.

(4) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

Teyide esas belgelerin gerçekliğinin kontrol edilmesi

MADDE 15- (1) Yükümlüler 6 ila 14 üncü maddeler kapsamında alınan bilgilerin teyidi amacıyla kullanılan belgelerin gerçekliğinden şüphe duydukları durumda imkânların elverdiği ölçüde, belgeyi düzenleyen kişi ya da kuruma veya diğer yetkili mercilere başvurmak suretiyle belgenin gerçekliğini doğrular.

Müteakip işlemlerde kimlik tespiti

MADDE 16- (1) Daha önce usulüne uygun olarak kimliği tespit edilenlerin sürekli iş ilişkisi kapsamındaki müteakip işlemlerinde, kimliğe ilişkin bilgiler alınarak bu bilgiler yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılır. Alınan bilgilerin doğruluğundan şüpheye düşülmesi halinde bu bilgilerin doğruluğu, teyide esas kimlik belgelerinin veya bunların noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası bu belgelerde yer alan bilgilerin yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılması suretiyle yapılır.

Gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi

MADDE 17- (1) Yükümlüler bir başkası hesabına hareket edilip edilmediğini ve işlemin gerçek faydalanıcısının kimliğini tespit etmek için gerekli tedbirleri alır. Bu kapsamda kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimselere sorumluluklarını hatırlatmak amacıyla yükümlüler, gerekli duyuruları hizmet verdikleri tüm işyerlerine müşterilerin rahatça görebileceği şekilde asarlar. Finansal kuruluşlar ayrıca sürekli iş ilişkisi tesisinde başkası hesabına hareket edilip edilmediğine ilişkin müşterinin yazılı beyanını alır. Bu beyan müşteri sözleşmesinde belirtilebilir veya uygun formlar kullanılarak alınabilir.

(2) İşlemi talep eden kimse, bir başkası hesabına hareket ettiğini beyan ettiğinde, 6 ila 14 üncü maddelere göre işlemi talep edenin kimliği ve yetki durumu ile hesabına hareket edilenin kimliği tespit edilir.

(3) Finansal kuruluşlar ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının kimliğini 6 ve 7 nci maddelere göre tespit eder.

(4) Finansal kuruluşlar sürekli iş ilişkisi kapsamında müşterisi olan bir tüzel kişiliği gerçekte yöneten, kontrolünde veya sahipliğinde bulunduranlar hakkında doğru bilgilere ulaşmak için gerekli tedbirleri alır.

(5) Kişinin başkası hesabına hareket etmediğini beyan etmesine rağmen kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket ettiğinden şüphelenilmesi halinde yükümlü gerçek faydalanıcıyı ortaya çıkarmak için makul araştırmayı yapar.

Özel dikkat gerektiren işlemler

MADDE 18- (1) Yükümlüler karmaşık ve olağandışı büyüklükteki işlemler ile görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlere özel dikkat göstermek, talep edilen işlemin amacı hakkında yeterli bilgi edinmek için gerekli tedbirleri almak ve bu kapsamda elde edilen bilgi, belge ve kayıtları istenildiğinde yetkililere sunmak üzere muhafaza etmek zorundadır.

Müşteri durumunun ve işlemlerin izlenmesi

MADDE 19- (1) Finansal kuruluşlar, mesleği, iş geçmişi, mali durumu, hesapları, ticari faaliyetleri, yerleşik olduğu ülke ve ilgili diğer göstergeleri dikkate alarak müşterilerinin aklama ve terörün finansmanı açısından risk profilini çıkarmak, yüksek risk taşıyan müşterilerini, iş ilişkilerini ve işlemleri belirlemek ve bunları devamlı olarak takip etmek, müşteri hakkındaki bilgi, belge ve kayıtları güncel tutmak zorundadır. Finansal kuruluşlar bu amaçla uygun risk yönetim sistemi oluşturur.

Teknolojik risklere karşı tedbir alınması

MADDE 20- (1) Finansal kuruluşlar, yeni ve gelişen teknolojilerin getirdiği imkânların aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılması riskine karşı özel dikkat göstermek ve bunu önlemeye yönelik uygun tedbirleri almak zorundadır.

(2) Finansal kuruluşlar yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemleri kullanarak gerçekleştirilen hesaba para yatırma, hesaptan para çekme ve elektronik transfer gibi işlemlere özel dikkat göstermek, müşterinin mali profiline ve faaliyetlerine uygun

olmayan veya faaliyetleriyle ilgisi bulunmayan işlemleri yakından izlemek, tutar ve işlem sayısı limiti belirlemek de dâhil uygun ve etkili tedbirleri almak zorundadır.

Üçüncü tarafa güven

MADDE 21- (1) Finansal kuruluşlar; müşterinin, müşteri adına hareket eden kişinin ve gerçek faydalanıcının kimliğinin tespiti ve iş ilişkisinin veya işlemin amacı hakkında bilgi elde etme konularında, müşteriyle ilgili olarak başka bir finansal kuruluşun aldığı tedbirlere güvenerek iş ilişkisi tesis edebilir veya işlem yapabilir. Bu durumda Kanun ve Kanuna ilişkin düzenlemeler kapsamında nihai sorumluluk üçüncü tarafa güvenerek işlem gerçekleştiren finansal kuruluşa aittir.

(2) Üçüncü tarafa güvenilebilmesi;

a) Üçüncü tarafın, kimlik tespiti, kayıtların saklanması ve müşterinin tanınması kuralının gereklerini sağlayacak diğer tedbirleri aldığından, yurt dışında yerleşik olması durumunda ise ayrıca aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede etkin düzenleme ve denetlemelere tabi olduğundan,

b) Kimlik tespitine ilişkin belgelerin onaylı örneklerinin, talep edildiğinde üçüncü taraftan derhal temin edileceğinden,

emin olunması şartıyla mümkündür.

(3) Üçüncü tarafa güvenerek iş ilişkisi tesis eden veya işlem yapan finansal kuruluş müşterinin kimlik bilgilerini üçüncü taraftan derhal alır.

(4) Üçüncü tarafa güven ilkesi;

a) Üçüncü tarafın riskli ülkelerde yerleşik olması durumunda,

b) Finansal kuruluşların kendi aralarında müşterileri adına yaptıkları işlemlerde,

c) Finansal kuruluşların acente ve benzeri birimleri ile ana hizmet birimlerinin uzantısı veya tamamlayıcısı niteliğindeki hizmetleri yaptırdıkları kişilerle olan ilişkilerinde,

uygulanmaz.

İşlemin reddi ve iş ilişkisinin sona erdirilmesi

MADDE 22- (1) Yükümlüler, kimlik tespiti yapamadıkları veya iş ilişkisinin amacı hakkında yeterli bilgi edinemedikleri durumlarda; iş ilişkisi tesis etmez ve kendilerinden talep edilen işlemi gerçekleştirmezler. Bu kapsamda isimsiz veya hayali isimlere hesap açamazlar.

(2) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe duyulması nedeniyle yapılması gereken kimlik tespit ve teyidinin yapılamadığı durumda iş ilişkisi sona erdirilir.

(3) Yükümlüler bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen hallerin şüpheli işlem olup olmadığını da ayrıca değerlendirirler.

Muhabirlik ilişkisi

MADDE 23- (1) Finansal kuruluşlar yurt dışı muhabirlik ilişkilerinde;

- a) Muhatap finansal kuruluşun aklama veya terörün finansmanı yönünden soruşturma geçirip geçirmediği ve ceza alıp almadığı, iş konusu, itibarı ve üzerindeki denetim yeterliliği hususlarında kamuya açık kaynaklardan yararlanarak sıhhatli bilgi edinmek,
- b) Muhatap finansal kuruluşun aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele sistemini değerlendirmek, sistemin uygun ve etkin olduğundan emin olmak,
- c) Yeni muhabir ilişkiler kurmadan önce üst düzey yöneticinin onayının alınmasını sağlamak,
- ç) Kendilerinin ve muhatap finansal kuruluşun sorumluluklarını bu Yönetmeliğin Üçüncü Bölümündeki yükümlülükleri karşılayacak şekilde bir sözleşmeyle açıkça belirlemek,
- d) Muhabirlik ilişkisinin aktarmalı muhabir hesapların kullanılmasını kapsadığı durumlarda muhatap finansal kuruluşun bu Yönetmeliğin Üçüncü Bölümündeki esaslar çerçevesinde yeterli önlemleri aldığından ve talep edildiğinde ilgili müşterilerin kimlik bilgilerini sağlayabileceğinden emin olmak,

için gerekli tedbirleri alır.

(2) Finansal kuruluşlar, tabela bankalarla ve hesaplarını tabela bankalara kullandırmadığından emin olamadıkları finansal kuruluşlarla muhabirlik ilişkisine giremezler.

Elektronik transferler

MADDE 24- (1) İki bin YTL veya üzeri yurt dışı elektronik transfer mesajlarında, gönderenin;

- a) Adı ve soyadına, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişinin unvanına, diğer tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin tam adına,
- b) Hesap numarasına, hesap numarasının bulunmadığı durumda işlemle ilgili referans numarasına,
- c) T.C. kimlik numarası, pasaport numarası, vergi kimlik numarası gibi göndereni belirlemeye yarayan bilgilerden en az birine,

yer verilmesi zorunludur.

(2) İki bin YTL veya üzeri yurt içi elektronik transfer mesajlarında, gönderenin;

- a) Adı ve soyadına, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişinin unvanına, diğer tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin tam adına,
- b) Hesap numarası, hesap numarasının bulunmadığı durumda işlemle ilgili referans numarası, T.C. kimlik numarası, pasaport numarası, vergi kimlik numarası gibi göndereni belirlemeye yarayan bilgilerden en az birine,

yer verilmesi zorunludur.

(3) Bankaların kendi nam ve hesaplarına aralarında gerçekleştirdikleri transferler ile kart numaralarının mesajlarda kullanılması kaydıyla, kredi ve banka kartları kullanılarak gerçekleştirilen transferler birinci ve ikinci fıkra kapsamı dışındadır.

Riskli ülkelerle ilişkiler

MADDE 25- (1) Finansal kuruluşlar, riskli ülkelerde yerleşik gerçek ve tüzel kişiler, tüzel kişiliği olmayan teşekküller ve bu ülkelerin vatandaşları ile girecekleri iş ilişkilerine ve işlemlere özel dikkat göstermek, görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlerin amacı ve mahiyeti hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi toplamak ve bunları kayda geçirmek zorundadır.

Basitleştirilmiş tedbirler

MADDE 26- (1) Bakanlıkça,

a) Finansal kuruluşların kendi aralarında kendi ad ve hesaplarına gerçekleştirdikleri işlemlerde,

b) Müşterinin 5018 sayılı Kanuna göre genel yönetim kapsamında olan kamu idaresi veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olduğu işlemlerde,

c) Maaş ödemesi anlaşması kapsamında toplu müşteri kabulü yoluyla iş ilişkisi tesisinde,

ç) Çalışanlara ücretlerinden kesinti yapılmak suretiyle emeklilik hakları sağlayan emeklilik planları ve kişinin haklarını temlik etme yetkisi içermeyen emeklilik sözleşmelerine ilişkin işlemlerde,

d) Müşterinin halka açık ve hisseleri borsaya kote edilmiş şirket olduğu işlemlerde,

müşterinin tanınmasına yönelik tedbirler bakımından yükümlülerin daha basit tedbirler almalarına izin verilebilir. Bakanlık bu madde kapsamında uygulanabilecek tedbirler ile yukarıda sayılanlar dışında işlem türleri belirlemeye yetkilidir.

(2) Yükümlüler işlem nedeniyle aklama veya terörün finansmanı riskinin oluşabileceği durumlarda, basitleştirilmiş tedbirleri uygulayamazlar ve işlemin 27 nci maddeye göre şüpheli işlem olabileceğini göz önünde bulundururlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Şüpheli İşlem Bildirimine İlişkin Esaslar

Şüpheli işlem bildirimini

MADDE 27- (1) Şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da

bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

(2) Şüpheli işlemler yükümlüler tarafından tutar gözetilmeksizin Başkanlığa bildirilir. Şüpheli işlem bildirim; gerçek kişi yükümlünün bizzat kendisi, tüzel kişi yükümlünün kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği bulunmayanların yöneticileri veya bunlar tarafından yetkili kılınanlar, uyum görevlisi atanan yükümlülerde ise bu görevliler tarafından yerine getirilir.

(3) Şüphe veya şüpheliyi gerektiren makul bir sebebin olup olmadığı hususu gerektiğinde birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirilir.

(4) Şüpheli işlemlerin devamlı bilgi verme kapsamında bildirilmiş olması şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(5) Başkanlık şüpheli işlem tipleri belirlemeye yetkilidir.

Şüpheli işlem bildirim formunun düzenlenmesi ve bildirimde süre

MADDE 28- (1) Yükümlüler şüpheli bir işlemle karşılaştıklarında işlem hakkında gerekiyorsa yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edinilen bilgi ve bulguları göz önüne alıp Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurmak suretiyle Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunurlar.

(2) Şüpheli işlemler, işleme ilişkin şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde Başkanlığa bildirilir.

(3) Bildirimde bulunulan işlemle ilgili olarak daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurulur ve daha önce yapılan bildirimde ek olduğu belirtilerek gecikmeksizin Başkanlığa gönderilir.

(4) Bakanlık, Şüpheli İşlem Bildirim Formlarının düzenlenmesine, bildirimlerin elektronik ortam ve bilgi iletişim araçları kullanılarak yapılması zorunluluğu getirilmesine ve şüpheli işlem bildirimlerinde elektronik imza kullanılmasına ilişkin usul ve esasları yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkilidir.

(5) Başkanlıkça, bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesine yönelik rehberler çıkarılabilir ve bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir. Bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır.

Şüpheli işlem bildirimlerinin gizliliği ve bildirimde bulunanların korunması

MADDE 29- (1) Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna veya bulunulacağına dair, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanlarına ve yargılama sırasında mahkemelere verilen bilgiler dışında, işleme taraf olanlar dâhil olmak üzere hiç kimseye bilgi veremezler.

(2) Bu yükümlülük şüpheli işlemi Başkanlığa bildiren kişi, kurum ve kuruluşlar veya bu kimselerin işlemi fiilen yapan ve yöneten mensupları veya bunların kanuni temsilcileri ve vekillerinin yanı sıra şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna herhangi bir şekilde vakıf olan diğer personeli de kapsar. Uyum görevlisi tayin edilen yükümlülerde, uyum görevlisine

yapılan dâhili bildirimler de gizlilik kapsamındadır. Şüpheli işlem bildirimlerini elektronik ortamda gerçekleştiren uyum görevlileri, sisteme erişimi sağlayan her türlü ortamdaki kart, şifre ve sair bilgi ve araçları hiç kimseye veremez.

(3) Yükümlüler yurt dışındaki merkezlerine veya şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerine, müşterisi hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunduğu dair hiçbir şekilde bilgi veremez.

(4) Şüpheli işlem bildirimini yükümlülüğünü yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler, bunların uyum görevlileri, yükümlülerin kanuni temsilcisi, yöneticisi ve çalışanları hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulamaz.

Geri bildirim

MADDE 30- (1) Şüpheli işlem bildiriminde bulunan yükümlülere Başkanlıkça, bildirim kayda alındığına dair bilgi verilir.

(2) Başkanlık şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin istatistikî verileri, aklama ve terörün finansmanında kullanılan yöntemleri, oluşan eğilimleri, şüpheli işlem bildirimleri sonrası süreçler ve varılan sonuçlardan faydalanılarak hazırlanan örnek olayları, yıllık faaliyet raporları, rehberler ya da periyodik yayınlar yoluyla yayımlayabilir, eğitim amacıyla kullanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bilgi ve Belge Vermeye İlişkin Esaslar

Bilgi ve belge verme

MADDE 31- (1) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar; Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlar da dâhil olmak üzere her türlü ortamdaki kayıtlarını, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamak zorundadır.

(2) Kendisinden talepte bulunulanlar, savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

(3) Yükümlüler yerinde yapılacak denetimler kapsamında defter ve belgeleri denetime hazır bulundurmak; tüm bilgi işlem sistemini, denetimin amaçlarına uygun olarak denetim elemanlarına açmak ve verilerin güvenliğini sağlamak zorundadır.

(4) Bilgi ve belgeler acil haller dışında yazılı olarak istenir. Yazıyla istenilen bilgi ve belgeler için yedi günden az olmamak üzere uygun bir süre verilir. Sözlü olarak bilgi ve belge talep edilmesi halinde bu talep yazı ile teyit edilir.

Yükümlüler tarafından devamlı bilgi verme

MADDE 32- (1) Yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadır.

(2) Mahiyeti itibarıyla birbiriyle bağlantılı işlemler tek bir işlem olarak değerlendirilir.

(3) Hafta sonu ve tatil günleri ile gece boyunca yapılan işlemler, bu işlemlerin yapıldığı zamanı takip eden ilk iş gününün işlemi olarak kabul edilir.

(4) Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(5) Bakanlık, devamlı bildirimle ilişkin formların düzenlenmesine, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı yoluyla Başkanlığa bildirilmesine ve bildirimlerde elektronik imza kullanımına ilişkin usul ve esasları, yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkilidir. Bildirimlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik uygulama tarihleri Bakanlıkça belirlenir.

(6) Bakanlıkça, bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesine yönelik rehberler çıkarılabilir ve bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir. Bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır.

Devamlı bilgi vermede istisna ve muafiyetler

MADDE 33- (1) Yükümlülerce Başkanlığa devamlı bilgi verilmesinde, bankaların kendi aralarında kendi ad ve hesaplarına gerçekleştirdikleri işlemler ile finansal kuruluşların 5018 sayılı Kanuna göre genel yönetim kapsamındaki idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile yaptıkları işlemler devamlı bilgi verme yükümlülüğü kapsamında değildir.

Kamu kurumları tarafından devamlı bilgi verme

MADDE 34- (1) Kanunları gereğince yükümlülere kuruluş ve faaliyet izni veren veya bunlara ilişkin kayıt tutmak zorunda olan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşlar; yükümlülerin adı, soyadı veya unvanı, yüzde ondan fazla hisseye sahip ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür veya yöneticilerine ilişkin bilgiler ile iletişim bilgilerini Başkanlığa bildirirler.

(2) Birinci fıkrada belirtilen bilgilerde meydana gelen değişiklikler, ilgili kurum veya kuruluş tarafından değişikliği takip eden ayın onbeşinci gününe kadar Başkanlığa bildirilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen hususların Kanunun 9 uncu maddesine istinaden kurulan erişim sistemi ile sağlanması halinde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Bildirime ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

ALTINCI BÖLÜM

Yükümlülük Denetimi

Denetimin kapsamı

MADDE 35- (1) Yükümlülük denetimi, yükümlülerin yükümlülüklerine uyum durumunu tespit amacıyla yapılan yükümlülüklerle uyum denetimi ile yükümlülük ihlallerini tespite yönelik yükümlülük ihlal incelemesini kapsar.

(2) Başkanlık, yükümlülük denetiminin münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılmasını isteyebilir. Başkanlık, uygulama zamanı konusunda ilgili denetim biriminin görüşünü alarak denetim programı hazırlayabileceği gibi bu birimin denetim programına yükümlülük denetiminin de dâhil edilmesini talep edebilir.

(3) Başkanlık yükümlülüklerle uyum denetimlerinin ve yükümlülük ihlal incelemelerinin kapsam ve süresini belirlemeye yetkilidir.

(4) Kendisinden yükümlülük denetimi yapılması talebinde bulunan birim bu talebin gereğini yerine getirmek zorundadır.

(5) Başkanlık yükümlülük denetimi konusunda diğer usul ve esasları belirlemeye, bu kapsamda denetim rehberleri hazırlamaya yetkilidir.

Denetime yetkililer ve yetkileri

MADDE 36- (1) Yükümlülük denetimleri denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirilir.

(2) Yükümlülük denetimiyle görevlendirilen denetim elemanları, kamu kurum ve kuruluşları da dâhil gerçek ve tüzel kişilerden ve tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi, belge ve kanunî defterleri istemeye ve bunlar nezdinde her türlü evrak ve kayıtları incelemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkili olup ayrıca diğer kanunların kendilerine verdiği yetkileri de kullanır.

(3) Yükümlüler, denetim esnasında denetim elemanlarına uygun çalışma ortamı sağlamak da dâhil gerekli her türlü kolaylığı göstermek zorundadır.

Denetim elemanının görevlendirilmesi

MADDE 37- (1) Başkanın görevlendirme talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili buldukları Bakanın onayı ile yükümlülük denetimi yapmak üzere denetim elemanı görevlendirilir. Görevlendirme, talep tarihinden itibaren en geç on gün içinde yapılır.

(2) Münferiden yapılacak yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanı, göreve ilişkin Başkanlık yazısının kendisine tebliğinden itibaren en geç 15 gün içinde göreve başlayarak göreve başlama tarihini bu süre içinde Başkanlığa ve birimine yazılı olarak bildirir. Bir denetim programı kapsamında yapılan yükümlülük denetimlerinde denetim elemanı göreve fiilen başladığı tarihi Başkanlığa yazılı olarak bildirir.

(3) Denetim elemanları, Başkanlıkça, yürütmekte oldukları denetimlerde bağlantı kurularak kendilerine intikal ettirilen konuları, ayrı bir görevlendirme onayı aramaksızın ilk görevlendirme onayı kapsamında sonuçlandırır.

(4) Denetim sonuçlanmadan herhangi bir nedenle görevinden ayrılacak olan denetim elemanı, denetimde gelinen aşamaları gösterir bir devir raporu düzenleyerek Başkanlığa gönderir. İlgili birim, mevcut denetim elemanı görevinden ayrılmadan en az on gün önce, yeni denetim

elemanı görevlendirir. Görevinden ayrılacak olan denetim elemanı devir raporunun bir örneğini ve ilgili tüm belgeleri, yeni görevlendirilen denetim elemanına bu süre içerisinde tutanakla teslim eder. Yeni görevlendirilen denetim elemanı tutanağın birer örneğini birimine ve Başkanlığa gönderir. İşe başlama ve ayrılma açısından tutanak tarihi esas alınır. Bu işlemlerin zamanında gerçekleştirilmesi hususunda ilgili birimce gerekli tedbirler alınır.

(5) Başkanlık, denetim için birden fazla denetim elemanından oluşan ekip teşkil edebilir. Başkanlık, denetim elemanlarından birini koordinasyonu sağlamak amacıyla görevlendirir. Koordinasyonu sağlayan denetim elemanı, ekip içerisinde bilgi ve belge akışını sağlar. Ekip çalışmalarının birlikte planlanması, yürütülmesi, sonuçlandırılması ve raporların birlikte düzenlenmesi esastır.

(6) Birden fazla ekip oluşturulması halinde koordinasyonu sağlayan denetim elemanlarından biri genel koordinasyonu sağlamak üzere Başkanlıkça görevlendirilebilir.

(7) Yükümlülük denetiminin, denetime konu işlemlerin gerçekleştiği yerde yapılması esastır. Denetim elemanları, yanlarında memuriyet sıfatlarını gösteren fotoğraflı resmi bir belge bulundurlar ve gittikleri yerde işe başlamadan önce bu belgeyi ilgililere gösterirler.

(8) Hazırlanan raporun Başkanlıkça işleme konulmasına karar verilen tarihte görev sona erer. Bu durum, denetim elemanına ve bağlı olduğu birime bildirilir.

Denetim raporları

MADDE 38- (1) Yükümlülüklere uyum denetimi sonucunda yükümlülük uyum denetimi raporu, yükümlülük ihlal incelemesi sonucunda ise yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenlenir.

(2) Denetim elemanları yükümlülüklere uyum denetimi sırasında tespit ettikleri yükümlülük ihlalleri için ayrıca yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenler.

(3) Denetim raporlarına ilişkin usul ve esaslar Başkanlıkça belirlenir.

Raporlar üzerine yapılacak işlemler

MADDE 39- (1) Denetim elemanları tarafından düzenlenerek Başkanlığa sunulan raporlar, Başkanlıkça belirlenen rapor standartlarına uygunluk ve hukuki ya da maddi hata bulunup bulunmadığı yönünden değerlendirilir. Standartlara uymayan, açık hukuki ve maddi hata bulunan raporlar denetim elemanına iade edilerek düzeltilmesi sağlanır.

(2) Bu Yönetmeliğin Üçüncü Bölümü ile 27 nci ve 28 inci maddelerinde belirtilen hükümlere uymayan yükümlüler, bunların işlemi fiilen yapan çalışanları ve işlemin sonuçlandırılması bakımından görev ve sorumluluğu bulunan yöneticileri ile bu Yönetmeliğin 32 nci maddesinde belirtilen hükümlere uymayan yükümlüler hakkında idari para cezası uygulanır.

(3) Kanunun 5 inci maddesinde yer alan eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması, uyum görevlisi tayini ile Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek diğer tedbirler kapsamındaki yükümlülüklere uymayan yükümlülere, Başkanlıkça eksikliklerin giderilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması için otuz günden az olmamak üzere

süre verilir. Verilen sürede eksikliklerin giderilmemesi veya gerekli tedbirlerin alınmaması durumunda idari para cezası uygulanır.

(4) Yönetmeliğin 29 uncu, 31 inci ve 46 ncı maddelerindeki yükümlülüklerin ihlali konusunda düzenlenen yükümlülük ihlali inceleme raporu Başkanlıkça yetkili Cumhuriyet savcılığına gönderilir.

(5) Yükümlülük ihlali inceleme raporlarının Cumhuriyet başsavcılıkları nezdinde izlenmesi ve davaların takibi ile diğer usule ilişkin işlemler 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanun gereğince yapılır.

Bildirim

MADDE 40- (1) Denetim elemanları, kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevler ile aklama suçu incelemeleri sırasında karşılaştıkları yükümlülük ihlallerini Başkanlığa yazılı olarak derhal bildirir.

(2) Yükümlü nezdinde herhangi bir kanunla verilmiş denetim yetkisini haiz olanlar, kendi birimlerince verilen görevlerin ifası sırasında, Kanun kapsamındaki bir yükümlülük ihlaliyle karşılaştıklarında durumu birimleri aracılığıyla Başkanlığa intikal ettirir.

(3) Yükümlülük denetimi sırasında aklama ve terörün finansmanına ilişkin herhangi bir hususun tespit edilmesi veya böyle bir durumun varlığından şüphe edilmesi halinde konu, denetim elemanları tarafından derhal Başkanlığa yazılı olarak bildirilir.

(4) Denetim elemanları, yükümlülük denetimleri sırasında, diğer kurumların görev alanını ilgilendiren mevzuata aykırı herhangi bir hususu tespit etmeleri veya böyle bir durumun varlığından şüphe etmeleri halinde konuyu ilgili birimlere intikal ettirerek, Başkanlığa da bilgi verir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Gümrük İdaresine Yapılacak Açıklama

Açıklama usul ve esasları

MADDE 41- (1) Türk parası, döviz veya bunlarla ödemeyi sağlayan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcular, gümrük idaresinin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükelleftir. Bu değerlerin yolcunun üzerinde, çantasında veya bagajında olması bu maddenin uygulanmasında farklılık arz etmez.

(2) Bu maddenin uygulanmasında, yolcu beraberinde bulunan bono, poliçe ve çekler ile seyahat çekleri, posta çekleri, yurt içinde veya yurt dışında yerleşik kuruluşlarca verilen ödeme emri mahiyetindeki belgeler Türk parası veya dövizle ödemeyi sağlayan belge olarak kabul edilir. Bir tutarı ihtiva eden bu neviden belgenin, tarih, lehtar, imza, adres ve benzeri unsurlar bakımından eksik olması açıklama yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(3) Yolculardan açıklamada bulunmalarını istemeye gümrük idaresinin gümrük kapılarında görevli personeli yetkilidir.

(4) Yolcu beraberindeki değerler yolcu tarafından açıklama yapılmış olsun veya olmasın gümrük idaresinin yetkili personeli tarafından tespit edilir.

(5) Bu maddedeki bildirim mecburiyeti Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuatla getirilen bildirim mecburiyetini ortadan kaldırmaz.

Tutanak düzenlenmesi

MADDE 42- (1) Kendisinden açıklama talep edilen yolcu ile ilgili tespitler bir tutanağa bağlanır.

(2) Düzenlenen tutanakta asgari aşağıdaki bilgilerin yer alması zorunludur:

a) Tutanağın düzenlendiği yer ve tarih.

b) Yolcunun, 6 ncı maddede sayılan bir kimlik belgesi üzerinden tespit edilen kimlik bilgileri.

c) Yolcunun mesleği veya iştibal konusu.

) Yolcunun beyan ettiği yerleşim yeri adresi ile gideceği adres ve varsa telefon numarası.

d) Yolcunun, beraberindeki değerlerin cinsi, miktarı, tutarı, kime ait olduğu konusundaki açıklamaları.

e) Yolcu beraberindeki değerlerin gümrük görevlilerince tespit edilen cins, miktar ve tutarları itibarıyla ayrıntılı listesi.

f) Kanunun 16 ncı maddesindeki mükellefiyet bakımından ortaya çıkan duruma ilişkin açıklamalar.

g) Tutanağın sayfa ve nüsha sayısı.

ę) Yolcunun imzası.

h) Tutanağı düzenleyen görevlinin adı, soyadı, unvanı, sicil numarası ve imzası.

(3) Tutanaklar ilgili merci ve taraflara verilecek örnekler de dikkate alınarak yeterli sayıda düzenlenir.

Açıklama yapılmaması veya gerçeğe aykırı açıklama yapılması

MADDE 43- (1) Yetkililerce talep edildiği halde herhangi bir açıklama yapılmaması veya yanlış ya da yanıltıcı açıklama yapılması halinde, yolcu beraberindeki değerlerin nakli durdurulur ve bu değerler gümrük idaresi tarafından muhafaza altına alınır. Ayrıca durum şüpheli sayılarak düzenlenen tutanakla birlikte yedi gün içinde Başkanlığa bildirilmekle birlikte ilgili diğer mercilere de intikal ettirilir.

(2) Gümrük idaresince, beraberindeki değerler hakkında açıklama yapmayan yolcuya beraberindeki değerin, tutar konusunda gerçeğe aykırı açıklamada bulunan yolcuya beyan ettiği değer ile gerçek değer arasındaki farkın onda biri kadar idari para cezası verilir.

(3) Binbeşyüz Yeni Türk Lirasına kadar olan farklar için birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

(4) Gümrük idaresi tarafından talep edilecek açıklamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Başkanlığın görüşü alınarak Gümrük Müsteşarlığı tarafından belirlenir.

Arama

MADDE 44- (1) Beraberindeki değerlerin tespiti için görevlilere gerekli kolaylığı sağlamayan yolcuların üst, eşya ve araçları Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliğine göre kolluk tarafından aranır.

Başkanlığa yapılacak bildirim

MADDE 45- (1) Gümrük Müsteşarlığı, 42 nci madde gereğince düzenlenen tutanaklardaki tespitlerin elektronik ortama kaydedilmesi ve kayıtların muhafazası için gerekli önlemleri alır. Başkanlık, elektronik ortama kaydedilen veriler kullanılarak istatistik hazırlanmasını ve verilerin çeşitli formatlarda Başkanlığa intikal ettirilmesini isteyebilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Muhafaza ve İbraz

Muhafaza ve ibraz yükümlülüğü

MADDE 46- (1) Yükümlüler her türlü ortamdaki, yükümlülüklerine ve işlemlerine ilişkin belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları ise son kayıt tarihinden; kimlik tespitine ilişkin belge ve kayıtları son işlem tarihinden itibaren sekiz yıl süre ile muhafaza etmek ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmek zorundadır. Yükümlü nezdindeki hesaplarla ilgili kimlik tespitine ilişkin belgelerin muhafaza süresinin başlangıç tarihi hesabın kapatıldığı tarihtir.

(2) Başkanlığa yapılan şüpheli işlem bildirimine veya uyum görevlisine yapılan dâhili bildirimlere yönelik belge ve kayıtlar, bildirime ek yapılan belgeler, uyum görevlilerince bildirimde bulunmama kararı verilen şüpheli işlemlere ilişkin yazılı gerekçeler, muhafaza ve ibraz yükümlülüğü kapsamındadır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Diğer Hükümler

Merkezi Kayıt Kuruluşu

MADDE 47- Merkezi Kayıt Kuruluşunun, Yönetmeliğin Üçüncü ve Dördüncü Bölümündeki hükümler bakımından yükümlülüğü 14/5/2001 tarihli ve 2001/2475 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelikte belirtilen Merkezi Kayıt Kuruluşu üyeleriyle sınırlıdır.

Döviz kurları

MADDE 48- (1) Yabancı para ve yabancı para cinsinden ödemeyi sağlayan belge tutarlarının Yeni Türk Lirası karşılıklarının tespitinde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilgili gün için ilan edilen gösterge niteliğindeki döviz alış kuru esas alınır.

Özel kayıtların tutulması

MADDE 49- (1) Bakanlık, yükümlüler için 32 nci maddede belirlenen işlemlerin mahiyeti ve niteliğine göre gerektiğinde özel kayıtların tutulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 50- (1) 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 Sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

ONUNCU BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1- Kanunun 5 inci maddesi gereğince çıkarılacak Yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 Sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 14/A maddesi, 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası ile 16/A maddesinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2- (15/04/2008 tarih ve 26848 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 31/03/2008 tarih ve 2008/13460 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değiştirilen şekli)²⁷ (1) Yükümlüler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sürekli iş ilişkisi içinde buldukları müşterilerinin kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerini 31/12/2008 tarihine kadar Yönetmeliğe uygun hale getirir. Bu maddenin uygulanmasında yükümlü grupları itibarıyla yapılacak işlemlerin kapsamı, sürelerin yeniden belirlenmesi, uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 3- (15/04/2008 tarih ve 26848 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 31/03/2008 tarih ve 2008/13460 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile eklenen madde) (1) 1/4/2008 ile 30/6/2008 tarihleri arasında yapılan işlemlere ait olup teyidi zorunlu olan adres ve diğer iletişim bilgilerinin teyidi, 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında yazılı süreyle bağlı olmaksızın, yükümlülerce 31/12/2008 tarihine kadar tamamlanır.

Yürürlük

MADDE 51- (1) Bu Yönetmelik 1/4/2008 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 52- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

²⁷ Maddenin değişmeden önceki hali

"**GEÇİCİ MADDE 2-** Yükümlüler bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sürekli iş ilişkisi içinde oldukları müşterilerinin kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerini, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Yönetmeliğe uygun hale getirir."

**SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ
ÖNLENMESİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERE UYUM PROGRAMI
HAKKINDA YÖNETMELİK**

(16.09.2008 gün ve 26999 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasına yönelik olarak; suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlülerin uyum programı oluşturmaları ve uyum görevlisi atamalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 5549 sayılı Kanunun 5 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

b) Başkanlık: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,

c) Hizmet riski: Yüz yüze yapılmayan işlemler, özel bankacılık, muhabir bankacılık gibi hizmetler veya gelişen teknolojiler kullanılarak sunulacak yeni ürünler kapsamında maruz kalılabilecek riski,

ç) Kanun: 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu,

d) Müşteri riski: Müşterinin faaliyet gösterdiği iş kolunun, yoğun nakit kullanımı, yüksek değerli malların alım satımı veya uluslararası fon transferlerinin kolayca gerçekleştirilmesine imkân vermesi; müşterinin ya da müşteri adına veya hesabına hareket edenlerin, suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı amacıyla hareket etmesi sebebiyle yükümlülerin suistimal edilmesi riskini,

e) Nitelikli pay: Bir ortaklığın sermayesinin veya oy hakkının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,

f) Risk: Yükümlülerin sundukları hizmetlerden, suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı amacıyla yararlanılması ya da yükümlülerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklere tam olarak uymamaları gibi nedenlerle

yükümlülerin ya da yükümlü çalışanlarının maruz kalabilecekleri mali ya da itibari zarar ihtimalini,

g) Tedbirler Yönetmeliği: 9/1/2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliği,

ğ) Uyum birimi: Uyum görevlisine bağlı olarak çalışan ve uyum programının yürütülmesiyle görevli çalışanlardan oluşan birimi,

h) Uyum görevlisi: Kanun ve Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuatla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak amacıyla istihdam edilen ve gerekli yetkiyle donatılmış görevliyi,

ı) Uyum programı: Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik olarak oluşturulacak olan ve 5 inci maddede kapsamı belirlenen tedbirler bütünü,

i) Ülke riski: Yükümlülerin; aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, bu suçlarla mücadele konusunda yeterli düzeyde işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelerden Bakanlıkça duyurulanların, vatandaşları, şirketleri ve mali kuruluşları ile girecekleri iş ilişkileri ve işlemleri sebebiyle maruz kalabilecekleri riski,

ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Uyum Programı

BİRİNCİ BÖLÜM

Uyum Programı Oluşturulması

Uyum programı oluşturacak yükümlüler

MADDE 4 – (1) Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan yükümlülerden;

- a) Bankalar (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları hariç),
- b) Sermaye piyasası aracı kurumları,
- c) Sigorta ve emeklilik şirketleri,
- ç) Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü (Bankacılık faaliyetiyle sınırlı olmak üzere),

uyum programı oluşturur.

(2) Oluşturulan uyum programı, merkezi Türkiye’de bulunan yükümlünün yurt dışındaki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerini de faaliyet gösterdikleri ülkenin mevzuatı ve yetkili otoritelerinin izin verdiği ölçüde kapsar.

Uyum programının kapsamı

MADDE 5 – (1) Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi için, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere gerekli uyumun sağlanması amacıyla risk temelli bir yaklaşımla oluşturulacak olan uyum programı aşağıdaki tedbirleri içerir:

- a) Kurum politikası ve prosedürlerinin oluşturulması,
- b) Risk yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesi,
- c) İzleme ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi,
- ç) Uyum görevlisi atanması ve uyum birimi oluşturulması,
- d) Eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi,
- e) İç denetim faaliyetlerinin yürütülmesi.

(2) Uyum programı kapsamındaki risk yönetimi ile izleme ve kontrole ilişkin faaliyetler, yönetim kurulunun gözetim, denetim ve sorumluluğunda, uyum görevlisi tarafından yerine getirilir.

(3) Uyum programı kapsamındaki iç denetim faaliyetleri, yükümlülerin iç denetim birimleri ya da teftiş kurulları tarafından yerine getirilir.

Yönetim kurulunun yetki ve sorumluluğu

MADDE 6 – (1) Uyum programının bütününe, yükümlünün faaliyetlerinin kapsamı ve özelliklerine uygun bir biçimde, yeterli ve etkin bir şekilde yürütülmesinden, nihai olarak yönetim kurulu sorumludur.

(2) Yönetim kurulu, birinci fıkra kapsamında; uyum görevlisi atamak, uyum görevlisinin ve uyum biriminin yetki ve sorumluluklarını açık bir şekilde ve yazılı olarak belirlemek, kurum politikalarını, yıllık eğitim programlarını ve gelişmelere göre bunlarda yapılacak değişiklikleri onaylamak, uyum programı kapsamında yürütülen risk yönetimi, izleme ve kontrol ile iç denetim faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirmek, tespit edilen hata ve eksikliklerin zamanında giderilmesi için gerekli tedbirleri almak ve uyum programı kapsamındaki tüm faaliyetlerin etkin bir şekilde ve koordinasyon içerisinde yürütülmesini sağlamakla yetkili ve sorumludur.

(3) Yönetim kurulu, ikinci fıkra kapsamındaki yetkilerinin bir kısmını veya tamamını, bir veya birden fazla yönetim kurulu üyesine (açık bir şekilde ve yazılı olarak) devredebilir. Söz konusu yetki devrinin yapılması, yönetim kurulunun bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurum Politikası ve Prosedürleri

Kurum politikası

MADDE 7 – (1) Yükümlüler, uyum programı kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek, bir kurum politikası oluştururlar. Kurum politikası asgari düzeyde; risk yönetimi, izleme ve kontrol, eğitim ve iç denetime ilişkin politikaları içerir.

(2) Kurum politikasının amacı; yükümlünün, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin yükümlülüklere uyumunu sağlamaya ve müşterilerinin, işlemlerinin ve hizmetlerinin risk temelli bir yaklaşımla değerlendirilerek, maruz kalabileceği

riskin azaltılmasına yönelik stratejilerin, kurum içi kontrol ve önlemlerin, işleyiş kurallarının ve sorumlulukların belirlenmesi ile kurum çalışanlarının bu konularda bilinçlendirilmesidir.

Kurum prosedürleri

MADDE 8 – (1) Kurum politikası kapsamında belirlenen tüm önlem ve işleyiş kurallarından kimlerin sorumlu olduğu, belirli risk limitlerine göre işlemlerin onaylanması, gerçekleştirilmesi, raporlanması ve izlenmesinden kimlerin veya hangi birimlerin sorumlu olacağı gibi hususlar açık şekilde prosedüre bağlanır.

(2) Prosedürlerin belirlenmesinde, yükümlünün işlemlerinin ve iş akışlarının risklere göre izlenmesi, kontrol edilmesi ve denetlenmesinde görev alacak personelin, aynı zamanda bu işlemleri gerçekleştiren personel olmamasını sağlayacak şekilde görev ve yetkilendirme yapılır.

Kurum politika ve prosedürlerinin oluşturulması

MADDE 9 – (1) Kurum politika ve prosedürleri; Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere uygun olacak şekilde, mümkün olduğunca yükümlü nezdindeki ilgili tüm birimlerin katılımının sağlanmasıyla ve uyum görevlisinin gözetim ve koordinasyonunda, yazılı bir şekilde oluşturulur.

(2) Kurum politika ve prosedürleri oluşturulurken, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere aykırı olmamak şartıyla diğer ulusal ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerden de faydalanılabilir.

(3) Kurum politikaları yönetim kurulu tarafından onaylanır.

Kurum politikalarının bildiri

MADDE 10 – (1) Yükümlüler, oluşturdukları kurum politikalarını uyum görevlisi aracılığıyla Başkanlığa gönderir. Başkanlığa gönderilen kurum politikalarında sonradan yapılan değişiklikler de değişikliğin yapıldığı tarihten itibaren en geç otuz gün içerisinde Başkanlığa gönderilir.

(2) Yükümlülerin kurum politikalarını, ilgili personele, imzalarını alarak tebliğ etmeleri zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Risk Yönetimi

Risk yönetimi politikası

MADDE 11 – (1) Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek risk yönetim politikası oluştururlar. Risk yönetim politikasının amacı; yükümlünün maruz kalabileceği risklerin tanımlanması, derecelendirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve azaltılmasını sağlamaktır.

(2) Risk yönetimi politikası asgari düzeyde; Tedbirler Yönetmeliğinin "Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar" başlıklı üçüncü bölümünde yer alan tedbirlere ilişkin kurum içi önlem ve işleyiş kurallarını kapsar.

Risk yönetimi faaliyetleri

MADDE 12 – (1) Risk yönetimine ilişkin faaliyetler asgari düzeyde;

a) Müşteri riski, hizmet riski ve ülke riskini esas alan risk tanımlama, derecelendirme, sınıflandırma ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi,

b) Hizmetlerin, işlemlerin ve müşterilerin risklere göre derecelendirilmesi ve sınıflandırılması,

c) Riskli müşteri, işlem veya hizmetlerin izlenmesinin ve kontrol edilmesinin sağlanması; ilgili birimleri uyaracak şekilde rapor edilmesi; işlemin üst makamın onayı ile gerçekleştirilmesi ve gerektiğinde denetlenmesi için uygun işleyiş ve kontrol kurallarının geliştirilmesi,

ç) Risk tanımlama ve değerlendirme yöntemlerinin, risk derecelendirmesi ve sınıflandırma yöntemlerinin, örnek olaylar ya da gerçekleşen işlemler üzerinden geriye dönük olarak tutarlılıklarının ve etkinliklerinin sorgulanması, varılan sonuçlara ve gelişen koşullara göre yeniden değerlendirilmesi ve güncellenmesi,

d) Risk kapsamına giren konulara ilişkin ulusal mevzuat ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerin takip edilerek gerekli geliştirme çalışmalarının yapılması,

e) Risk izleme ve değerlendirme sonuçlarının düzenli aralıklarla yönetim kuruluna raporlanması,

faaliyetlerini kapsar.

Yüksek derecede riskli gruplara yönelik ilave tedbirler

MADDE 13 – (1) Yükümlüler, risk derecelendirmesi neticesinde yüksek riskli olarak belirledikleri gruplara yönelik olarak üstlenilecek riskin azaltılmasını teminen, asgari olarak aşağıda sayılan ilave tedbirleri almak zorundadır:

a) İşlemlerin ve müşterilerin sürekli olarak izlenmesine yönelik prosedürler geliştirmek,

b) İş ilişkisine girilmesini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesini bir üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak,

c) İşlemin amacı ve işleme konu malvarlığının kaynağı hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi edinmek,

ç) Müşterinin tanınması kapsamında ilave bilgi ve belge temin etmek, sunulan bilgilerin teyidi ve tevsiki konusunda ilave önlemler almak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İzleme ve Kontrol

İzleme ve kontrol

MADDE 14 – (1) Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek, izleme ve kontrol faaliyetleri yürütürler.

(2) İzleme ve kontrolün amacı; yükümlülerin risklerden korunması ve faaliyetlerinin Kanuna ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle, kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesidir.

İzleme ve kontrol faaliyetleri

MADDE 15 – (1) İzleme ve kontrol faaliyetleri kapsamında; Kanun uyarınca getirilen yükümlülüklerle uyumun sağlanmasıyla ilgili olarak yapılan kontroller neticesinde tespit edilen eksiklikler, gerekli tedbirlerin alınması için ilgili birimlere raporlanarak sonuçları takip edilir.

(2) İzleme ve kontrol faaliyetleri çerçevesinde yükümlüler, bu faaliyetleri yürütecek personelin kurum içi bilgi kaynaklarına ulaşmasını temin etmek zorundadır.

(3) İzleme ve kontrol faaliyetleri asgari düzeyde;

a) Yüksek risk grubundaki müşteri ve işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,

b) Riskli ülkelerle gerçekleştirilen işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,

c) Karmaşık ve olağandışı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,

ç) Yükümlünün, risk politikasına göre belirleyeceği bir tutarın üzerindeki işlemlerin, müşteri profili ile uyumlu olup olmadığının örnekleme yöntemi ile kontrolü,

d) Birlikte ele alındıklarında, kimlik tespiti yapılmasını gerektiren tutarı aşan bağlantılı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,

e) Müşteriler hakkında elektronik ortamda yahut yazılı olarak muhafaza edilmesi gereken bilgi ve belgeler ile elektronik transfer mesajlarında yer verilmesi zorunlu bilgilerin kontrolü ve eksikliklerin tamamlanması ve bunların güncellenmesi,

f) Müşteri tarafından yürütülen işlemin; müşterinin, işine, risk profiline ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığının iş ilişkisi süresince devamlı olarak izlenmesi,

g) Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemler kullanılarak gerçekleştirilen işlemlerin kontrolü,

ğ) Yeni sunulan ürünler ve teknolojik gelişmeler nedeniyle suistimale açık hale gelebilecek hizmetlerin risk odaklı kontrolü,

faaliyetlerini kapsar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Uyum Görevlisi ve Uyum Birimi

Uyum görevlisi atanması

MADDE 16 – (1) Yükümlüler, uyum programının yürütülmesi amacıyla uyum görevlisi atarlar. Uyum görevlisi, yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasına göre yetkisini devrettiği bir veya birden fazla üyeye bağlı olacak şekilde atanır.

(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının; (a), (c) ve (ç) bentlerinde sayılan yükümlülerin atayacakları uyum görevlilerinin uhdesinde satış, pazarlama ve iç denetimle, (b) bendinde sayılan yükümlülerin atayacakları uyum görevlisinin uhdesinde ise satış ve pazarlamayla ilgili olmamak şartıyla, uyum programının yürütülmesini aksatmayacak diğer görevler bulunabilir.

(3) Yükümlüler, uyum görevlisi olarak atanacak kişinin;

- a) Nüfus cüzdanının örneğini,
- b) Lisans ve varsa lisansüstü diplomasının noter onaylı örneğini,
- c) Mesleki deneyimine ilişkin bilgileri kapsayan ayrıntılı özgeçmişini,
- ç) Atamaya ilişkin yönetim kurulu onaylı belgeyi,
- d) Arşiv kaydını da içeren son altı ay içinde alınmış adli sicil belgesini,

Başkanlığa gönderir.

(4) Bildirilen kişi, uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartları haiz olup olmadığı açısından Başkanlıkça değerlendirmeye tabi tutulur. Üçüncü fıkrada belirtilen evrakın eklenmiş olduğu yazının Başkanlığa ulaştığı tarihten itibaren otuz gün içinde Başkanlıkça olumsuz görüş bildirilmediği takdirde uyum görevlisi atanmış sayılır. Bildirilen kişinin aranan şartları taşımaması halinde yükümlüler, durumun kendilerine Başkanlıkça bildirilmesini müteakip otuz gün içinde, atanmak üzere başka bir kişiyi Başkanlığa bildirir.

(5) Uyum görevlisinin herhangi bir nedenle görevinden ayrılması hâlinde, yükümlü ve görevden ayrılan uyum görevlisi tarafından, ayrılma nedeninin ayrılış tarihinden itibaren on gün içinde Başkanlığa yazılı olarak bildirilmesi zorunludur.

Uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar

MADDE 17 – (1) 16 ncı madde uyarınca uyum görevlisi olarak atanacak kişilerde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) T.C. vatandaşı olmak,
- b) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
- c) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca üç yıldan fazla hapis cezasıyla cezalandırılmamış olmak veya mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile 5411

sayılı Bankacılık Kanununun ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun ve ödünç para verme işleri hakkında mevzuatın hapis cezası gerektiren hükümlerine muhalefet yahut mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca basit veya nitelikli zimmet, zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile Devlet sırlarını açığa vurma, Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlar, vergi kaçakçılığı, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörün finansmanı suçlarından veya bu suçlara iştirakten hüküm giymemiş olmak,

ç) Türkiye'de (veya denkliği Yüksek Öğretim Kurulu'nca tanınmış yurt dışında) en az dört yıllık eğitim veren yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak,

d) 4 üncü maddenin birinci fıkrasında sayılan finansal kuruluşlardan (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları dahil) herhangi birisi nezdinde idareci, uzman veya denetim görevlerinde veya Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan denetim elemanlığı görevlerinde ya da Başkanlık nezdinde idareci veya uzman görevlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış olmak,

e) Yükümlü nezdinde veya yükümlünün iştiraklerinde nitelikli pay sahibi olmamak veya yönetiminde bulunmamak,

f) Yükümlünün nitelikli pay sahibi ortağının, yönetim kurulu üyelerinin veya genel müdürünün eşi veya ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya sıhrî hısmı olmamak.

Uyum birimi

MADDE 18 – (1) Yönetim Kurulu, uyum görevlisinin bu Yönetmelikle getirilen görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak amacıyla yükümlünün, işletme büyüklüğü, işlem hacmi, şube ve personel sayısı ya da karşılaşılabileceği risklerin yüksekliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak uyum görevlisine doğrudan bağlı olan ve uyum programının yürütülmesiyle görevli uyum biriminin oluşmasını ve uyum birimine yeterli personel ve kaynak tahsisi yapılmasını sağlar.

(2) Uyum biriminde çalışacak personel, şüpheli işlemlere konu teşkil edebilecek dahili bildirimlerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile diğer bilgiler ışığında değerlendirilmesi sürecinde görev alabilir, ancak işlemin şüpheli işlem olarak Başkanlığa bildirilip bildirilmemesine karar veremez ya da Başkanlığa doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunamaz. Şüpheli işlem kapsamında uyum görevlisine yapılan dahili bildirimler de gizlilik kapsamında olduğundan, personelin bu yükümlülüğü ihlal etmeyecek şekilde çalışması için gereken tedbirler yönetim kurulu ve uyum görevlisi tarafından alınır.

Uyum görevlisinin görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 19 – (1) 16 ncı madde uyarınca atanacak uyum görevlilerinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Yüklünün Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan düzenlemelere uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak ve Başkanlıkla gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak,
- b) Kurum politikası ve prosedürlerini oluşturmak ve kurum politikalarını yönetim kurulunun onayına sunmak,
- c) Risk yönetimi politikasını oluşturmak, risk yönetimi faaliyetlerini yürütmek,
- ç) İzleme ve kontrol politikalarını oluşturmak ve buna ilişkin faaliyetleri yürütmek,
- d) Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik eğitim programına ilişkin çalışmalarını yönetim kurulunun onayına sunmak ve onaylanan eğitim programının etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak,
- e) Kendisine iletilen veya resen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri Başkanlığa bildirmek,
- f) Bildirimlerin ve ilgili diğer hususların gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak,
- g) İç denetim ve eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgi ve istatistikleri düzenli olarak tutmak ve bunları Yönetmelikte belirtilen sürelerde Başkanlığa göndermek.

(2) Başkanlıkla gerekli iletişim ve koordinasyonun sağlanması kapsamında; yükümlülerin Başkanlığa bilgi ve belge verme yükümlülüğü, uyum görevlisi vasıtasıyla yerine getirilir. Kendisinden bilgi ve belge istenilen yükümlü, söz konusu bilgi ve belgeleri Başkanlığa belirlenen ve kendisine bildirilen biçim ve yönteme uygun olarak vermek zorundadır.

(3) Uyum görevlisi, görev ve sorumluluklarını yerine getirirken iyi niyetli, makul ve dürüst bir şekilde, tarafsız ve bağımsız bir irade ile hareket etmek zorundadır.

(4) Yönetim kurulu, uyum görevlisinin bağımsız bir irade ile karar verebilecek, yükümlü bünyesindeki tüm birimlerden kendi görev alanı ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi talep edebilecek ve bunlara zamanında erişebilecek yetkiyi haiz olmasını sağlar.

Uyum görevlisinin görevinden ayrılması

MADDE 20 – (1) Uyum görevlisinin izin, hastalık ve benzeri nedenlerle geçici olarak görevden ayrılması halinde kendisine vekalet edecek kişinin, 17 nci maddenin birinci fıkrasında sayılan şartları ((d) bendi hariç) haiz olması aranır. Vekalet edecek kişinin kimlik ve iletişim bilgileri derhal Başkanlığa gönderilir.

(2) Uyum görevlisine vekalet eden kişi, uyum görevlisinin tüm görev, yetki ve sorumluluklarını haizdir. Uyum görevlisi görevinden ayrıldığı dönem itibarıyla yürütülen işlerden sorumlu olmaz.

(3) Uyum görevlisine bir takvim yılı içinde altmış günden fazla süre ile vekalet edilemez.

(4) Uyum görevlisinin bu Yönetmelik ile aranan şartları kaybetmesi veya bu şartları haiz olmadığından sonradan anlaşılması veya görevinden ayrılması halinde, yeni görevlendirme, 16 ncı madde hükümlerine göre yükümlü tarafından en geç otuz gün içinde yapılarak Başkanlığa bildirilir. Uyum görevlisi yeniden atanana kadar yukarıdaki fıkralarda öngörülen usuller uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Eğitim

Eğitim politikası

MADDE 21 – (1) Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, eğitim faaliyetlerinin işleyişi, gerçekleştirilmesinden kimlerin sorumlu olacağı, eğitim faaliyetlerine katılacak personelin ve eğitimcilerin belirlenmesi, yetiştirilmesi ve eğitim yöntemleri gibi hususları içerecek bir eğitim politikası oluştururlar.

(2) Eğitim politikasının amacı, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklerle uyumun sağlanması, personelin kurum politikası ve prosedürleri ile risk temelli yaklaşım konularında sorumluluk bilincinin artırılarak bir kurum kültürü oluşturulması ve personelin bilgilerinin güncellenmesidir.

Eğitim faaliyetleri

MADDE 22 – (1) Yükümlüler, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla işletme büyüklüklerine, iş hacimlerine ve değişen koşullara uyumlu olacak şekilde eğitim faaliyetleri yürütmek zorundadır.

(2) Eğitim faaliyetleri uyum görevlisi gözetiminde ve koordinasyonunda yürütülür. Yükümlüler eğitim faaliyetlerini, 23 üncü maddede belirtilen konuları içerecek şekilde ve belirli bir eğitim programı dâhilinde yürütürler. Eğitim programı uyum görevlisi tarafından ilgili birimlerin de katılımıyla hazırlanır. Eğitim programının etkin bir şekilde uygulanması uyum görevlisi tarafından gözetilir.

(3) Eğitim faaliyetleri, ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre ilgili birimlerin de katılımıyla gözden geçirilir ve ihtiyaca göre düzenli aralıklarla tekrarlanır.

(4) Yükümlüler, eğitim faaliyetlerinin kurum geneline yayılmasını temin edecek şekilde; seminer ve paneller düzenlenmesi, çalışma grupları oluşturulması, eğitim faaliyetlerinde görsel ve işitsel materyallerin kullanılması, internet, intranet veya extranet vb. üzerinden çalışan bilgisayar destekli eğitim programları gibi eğitim yöntemlerinden yararlanırlar.

Eğitim konuları

MADDE 23 – (1) Yükümlüler tarafından personele verilecek eğitimler asgari düzeyde;

- Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı kavramları,
- Suç gelirlerinin aklanmasının aşamaları, yöntemleri ve bu konuda örnek olay çalışmaları,
- Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi ile ilgili mevzuat,

- ç) Risk alanları,
- d) Kurum politikası ve prosedürleri,
- e) Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde;
 - 1) Müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar,
 - 2) Şüpheli işlem bildirimine ilişkin esaslar,
 - 3) Muhafaza ve ibraz yükümlülüğü,
 - 4) Bilgi ve belge verme yükümlülüğü,
 - 5) Yükümlülüklere uyulmaması halinde uygulanacak müeyyideler,
- f) Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele alanında uluslararası düzenlemeler, konularını içerir.

Eğitim sonuçlarının bildirimi

MADDE 24 – (1) Yükümlüler, uyguladıkları eğitim faaliyetlerine ilişkin;

- a) Eğitim tarihleri,
- b) Eğitim verilen bölge veya iller,
- c) Eğitim yöntemi,
- ç) Toplam eğitim saati,
- d) Eğitim verilen personelin sayısı ve toplam personel sayısına oranı,
- e) Eğitim verilen personelin birim ve unvanlarına göre dağılımı,
- f) Eğitimin içeriği,
- g) Eğiticilerin unvanı ve uzmanlık alanları,

ile ilgili bilgi ve istatistikleri, her yılın Mart ayının sonuna kadar uyum görevlisi vasıtasıyla Başkanlığa bildirirler.

Başkanlıkça düzenlenecek eğitim faaliyetleri

MADDE 25 – (1) Başkanlık, yükümlü çalışanlarının eğitimi amacıyla, eğitim faaliyetleri düzenlemeye, internet üzerinden çalışan bilgisayar destekli uzaktan eğitim programları oluşturmaya ve yükümlü çalışanlarının bu programlara erişimini sağlayacak tedbirleri almaya yetkilidir.

(2) Başkanlık ayrıca yükümlüler nezdinde eğitim verecek eğiticilerin eğitilmesine yönelik eğitim programları düzenlemeye, bu programları başarı ile tamamlayanlara eğitici sertifikası vermeye yetkilidir. Yükümlüler, eğitim faaliyetlerinde görev alacak personelin, eğitici sertifikası verilen kimselerden olmasına özen gösterirler.

YEDİNCİ BÖLÜM

İç Denetim

İç denetim

MADDE 26 – (1) İç denetimin amacı, uyum programının bütününün etkinliği ve yeterliği hususunda yönetim kuruluna güvence sağlamaktır.

(2) Yükümlüler, kurum politika ve prosedürlerinin, risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetleri ile eğitim faaliyetlerinin yeterli ve verimli olup olmadığı, yükümlünün risk politikasının yeterliği ve etkinliği, işlemlerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediği hususlarının yıllık olarak ve risk temelli bir yaklaşımla incelenmesini ve denetlenmesini sağlarlar.

İç denetim faaliyetleri

MADDE 27 – (1) İç denetim neticesinde ortaya çıkarılan eksiklik, hata ve suistimler ile bunların yeniden ortaya çıkmasının önlenmesine yönelik görüş ve öneriler yönetim kuruluna raporlanır.

(2) Denetimin kapsamı belirlenirken, izleme ve kontrol çalışmalarında tespit edilen aksaklıklar ve risk içeren müşteriler, hizmetler ve işlemler denetim kapsamına dahil edilir.

(3) Denetlenecek birimler ile işlemler belirlenirken yükümlünün işletme büyüklüğü ve işlem hacmi göz önünde bulundurulur. Bu kapsamda, yükümlü tarafından gerçekleştirilen işlemlerin tamamını temsil edebilecek nicelik ve nitelikte birim ve işlemin denetlenmesi sağlanır.

İç denetim sonuçlarının bildirimi

MADDE 28 – (1) İç denetim faaliyeti kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin olarak; yükümlünün yıllık işlem hacmi, toplam personel sayısı ve toplam şube, acente ve benzeri bağlı birimlerinin sayısı, denetlenen şube, acente ve benzeri birimlerin sayısı, bu birimlerde yapılan denetimlerin tarihleri, toplam denetim süresi, denetimde çalıştırılan personel ve denetlenen işlem sayısına ilişkin bilgileri içeren istatistikler, her yılın Mart ayı sonuna kadar uyum görevlisi tarafından Başkanlığa bildirilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Münhasıran Uyum Görevlisi Atanması

Münhasıran uyum görevlisi atayacak yükümlüler

MADDE 29 – (1) Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan yükümlülerden; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları, bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar, kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler, ödünç para verme işleri hakkındaki mevzuat

kapsamındaki finansman ve faktoring şirketleri, reasürans şirketleri, finansal kiralama şirketleri ve sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar, bu Yönetmelikte bahsedilen uyum programını oluşturmaksızın idari düzeyde uyum görevlisi atamak zorundadır. Bu madde uyarınca atanacak uyum görevlisinin uhdesinde başka görevler de bulunabilir.

(2) Uyum görevlisi, yönetim kuruluna veya genel müdüre doğrudan bağlı olacak şekilde görevlendirilir. Görevlendirmeye ilişkin karar, yetkililerce talep edildiğinde ibraz edilmek üzere, yazılı olarak düzenlenir.

Münhasıran uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar

MADDE 30 – (1) 29 uncu madde uyarınca uyum görevlisi olarak atanacak kişilerde; 17 nci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şartlar aranır.

Münhasıran uyum görevlisi olarak atanacakların görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 31 – (1) 29 uncu madde uyarınca atanacak uyum görevlilerinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kendisine iletilen veya resen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında, yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri Başkanlığa bildirmek,

b) Şüpheli işlemlerin değerlendirilmesinde ve Başkanlığa bildirilmesinde iyi niyetli, makul ve dürüst bir şekilde, tarafsız ve bağımsız bir irade ile hareket etmek, bildirimlerin gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak,

c) Yükümlü bünyesindeki tüm birimlerden şüpheli işlemlerin değerlendirilmesi kapsamında gerekli her türlü bilgi ve belgeyi talep etmek,

ç) Yükümlünün, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklerle uyumunu sağlamak amacıyla eğitim, araştırma, geliştirme, gözetim, izleme ve kontrol çalışmalarını yürütmek ve Başkanlık ile gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak.

Münhasıran uyum görevlisi olarak atanmaların görevinden ayrılması

MADDE 32 – (1) Uyum görevlisinin izin, hastalık ve benzeri nedenlerle geçici olarak görevden ayrılması halinde uyum görevlisine vekalet edecek kişinin, 30 uncu maddede sayılan şartları haiz olması aranır. Vekaleten görevlendirmeye ilişkin karar, yetkililerce talep edildiğinde ibraz edilmek üzere yazılı olarak düzenlenir, kararda vekalet edilen dönem açıkça belirtilir.

(2) Uyum görevlisine vekalet eden kişi, uyum görevlisinin tüm görev, yetki ve sorumluluklarını haizdir. Uyum görevlisi görevinden ayrıldığı dönem itibarıyla yürütülen işlerden sorumlu olmaz.

(3) Uyum görevlisine bir takvim yılı içinde altmış günden fazla süre ile vekalet edilemez.

(4) Uyum görevlisinin Yönetmelikte aranan şartları kaybetmesi veya bu şartları haiz olmadığının sonradan anlaşılması veya görevinden ayrılması halinde, yeni görevlendirme, 29 uncu madde hükümlerine göre yükümlü tarafından en geç otuz gün içinde yapılır. Uyum görevlisi yeniden atanana kadar yukarıdaki fıkralarda öngörülen usuller uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Geçici ve Son Hükümler

Uyum görevlisi atanmasında süre

GEÇİCİ MADDE 1 – (26/09/2008 tarih ve 27009 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmelikle maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi değişik hali)²⁸ (1) 4 ve 29 uncu maddeler uyarınca uyum görevlisi atayacak olan yükümlüler durumlarına göre, Yönetmeliğin 17 nci ve 30 uncu maddelerinde yazılı şartları haiz uyum görevlisini 1/12/2008 tarihine kadar atarlar. Bu atama işlemi gerçekleştirilinceye kadar, şüpheli işlem bildirimlerinin, 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ve ilgili Genel Tebliğler uyarınca bildirilmesine devam olunur.

Uyum görevlisi olarak çalışanların atanmasında usul

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarih itibarıyla 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 14/A maddesi uyarınca mevduat ve katılım bankalarında uyum görevlisi olarak çalışanlar, 17 nci maddede yer alan şartları taşımaları ve 16 ncı maddedeki usule uygun olarak atanmaları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankalarında uyum görevlisi olarak çalışanlar ise 30 uncu maddede yer alan şartları taşımaları ve 29 uncu maddedeki usule uygun olarak atanmaları kaydıyla görevlerine devam edebilirler.

Uyum programı oluşturulmasında süre

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) 4 üncü maddede belirtilmiş olan yükümlüler, uyum programlarını en geç 1/3/2009 tarihine kadar oluştururlar. Uyum programı kapsamında belirlenen kurum politikalarına ilişkin belgeler de aynı tarihe kadar Başkanlığa gönderilir.

Yürürlük

²⁸ Maddenin değişmeden önceki hali:

“GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 4 ve 29 uncu maddeler uyarınca uyum görevlisi atayacak olan yükümlüler, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren en geç otuz gün içerisinde uyum görevlisi atarlar. Bu atama işlemi gerçekleştirilinceye kadar, şüpheli işlem bildirimlerinin, 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ve ilgili Genel Tebliğler uyarınca bildirilmesine devam olunur.”

MADDE 33 – (26/09/2008 tarih ve 27009 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmelikle değişik hali)²⁹ (1) Bu Yönetmeliğin; uyum görevlisi atanması, uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar, uyum görevlisinin görev, yetki ve sorumlulukları, uyum görevlisinin görevinden ayrılması ile ilgili hükümleri 1/10/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde, diğer hükümleri 1/3/2009 tarihinde yürürlüğe girer

Yürütme

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

TERÖRÜN FİNANSMANINA YÖNELİK ŞÜPHELİ İŞLEMLERİN BİLDİRİMİ GENEL TEBLİĞİ

(07/11/2007 tarih ve 26693 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.)

(Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği'nin (II) ve (III) üncü bölümleri ... tarih ve ... sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6 sıra no.lu MASAK Genel Tebliği ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

Terörün finans kaynaklarını engellemek suretiyle terörle daha etkin mücadele etmek amacıyla, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun, 29/6/2006 tarih ve 5532 sayılı Kanunla¹

²⁹ Maddenin değişmeden önceki hali:

“MADDE 33 – (1) Bu Yönetmelik 1/3/2009 tarihinde yürürlüğe girer.”

değiştirilen, 8 inci maddesinde terörün finansmanı müstakil bir suç olarak aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

"MADDE 8 – Terörün finansmanı

Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır.

Bu maddenin birinci fıkrasında geçen fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri ifade eder."

Suçun nitelikli hali ve tüzel kişilerin sorumluluğu konuları ise aynı Kanunun 8/A ve 8/B maddelerinde düzenlenmiştir.

Terörün finansmanı ile mücadele kapsamında yukarıdaki düzenlemeye ilave olarak, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun² 19 uncu maddesinin (e) bendi ile "Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve değerlendirmek", (b) bendi ile de "Belirlenen politikalar çerçevesinde kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları hazırlamak, bu Kanun ile buna ilişkin Bakanlar Kurulu kararlarının uygulanması konusunda düzenlemeler yapmak" görev ve yetkileri Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığına verilmiştir.

Bu görev ve yetki kapsamında terörün finansmanının önlenmesine ilişkin şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünün etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine yönelik açıklamalar bu tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

I. TERÖRÜN FİNANSMANI

A – Terörün Finansmanının Niteliği

Terörün esas amacı³ bir toplumda korku yaratmak ve infial uyandırmak suretiyle bir hükümeti veya uluslararası örgütü bir şey yapmaya veya yapmamaya zorlamaktır. Ulaşılmak istenilen hedef ne olursa olsun tüm terör örgütleri faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için finans kaynaklarına ihtiyaç duyarlar. Bu yüzden terör örgütleri yeterli finansal kaynağa sahip olmak ve bu kaynakları ilgili kamu otoritelerinin dikkatini çekmeksizin kullanmak isterler. Bu nedenle terörle mücadelede terör örgütlerini finansal kaynaklardan mahrum bırakmak büyük önemi haizdir.

Terörün finansmanı ile etkin mücadele, öncelikle terörün finansmanının niteliğinin iyi bilinmesini gerekli kılmaktadır. Terörün finansmanının en önemli niteliklerinden birisi, bunun yasa uygulama birimlerinin dikkatini çekmeksizin gerçekleştirilmesi gereğidir. Böylece bir taraftan terör eylemlerinin gizliliği sağlanarak terörü finanse edenlerin asıl suçla ilgisinin kurulması engellenirken, diğer taraftan terörün finansmanı için ayrılan fonlara el konulması veya bu fonların müsaderesinin önüne geçilir. Bu bakımdan terörü finanse edenler bu fonları terör örgütleri için işletirken ya da teröristlere veya terör örgütlerine ulaştırırken çoğu kez aklayıcılar ile benzer yöntemleri kullanırlar.

Terörün sadece yasadışı kaynaklardan elde edilmiş fonlarla değil, aynı zamanda yasal yollardan elde edilmiş kaynaklarla da finanse edilebilmesi yükümlülerin terörün finansmanı

ile ilgili şüpheli durumların tespitinde daha dikkatli olmasını gerektirmektedir. Örneğin imalat veya hizmet sektöründe faaliyet gösteren bir işletmenin yasal yollardan elde ettiği gelirlerinden terör örgütüne finansman desteği sağlanabilir. Bu açıdan terörün finansmanının tespitinde fonun kaynağı kadar fonun kullanım alanının da yakından izlenmesi ve bilinmesi gerekmektedir.

Bazı terör eylemlerinin gerçekleştirilebilmesi için küçük tutarlı fonların dahi yeterli olması, aklama eylemlerinden farklı olarak, terörün finansmanı ile ilgili eylemlerin tespitinde yükümlülerin daha dikkatli olmalarını gerektirmektedir.

B – Terörün Finans Kaynakları

Terör örgütleri, faaliyetleri için gerek duydukları finansman ihtiyaçlarını çeşitli kaynaklardan sağlarlar. Bunlar gerek yasadışı faaliyetler gerekse yasal görünümlü faaliyetlerden sağlanan gelirler ile teröre destek veren ülkelerce sağlanan yardımlardır.

1 - Yasadışı Faaliyetlerden Sağlanan Kaynaklar

Terör örgütleri, çıkar amaçlı suç örgütleri tarafından da işlenen pek çok yasadışı faaliyetle önemli miktarlarda kaynak sağlarlar. Bu faaliyetlerin başlıcaları uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, insan ticareti, göçmen kaçakçılığı, tehdit, şantaj, haraç, gasp, soygun ve adam kaçırmadır.

Uyuşturucu madde kaçakçılığı yasa dışı finans kaynaklarının başında gelmekte olup son yıllarda, "narco-terörizm" kavramı, terör örgütleri ve uyuşturucu kaçakçıları arasındaki sıkı bağlantının tanımlanmasında kullanılmaya başlanılmıştır.

Aynı şekilde silah kaçakçılığı ile terörizm arasında da doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Terör örgütleri silah kaçakçılığı suretiyle hem silah ihtiyacını karşılamakta hem de gelir elde etmektedir.

Terörle doğrudan veya dolaylı olarak bağlantılı kişilerce baskı, tehdit ve şantaj uygulayarak, haraç şeklinde para toplanması da yasa dışı bir finansman yöntemidir.

Terör örgütleri yurtdışında faaliyet gösteren şebekelerle de işbirliği içinde insan kaçakçılığı ve göçmen ticareti yapmakta ve bunları meslek edinmiş suç şebekelerinin gelirlerinden pay almaktadır.

Gasp ve soygun, küçük çaplı terör örgütlerinin kullandığı ya da faaliyetlere başlangıç için gerekli paranın bulunması amacıyla kullanılan bir yöntemdir.

Fidye amaçlı adam kaçırmaya faaliyetleri ise örgütlerin yaygın olarak kullandığı bir finansman yöntemidir. Örgüt bu faaliyetlerde başarısını kanıtladığında adam kaçırmaya gerek kalmayıp korkutma ya da tehdit yoluyla gelir temin etmeye devam etmektedir.

İhalelere katılan firma ve şahıslardan zor kullanma yoluyla fon toplanması da terör örgütlerinin başvurdukları finansman yöntemleri arasındadır.

2 – Yasal Görünümlü Faaliyetlerden Sağlanan Kaynaklar

Terör örgütleri önemli miktarda finansmanı, yasal görünümlü faaliyetler aracılığı ile sağlamaktadır. Bunlardan başlıcaları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

a- Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması: Terör örgütlerine yasal görünümlü kaynak sağlanmasında dernek ve vakıf gibi kâr amacı gütmeyen kuruluşlar sıklıkla kullanılır. Bu kuruluşlara aidat, bağış veya yardım adı altında sağlanan fonlar, bu kuruluşlar tarafından çeşitli yöntemler kullanılmak suretiyle terör örgütüne veya teröristlere aktarılır. Bazı kişiler çoğu zaman verdikleri paraların terör örgütlerine aktarılacağını bilmemekte, kâr amacı gütmeyen kuruluşun açıkladığı yasal amacı çerçevesinde kullanılacağını düşünerek bağışta bulunmaktadır. Bazı kişiler ise, terör örgütüne bilerek ve isteyerek finansman sağlamakta, bunu yasal bir görüntü altında, örneğin bir yardımlaşma derneğine bağışta bulunma görüntüsü altında gerçekleştirmekte, böylece kamu otoritelerinin dikkatini çekmeksizin terörü finanse edebilmektedir.

b- Ticari işletmelerin kullanılması: Örgütle görünüşte bağlantısı olmayan kişiler adına kurulan şirketlerin yasal faaliyetlerinden elde edilen gelirler terörün finansmanı için kullanılabilir. Çoğu kez, bu şirketlerin faaliyet alanları aynı zamanda terör örgütüne lojistik destek sağlayacak türden alanlardır. Terör örgütünün ihtiyaç duyacağı malları taşımak veya, uyuşturucu ticaretinde kullanmak üzere nakliye şirketi kurulması, terör örgütü üyelerinin ülke dışına kolay bir şekilde çıkarılması için seyahat acentesi kurulması buna örnek verilebilir. Bu açıdan yükümlülerin, tüzel kişi müşterilerinin sahiplerinin kimler olduğu konusunda bilgi sahibi olması ve şüpheli durumlarda gerekli araştırmayı yaparak MASAK'a bildirimde bulunması önem kazanmaktadır.

c- Görsel ve basılı yayın organlarının kullanılması: Medya şirketleri, terör örgütlerinin gerek propaganda yapmak gerekse finansman temini amacıyla kullandıkları araçlar arasında yer almaktadır. Özellikle terör örgütü yandaşları, terör örgütüne yakın görsel ve basılı yayın organlarına reklam bedeli adı altında yüksek tutarlarda ödemeler yapmak suretiyle örgüte finansman desteği sağlarlar. Aynı zamanda örgüt üyeleri, bu yayın organlarında çalışan kişiler olarak gösterilmek suretiyle finansal olarak desteklenir.

Yukarıda sayılanlara ilave olarak terör örgütleri konser, şölen, sergi, kermes ve gösteri gibi çeşitli etkinlikler düzenleyip bu etkinliklere katılım ücreti olarak gelir elde eder.

3 – Diğer Ülkelerce Sağlanan Kaynaklar

Terör örgütlerine, yukarıda sayılan finans kaynaklarına ilave olarak terörü uluslararası politika aracı olarak kullanmak isteyen ülkelerce örgüt üyelerine sığınma hakkı verilmesi, ülke topraklarının üs olarak kullanılmasına izin verilmesi gibi desteklerin yanında örtülü veya açık olarak finansal destek de sağlanabilmektedir. Terör örgütlerine sağlanan örtülü finansal yardımlar, özellikle terör örgütüne yakın dernek ve vakıflara para veya aynı yardımda bulunulması gibi yöntemlerle yapılabilmektedir. Daha sonra bu yardımlar terör örgütüne aktarılmakta veya doğrudan söz konusu kuruluşlarca terör örgütünün yandaş bulmasına, propagandasının yapılmasına veya toplumda sempati kazanmasına yardımcı olacak şekilde kullanılmaktadır.

II. ŞÜPHELİ İŞLEMİN TANIMI

5549 sayılı Kanununun 4 üncü maddesine göre şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı

yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

Şüpheli işlem tanımı işleme konu malvarlığı değerlerinin yasadışı yollardan elde edilmesinin yanı sıra "yasadışı amaçlarla kullanılmasını" da kapsamakta olup, bu suretle esas olarak terörizmin finansmanının önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda fonların terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunması hali şüpheli işlem bildirimine konu olacaktır.

Şüpheli işlem tanımına ilişkin maddenin gerekçesinde bu husus açık bir şekilde ifade edilmiştir⁴. Madde gerekçesi aşağıdaki gibidir:

"Maddede şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü düzenlenmiş olup buna göre yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin Başkanlığa bildirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Maddede işleme konu malvarlığının yasadışı amaçlarla kullanıldığına dair bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek hususların da Başkanlığa bildirilmesi öngörülmüş ve bu suretle özellikle terörün finansmanının aklama yöntemleri kullanılarak gizlenmesi hususunun şüpheli işlem bildirim sistemi ile kavranması hedeflenmiştir."

A. Terörün Finansmanının Tespitine Yönelik Şüpheli İşlem Tipleri

Terörün finansmanı ile ilgili şüpheli işlemlerin tespitinde yükümlülere yardımcı olmak amacıyla Tebliğin II.B Bölümünde şüpheli işlem tipleri belirlenmiştir. Belirlenen şüpheli işlem tipleri rehber mahiyetinde olup şüphe veya şüpheliyi gerektirecek makul bir sebebin olup olmadığının değerlendirilmesinde yükümlülere yardımcı olma amacına yöneliktir. Bu nedenle, yükümlülerin şüpheli işlemlerin tespitinde kendilerini Tebliğde belirlenen şüpheli işlem tipleri ile sınırlandırmamaları, terörün finansmanı, dolayısıyla terörle mücadele açısından büyük önem taşımaktadır.

Tutarına bakılmaksızın, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde, sayılan tiplerden herhangi birine uymasa dahi terörün finansmanı ile ilgili şüpheli işlem bildiriminde bulunulması gerekmektedir.

Şüphe veya şüpheliyi gerektiren makul bir sebebin olup olmadığı hususu gerektiğinde birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirilir. İşlemlerin, şüpheli işlem tiplerine uygunluğu değerlendirilirken, müşteri profili, işlemin niteliği, sektörün özellikleri ve daha önceki tecrübeler de dikkate alınarak karar verilir. Bildirimde bulunma kararı verilirken işlem ve müşteri profiliyle ilgili daha ayrıntılı araştırma yapılması gerekebilir. Yetki ve imkânlar ölçüsünde yapılacak bu araştırmanın amacı, şüpheliyi destekleyecek ek bulguların olup olmadığını tespit etmektir. Ancak bu araştırmalar yapılırken, müşterinin, hakkında bildirimde bulunulacağından şüphelenmesine neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekir.

B. Terörizmin Finansmanı ile Bağlantılı Şüpheli İşlem Tipleri

a. Hesaplara İlişkin Tipler

- 1) Uzun süre işlem görmeyen hesaplara dönemsel olarak para yatırılması.
- 2) Çok düşük bir bakiyeye sahip olan bir hesaba yüklü tutarlarda nakit yatırılması ve müteakiben yatırılan nakdin geri çekilmesi veya başka bir veya birden çok hesaba havale edilmesi.
- 3) Aralarında akrabalık veya herhangi bir iş ilişkisi bulunmadığı halde, aynı hesapta birçok kişinin imza yetkisinin bulunması.
- 4) İşyeri adresi olarak aynı adresi gösteren farklı şirketler veya tüzel kişiler tarafından açılan hesaplarda imza yetkisinin aynı kişi veya kişilere verilmesi.
- 5) Aynı kişi tarafından çok sayıda hesap açtırılması ve bu hesaplara yatırılan küçük tutarların toplamda o müşterinin ekonomik faaliyeti ile uyumsuz olması.
- 6) Bir terör örgütü ile bağlantılı olduğu bilinen gerçek veya tüzel kişiler adına hesap açılması.
- 7) Bir kişi veya kuruluşun hesabına görünürdeki ticari faaliyeti ile orantılı olmayan tutarlarda nakit yatırılması.
- 8) Bir hesap üzerinden yürütülen işlemlerde, hesabın normal kullanımıyla uyumsuz bir şekilde, nakit ve nakit benzeri araçların birbirine karıştırılması.
- 9) Finansal kuruluşun farklı şubeleri vasıtasıyla veya aynı şubeye aynı anda gelen kişiler tarafından hesaba parça parça nakit yatırılması veya çekilmesi.
- 10) Hesaba ilişkin tüm işlemlerin ATM'ler vasıtasıyla yapılması.
- 11) Ticari işletmelerin hesaplarına üçüncü şahıslarca normal ticari işlemleri dışında sık sık para yatırılması veya üçüncü şahıslara bu şekilde ödemeler yapılması ya da normalde kişi ya da kurum adına çek veya diğer ödeme araçlarıyla kolaylıkla yapılabilecek bir ticari işlem için, kişi ya da kurum hesabına yüksek tutarda nakit yatırılması.

b. Elektronik Transferlere İlişkin Tipler

- 12) Kimlik tespitine ilişkin yasal yükümlülüklerden kaçınmak amacıyla elektronik transferlerin düşük tutarlara bölünerek yapılması.
- 13) Elektronik transferi gerçekleştiren veya adına bu işlem gerçekleştirilen kişinin kimlik bilgilerinin verilmemesi veya verilmesinde isteksiz davranılması.
- 14) Üçüncü bir kişi tarafından müşteri adına elektronik transferler yoluyla döviz üzerinden işlem yapılması ve işlemlerin müşteriyle hiçbir ticari bağlantısı olmayan kişi veya ülkelerle gerçekleştirilmesi.

c. Müşteri veya Müşteri Faaliyetlerinin Özelliklerine İlişkin Tipler

- 15) Nakit işlemlerde bulunan farklı kişilerin aynı adres bilgilerini vermesi, özellikle iş ve ikametgah adreslerinin aynı olması ve/veya belirtilen mesleği ile uyuşmaması.
- 16) İşlemi yapan kişinin beyan ettiği mesleği veya faaliyet alanının, işlemin türü veya hacmi ile orantılı ve uyumlu olmaması.
- 17) Müşterinin ticari faaliyetinin bilinmemesi veya faaliyetin kiralık kasa kullanımını gerektirmemesine rağmen ticari kuruluş adına kiralık kasa kullanılması.

18) Müşterinin kimliğinin tespiti veya doğrulanmasına ilişkin süreç sırasında (örneğin daha önce ya da halen yaşanılan ülke, pasaportun ait olduğu ülke, pasaporta göre ziyaret edilen ülkeler ile ad, adres ve doğum tarihini teyit etmeye yarayan dokümanlarla ilgili olarak) açıklanamayan tutarsızlıklar olması.

19) Kişilerin sabit bir adreslerinin olmaması ve adres bilgilerinin sürekli değişmesi.

20) Bir ticari tüzel kişilik adına faaliyetine uygun olmayan hesap açılması.

d. Terörist Organizasyonlarla Bağlantısından Şüphelenilen Riskli Ülkelerle Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Tipler

21) Riskli ülkelere açılan ticari bir hesaba hiçbir ticari açıklaması ve ekonomik amacı olmayan tutarlarda paranın elektronik olarak transfer edilmesi ve/veya bu paraların hesaptan çekilmesi.

22) Riskli ülkelere ve/veya bu ülkelerden fonların gönderilmesi ya da alınması, bu ülkelerde bulunan mali kurumlarda hesap açılması veya bu ülkelerdeki bankaların çıkardığı kredi kartlarının kullanılması.

23) Üçüncü kişilerce döviz değişimi yapılarak, terörizm ve kaçakçılığın yoğun olarak görüldüğü veya vergi cenneti olarak bilinen ve müşteriyle açık iş bağlantısı olmayan ülkelere müşteri adına fon transfer edilmesi.

24) Riskli ülkelere veya riskli ülkeler üzerinden yapılan transfer işlemleri neticesinde kısa süre içerisinde oluşan mevduatların üçüncü şahıslara aktarılması.

25) Özellikle riskli ülkelere veya bu ülkelere, bireysel ve ticari çok sayıda hesap kullanılarak fonların toplanması ve bu fonların az sayıda lehbara yönlendirilmesi.

26) Riskli ülkelere ya da riskli ülkelere yapılan fon transferlerinde, işlemi makul kılacak ticari bir amaç olmaksızın, ticari nitelikli finansal işlemlerin kullanılması.

e. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara İlişkin Tipler

27) Kâr amacı gütmeyen kuruluşların beyan edilen amacı, faaliyetleri ve görünen kaynakları ile mali işlemlerin niteliği, büyüklüğü ve toplanan ya da aktarılan fon tutarları arasında uyumsuzluklar olması. Örneğin kültürel faaliyet gösteren bir derneğin düzenlediği müzik festivalinden sonra, banka hesabına bu faaliyetle orantısız ölçüde büyük miktarlarda para yatırılması.

28) Kâr amacı gütmeyen bir kuruluşun banka hesabı ile ilgili mali işlemlerin sıklığı ve tutarlarında ani artışlar ortaya çıkması.

29) Kâr amacı gütmeyen bir kuruluşun hesabında fonların çok uzun süre bekletilmesi.

30) Kâr amacı gütmeyen kuruluşun sadece yurt dışından bağış alması veya bağışların önemli bir kısmının yurt dışı kaynaklı olması.

31) Kâr amacı gütmeyen kuruluşun yöneticilerinin yabancı uyruklu olması, özellikle yabancı yöneticilerin ülkeleriyle yapılan büyük tutarlı işlemlerin varlığı ve paranın gönderildiği yerin de riskli ülke olması.

32) Kâr amacı gütmeyen çok sayıda kuruluşun izah edilemeyen bağlantılarının bulunması; örneğin birkaç kuruluşun birbirlerine para transferi yapması ya da aynı adresi, aynı idareciyi veya personeli paylaşması.

33) Yeterli personeli, uygun bir işyeri ya da telefon numaraları bulunmayan kâr amacı gütmeyen kuruluşların yoğun faaliyette buldukları izlenimi yaratan hesap hareketleri bulunması.

34) Çok sayıda bireysel ve ticari hesabın ya da kâr amacı gütmeyen kuruluş hesaplarının kullanılmasıyla fonların teslim alınması ve bu fonların kısa sürede yabancı lehdarlara transfer edilmesi.

III. ŞÜPHELİ İŞLEMLERİN MASAK'A BİLDİRİM USUL VE ESASLARI

Yükümlüler nezdinde gerçekleştirilen şüpheli işlemlerin 5549 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi uyarınca MASAK'a bildirilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Şüpheli işlemlerin bildirim 31/12/1997 tarihli ve 23217 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2 sıra numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği ile 10/11/2002 tarihli ve 24932 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sıra numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinde yer alan şüpheli işlem bildirim usulüne uygun olarak yapılır. Şu kadar ki terörün finansmanı ile bağlantılı şüpheli işlemlerin bildiriminde, öncelikle 4 nolu tebliğ ekindeki şüpheli işlem bildirim formunda yer alan "20" nolu tip işaretlenir. Daha sonra formun D Bölümünde yer alan "İşlem türü ve açıklayıcı bilgi" kısmına; işlem yukarıda belirtilen şüpheli işlem tipleri arasında yer alıyorsa işlemle ilgili tip, bu tiplerin dışında gerçekleşen bir işlem söz konusu ise gerekli açıklama yazılır.

Tebliğ olunur.

¹ 18.07.2006 gün ve 26232 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

² 18.10.2006 gün ve 26323 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

³ BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme Madde 2 (17.01.2002 tarih ve 24643 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.)

⁴ Mali Suçları Araştırma Kurumunun Teşkilat ve Görevleri ile Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/1053).

MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU GENEL TEBLİĞİ SIRA NO:5

(09/04/2008 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.)

1. Konu

9/1/2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 1/4/2008 tarihinde yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin (Bundan sonra Yönetmelik olarak anılacaktır.) üçüncü bölümünde müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmeliğin 26 ncı maddesinde müşterinin tanınmasına yönelik tedbirler bakımından yükümlülerin daha basit tedbirler almalarına Maliye Bakanlığınca izin verilebileceği ve bu madde kapsamında uygulanabilecek tedbirler ile işlem türlerini belirleme konusunda da Maliye Bakanlığı’nın yetkili olduğu belirtilmiştir.

Bu Tebliğin konusunu Yönetmelik uyarınca yükümlü sayılanlar tarafından müşterinin tanınması ilkesi kapsamında uyulması gereken basitleştirilmiş tedbirler ile diğer açıklamalar oluşturmaktadır.

2. Basitleştirilmiş Tedbirler

2.1. Basitleştirilmiş Tedbirlerin Mahiyeti ve Sınırları

Yönetmeliğin üçüncü bölümünde müşterinin tanınması ilkesiyle ilgili uyulması gereken hususlar ile bunların uygulanmasına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Bu Tebliğ ile işlem türleri bakımından aklama ve terörün finansmanı riskinin düşük olarak değerlendirilebileceği durumlarda, müşterinin tanınması ilkesiyle ilgili uyulması gereken hususların basitleştirilerek uygulanmasına imkân tanınmaktadır.

Bu kapsamda basitleştirilmiş tedbirler, Yönetmeliğin 5 ila 14 üncü maddelerinde geçen kimlik tespiti, 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ve 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesine ilişkin yükümlülükler ile sınırlı olup, kapsamı Tebliğin (2.2) nci bölümünde işlem bazında ayrı ayrı gösterilmiştir.

Basitleştirilmiş tedbir uygulanmasına imkân tanınan durumlarda yükümlüler, müşterinin ve işlemin, Tebliğin (2.2) nci bölümünde belirtilen niteliklere sahip olup olmadığı konusunda yeterli bilgiye sahip olmalıdırlar. Bu amaçla yükümlüler; müşteriden alınacak bilgilerden, kamuya açık kaynaklardan, müşterinin daha önce iş ilişkisine girdiği üçüncü kişilerden ve diğer kaynaklardan faydalanır ve elde ettikleri bilgileri yazılı olarak veya elektronik ortamda kaydederler.

Basitleştirilmiş tedbir uygulanabilecek her bir durum için yükümlüler; aklama veya terörün finansmanı bakımından kötüye kullanımın söz konusu olup olmayacağını ve dolayısıyla aklama ve terörün finansmanı riskini her bir işlem bakımından ayrı ayrı değerlendirmelidirler. Aklama veya terörün finansmanı şüphesinin söz konusu olduğu durumlarda yükümlüler, basitleştirilmiş tedbir uygulamasından yararlanamaz ve konuyu şüpheli işlem bildirim olarak Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı’na bildirirler.

2.2. Basitleştirilmiş Tedbirlerin Uygulanabileceği Durumlar

2.2.1. Finansal Kuruluşların Kendi Aralarında Gerçekleştirdikleri İşlemler

Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde tanımlanan finansal kuruluşların kendi aralarında gerçekleştirdikleri işlemlerde, müşteri konumunda olan finansal

kuruluşa ilişkin olarak Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasındaki bilgiler alınarak kaydedilir. Bu bilgilerin Yönetmeliğin anılan maddesi uyarınca teyidi zorunlu değildir.

Bu kapsamdaki müşterilerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Türkiye’de yerleşik bir finansal kuruluşun müşterisinin yabancı ülkede yerleşik bir finansal kuruluş olması durumunda yukarıda bahsedilen basitleştirilmiş tedbirlerin uygulanabilmesi için, yabancı finansal kuruluşun aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere ve denetime sahip bir ülkede yerleşik olması gerekmektedir.

Öte yandan finansal kuruluşlar, elektronik ortamda yüz yüze gerçekleştirilmeyen işlemler bakımından güvenli iletişim ağlarının kullanılması, işlem talep eden veya talimat veren kişinin kimliğini ve yetkisini tespiti ve doğrulamaya yarayan şifrelerin kullanılması da dahil gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

2.2.2. Müşterinin Kamu İdaresi veya Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşu Olduğu İşlemler

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre genel yönetim kapsamında olan kamu idareleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının müşteri olması durumunda yükümlüler; bu kurum ve kuruluşlar adına işlem yapan gerçek kişilerin kimlik bilgilerini alarak kaydeder ve yetki durumlarını da mevzuata uygun olarak düzenlenmiş yetki belgesi üzerinden teyit ederler. Bu kişilerin adres ve diğer iletişim bilgilerinin Yönetmeliğin 6 ncı maddesi uyarınca teyidi zorunlu değildir.

Bu kapsamdaki işlemlerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

2.2.3. Maaş Ödemesi Kapsamında Toplu Müşteri Kabulüne İlişkin İşlemler

Bankaların, 5018 sayılı Kanuna göre genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya 100’den fazla personel istihdam eden kurum, kuruluş veya işletmelerin çalışanlarına maaş hesabı açılması amacıyla toplu müşteri kabulü yoluyla iş ilişkisi tesisinde, maaş ödemesi yapılacak gerçek kişilerin;

- Adı, soyadı,
- Doğum yeri ve tarihi,
- Anne ve baba adı,
- Uyruğu,
- Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası,
- İşyeri veya ikametgah adresi,
- Varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi

bilgileri alınır. Bu bilgilerden kimliğe ilişkin olanların teyidi Yönetmeliğin 6 ncı maddesine göre yapılır. Bu teyit işlemi, Türk uyruklular için, İçişleri Bakanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü kimlik paylaşım sistemi veri tabanı kullanılarak da (elektronik görüntüsü alınmak suretiyle) yapılabilir.

Bankalar, müşterilerin kimliğine ilişkin olarak Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen kimlik belgeleri ile imza örneklerini işlemin yapılmasından itibaren en geç üç ay içinde alırlar. Adres ve diğer iletişim bilgilerinin teyidi de bu süre içerisinde yapılır.

2.2.4. Çalışanlara Ücretlerinden Kesinti Yapılmak Suretiyle Emeklilik Hakları Sağlayan Emeklilik Planları ve Kişinin Haklarını Temlik Etme Yetkisi İçermeyen Emeklilik Sözleşmelerine İlişkin İşlemler

Çalışanlara ücretlerinden kesinti yapılmak suretiyle emeklilik hakları sağlayan emeklilik planları ve kişinin haklarını temlik etme yetkisi içermeyen emeklilik sözleşmelerine ilişkin işlemlerde yükümlüler; Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki bilgileri, teyit belgelerine gerek olmaksızın, almak suretiyle işlem yapabilirler.

Bu kapsamdaki işlemlerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

2.2.5. Müşterinin Hisseleri Borsaya Kote Edilmiş Şirket Olduğu İşlemler

Müşterinin, hisseleri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na kote edilmiş şirket olduğu işlemlerde, şirkete ilişkin olarak Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasındaki bilgiler alınarak kaydedilir. Bu bilgilerin, Yönetmeliğin anılan maddesi uyarınca teyidi zorunlu değildir.

Bu kapsamdaki müşterilerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Ancak tüzel kişiyi temsile yetkili kimselerin kimliği ve yetki durumu, Yönetmeliğin 7 nci ve 14 üncü maddesinde belirtilen esaslara uygun olarak tespit edilir.

2.2.6. Ön Ödemeli Kartlara İlişkin İşlemler

Üzerindeki numara bazında hesap takibi yapılan, isimsiz, önceden ödeme ya da yükleme yapılması suretiyle kullanılabilir hale gelen ve yüklenen bakiye kadar kullanıma izin verilen ön ödemeli kartlarla ilgili işlemlerde yükümlüler;

- Tek kullanımlık olup tekrar yükleme yapılması mümkün olmayanlarda yüklü para tutarı 300 YTL'yi,

- Yeniden yükleme yapılabilen ve toplam yükleme limiti bir takvim yılı içinde 5.000 YTL'yi (Limiti 5.000 YTL'den az olmakla birlikte aynı takvim yılı içinde 2.000 YTL üzerinde yükleme yapılanlar hariç)

aşmayan ön ödemeli kartların satışında Yönetmeliğin 6 ncı maddesi kapsamında kimlik tespiti yapmayabilirler.

Bu kapsamdaki müşterilerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

3. Diğer Hususlar

Yönetmelik kapsamındaki bazı teyit ve tespit işlemlerinin aşağıdaki şekilde yapılması uygun bulunmuştur.

3.1. Adres Teyidi

Sürekli iş ilişkisi tesisinde, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen gerçek kişilerle ilgili kimlik tespiti kapsamında beyan edilen adresin doğruluğu, e-Devlet veri tabanlarından yararlanmak suretiyle (elektronik görüntüsü de alınarak) teyit edilebilir.

Müşteri adresine alma haberli posta yoluyla tebligat yapılması durumunda, tebligatın müşteriye yapıldığına dair belge de adres teyidinde kullanılabilir.

3.2. Telefon ve Faks Numarası ile Elektronik Posta Adresinin Doğruluğunun Teyidi

Telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresinin doğruluğunun teyidi, sürekli iş ilişkisinin tesis edilmesi halinde yapılacaktır.

3.3. Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti

Daha önce usulüne uygun olarak kimliği tespit edilenlerin sürekli iş ilişkisi kapsamındaki yüz yüze yapılan müteakip işlemlerde kimlik tespiti, kimliğe ilişkin bilgilerin yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılmasını müteakip, ilgili evraka işlemi yaptıran gerçek kişinin ad ve soyadının yazılması ve imza örneğinin alınması suretiyle yapılır.

Tebliğ olunur.

MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU GENEL TEBLİĞİ SIRA NO: 6

(...2008 tarih ve ... sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.)

1. Konu

9/1/2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 1/4/2008 tarihinde yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin dördüncü bölümünde şüpheli işlem bildirimine ilişkin esaslar yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmeliğin 27 nci maddesinde Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı’nın şüpheli işlem tipleri belirlemeye; 28 inci maddesinde de Maliye Bakanlığı’nın şüpheli işlem bildirim formlarının düzenlenmesine, bildirimlerin elektronik ortam ve bilgi iletişim araçları kullanılarak yapılması zorunluluğu getirilmesine ve bildirimlerde elektronik imza kullanılmasına ilişkin usul ve esasları yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

Bu Tebliğin konusunu da anılan Yönetmelik uyarınca yükümlü sayılanlar tarafından, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında şüpheli işlem bildiriminde bulunulması yükümlülüğünün; etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine yönelik açıklamalar oluşturmaktadır.

2. Şüpheli İşlem

Şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

3. Şüpheli İşlemleri Bildirmek Zorunda Olanlar ve Bildirim Zamanı

Şüpheli işlemler, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde sayılan yükümlüler tarafından; işleme ilişkin şüphenin olduğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına (Bundan sonra Başkanlık olarak anılacaktır.) bildirilir.

Öte yandan söz konusu Yönetmeliğin 47 nci maddesi uyarınca, Merkezi Kayıt Kuruluşunun şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü, 14/5/2001 tarihli ve 2001/2475 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelikte belirtilen Merkezi Kayıt Kuruluşu üyeleriyle sınırlıdır.

4. Şüpheli İşlem Tipleri

Yükümlülerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanında araç olarak kullanılmalari riskine karşı ortak bir tutum, anlayış ve işbirliği içinde olmalarının sağlanması ve şüpheli işlemlerin tespitinde yükümlülere yardımcı olunması amacıyla ekte (EK:1) yer alan şüpheli işlem tipleri belirlenmiştir.

Belirlenen şüpheli işlem tipleri rehber mahiyetinde olup şüphe veya şüpheyi gerektirecek makul bir sebebin olup olmadığının değerlendirilmesinde bunların yükümlülere yardımcı olması amaçlanmıştır. Bu nedenle yükümlülerin, şüpheli işlemlerin tespitinde kendilerini bu Tebliğ ile belirlenen şüpheli işlem tipleri ile sınırlandırmamaları; şüphe arz eden işlem, sayılan tiplerden herhangi birine uymasa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunmaları gerekmektedir.

İşlemlerin şüpheli işlem tiplerine uygunluğu değerlendirilirken, müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar gözönünde bulundurulmalı ve değerlendirme her zaman müşteri özelinde yapılmalıdır. Bir başka deyişle, işlemin şüpheli olup olmadığı değerlendirilirken, sadece yapılmak istenen işlemin değerlendirilmesi ile yetinilmemesi; müşteri profili, faaliyet hacmi, işlemin niteliği, müşterinin bilinen faaliyetleri kapsamında veya faaliyeti ile orantılı olup olmadığı, kimlere menfaat sağladığı, sektörün özellikleri ve daha önceki tecrübeler gibi unsurların da dikkate alınması gerekmektedir. Yapılmak istenen işlemin uluslararası niteliğinin bulunması durumunda, bu işlemin müşterinin işinin bir parçası olup olmadığına da bakılmalıdır.

Şüpheli işlem kavramında geçen işlem ifadesi, tek bir işlem ile sınırlı olmayıp, şüphe veya şüpheyi gerektiren makul bir sebebin olup olmadığı hususu, gerektiğinde birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirilir. Örneğin tek tek bakıldığında şüphe arz etmeyen bir dizi havale işlemi, birlikte değerlendirildiğinde şüphe arz edebilir.

Tebliğ ekinde yer alan şüpheli işlem tipleri belirlenirken öncelikle tüm yükümlü gruplarına yönelik genel mahiyette şüpheli işlem tiplerine yer verilmiştir. Genel mahiyette şüpheli işlem tipleri; müşteri profiline ve işlemlere ilişkin tipleri içermektedir. Müşteri profiline ilişkin tipler, kişi özelinde dikkat edilmesi gereken hususlarla, işlemlere ilişkin tipler ise müşteriden ziyade yapılmak istenen işlemin niteliğiyle ilgilidir.

İkinci olarak yükümlülerin faaliyet alanları ve bu alanlarda gerçekleştirilen işlemlerin özellikleri de dikkate alınmak suretiyle, bazı yükümlü grupları için sektörel şüpheli işlem tipleri belirlenmiştir. Sektörel mahiyette şüpheli işlem tipi belirlenmemiş olan yükümlü gruplarında, genel mahiyetteki şüpheli işlem tipleri esas alınacaktır.

Son olarak terörün finansmanı açısından önem arz eden ve yine tüm yükümlü gruplarınca dikkate alınacak olan şüpheli işlem tiplerine yer verilmiştir.

5. Şüpheli İşlem Bildirimine İlişkin Usul ve Esaslar

5.1. Bildirimde Bulunmadan Önce Yapılacak İşlemler

Yükümlüler şüpheli bir işlemle karşılaştıklarında işlem hakkında yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edinilen bilgi ve bulguları göz önüne alıp Şüpheli İşlem Bildirim Formu (ŞİBF) doldurmak suretiyle Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunurlar.

Bildirimde bulunma kararı verilirken işlemin niteliği veya müşteri profiliyle ilgili daha ayrıntılı araştırma yapılması gerekebilir. Yetki ve imkânlar ölçüsünde yapılacak bu

araştırmanın amacı, şüpheliyi destekleyecek ek bulguların olup olmadığını tespit etmektir. Araştırmalar yapılırken müşterinin, hakkında bildirimde bulunulacağından şüphelenmesine neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekir.

Yükümlüler karşılaştıkları şüpheli işlemleri, herhangi bir parasal sınır gözetmeksizin ŞİBF doldurmak suretiyle Başkanlığa bildirirler.

Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda yükümlüler, gerekli kimlik tespit işlemlerini de yaparlar. Bildirime konu şüpheli işlemin teşebbüs aşamasında kaldığı ve gerçekleştirilmediği durumlarda da kimlik tespiti yükümlülüğü, mümkün olduğu ölçüde yerine getirilir.

Bildirimde bulunulan işlemle ilgili olarak daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar ŞİBF doldurulur ve daha önce yapılan bildirimde ek olduğu belirtilerek Başkanlığa gönderilir. Bu kapsamda aynı kişinin gerçekleştirdiği müteakip bir işlemin ayrı ŞİBF ile Başkanlığa bildiriminde, daha sonra düzenlenen ŞİBF'nin ilk bildirimde ek olduğu belirtilir. Ancak birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirildiğinde şüphe arz eden işlemler için tek bir ŞİBF düzenlenir. Şüpheliyi destekleyen bilgi ve belgeler de (şüpheli işlem bildirimine dayanak olan hesaba ilişkin olan ve anılan şüpheliyi ortaya koyan hesap hareketleri gibi) ŞİBF'ye ek yapılır.

Şüpheli işlemler, işleme ilişkin şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise derhal Başkanlığa bildirilir.

Yükümlüler, işleme konu malvarlığının suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile ilgili olduğuna dair ciddi şüphe veya emare bulunması halinde, Başkanlığı şüpheli işlem bildirimini ile bilgilendirinceye kadar, talepedilen işlemi gerçekleştirmekten imtina ederler. Şüphelenilen bu işlemi gerçekleştirmekten kaçınmanın imkânsız olduğu ya da işlemi gerçekleştirmekten imtina etmenin şüphelenilen işlemin faydalanıcılarını takip etme çabalarını engelleyebileceği durumlarda bilgilendirme, işlemten hemen sonra da yapılabilir.

Şüpheli işlem bildirimlerinde tüm yükümlüler tarafından göz önünde bulundurulması gereken yukarıdaki hususların yanı sıra bildirim sürecinde dikkate alınacak diğer hususlar yükümlüler itibarıyla aşağıdaki gösterilmiştir.

5.1.1. Uyum Görevlisi Atanması Zorunlu Olan Yükümlülerde

Aşağıda sayılan yükümlülerde, şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü, uyum görevlileri tarafından yerine getirilir.

- Bankalar,
- Bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar,
- Kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler,
- Ödünç para verme işleri hakkındaki mevzuat kapsamındaki finansman ve faktoring şirketleri,

- Sermaye piyasası aracı kurumları,
- Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri,
- Finansal kiralama şirketleri,
- Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar,
- Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü (Bankacılık faaliyetiyle sınırlı olmak üzere).

Uyum görevlisi atanan yükümlülerin şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerinin şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü, uyum görevlisi vasıtasıyla yerine getirilir.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin³⁰ 19 ve 31 inci maddeleri uyarınca uyum görevlisi, kendisine bildirilen veya resen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında, yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri Başkanlığa bildirmekle görevli ve yetkilidir.

Bu itibarla yukarıda sayılan yükümlüler tarafından Başkanlığa intikal ettirilecek şüpheli işlem bildirimleri, uyum görevlileri vasıtasıyla aşağıdaki usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır.

a) Uyum görevlisi atanan yükümlü gruplarında (şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri dahil) şüpheli işlemle karşılaşılması durumunda işlem, yükümlünün belirleyeceği prosedür doğrultusunda uyum görevlisine bildirilir. Kurum bünyesinde uyum görevlisine yapılacak bildirimlerin usulü serbestçe belirlenebilir (Ancak sözlü bildirim bir usul olarak belirlenemez). Bu kapsamda e-posta veya dahili bildirim imkanı veren yazılımlar kullanılabilir. Şu kadar ki dahili bildirim kuralları yazılı olarak belirlenir ve tüm çalışanlarca bilinmesi sağlanır.

Yükümlü nezdinde veya aracılığıyla yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan internet bankacılığı, telefon bankacılığı, ATM, BTM gibi interaktif uygulamalar kullanılarak yapılan işlemlerde veya izleme ve kontrol faaliyetleri sırasında şüpheli bir işlemin gerçekleştirildiğinin tespiti halinde, durum yine belirlenecek dahili prosedür doğrultusunda uyum görevlisine bildirilir. Bu durumda kimlik tespitinde, yükümlü bünyesinde mevcut bilgi ve belgeler esas alınır.

b) Uyum görevlisi kendisine bildirilen veya resen öğrendiği şüpheli işlemi, yükümlü bünyesinde mevcut diğer bilgi ve belgeler ile ilgili kanun, yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuatı göz önünde bulundurmak suretiyle değerlendirir ve değerlendirme sonucuna göre işlemin, şüpheli işlem olarak Başkanlığa bildirilmesine veya bildirilmemesine karar verir. Uyum görevlisi değerlendirme sürecinde yükümlü bünyesindeki tüm birimlerden kendi görev alanı ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi talep edebilir. Bu kapsamda kendisinden bilgi ve belge

³⁰ ...gün ve ...sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

istenen birimler de istenilen bilgi ve belgeleri vermek ve uyum görevlisine gerekli kolaylığı sağlamak zorundadır.

Diğer taraftan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 18 inci maddesi uyarınca oluşturulacak uyum biriminde çalışan personel, şüpheli işlem kapsamında uyum görevlisine yapılan dahili bildirimlerin değerlendirilmesi sürecinde görev alabilir, ancak işlemin şüpheli işlem olarak Başkanlığa bildirilip bildirilmemesine karar veremez ya da Başkanlığa doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunamaz.

c) Uyum görevlisince bildirimde bulunma kararı verildiğinde ŞİBF düzenlenir. Düzenlenen ve uyum görevlisi tarafından imzalanan ŞİBF ile varsa ilave değerlendirme, bilgi ve belgeler Başkanlığa gönderilir.

5.1.2. Uyum Görevlisi Atanması Zorunluluğu Bulunmayan Yükümlülerde

Uyum görevlisi atanması öngörülmeleyen yükümlülerde şüpheli işlem bildirim, gerçek kişi yükümlünün bizzat kendisi, tüzel kişi yükümlünün kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği bulunmayanların yöneticileri veya bunlar tarafından yetkili kılınan görevlilerce yerine getirilir.

Bildirim, şüpheli işlemleri bildirmek zorunda olanlara ait şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ve benzeri bağlı birimleri tarafından yapılır.

Yabancı kişi veya kuruluşların Türkiye'de faaliyet gösteren birimlerinin (şube, acente gibi) yükümlü olması durumunda, şüpheli işlemlere ilişkin bildirim bu birimler tarafından yerine getirilir.

Bu yükümlüler, şüpheli işlemleri ŞİBF düzenleyerek Başkanlığa bildirirler. ŞİBF düzenlendikten sonra form, işlemi gerçekleştiren veya tespit eden kişi veya görevli ile birlikte varsa bu işlemin sonuçlandırılması konusunda imza yetkisine sahip bir kişi tarafından imzalanır. Şube örgütlenmesine sahip yükümlü gruplarında ikinci imza, şube müdürü düzeyindeki görevlilerce atılır.

5.2. Şüpheli İşlem Bildirim Formunun Düzenlenmesi ve Gönderilmesi

5.2.1. Şüpheli İşlem Bildirim Formlarının Elden veya Postayla Gönderilmesi

Şüpheli işlem bildiriminde bulunacak yükümlülerce (bankalar hariç) ekte yer alan örneğe uygun ŞİBF doldurulur (EK:2). Bildirime konu şüpheli işlemin, birden çok işlemi ihtiva etmesi veya birden fazla hesapla ilgili olması gibi durumlarda, formun ilgili alanlarının çoğaltılarak kullanılması mümkündür.

Formun (A) ila (G) bölümleri, form üzerindeki açıklamalar dikkate alınarak doldurulur. Bildirime konu şüpheli işlem tipi, formun (H) bölümünde gösterilir.

Formun (H) bölümünde şüpheli işlem tipleri başlıklar halinde gruplandırılmıştır. Bildirime konu şüpheli işlem, bu gruplardan hangisine uygun düşüyorsa öncelikle ilgili gruba ilişkin seçeneğin önündeki boş karenin içine (X) işareti konulur.

Daha sonra söz konusu seçeneğin "Şüpheli İşlem Tipinin Numarası" kısmına, Tebliğ ekinde (EK:1) yer alan şüpheli işlem tipinin numarası yazılır.

Örneğin müşterinin, sermaye piyasaları hakkında yeterli tecrübe ve bilgiye sahip olmamasına rağmen, bir aracı kurum nezdinde makul olmayan ve çoğunlukla zararlı sonuçlanan dikkat çekici emirler vermesi durumunda, ŞİBF'nin (H) bölümünün "Sermaye Piyasalarına İlişkin Tipler" seçeneğinin önündeki boş karenin içine (X) işareti konulur. "Şüpheli İşlem Tipinin Numarası" kısmına ise söz konusu şüpheli işlem tipine karşılık gelmek üzere, tip numarası olan "5.1" yazılır.

Yükümlü nezdinde gerçekleştirilen şüpheli bir işlemin, farklı bölümler altında sayılan (genel mahiyette, sektörel mahiyette veya terörün finansmanı ile bağlantılı) tiplerle ilişkili olması mümkündür. Bu durumda, ilgisine göre, birden fazla şüpheli işlem tipi işaretlenebilir ve gerekli hususlar "AÇIKLAMA" kısmında belirtilir.

İşaretleme yapılırken, terörün finansmanı şüphesini barındıran bir işlem, "Terörün Finansmanı ile Bağlantılı Şüpheli İşlem Tipleri" bölümünde yer alan tiplerle açık bir şekilde örtüşüyor ise bu tip işaretlenir. Ancak yapılmak istenen işlem genel veya sektörel mahiyette şüpheli işlem tipleri arasında sayılmakla birlikte özellikle terörün finansmanı şüphesi barındırıyor ise ilgili şüpheli işlem tipi işaretlenir ve bu husus "AÇIKLAMA" kısmında özellikle belirtilir.

Şüpheli işlem üç bölüm halinde sayılan tiplerin hiçbirine uymuyorsa, duyulan şüphe ve işlemin mahiyetine ilişkin ayrıntılı bilgi "AÇIKLAMA" kısmına yazılır.

Düzenlenen ŞİBF, elden veya taahhütlü postayla "Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, N Blok, Dikmen Cad., 06100 Dikmen/ANKARA" adresine ya da Başkanlığın (0 312) 415 25 35 veya 415 25 36 nolu faksına gönderilir. Faksyla gönderilen ŞİBF'nin aslı, ayrıca elden ya da taahhütlü postayla Başkanlığa intikal ettirilir.

Şüpheli işlem bildiriminde bulunan yükümlülere Başkanlıkça, bildirim kayda alındığına dair bilgi verilir.

5.2.2. Şüpheli İşlem Bildirim Formlarının Elektronik Ortamda Gönderilmesi

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 28 inci maddesinde Maliye Bakanlığı, şüpheli işlem bildirimlerinin elektronik ortam ve bilgi iletişim araçları kullanılarak yapılması zorunluluğu getirilmesine ve şüpheli işlem bildirimlerinde elektronik imza kullanılmasına ilişkin usul ve esasları yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkili kılınmıştır. Aynı madde uyarınca Başkanlık, bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesine yönelik rehberler çıkarabilir, bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir ve bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır.

Söz konusu düzenlemelere istinaden, ilk aşamada bankaların şüpheli işlem bildirimlerinin, uyum görevlileri tarafından elektronik ortam ve bilgi iletişim araçları kullanılarak yapılması uygun görülmüştür.

Tebliğin "5.1." ve "5.1.1." bölümlerinde açıklanan usul ve esaslar, şüpheli işlemlerin uyum görevlilerince elektronik ortamda bildiriminde de geçerlidir.

Bankaların uyum görevlileri, Başkanlıkça oluşturulacak olan sistemde kullanıcı olarak tanımlanacak, kendilerine kullanıcı adı ve şifresi verilecek ve doğrudan Başkanlığın kendilerine sağladığı web uygulaması ekranlarını kullanarak veya Başkanlığın bilgi işlem sistemi üzerinden yükümlülerle elektronik bilgi alışverişini güvenli ve özel bir ortamda gerçekleştirilmesini sağlayan elektronik kasa üzerinden şüpheli işlem bildiriminde bulunacaklardır. Yükümlüler, elektronik ortamda şüpheli işlem bildirimini yapılmasına imkân veren bu erişim sistemlerinin kendileri nezdinde etkin ve güvenli bir şekilde çalışmasını temin için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Elektronik ortamda şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasına imkan veren sistemin ne şekilde kurulacağı ve kullanılacağı, uygulamanın içerdiği standartlar, kullanılacak şüpheli işlem bildirim formu, formun ne şekilde düzenleneceği, Başkanlığa ne şekilde aktarılacağı, formun yanı sıra elektronik ortamda gönderilmesi gereken diğer belgeler ve elektronik imza kullanımı gibi hususlar Başkanlıkça hazırlanacak uygulama rehberleri ile yükümlülere bildirilir.

Yükümlülerce şüpheli işlem bildirimini, kendilerine bildirilen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir ve uygulama Başkanlıkça kendilerine bildirilen süre içinde başlar.

Başkanlık şüpheli işlemlerin elektronik ortamda bildirimine ilişkin uygulama rehberinde belirlenen usul veya esaslarda herhangi bir değişiklik öngördüğünde, bu hususlar yükümlüye bildirilir ve şüpheli işlem bildirimleri, belirlenen yeni usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

ŞİBF elektronik ortamda alındığında, Başkanlıkça uyum görevlisine, bildirim kayda alındığına dair bir elektronik posta gönderilir.

Şüpheli işlem bildirimlerini elektronik ortamda yapması uygun bulunan yükümlülerce, söz konusu uygulama başlayıncaya kadar (EK:2) de yer alan ŞİBF kullanılır, Tebliğin “5.2.1.” bölümüne uygun şekilde doldurulur ve Başkanlığa intikal ettirilir.

6. Yükümlülük İhlalinde Uygulanacak Ceza

Yükümlülerce, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun³¹ 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan bildirim yükümlülüğü ile ikinci fıkrasında yer alan gizlilik hükümlerine riayet edilmemesi halinde anılan Kanunda öngörülen cezalar uygulanacaktır.

7. Yürürlükten Kaldırılan Tebliğler

31/12/1997 gün ve 23217 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 ve 2 sıra numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği, 07/02/2002 gün ve 24664 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3 sıra numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği, 10/11/2002 gün ve 24932 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4 sıra numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği ile 07/11/2007 gün ve 26693 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği’nin (II) ve (III) üncü bölümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

³¹ 18.10.2008 gün ve 26323 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Tebliġ olunur.

ŞÜPHELİ İŞLEM TIPLERİ

GENEL MAHİYETTE ŞÜPHELİ İŞLEM TIPLERİ

1. Müşteri Profiline İlişkin Tipler

1.1. Müşterilerin yükümlülere başvurularında; ibrazı ya da tevdi gereken belgelerin yetersiz bilgiler içermesi, verdikleri bilgilerin birbiriyle çelişkili olması veya bilgilerin verilmesinde isteksiz davranılması.

1.2. Müşteri hakkında suç gelirlerinin aklanması veya terörün finanse edilmesi ile ilgili olarak medyada menfi haberler çıkmış olması, işlem yapılması için para veya çeşitli hediyeler teklif edilmesi gibi şüphe duyulmasını gerektiren somut bir durumun varlığı.

1.3. Müşterilerin genel olarak sergiledikleri davranış modellerinin dışına çıkmaları, haklarında şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını engellemek amacıyla bazen çok yakın, bazen tehditkar tavır takınmaları.

1.4. Müşterilerin işi/mesleği, mali durumu ve işlemleri arasında makul bir orantı bulunmaması.

1.5. Müşterilerin, riskli kişi veya kuruluşlar ile ticari ya da başkaca bir ilişkisinin bulunması.

1.6. Şirketlerin, faaliyet gösterilen sektördeki diğer kuruluşlara veya genel olarak şirket yapılanmalarına nazaran, mutad olmayan sermaye, ortaklık, yönetim ve istihdam yapısına sahip olması.

2. İşlemlere İlişkin Tipler

2.1. Ticari faaliyet gösteren kişi veya kuruluşların, faaliyetleri kapsamında olağan olarak tekrarı gereken işlemlerin, münferit işlem olarak kalması ya da aksine olağan ticari hayatta sık yapılmayan işlemlerin sürekli olarak tekrarlanması.

2.2. Mutad uygulamalarda toplu yapılması gereken mali işlemlerin, tespit ve bildirimlerden kaçınmak amacıyla, mantıklı bir gerekçesi olmaksızın bölünmesi.

2.3. Yapılan ya da yapılmak istenen işlemin mutad ve makul hukuki veya ekonomik bir gerekçesi ya da mantığının olmaması, işlemlerde karlılık esasının gözetilmemesi.

2.4. Küçük kupürlü ve fazla miktarda nakit ödeme yapılması, sık kullanılmayan bir döviz ile ödeme yapılmak istenmesi gibi ödeme araçlarının alışılmışın dışında kullanılması.

SEKTÖREL MAHİYETTE ŞÜPHELİ İŞLEM TİPLERİ

3. Bankacılık Sektörüne İlişkin Tipler

Şüpheli Müşteri Davranışları ile Yetersiz-Yanılıcı-Sahte Bilgi ve Belge Verilmesine İlişkin Göstergeler

3.1. Müşterinin, işlem yapmadan önce, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim zorunluluğu, işlem limitleri, bankanın aklama ile mücadelede kontrol yöntemleri hakkında bilgi edinmeye çalışması ve bu yönde sorular sorması.

3.2. Müşteriden, faaliyeti, mesleği ya da kimlik, adres, telefon gibi kişisel bilgilerin alınmasında zorluklarla karşılaşılması

3.3. Müşterinin, işlemin amacı ya da işleme konu fonun kaynağı hakkında açıklama yapmakta zorlanması veya bilgi vermektan kaçınması,

3.4. Müşterinin yasal veya idari olarak ibrazı veya doldurulması gereken bir belgeyi ibraz etmemek veya doldurmamak için banka görevlisini ikna etmeye çalışması.

3.5. Müşterinin makul ve geçerli bir nedene dayanmaksızın; yurt içinde veya dışında yerleşik çok sayıda kişi adına hesap açmak istemesi veya sürekli olarak üçüncü şahıslar adına açılmış hesaplara nakit para yatırması veya çekmesi.

3.6. Hesap sahiplerinin, hesabına yatırılan veya hesabında bulunan para konusunda yeterli bilgi sahibi olmaması.

3.7. Görünürde birbirinden bağımsız hareket eden müşterilerin aynı adres, telefon ve benzeri iletişim bilgilerini vermesi, bu kişilerin aynı lehdarlara havale göndermesi veya aynı amirlerden havale alması veya açtıkları hesaplarda imza yetkisinin aynı kişi veya kişilere verilmesi.

3.8. Müşteri tarafından aile, akrabalık veya herhangi bir iş ilişkisi bulunmayan kişilerle birlikte ortak kasa kiralınması veya kendisine ait kiralık kasaları kullanabilmeleri için bu kişilere vekaletname verilmesi; kiralık kasanın çok sayıda kişi tarafından para kasası gibi kullanıldığını gösteren aşırı bir trafiğin olması; dikkate değer bir hesap ilişkisi ve işlem hacmi bulunmayan müşterilerin kiralık kasaları yoğun bir şekilde kullanması; dikkate değer bir işlemde hemen önce veya sonra kiralık kasaların farklı kişiler adına kiralınması; faaliyetin kiralık kasa kullanımını gerektirmemesine rağmen ticari kuruluş adına kiralık kasa kullanılması.

3.9. Aralarında akrabalık bağı ya da herhangi bir iş ilişkisi bulunmayan ve ortak vadeli mevduat hesabı açtırmış olan kişilerin hesaplarında tasarruf mevduatı profiline uymayan dikkat çekici ve yoğun şekilde nakit işlem veya yurt içi ve dışından yönlendirilen elektronik transfer trafiği görülmesi.

3.10. Tüzel kişi müşterilerin ortakları ve yöneticileri olarak görünen gerçek veya tüzel kişilerin, firmanın gerçek ortak veya yöneticisi olmadığını anlaşılması; firmanın sermayesi ve idaresinin, kötü bir ünü olan ya da resmi makamlarca haklarında dava açılmış veya soruşturma yapıldığı bilinen üçüncü şahısların kontrolünde olduğuna dair bilgi veya şüpheyi gerektirecek bir durum bulunması.

3.11. Tüzel kişi müşterilerin hakim yeni ortak ve/veya ortaklarının kişisel ve ticari geçmişleri ile sağladıkları sermayeye ilişkin fon girişlerinin kaynağı ve geldiği merkezler (vergi cennetleri gibi) hakkında bilgi vermekten kaçınmaları, daha önce firmanın faaliyet gösterdiği alanda herhangi bir ilgisi, eğitimi ve iş tecrübesi bulunmadığına dair emareler olması.

Kimlik Tespiti, Kayıtların Saklanması ve Bildirim Prosedürlerinden Kaçınılmasına İlişkin Göstergeler

3.12. Müşterinin kimlik ibraz etmeksizin veya geçerli kimlik belgesi olmaksızın sahte-hayali olduğundan şüphe duyulan isimle hesap açtırmaya, işlem yapmaya veya başkaları adına veya hesapları üzerinden işlem yaptırmaya teşebbüs etmesi.

3.13. Müşteri tarafından, şüpheli işlem bildiriminde bulunulmaması konusunda, yükümlü çalışanlarına teklif, baskı ve tehditte bulunulması.

3.14. Müşterilerin, bildirim prosedürlerinden kaçınmak amacıyla belli bir eşiğin altında işlem yapmaya teşebbüs etmesi, teşebbüs edilen işleme konu paranın birden fazla işleme, hesaba, havaleye veya nakit işleme bölünmesi.

3.15. Müşterinin, aynı bankanın muhtelif şubelerinde, kendi adına veya adlarına hareket ettiği üçüncü şahıslara ait benzer işlemlerin yapıldığı çok sayıda hesabın(ın) bulunması veya hesap hareketlerinden diğer bankalarda da benzer hesapların açıldığının anlaşılması.

3.16. Çok sayıda kişinin makul açıklama yapmadan aynı hesaba ödeme yapması veya birçok ayrı hesaptan aynı hesaba para transferi yapılması.

Nakit Karakterli İşlemlere İlişkin Göstergeler

3.17. Müşteri tarafından getirilen banknotların; ufak kupürlü ve kirlili olması, çeşitli maddeler içinde gizlenerek taşındığını gösteren lekeler bulunması ve kokular yayması, özensiz ve acele bir şekilde paketlenmiş olması, sayıldığında müşteri tarafından beyan edilenden önemli miktarda eksik veya fazla çıkması, deste içinde sahte banknotlara rastlanması.

3.18. Müşterinin hesaplarında; hayat standardı, işi ve gelir seviyesi ile ilgisi kurulamayan büyük meblağlara tekabül eden (sık sık düşük tutarlı veya tek işlemde yüksek tutarlı) nakit çekme veya yatırma işlemlerinin gözlenmesi.

3.19. Hesaba yatırılan nakdin, parçalar halinde ve makul açıklama yapılmaksızın yurtdışına veya yurtiçine transfer edilmesi veya belli bir dönem bu tür işlemler yapıldıktan sonra hesabın uzun süre hareketsiz kalması.

3.20. Sadece yurtdışından transfer edilen paraların çekilmesi amacıyla açıldığı anlaşılan hesaplara gelen paranın sürekli nakit olarak çekilmesi veya kısa bir süre bu tür işlemler yapıldıktan sonra hesabın uzun süre hareketsiz kalması.

3.21. Müşterinin aynı bankanın birden fazla şubesinde düşük bakiyeli durağan hesaplarına gelen transferlerin, genelde ATM'lerden maksimum nakit çekme işlemi ile çekilmesi.

3.22. Ticari işletme ile açık bağlantısı bulunmayan kişilerce, işletme adına açılmış hesaplara, ticari saikle yapılmadığı belli olan büyük tutarda nakit para yatırılması veya çekilmesi.

3.23. Müşterinin, nakit paranın taşınması sonucu oluşabilecek can güvenliği, hırsızlık ve suistimal risklerini göz önünde bulundurmaksızın (makul nedenler hariç olmak üzere), aynı bankadaki hesaplarına sık sık önemli meblağlarda nakit para yatırması veya çekmesi.

3.24. Hesap açma amacı konusunda görünürde ekonomik sebepleri olmayan ve haklarında yeterli bilgi bulunmayan kişi ve kurumların yüksek miktarda nakit ile hesap açtırmaları.

3.25. Müşterinin işi ile ilgili olmayan veya işleriyle bağdaştırılamayan tutarlar üzerinden sık sık bankada nakit karşılıklar tesis ederek, bloke çek, teminat mektubu, ödeme emirleri gibi nakit benzeri enstrümanlar düzenlenmesini talep etmesi.

3.26. Farklı şubeler vasıtasıyla veya aynı şubeye aynı anda gelen kişiler tarafından hesaba parça parça nakit yatırılması veya çekilmesi.

3.27. Çok düşük bir bakiyeye sahip olan bir hesaba yüklü tutarlarda nakit yatırılması ve müteakiben yatırılan nakdin çekilmesi veya başka bir veya birden çok hesaba havale edilmesi.

Elektronik Transferlere İlişkin Göstergeler

3.28. Riskli ülkeler veya offshore merkezlerden veya bu ülke ve merkezlere; makul açıklama yapılmadan, tek seferde büyük meblağlı veya belli bir zaman aralığında önemli tutarlara ulaşan sık ve düşük meblağlı transferlerin yapılması.

3.29. Dikkat çekici tutarda ve sıklıkta olduğu görülen veya riskli ülkelerden yönlendirilen elektronik fon transferlerinin gerçekleştirilme amacına ilişkin makul açıklama yapılmaması, transfer mesajlarında amir ve lehdarların tam adları ile adreslerinin bulunduğu alanların doldurulmaması ya da bu alanlarda gerçek amir isimler yerine rumuz, kod, kısaltma gibi ifadelerin yer alması.

3.30. Müşterinin bilinen mesleği ve faaliyetleri, gelir kaynakları ve gelir düzeyi ile ilgisi kurulamayan, dikkat çekici sıklıkta ve tutarda yurtiçi veya yurtdışı elektronik fon transferleri yapılması.

3.31. Yurtiçi veya yurtdışında yerleşik müşterilerin hesaplarına veya adlarına yurtdışından gelen fonların, kısa bir süre sonra yine yurtdışına gönderilmesi veya müşterinin işlemi yapan görevliden henüz hesaplarına geçmeyen, geleceğini belirttiği transfer bedellerinin yurt dışına gönderilmesini istemesi, geçiş hesabı olarak kullanılan bu hesaplar aracılığıyla birbirine yakın tutarda paranın yine birbirine yakın tarihlerde ülke içine girmesi ve çıkması.

3.32. Müşterinin belli bir neden olmaksızın aynı yabancı para cinsinden birden fazla hesap açtırması; özellikle nakit olarak getirdiği veya hesaplarına nakit olarak yatan fonları, görünürde iş ilişkisi olmayan serbest ticaret bölgelerinde veya off-shore merkezlerde bulunan kişi ve kurumlara transfer etmesi.

3.33. Yalnızca yurt dışına para transfer etmek amacıyla hesap açılması, bu hesaplardan transfer yapan ve transfer yapılan kişiler arasındaki ilişki konusunda yeterli bilgi ya da hiç bilgi bulunmaması.

3.34. Dolaylı bir şekilde elektronik fon transferleri yapılması (Örneğin; Türkiye’de yerleşik yabancı bir müşteri tarafından, kişisel ve ekonomik durumu ile bağlantılı olmaksızın, kendi ülkesi dışındaki ülkelere sıkça Türkiye’ye ya da bu ülkelere transfer yapılması.)

3.35. Yeni açılan bir hesaba, açıldıktan kısa bir süre sonra yüksek tutarlı havaleler gelmesi ve havaleler geldikten sonra hesap aracılığıyla başka işlem yapılmaması.

3.36. Üçüncü bir kişi tarafından bir müşteri adına ve bu müşteriyle hiçbir ticari bağlantısı olmayan kişi veya ülkelerle elektronik transferler yoluyla döviz üzerinden işlemler gerçekleştirilmesi.

Kredili İşlemlere İlişkin Göstergeler

3.37. Bankaca tanınmayan gerçek ve tüzel kişilerin nakit karşılıklı kredi veya mal alımına yönelik teminat mektubu talep etmesi ve bu kişilerin bankanın komisyon, masraf veya faiz oranlarını umursamıyor görünmesi.

3.38. Müşterinin, kredi veren bankaya, yüksek tutarlı ve yabancı bir banka üzerine keşide edilmiş çeki teminat olarak vermesi, çekin kaynaklandığı ticari faaliyet hakkında çelişkili bilgiler olması, destekleyici bir belge ibraz edememesi, çekteki keşideci ile cirantalar arasında görünürde ticari bir ilişki kurulmaması, cirantaların dolandırıcılık ve kaçakçılık konusunda riskli bölgeler ve ülkelerle bağlantılı olması.

3.39. Aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere ve denetimlere sahip olmayan ülkelerde yerleşik bankalardan kredi kullanılması veya bu bankalardan temin edilen mektuplara istinaden, kredi talebinde bulunulması.

3.40. Müşterinin, makul bir neden olmaksızın, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusundaki yasal sistemleri zayıflık gösteren ülke ve bölgelerde kayıtlı şirketlerin veya yerleşik üçüncü kişilerin aktiflerini teminat göstererek kredi talep etmesi.

3.41. Müşterinin önemli bir malvarlığına sahip olmasına karşılık, bunları teminat göstererek kendisi için rasyonel olmayan kredi talebinde bulunması.

3.42. Müşterinin kaynağı belirsiz hamiline yazılı enstrümanları teminat göstererek kredi talep etmesi.

3.43. Potansiyel bir kredi müşterisinin krediyi alma amacını ya da ödediği bir kredi borcunun kaynağını belirtme konusunda isteksiz davranması veya kredinin amacı ve ödenme kaynağını belirtmeyi reddetmesi ya da kuşku uyandıran bir amaç ve/veya kaynak belirtmesi.

3.44. Makul bir gerekçeye dayanmaksızın, banka tarafından tanınmayan ve müşteri ile yakın ilişki içerisinde olmayan üçüncü şahıslar tarafından teminat verilmesi.

3.45. Kredi kartı müşterilerinin sürekli olarak büyük tutarlı nakit para çekimleri yapması, kredi kartlarının altın gibi nakde tahvili kolay olan kıymetli malların alışverişinde sürekli ve/veya sıradışı kullanılması.

4. Sigorta Sektörüne İlişkin Tipler

4.1. Müşterinin kendi kişisel hesabından başka bir hesaba çek keşide ederek açıkça ilgisiz olduğu anlaşılan üçüncü bir taraf adına sigorta poliçesi satın almayı önermesi veya sigorta tazminatının, söz konusu tarafın hesabına transfer edilmesi ya da edilmesinin talep edilmesi veya açıkça ilgisiz olduğu anlaşılan üçüncü taraf adına lehdar değişikliği talep edilmesi.

4.2. Müşterinin hayat sigortası ya da emeklilik sigortası poliçesinin primlerini yüksek miktarda ve nakit olarak ödemesi.

4.3. Küçük miktarda ve düzenli ödemeye dayalı poliçeye sahip olan müşterinin, aniden peşin ödeme ile önemli ölçüde büyük poliçe satın alma teklifinde bulunması.

4.4. Müşterinin, makul bir nedeni olmaksızın ve önemli oranda maddi kayba yol açacak şekilde; poliçenin vadesinden önce geri ödenmesini istemesi ya da ödemenin üçüncü bir kişi lehine yapılmasını talep etmesi.

4.5. Tek primli sigorta sözleşmesinde ödemenin, riskli ülkede yerleşik bir banka hesabından elektronik transfer yoluyla yapılması,

4.6. Müşterinin yaşı ve sağlık durumu ile uyumlu olmayan emeklilik planı veya hayat sigortası sözleşmesi için başvuruda bulunması.

4.7. Müşterinin bilinen işi ile ilgisi olmayan bir riski sigorta ettirmek için başvuruda bulunması.

4.8. Müşterinin başka şirketlerden de poliçeleri olduğunu söylemesi ya da bunun tespit edilmesi ve bu durumun müşterinin mali profili ile uyumsuzluk göstermesi.

4.9. Yüksek miktarda ve tek primli poliçe ile düzenli geri ödemeler talep edilmesi ve bu talebin, müşterinin genel durumu ve beyan edilen düzenli geliriyle bağdaştırılamaması.

5. Sermaye Piyasalarına İlişkin Tipler

5.1. Müşterinin, sermaye piyasaları hakkında yeterli tecrübe ve bilgiye sahip olmamasına rağmen, makul olmayan ve çoğunlukla zararlı sonuçlanan dikkat çekici emirler vermesi, bu yönde işlemler gerçekleştirmesi.

5.2. Müşterinin, yatırımların riskini ve maliyetlerini umursamaz görünmesi.

5.3. Müşterinin mali durumuyla orantısız dikkat çekici büyük miktarda kredi kullanması veya kullanılan krediye üçüncü bir şahıs tarafından teminat verilmesi.

5.4. Müşterinin, makul bir sebep olmaksızın, birden fazla aracı kuruluştaki hesap açması, değişik aracı kuruluşlar nezdindeki müşteri adına açılmış hesaplara veya başka kişilerin hesaplarına sürekli menkul kıymet ve/veya nakit virmanı yapması.

5.5. Müşterinin aldığı menkul kıymet kredisini aniden kapatması.

5.6. Müşterinin mutad faaliyetleri ile bağdaşmayacak şekilde nakit kullanarak, büyük miktarlarda menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarından satın alması.

5.7. Finansal yatırımların ve/veya getirilerinin, derhal, müşteri ile ilişkisi olmadığı görülen üçüncü taraflara aktarılması.

5.8. Tüzel kişi müşterinin ortakları veya kurucuları hakkında Sermaye Piyasası Kurulunca işlem yasağı getirilmiş olması.

5.9. Sermaye Piyasası Kurulunca işlem yasağı getirilmiş gerçek kişiler ile akrabalık bağı olan kişilerce, bu kişilerin mali profilleri ile orantısız olan ve işlem yasağı getirilmiş kişiler hesabına hareket ediliyormuş şüphesi yaratan işlemler gerçekleştirilmesi.

6. Yetkili Müesseselere İlişkin Tipler

6.1. Bir yetkili müesseseden ve/veya farklı şubelerinden, kısa bir zaman dilimi içerisinde, kimlik tespit zorunluluğu gereken limitin çok az altındaki tutarlarda döviz talebinin tekrarlanması.

6.2. Büyük miktarlarda döviz alım veya satım işlemi yapılması veya büyük miktarlarda dövizin farklı bir dövizle değiştirilmesi.

6.3. Küçük banknotlar halinde ve olağan sayılamayacak miktarda paranın, büyük banknotlarla değiştirilmesi.

6.4. Müşteri tarafından değiştirilmek üzere getirilen banknotların; kirli olması, çeşitli maddeler içinde gizlenerek taşındığını gösteren lekeler bulunması ve kokular yayması, özensiz ve acele bir şekilde paketlenmiş olması, sayıldığında müşteri tarafından beyan edilenden önemli miktarda eksik veya fazla çıkması, deste içinde sahte banknotlara rastlanması.

6.5. Konvertibl olmayan (veya sık kullanılmayan) yüksek miktarda dövizin, başka bir dövize veya Türk Lirasına çevrilmek istenmesi.

7. İkrizatçılara İlişkin Tipler

7.1. Vadesi dolmamış veya problemlili bir kredinin, umulmadık bir şekilde, aniden geri ödenmesi.

7.2. Borçlunun kaynağı şüpheli olan (bilinmeyen) malvarlığı karşılığında borç talep etmesi.

7.3. Borçlunun önemli malvarlığına rağmen ekonomik olmayan kredi işlemlerine girmek istemesi.

7.4. Geri ödemelerin hamiline veya üçüncü tarafa ait çeklerle veya defalarca ciro edilmiş çeklerle ya da yüksek miktarda nakitle yapılması.

8. Faktoring Şirketlerine İlişkin Tipler

8.1. Faktore vadeli satıştan doğan alacağını devreden firmanın (satıcı), müşterisi olan gerçek ya da tüzel kişilere (alıcı), piyasa koşullarına göre sürekli ve yüksek bedellerle mal veya hizmet satışı gerçekleştirilmesi.

8.2. Alıcı firmanın kendi mali gücünü aşacak boyutlardaki vadeli borçlarını zamanında ödemesi veya ödeyeceği konusunda taahhütte bulunması veya böyle bir durumda satıcı firmanın alıcı firma lehine borcunu ödeyeceği yönünde garantiler vermesi.

8.3. Alıcı firmaların satıcı firmalarla bağlantılı olduğu ya da bu firmaların paravan olabileceği konusunda tereddüt olması veya faktoring şirketine ibraz edilen faturaların gerçekliği konusunda şüphe duyulması.

9. Finansal Kiralama Şirketlerine İlişkin Tipler

9.1. Cari piyasa veya öngörülebilir değerleri bakımından uygun olmayan fiyatlar üzerinden finansal kiralama yoluyla makine ve ekipman kiralınması.

9.2. Normal olarak talep edilenlerden çok büyük miktardaki ve herhangi bir gerekçeye dayandırılmayan finansal kiralama ödemeleri.

9.3. Finansal kiralama borçlarının beklenmedik bir şekilde, süresinden önce ve bilinmeyen bir kaynaktan ödenmesi.

9.4. Finansal kiralama sözleşmesine bağlı yükümlülüklerin ve ödemelerin, makul bir nedene dayanmaksızın kiracı yerine, üçüncü kişiler veya finansal kiralama konusu malı temin eden kişiler tarafından yerine getirilmesi.

10. Tüketici Finansman Şirketlerine İlişkin Tipler

10.1. Müşterinin makul bir nedeni olmaksızın ve özellikle de önemli oranda maddi kayba yol açacak şekilde, aldığı krediyi aniden geri ödemesi ve ödemeyi büyük miktarda nakitle yapması.

10.2. Müşterinin elinde bulundurduğu önemli malvarlığına karşılık olarak kendisi için kazançlı olmayan kredi işlemlerine girişmesi.

10.3. Müşterinin kredi maliyetlerini ve vadesini umursamıyor görünmesi.

11. Posta ve Taşımacılık Hizmetleri ile Kargo Şirketlerine İlişkin Tipler

11.1. Posta ya da kargoyla gönderilen eşyanın, göndericinin çelişkili ya da yanıltıcı açıklamalarından dolayı, göndericinin beyanından farklı bir eşya olduğunun açık bir şekilde anlaşılması.

11.2. İlgili sektörde ticaret ya da imalat faaliyetinde bulunanlar (bayi, imalathane, vb.) dışındaki belli adreslere sürekli olarak kıymetli taş, maden vb. kıymetli değerler gönderilmesi.

12. Gayrimenkul Sektörüne İlişkin Tipler

12.1. Müşterinin iş veya aile ilişkisi gibi bir yakınlığı olmayan üçüncü kişiler adına gayrimenkul satın alması veya son ana kadar, gerçek alıcının ismini açıklamaktan kaçınması veya kendisi ya da gayrimenkulle ilgili belgelere adının yazılmasını istememesi ya da farklı isimler kullanmak istemesi.

12.2. Müşterinin, mali durumuyla uyumlu olmayan yüksek değerli gayrimenkul satın alması ya da çoğu kez herhangi bir araştırma yapmaksızın veya bulunduğu mahal ve koşulları itibarıyla hesaplı olmayan ve büyük onarım masrafları gerektiren çok sayıda gayrimenkulü kısa bir zaman süreci içerisinde satın alması.

12.3. Gayrimenkul satmak isteyen müşterinin, kayıtlarda, satış bedelini daha yüksek göstermek istemesi.

12.4. Müşterinin ilk ödemeyi nakitle yaptıktan sonra, kalan kısmını sıra dışı bir ödeme yöntemiyle karşılaması veya gayrimenkulü yüksek miktarda nakit kullanarak peşin bedelle kiralaması.

TERÖRÜN FİNANSMANI İLE BAĞLANTILI ŞÜPHELİ İŞLEM TİPLERİ

13. Terör Örgütleri İle Bağlantısından Şüphelenilen Kişiler veya Riskli Ülkelerle Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Tipler

13.1. Bir terör örgütü ile bağlantılı olduğu bilinen gerçek ve tüzel kişiler adına hesap açılması, havale veya elektronik fon transferleri yapılması.

13.2. Riskli ülkelere açılan ticari bir hesaba, hiçbir ticari açıklaması ve ekonomik amacı olmayan tutarlarda paranın elektronik olarak transfer edilmesi ve/veya bu paraların hesaptan çekilmesi.

13.3. Riskli ülkelere ve/veya bu ülkelere fonların gönderilmesi ya da alınması, bu ülkelere bulunan mali kurumlarda hesap açılması veya bu ülkelerdeki bankaların çıkardığı kredi kartlarının kullanılması.

13.4. Üçüncü kişilerce döviz değişimi yapılarak, terörizm ve kaçakçılığın yoğun olarak görüldüğü veya vergi cenneti olarak bilinen ve müşteriyle açık iş bağlantısı olmayan ülkelere müşteri adına fon transfer edilmesi.

13.5. Riskli ülkelere veya riskli ülkeler üzerinden yapılan transfer işlemleri neticesinde kısa süre içerisinde oluşan mevduatların üçüncü şahıslara aktarılması.

13.6. Özellikle riskli ülkelere veya bu ülkelere, bireysel ve ticari çok sayıda hesap kullanılarak fonların toplanması ve bu fonların az sayıda lehde yönlendirilmesi.

13.7. Riskli ülkelere ya da riskli ülkelere yapılan fon transferlerinde, işlemi makul kılacak ticari bir amaç olmaksızın, ticari nitelikli finansal işlemlerin kullanılması.

14. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara İlişkin Tipler

14.1. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların beyan edilen amacı, faaliyetleri ve görünen kaynakları ile mali işlemlerin niteliği, büyüklüğü ve toplanan ya da aktarılan fon tutarları arasında uyumsuzluklar olması.

14.2. Kuruluşun banka hesabı ile ilgili mali işlemlerin sıklığı ve tutarlarında ani artışlar ortaya çıkması.

14.3. Kuruluşun hesabında fonların çok uzun süre bekletilmesi.

14.4. Kuruluşun sadece yurt dışından bağış alması veya bağışların önemli bir kısmının yurt dışı kaynaklı olması.

14.5. Kuruluşun yöneticilerinin yabancı uyruklu olması, özellikle yabancı yöneticilerin ülkeleriyle yapılan büyük tutarlı işlemlerin varlığı ve paranın gönderildiği yerin de riskli ülke olması.

14.6. Kuruluşun izah edilemeyen bağlantılarının bulunması; örneğin birkaç kuruluşun birbirlerine para transferi yapması ya da aynı adresi, aynı idareciyi veya personeli paylaşması.

14.7. Yeterli personeli, uygun bir işyeri ya da telefon numaraları bulunmayan kuruluşların, yoğun faaliyette buldukları izlenimi yaratan hesap hareketleri bulunması.

14.8. Çok sayıda bireysel ve ticari hesabın ya da kuruluş hesaplarının kullanılmasıyla fonların teslim alınması ve bu fonların kısa sürede yabancı lehdarlara transfer edilmesi.

EK:2

Mali Suçları Araştırma Kurulu	Tel: +90 (312) 415 37 67
Maliye Bakanlığı, N Blok	Fax: +90 (312) 415 25 35
Dikmen Cad. 06100	+90 (312) 415 25 36
Dikmen/ANKARA	

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİM FORMU³²

A- FORMU DÜZENLEYEN YÜKÜMLÜNÜN

Adı Soyadı- Unvanı ³³ :	
Yükümlü Grubu ³⁴ :	
Adresi :	
Tel :	Kimlik No ³⁵ :

B- BİLDİRİME İLİŞKİN BİLGİLER

Bildirim Tarihi		Evrak Kayıt No	
Yeni veya Ek	☐ Yeni ☐ Ek	<i>Ek ise Önceki Bildirimin Tarihi : .../.../....</i>	

³² Yükümlüler, düzenledikleri “Şüpheli İşlem Bildirim Formu”nu süresi içinde, elden veya taahhütlü postayla Başkanlığın yukarıda belirtilen adresine ya da faksına gönderirler. Faksla gönderilen ŞİBF'nin aslı, ayrıca elden ya da taahhütlü postayla Başkanlığa intikal ettirilir.

³³ Gerçek kişi yükümlüler için adı soyadı, tüzel kişi yükümlüler için ticaret unvanı, tüzel kişiliği olmayan yükümlüler için teşekkülün adı yazılır.

³⁴ Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin (kısaca Yönetmelik olarak ifade edilecektir.) 4 üncü maddesinde sayılan yükümlülerden, dahil olunan grup yazılır.

³⁵ Gerçek kişi yükümlüler için T.C. Kimlik Numarası, diğer yükümlü grupları için vergi kimlik numarası yazılır.

Bildirim Aciliyeti	☐ Normal	☐ İvedi	☐ Çok İvedi
--------------------	---------------------------------	--------------------------------	------------------------------------

C- ŞÜPHELİ İŞLEMİ YAPAN GERÇEK KİŞİNİN³⁶ :

Kimliği sahte mi?	☐ Evet	☐ Hayır
Adı		
Soyadı		
Doğum Yeri		
Doğum Tarihi		
Anne Adı		
Baba Adı		
Cinsiyeti	☐ Erkek	☐ Kadın
Uyruğu		
T.C. Kimlik No		
Kimlik Belgesinin Türü ve Numarası	☐ Nüfus Cüzdanı No: ☐ Sürücü Belgesi No: ☐ Pasaport No: ☐ İkamet Tezkeresi No: ☐ Diğer (<i>Yazınız</i>) No:	
Adresi	☐ Ev : ☐ İş :	
Telefon Numarası	☐ Ev Telefonu : ☐ Cep Telefonu : ☐ İş Telefonu : ☐ Bilinmiyor :	
Faks Numarası		
Elektronik Posta Adresi		
Mesleği		
Varsa Ek Bilgi		

³⁶ Birden fazla kişi tarafından gerçekleştirilen şüpheli işlemlerde işlemi yapan her bir gerçek kişinin bilgileri ayrı ayrı girilir.

D- ADINA İŞLEM YAPILAN GERÇEK KİŞİNİN³⁷ :

Kimliği sahte mi?	☐ Evet ☐ Hayır
Adı	
Soyadı	
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	
Anne Adı	
Baba Adı	
Cinsiyeti	☐ Erkek ☐ Kadın
Uyruğu	
T.C. Kimlik No	
Kimlik Belgesinin Türü ve Numarası	☐ Nüfus Cüzdanı No: ☐ Sürücü Belgesi No: ☐ Pasaport No: ☐ İkamet Tezkeresi No: ☐ Diğer (Yazınız) No:
Adresi	☐ Ev : ☐ İş :
Telefon Numarası	☐ Ev Telefonu : ☐ Cep Telefonu : ☐ İş Telefonu : ☐ Bilinmiyor :
Faks Numarası	
Elektronik Posta Adresi	
Mesleği	
Varsa Ek Bilgi	

**E- ADINA İŞLEM YAPILAN TÜZEL KİŞİNİN/TÜZEL KİŞİLİĞİ OLMAYAN
TEŞEKKÜLÜN³⁸ :**

³⁷ Adına işlem yapılan birden fazla gerçek kişinin olduğu şüpheli işlemlerde her bir adına işlem yapılanın bilgilerinin girişi ayrı ayrı yapılır.

Kimliğe esas belge sahte mi?	☐ Evet ☐ Hayır
Unvanı ³⁹	
Varsa İşletme Adı	
Vergi Kimlik Numarası	
Sicil Numarası ⁴⁰	
Kurulduğu Ülke	
Kurulduğu Yer	
Kuruluş Yılı	
Adresi	
Telefon Numarası	☐ Cep Telefonu : ☐ İş Telefonu : ☐ Bilinmiyor :
Faks Numarası	
Elektronik Posta Adresi	
Web Sitesi	
Varsa Ek Bilgi	

F- ŞÜPHELİ İŞLEM BİLGİLERİ

İşlemin Kimin Adına Yapıldığı	☐ Kendi Adına ☐ Başkası Adına
İşlemi Yapanın Adı Soyadı/Unvanı	
Adına İşlem Yapılanın Adı Soyadı/Unvanı	
İşlem Tarihi	☐ Tek işlemde :/../....

³⁸ Adına işlem yapılan birden fazla tüzel kişinin olduğu şüpheli işlemlerde her bir adına işlem yapılanın bilgilerinin girişi ayrı ayrı yapılır.

³⁹ Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler için ticaret unvanı, dernek, vakıf, sendika, konfederasyon, tüzel kişiliği olmayan teşekküller için bunların adı, siyasi partiler için siyasi partinin ilgili biriminin adı yazılır.

⁴⁰ Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler için ticaret sicil numarası, dernekler için kütük numarası, vakıflar için merkezi sicil kayıt numarası, sendika ve konfederasyonlar için sicil numarası yazılır.

	☐ Bağlantılı işlemlerde :/.... - .././....
İşleminde Parasal Değer / Hareket var mı?	☐ Evet ☐ Hayır
İşlemin Hesaba Bağlılığı	☐ Hesaba bağlı (Bu seçeneğin işaretilenmesi durumunda Formun G bölümünü de doldurunuz) ☐ Hesaba bağlı değil
İşlemin Yapıldığı Yer ⁴¹	
İşlem Türü	
İşlem Tutarı ⁴²	
İşlemin Yapılma Yer veya Yöntemi	☐ Şube ☐ ATM ☐ İnternet bankacılığı ☐ Telefon bankacılığı ☐ Diğer

G- ŞÜPHELİ İŞLEMİ İLGİLENDİREN HESAP BİLGİLERİ⁴³

Hesap Türü	☐ Çek ☐ Kiralık kasa ☐ Vadeli döviz ☐ Vadesiz döviz ☐ Vadesiz mevduat ☐ Yatırım ☐ Diğer
Hesabın bulunduğu mali kurum	
Hesap No	
IBAN	
Hesap Sahibi	
Hesabın Açılış Tarihi	.././....
Hesabın Kapanış Tarihi	

⁴¹ İşlemin yapıldığı il/ilçe bilgilerinin yanı sıra varsa şube, acenta vb. bağlı birimlerin adı da girilir.

⁴² Para birimi belirtilir.

⁴³ Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ila (h) bentlerinde sayılan yükümlülerce doldurulacaktır.

Son Hesap Bakiyesi	
Hesabın Bulunduğu Şube	
Hesabın Döviz Cinsi	
Hesap Üzerinde Yasal Kısıtlama Var mı?	☐ Evet ☐ Hayır
Yasal Kısıtlama Açıklaması	

H- ŞÜPHELİ İŞLEM TİPİ

ŞÜPHELİ İŞLEM TİPLERİ		TİP
GENEL MAHİYETTE ŞÜPHELİ İŞLEM TİPLERİ		
	Müşteri Profiline İlişkin Tipler	
	İşlemlere İlişkin Tipler	
SEKTÖREL MAHİYETTE ŞÜPHELİ İŞLEM TİPLERİ		
	Bankacılık Sektörüne İlişkin Tipler	
	Sigorta Sektörüne İlişkin Tipler	
	Sermaye Piyasalarına İlişkin Tipler	
	Yetkili Müesseselere İlişkin Tipler	
	İkrazatçılara İlişkin Tipler	
	Faktoring Şirketlerine İlişkin Tipler	
	Finansal Kiralama Şirketlerine İlişkin Tipler	
	Tüketici Finansman Şirketlerine İlişkin Tipler	
	PTT ve Kargo Şirketlerine İlişkin Tipler	
	Gayrimenkul Sektörüne İlişkin Tipler	
TERÖRÜN FİNANSMANI İLE BAĞLANTILI ŞÜPHELİ İŞLEM TİPLERİ		
	Terör Örgütleri İle Bağlantısından Şüphelenilen Kişiler veya Riskli Ülkelerle Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Tipler	
	Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara İlişkin Tipler	

⁴⁴ Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği ekinde (EK:1) yer alan şüpheli işlem tiplerinden uygun olan bir veya bir kaçının yine EK:1' de belirlenen numarası yazılır.

Açıklama⁴⁵

FORMU DÜZENLEYENİN

İMZAYA YETKİLİ KİŞİNİN

Adı, soyadı:

Adı, soyadı:

İletişim Bilgileri:

İletişim Bilgileri:

İMZA:

İMZA:

⁴⁵ Şüpheli işlemle ilgili yapılmak istenen açıklamalar bu bölüme yazılabileceği gibi Tebliğle belirlenen şüpheli işlem tiplerinden herhangi birine uymadığı düşünülen bir işlemle karşılaşılması durumunda işlemi şüpheli kılan nedenler bu bölümde açıklanır. Ayrıca yapılmak istenen işlem genel veya sektörel mahiyette şüpheli işlem tipleri arasında sayılmakla birlikte özellikle terörün finansmanı şüphesi barındırıyor ise bu husus "AÇIKLAMA" kısmında özellikle belirtilir.

